

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение «Детский сад №16» общеразвивающего вида «Виктория» Чистопольского муниципального района Республики Татарстан

Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы
«16 нче номерлы гомуми үсеш балалар бакчасы»
«Виктория» мәктәпкәчә муниципаль бюджет
белем бирү учреждениесе

Утверждена и введена в действие
Приказом заведующего МБДОУ «Детский сад №16»
2024 года № 21
Э.М. Гарифуллина

“Йомры икмәк” төркемнен эш программасы зурлар төркеме (5-6 яшь)

Рассмотрено и принято
на заседании педагогического совета
протокол № 1 от 29.08.2024

Юридический адрес:
РТ, 422982, г. Чистополь,
Ул. Мебельная д.4
Телефон: 5-83-54
E-mail: Ds16.Ch@tatar.ru

Чистай, 2024 ел

Эчтәлек:

I I. Программаның гомуми нигезләмәләре

Төркем эш программасының төп өлеше буенча мәгълүмат

Мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар формалаштыра торган ООП өлеше буенча мәгълүмат

Төркемнең эш программасын эшләү һәм гамәлгә ашыру өчен характеристика

- Региональ үзенчәлеге
- Балаларның аерым категорияләре булу (коррекцион - үстерү эшен оештыру)
- Төркемнең юнәлеше, программаларны һәм укуыту-методик комплекларны гамәлгә ашыру
- Ижтимагый проектларны һәм үз проектларын гамәлгә ашыру, акцияләрдә катнашу. Хәрәкәтләр
- Өстәмә белем бирү хезмәтләрен оештыру
- 4 - 5 ышьлек балаларны үстерү үзенчәлекләре

II. Программаның максатчан бүлеге

- Аңлатма
- Максат
- Бурычлар
- Принциплар
- Программаны гамәлгә ашыруның планлаштырылган нәтижәләре
- Планлаштырылган нәтижәләргә ирешүгә педагогик диагностика

III. Программаның эчтәлеге

- «Социаль-коммуникатив үсеш» белем бирү өлкәсе
- «Сөйләм үсеше» белем бирү өлкәсе
- «Танып белү үсеше» мәгариф өлкәсе
- «Сәнгатьчә - эстетик үсеш» мәгариф өлкәсе
- «Физик үсеш» мәгариф өлкәсе
- Программаны гамәлгә ашыруның вариатив формалары, ысуллары, һәм чаралары
- Төрле төр һәм мәдәни практикаларның белем бирү эшчәнлегә үзенчәлекләре
- Балалар инициативасына ярдәм итү ысуллары һәм юнәлешләре
- Педагогика коллективының укучыларның гаиләләре белән үзара хезмәттәшлеге үзенчәлекләре
- Коррекцион-үстерү эшенең юнәлешләре һәм бурычлары
- КРР эчтәлеге ДО дәрәжәсендә

IV. Тәрбия программасы

- Аңлатма.
- Тәрбия Программасының максатчан бүлеге
- Тәрбия Программасының эчтәлеге
- Тәрбия Программасының оештыру бүлеге

V. Программаларның оештыру бүлеге

VI. Тәрбия эшенең календарь планы

1 нче кушымта. Балалар белән шөгыйльләнүне оештыру графигы

2 нче кушымта. Комплекслы - белем бирү эшчәнлеген оештыруның тематик планы

3 нче кушымта. Режимлы моментлар барышында балалар эшчәнлеген оештыру циклограммасы

4 нче кушымта. Тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары белән эшне оештыру планы

5 нче кушымта. Коррекцион - үстерү эшен оештыру планы

7 нче кушымта. Ял итү эшчәнлегә һәм тәрбия эше буенча чаралар оештыру планы

I. Программаның гомуми нигезлэмэләре

Төркем эш программасының төп өлеше буенча мәгълүмат		
<p>“Йомры икмәк” төркеменең эш программасы мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандарты нигезендә эшләнгән “Виктория” мәктәпкәчә белем бирүнең 16нчы гомуми белем бирү программасы нигезендә (Россия Мәгариф һәм фән министрлыгының 2013 елның 17 октябрена 1155 номерлы боерыгы белән расланган, Россия Юстиция министрлыгында 2013 елның 14 ноябрена 384 номерлы теркәлгән; Россия Мәгариф министрлыгының 2022 елның 8 ноябрена 955 номерлы боерыгы редакциясендә, Россия Юстиция министрлыгында 2023 елның 6 февралена теркәлгән, Россия Минюстында 22764 номерлы теркәлү программасы һәм мәктәпкәчә белем бирүнең федераль программасы (алга таба - ФГОС) һәм мәктәпкәчә белем бирүнең федераль программасы (Россия Мәгариф министрлыгының 2028 елның 25 ноябрена 718 номерлы боерыгы белән расланган, 2028 елның 28 декабрена 71847 номерлы, алга таба - Россия Минюсты) теркәлгән. Программа мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар формалаштыра торган мәжбүри өлештән һәм өлештән тора. Ике өлеш дә ноктадан эшләнә торган һәм кирәкле</p>		
Төркем эш программасының төп (мәжбүри) өлеше түбәндәгеләр нигезендә эшләнгән:		
Мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандарты.		
[1] - Программа текстында сылтама.		
Мәктәпкәчә белем бирүнең федераль белем бирү программасы.		
[2] - Программа текстында сылтама.		
Эчтәлекне гамәлгә ашыру буенча төп методик пособиеләр ДОО Төп белем бирү программасының төп (мәжбүри) өлеше		
1	Карпухина Н.А.	Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеген гамәлгә ашыру - Урта яшьтә (5-6 яшь) - танып белү үсеше, социаль - коммуникатив үсеш, физик үсеш.
2	Карпухина Н.А.	Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеген гамәлгә ашыру - Урта яшьтә (5-6 яшь) - Речевое развитие.
3	Карпухина Н.А.	Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеген гамәлгә ашыру - Урта яшьтә (5-6 яшь) - Сәнгать ягыннан - эстетик үсеш.
Белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучылар тарафыннан төзелә торган Ижтимагый палата өлеше буенча мәгълүмат		
<p>Мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар формалаштырган программаның бер өлеше климат, милли - мәдәни, демографик, социаль - икътисадый һәм социаль-мәдәни шартларны исәпкә алып, «Сөенеч» - «танып белү шатлыгы» мәктәпкәчә белем бирүнең Региональ программасы нигезендә эшләнә. Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру кысаларында Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан төзелгән ижат төркем тарафыннан балаларны ике дәүләт теле белән укуыту буенча яңа укуыту-методик комплектлар (алга таба - УМК) эшләнә, алар ДООда кулланыла торган заманча нәтижәле белем бирү технологияләре нигезендә мәктәпкәчә мәгариф учреждениеләрендә.</p> <p>Белем бирү мөнәсәбәтләренең бер өлеше булып рус телен татар милләте балалары өчен 5-6 яшьлек С. М. Гаффарова, Д. С. Гарипова, Р. Ф. Нигъмәтуллиной социаль - лексик темаларның гамәли материалында бала өчен “Рус телен өйрәнәбез” дигән программа тора.</p>		
Программаның белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучылар тарафыннан формалаштырылган өлеше МБДОУ ООП по 16 балалар бакчасы нигезендә эшләнгән:		
Программа (укуыту - методик комплект-УМК)		
Мәктәпкәчә белем бирүнең төбәк белем бирү программасы «Сөенеч» танып белү шатлыгы.		
[3] программа текстындагы сылтама.		
УМК татарча сөйләшәбез 4-7 яшьлек рус телле балаларны татар теленә өйрәтү буенча Татарча сөйләшәбез (Зарипова З.м., Кидрячева р. г.). [4] программа текстындагы сылтама.		
УМК “Изучаем русский язык” 4-7 лет для детей говорящих на татарском языке (С. М.		

Гаффарова, Д. С. Гарипова, Р. Ф. Нигъмәтуллинойсоциаль)- программа текстындагы сылтама.					
Төркемнең эш программасын эшләү һәм гамәлгә ашыру өчен әһәмиятле характеристикалар					
Региональ үзгәчлелек					
Региональ дөүләт теле булу	Татарстан Республикасында ике дөүләт теле – рус һәм татар теле бар.16 нчы балалар бакчасында тәрбияләү һәм укыту ике дөүләт телендә алып барыла. Рус милләтле балалар рус телендә белем ала һәм татар теле нигезләрен өйрәнә, татар милләтле балалар рус телен өйрәнә.				
МБДОУДА балаларның аерым категорияләре булу (төзәтү-үстерү эшен оештыру)					
Оешкан балалар категориясе төзәтү-үстерү эше				Билгеле категориядәге балалар булу	
ОВЗ һәм (яки) инвалидлык белән авыручы балалар (ПМПК нәтижәсе булган балалар)				Бу категориядәге балалар юк	
Риск төркеме балалары. (психологик сәламәтлек проблемалары, тәртип проблемалары, неврологик проблемалар, аралашу һәм көйләү проблемалары)				Бу категориядәге балаларның булуы	
Норматив үсеш кризисы булган норматив балалар				Бу категориядәге балаларның булуы	
Сәләтле балалар				Бу категориядәге балалар юк	
Балаларның булган категорияләре белән коррекция-үсеш эшен оештыру педагогик тәэсирләрнең нәтижәләгән педагогик диагностикалау һәм балаларның индивидуаль үсешен бәяләү нигезендә эшләнгән балаларны үстерүнең индивидуаль программалары кысаларында башкарыла					
Юнәлешлелек, программаларны һәм укыту методик комплектларны гамәлгә ашыру					
№	Төркемнең исеме	Балаларның яше	Төркемнең төре	Укыту нинди телдә алып барыла	Төркемдә балалар саны
1	“Йомры икмәк”	урта 5-6 яшь	Гомуми үсештә булган төр	Укыту татар телендә	20
Иҗтимагый һәм үз проектларын тормышка ашыру, акцияләрдә, хәрәкәтләрдә катнашу					
«Умники и умницы» танып белү өлкәсен үстерү программасы буенча проект					
"Уңыш векторы" муниципаль проекты					
Өстәмә белем биру хезмәтләрен оештыру организация					
Түгәрәкнең исеме, Р/түгәрәк житекчеләре,		Түгәрәк турында кыскача мәгълүмат (тормышка ашырыла торган үсеш юнәлеше)			Ничә кеше йөри
"Оста куллар" Мухаметзянова Ляйсан Шакирзяновна		Максат: балаларның ижади сәләтләрен аппликация аша үстерү. Бурыч: 1. Төрле кәгазь эшләнмәләрен ясауның техник алымнарын һәм ысулларын өйрәтергә. 2. Сенсор сәләтләрен формалаштыру 3.Түгәрәк эшчәнлегендә катнашучы балаларның ижади активлыгын үстерү өчен шартлар тудыру			20

	<p>4. Барлыкка китерелгән предметларны бәяләү, эмоциональ җаваплылык үстерү күнекмәләрен формалаштыру.</p> <p>5. Балаларда аппликация белән кызыксыну тәрбияләү</p> <p>6. Мәктәпкәчә яшьтәге балаларның ижади сәләтләрен үстерү.</p> <p>7. Эшчәнлек культурасын тәрбияләү, хезмәттәшлек күнекмәләрен формалаштыру.</p> <p>8. Кечкенә кул моторикасы, фантазия һәм фантазия үсешенә ярдәм итү.</p> <p>Ел ахырында балалар:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ТБ кагыйдәләре; • аппликация өстендә эшлэгәндә кирәкле коралларның исеме һәм максаты; • аралашу кагыйдәләре; • укучылар үз эшләрендә кулланган материалларның исемнәре һәм үзлекләре; • күзәтү, чагыштыру, иң гади гомумиләштерүләр ясау; • гади эшләнмәләргә сыйфатлы башкару; • кисү коралларын куллану һәм саклау куркынычсыз. 	
5-6 яшьлек балаларның үсеш үзенчәлекләре		
Үсеш-авырлык характеристикалары	<p>Кызларның уртача авырлыгы биш елга 16 кг – нан биш елга 22 кг-га кадәр, малайларда биш елга 17 кг-нан биш елга 25 кг-га кадәр үзгәрә. Кызларның уртача тән озынлыгы дүрт яшендә 110 см – дан биш яшендә 113 см-га кадәр, малайларның дүрт яшендә 110 см-дан биш яшендә 113 см-га кадәр үзгәрә.</p>	
Функциональ өлгерү	<p>Бу яшь зур ярымшарларның ассоциатив кабыгы нейрон аппаратының интенсив өлгерүе белән характерлана. Корка зоналары һәм ярымшарлар арасындагы элементлар белгечлегенә артуы. Уң ярымшар эйдәп баручы булып тора.</p> <p>Скелет, мускуллар үсеш дөвәм итә, тән пропорцияләре үзгәрә. Зәгыйфь, эмма малайлар һәм кызларның тән төзелешендә аермалар бар.</p>	
Психик функцияләр	<p>Бу яшьтә төп психик процесс-хәтер. Дүрт-биш яшендә ирекле хәтер интенсив формалаша, эмма ирексез хәтернең нәтижәлелеге ирекле хәтердән югарырак. Турыдан-туры хәтер формалаша башлый, ләкин турыдан-туры истә калдыру өстенлек итә. Хәтер күләме арта, балалар эйберләрен 9-10 исемен хәтерли.</p> <p>Бишенче ел ахырына күзаллау үсеш ала. Кабул итү процессын интеллектуальләштерү предметларны һәм образларны сенсор эталоннарына таркату. Анлату сенсорлы эталоннар системасы һәм тикшерү ысуллары белән арадашлана. Идентификация һәм Үрнәк белән тигезләү гамәлләре белән беррәттән, күзаллаулы модельләштерүнең перцептив гамәлләре интенсив формалаша (башлыча, продуктив эшчәнлек төрләре аша). Балалар предметлар төркемнәрен сенсор билгесе зурлыгы, төсә буенча тәртипкә китерә ала; биеклек, озынлык һәм киңлек кебек параметрларны аерып куя ала. Тирә-якта ориентация камилләшә. Балалар фикерләүнең төп характеристикасы.</p>	
Балалар	<p>Бишенче яшендә бала жәмгыятьтә кабул ителгән нормалар һәм</p>	

эшчәнлеге	<p>кагыйдэләрнең катлаулы системасын үзләштерә. Сюжетлы-рольле уен формалаша, анда үзәк эчтәлек булып уен ролен башкару барышында Кеше мөнәсәбәтләре системасын модельләштерү тора. Бу яшьтә балалар уен һәм реаль мөнәсәбәтләрне аерып күрсәтәләр, рольле сөйләм хас. Конфликтлар ешрак рольләр бүлү барышында барлыкка килә, рольләр уен барышында үзгәргә мөмкин. Уен процессуаль, ижади характерда. Балалар өчен кагыйдәләр белән уеннар, дидактик уеннар бар. Рәсем эшчәнлеге үсеш ала. Рәсем эшчәнлегенең техник ягы камилләштерелә, ният рәсем ясауның ахырына күчә. Балалар төп геометрик фигураларны ясый, кайчы белән кисеп, рәсемнәрне кәгазьгә ябыштыра һәм башкалар.</p> <p>Конструкция катлаулана. Үрнәк буенча конструкцияләү күнекмәләре формалаша, схема буенча, шарт һәм ният буенча конструкцияләү, шулай ук эш-гамәлләр эзлеклелеген планлаштыру мөмкинлеге бар.</p> <p>Продуктив эшчәнлек төрләре кулларның вак моторикасын үстерүгә ярдәм итә.</p>
Аралашу һәм социализация	<p>Өлкәннәр белән аралашуда интенсив рәвештә ситуациядән тыш аралашу формалары формалаша, аерым алганда ситуациядән тыш – танып белү аралашу формасы, «почемучек» ның яше нәкъ дүрт-биш елга туры килә. Балаларда олылар тарафыннан хөрмәт итүгә ихтыяж формалаша, алар өчен аның мактавы бик мөһим булып чыга. Бу аларның фикерләренә үпкәлүләренә китерә. Авыруның артуы яшь феномены булып тора. Яшьтәшләре белән аралашуның ситуацияле-эшлекле формасы формалашуын давам итә, бу сюжетлы-рольле уенның үсеше һәм яшьтәшләре белән уртак эшчәнлек төрләре белән билгеләнә. Шулай ук вакытта, шәхесләр арасындагы мөнәсәбәтләрнең характеры яшьтәшенә карата ачык кызыксыну, яшьтәшенең югары эһәмияте белән аерылып тора, бала өлкәннәр тарафыннан башка баланың мактавына авыртулы жавап бирә, яшьтәшләре белән конфликтлылык та әлеге яшькә хас. Төркемдә балалар арасындагы мөнәсәбәтләрнең тотрыклы структурасы формалаша, ул һәр баланың социометрик статусын билгели.</p>
Көйләү үзе	<p>Дүрт елдан биш елга кадәр чорда тәртипнең регулятив механизмнары роле шактый арта. Үз-үзеңне белдерү ихтыяжы (ачык эшчәнлек төрләрендә компетентлы булырга омтылу) иреклекле үсешен билгели. Уенда бала үз тәртибен әлеге рольдә куелган кагыйдәләр системасына таянып идарә итә ала. Балага аралашу һәм жәмгыятьтә үз-үзен тотуның төп кагыйдәләрен аңлау мөмкинлеге бирелә. Сөйләм тәртипне планлаштыру һәм көйләү ролен башкара башлай. Социаль эмоцияләр (оят хисе, уңайсызлык, горурлык, көнчелек, уңыш-уңышсызлык кичерешләре һ.б.) интенсив формалаша.</p>
Шәхес һәм үз-үзеңне бәяләү	<p>Балада үз-үзеңне аңлау перифериясе интенсив формалаша, дифференциаль үз-үзеңне бәяләү формалашуын давам итә. Өлкәннәрне бәяләү, өлкәннәргә башка балаларны бәяләү, шулай ук үз эшчәнлек нәтижәләрен башка балалар нәтижәләре белән чагыштыру механизмы үз-үзеңне бәяләү һәм үз-үзеңне аңлау характерына зур йогынты ясый. Кыска вакытлы вакыт перспективасы барлыкка килә (Кичә бүген иртәгә, булды булачак).</p>

II. Программаның максатчан бүлегенә

Аңлату язуы
Максат

[2] п.14.1.	Төп өлөш (ФОПка ярашлы)
[3] ст.6	Мэгариф мөнэсэбэтлэрэндэ катнашучылар формалаштырган өлөш («Сөөнеч» – «Белем шатлыгы " мэктэпкэчэ белем бирү региональ программасы)
Бурычлар	
[2] п.14.2.	Төп өлөш (ФОПка ярашлы)
[3] ст.6 - 9	Мэгариф мөнэсэбэтлэрэндэ катнашучылар формалаштырган өлөш («Сөөнеч» – «Белем шатлыгы " мэктэпкэчэ белем бирү региональ программасы)
Принциплар	
[2] п.14.3.	Төп өлөш (ФОПка ярашлы)
[3] ст.9 - 12	Мэгариф мөнэсэбэтлэрэндэ катнашучылар формалаштырган өлөш («Сөөнеч» – «Белем шатлыгы " мэктэпкэчэ белем бирү региональ программасы)
Программаны гамэлгэ ашырунун планлаштырылган нэтижэлэре	
[2] п.15. [2] п.15.3.2.	<p>Төп өлөш (ФОПка ярашлы)</p> <p>Мэктэпкэчэ яшьтэ (биш яшькэ)планлаштырылган нэтижэлэр:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бала төрле физик күнегүлэр, физкультура эсбаплары белэн эш итү белэн кызыксына, нэтижэгэ ирешү өчен ныклап тырыша, хэрэкэт активлыгына мохтажлык кичерэ; - бала координациясен, тизлек, көч, чыдамлык, сыгылмалылык, житезлек, эре һәм вак моторика үсешен күрсэтэ, төп хэрэкэтлэрне, гомуми үсеш күнегүлэрен һәм спорт күнегүлэре элементларын актив һәм кызыксынып башкара, хэрэкэтчэн уеннар уйнарга тели, киңлектэ ориентлаша, үзләштерелгэн хэрэкэтлэрне мөстэкыйль эшчәнлеккэ күчерэ; - бала сэләмэт яшәү рэвеше кагыйдэлэре турында белергэ омтыла, үз хэлэн элементар рэвештэ тасвирларга, авыру очрагында өлкәннэрнең игътибарын жалеп итэргэ эзер; - бала шәхси гигиена процессын үзлегеннэн тормышка ашырырга, аларны дөрөс оештырырга омтыла; - бала үзе өлкәннэр белэн аралашу кагыйдэлэрен үти, аның сүзлэрэнэ һәм фикеренэ игътибарлы, өлкәннэр белэн танып белү, интеллектуаль аралашуга омтыла: эзләнү характерындагы күп кенэ сораулар бирэ, хупланган тэртип формаларына омтыла, тирэ-юньдэге кешелэрнең көчлө эмоциональ халэтен билгели, педагог үрнэгендэ кызгану күрсэтэ; - олы кеше искэ төшөрмэгэн бала исәнләшэ һәм сабууллаша, "рэхмэт" һәм "зинһар"ди; - бала яшьтэшлэре белэн аралашырга омтылуын күрсэтэ, педагог тэкъдиме буенча балалар белэн килешэ ала, эшчәнлектэ үз-үзен белдерүгэ, яшьтэшлэрен тануга һәм хөрмэт итүгэ омтыла; - бала куркынычсыз тэртип кагыйдэлэрен белэ һәм аларны көндөлек тормышта үтэргэ омтыла; - бала үз-үзенэ хезмэт күрсэтүдэ мөстэкыйль; - бала олыларның хезмэте, һөнэрлэре, техникасы белэн танып белү кызыксынуын күрсэтэ; уеннарда бу күзаллауларны чагылдыра; - бала хезмэт бурычларын үтэргэ омтыла, өлкәннэр яки яшьтэшлэре белэн бергэ эшлэргэ телэп керэ; - бала сөйлэшүдэ инициативалы, төрле репликалар һәм аңлатмалы сөйлэмнең гади формаларын куллана, сөйлэм элемтэлэре озынрак һәм активрак була; - бала күпчелек авазларны дөрөс эйтэ, эмоциональ һәм сөйлэм чараларын куллана;

	<ul style="list-style-type: none"> - бала үзе таныш әкиятләрне сөйли, олыларның кечкенә ярдәме белән тасвирлау хикәяләре һәм табышмаклар төзи; - бала сүз ижат итә, тел белән кызыксына, әдәби текстларны кызыксынып тыңлый, текстны кабатлый; - бала предмет, аның максаты һәм үзенчәлекләре, ничек барлыкка китерелгәнлеге турында сөйли ала; - бала танып белү эшчәнлеге барышында яшәтәшләре белән аралашырга омыла, мәгълүмат алмаша; өлкәннәр белән уртак эшчәнлектә генә түгел, ә ирекле мөстәкыйль эшчәнлектә дә теләп хезмәттәшлек итә; югары активлыгы һәм кызыксынучанлыгы белән аерылып тора; - бала предметларның үзлекләрен һәм сыйфатларын, табигать объектларының үзенчәлекләрен, тикшерү гамәлләрен актив танып һәм атый; предметларны һәм объектларны характерлы билгеләр күрсәтеп, төр категорияләренә берләштерә; - бала эзләү характерындагы күп кенә сораулар бирә, экспериментлар эшчәнлегенә керә, тикшеренү гамәлләрен куллана, логик нәтижәләр ясарга тырыша; - бала үзе, теләкләре, казанышлары, гаиләсе, гаилә көнкүреше, гореф-гадәтләре турында рәхәтләнеп сөйли; төркемдә, ДООДА эзерләнүче чараларда һәм бәйрәмнәрдә актив катнаша, кечкенә ватаны, торақ пункт исеме, урам, кайбер истәлекле урыннар турында күзаллаулары бар; - бала туган як тере табигатенең төрле вәкилләре, аларның үзенчәлекләре, тере булмаган табигать объектларының үзлекләре, табигать тормышындагы сезонлы үзгәрешләр, табигать күренешләре турында күзаллауға ия, табигать белән кызыксына, экспериментлар ясай, барлык тереклек ияләренә уңай карый, табигатьтә үз-үзен тоту кагыйдәләрен белә, үсемлекләрен һәм хайваннарны үз-үзен карарга, аларны сакларга омыла; - бала биш чикләрендә Сан һәм тәртип хисабына ия, предметларны форма һәм зурлык буенча турыдан-туры чагыштыра белә, тәүлекнең өлешләрен аера, аларның эзлеклелеген белә, "Кичә, бүген, иртәгә" вакыт эзлеклелеген аңлай, үз-үзеннән хәрәкәттә ориентлаша; тирә-юньдәге чынбарлыкны танып белү өчен математик күзаллауларны куллана; - бала төрле сәнгать төрләренә кызыксыну күрсәтә, сәнгать эсәрләрендә чагылдырылган гамәлләргә, гамәлләргә, вакыйгаларга эмоциональ яктан җавап бирә; - бала үзен төрле музыкаль, образлы, театральләштерелгән эшчәнлектә, экспрессив һәм образлы чаралар кулланып күрсәтә; - бала тупланган сәнгать-ижат тәҗрибәсен мөстәкыйль эшчәнлектә куллана, мәдәни-ял итү эшчәнлегендә (бәйрәмнәрдә, күңел ачуларда һәм мәдәни-ял итүнең башка төрләрендә) теләк белән катнаша; - бала төрле материаллар кулланып, темага туры китереп сурәتلәр һәм корымалар ясай, техник һәм рәсем осталыгына ия; - бала рольне уен башланганчы атый, уен барышында яңа роль билгели, предметларны-урынбасарларны актив куллана, уен ниятен тәкъдим итә һәм сюжет үсешендә инициатива күрсәтә, рольле диалогка актив керә, уен шартларын булдыруда ижат күрсәтә; - бала кагыйдәләр белән Уеннарда уен бурычын кабул итә, нәтижәгә, җиңүгә кызыксыну күрсәтә; уенчылар белән тавышсыз диалог алып бара, режиссер уеннарында аларның гамәлләренә комментарий бирә.
[3] ст.12	<p>Мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар формалаштырган өлеш («Сөнеч» – «Белем шатлыгы " мәктәпкәчә белем бирү региональ программасы)</p>

Биш елга планлаштырылган нәтижәләр

- үзе, гаиләсе (составы, милләте, үзара мөнәсәбәтләр кагыйдәләре, мавыгулары, мәнфәгатләре), гаилә әгъзаларына кайгыртучан мөнәсәбәт кирәклегә турында күзаллауларга ия;
- табигый һәм социаль дөнья, балалар бакчасындагы вакыйгалар, туган шәһәр (авыл), республика турында төрле мәгълүмат чыганагы буларак өлкәннәр белән аралашуға ихтыяж кичерә;
- туган телен яхшы белә, аралашуда инициативалы, өлкәннәр инициативасы буенча барлыкка килгән сөйләшү темасын хуплый, сорауларга җавап бирә һәм үтенечләргә җавап бирә, яшәтешләре белән тотрыклы элементлар урнаштырырга сәләтле, килешә белә;
- элементар аралашу культурасын үзләштерә, өлкәннәрне искә төшермичә сәлами, әңгәмәдәшенең милләтенә карап сабуллаша, күрсәтелгән хезмәте, ярдәме, сыйлануы өчен рәхмәт әйтә, гафу үтенә;
- башка милләт балалары белән дуслаша һәм аралаша;
- башка телдә сөйләшүче кешеләрнең мәдәнияте һәм гореф-гадәтләре белән кызыксына, аларның сөйләшүләрен тыңлый, татар телендә беренчел аралашуны белә, беренчел аралашу күнекмәләрен үзләштерә;
- туган шәһәре (исеме, төп урамнары), республика (исеме, башкаласы) турында беренчел күзаллауларга ия;
- туган жирләре (шәһәр, авыл) турында мәгълүмат белән кызыксына, милли мәдәниятнең кайбер элементлары (торак, көнкүреш әйберләре, милли аш-су, киём, савыт-саба, милли бәйрәмнәр, музыка кораллары, фольклорның кечкенә формалары) белән кызыксына;
- туган якның тере һәм тере булмаган табигате объектлары һәм күренешләре белән кызыксына, аларның үзара бәйләнешләре, сезонлы үзгәрешләре турында кайбер күзаллауларга ия;
- үз жирлегенең транспорт чараларында ориентлаша, тукталыш урыннарын, аларның исемнәрен белә, гомум кабул ителгән символик билгеләрнең мәгънәсен аңлый;
- өлкәннәрнең һөнәри эшчәнлегә турында күзаллауға ия, берничә һөнәрне атый ала;
- сак, таныш булмаган шартларда алдан күрә, жәрәхәтләрдән кача (таныш булмаган кеше белән элементгә керми, хайваннарның көтелмәгән тәртибен исәпкә ала һ. б.);
- аерым жөмлә рәвешендә (УМКДА каралган «Татарча сөйләшергә өйрәнәбез» белем бирү материалы кысаларында) мөрәжәгать ителгән сөйләмне аңлый;
- татар телен өйрәнүгә ныклы кызыксыну күрсәтә;
- татар телендә сурәтләнгән предметны, рәсемне төгәл сайлый;
- Туган телендә татар балалары сөйләшергә дәвам итәләр һәм сүзлекләре баетыла, үз телләрен яратып үсәләр.
- Татарча сөйләшәбез УМКДА каралган бик күләмгә ия, ким дигәндә 62 сүз;
- диалогка керә, әңгәмәдәшенең сөйләмен аңлый, татар телендә гади жөмлөләр белән сөйли;
- татар теленең тиешле сүзләрен кулланып, рәхмәт белдерү өчен кабул ителгән әдәплелек формаларын белә;
- татар халык әкиятләре геройларына карата теләктәшлек, теләктәшлек

	<p>күрсәтә, үз тәртибен һәм яшьтәшләренә тәртибен бәяләүдә аларга юнәлдерелә;</p> <ul style="list-style-type: none"> - татар милли костюмын башка халыкларның костюмнарыннан аерып торалар; - татар орнаментының чәчәк-үсемлек мотивлары турында күзаллауга ия, декоратив рәсем ясауның элементар техникасын белә, милли орнамент элементларын мөстәкыйль ижади эшчәнлектә куллана; - халык музыка коралларында уйнауны рәхәтләнеп тыңлый, татар композиторларының музыкаль әсәрләренә, халык җырларына эмоциональ җавап бирә; - татар халык бәйрәмнәрендә рәхәтләнеп катнаша, татар җырларын, биюләрен башкара; <p>үз инициативасы буенча һәм өлкәннәр инициативасы буенча алынган мәгълүматны төрле эшчәнлек төрләрендә (уен, коммуникатив, танып белү-тикшеренү), шулай ук төрле активлык төрләрендә (сәнгать әдәбиятын һәм фольклорын кабул итү, Музыкаль, рәсем, конструкцияләү һ. б.) Куллана:</p> <ul style="list-style-type: none"> - шәхси гигиена кагыйдәләрен үти; сәламәт яшәү рәвеше кыйммәтләре турында башлангыч күзаллаулары бар; - татар халык уеннарында кагыйдәләрен үти.
Планлаштырылган нәтиҗәләргә ирешүнең педагогик диагностикасы	
[2] п.16.1. -16.10.	Төп өлеш (ФОПка ярашлы)
Планлаштырылган нәтиҗәләр казанышларына педагогик диагностика «мәктәпкәчә яшьтәге балаларның индивидуаль үсешен бәяләүнең педагогик мониторингы һәм педагогик тәэсирләрнең нәтиҗәлеге» методик эшләнмәсе нигезендә үткәрелә	
[3] ст. 23 -71	Мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар формалаштырган өлеш («Сөенеч» – «Белем шатлыгы " мәктәпкәчә белем бирү региональ программасы)
	Мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар формалаштырган өлеш (УМК татарча сөйләшәбез 4-7 яшьлек рус телле балаларны татар теленә өйрәтү буенча Татарча сөйләшәбез (Зарипова З.м., Кидрячева р. г.), 4-7 яшьлек рус балалары өчен рус телен өйрәнәбез (С. М. Гаффарова, Д. С. Гарипова, Р. Ф. Нигъмәтуллиной)

III. Программаның эчтәлекле бүлегенә

«Социаль-коммуникатив үсеш " мәгариф өлкәсе	
[1] п.2.6.	<p>Планлаштыра:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Россия җәмгыятендә кабул ителгән нормаларны, тәртип кагыйдәләрен һәм әхлакый-әхлакый кыйммәтләрен үзләштерү һәм үзләштерү; - баланың өлкәннәр һәм яшьтәшләр белән аралашуын үстерү, уртак эшчәнлеккә һәм хезмәттәшлеккә әзерлекне формалаштыру; - балада гражданлык һәм патриотизм нигезләрен, үз гаиләсенә, балалар һәм өлкәннәр җәмгыятенә, оешмада, яшәү төбәгендә һәм тулаем илдә хөрмәтле мөнәсәбәт һәм мөнәсәбәт формалаштыру; - эмоциональ җаваплылык һәм теләктәшлек, социаль һәм эмоциональ интеллектны үстерү, кешелекле хисләр һәм мөнәсәбәтләр тәрбияләү; - баланың үз гамәлләрен планлаштыру һәм көйләү, мөстәкыйльлек һәм инициативалылыкны үстерү; - төрле хезмәт һәм иҗат төрләренә уңай карашлар формалаштыру;

	- көнкүрөштө һәм табигатты, социумда һәм медиа киңлектә (цифрлы мохиттә) социаль навигация һәм куркынычсыз тәртип нигезләрен формалаштыру.
5 яшьтән 6 яшькә кадәр	
Төп өлөш (ФОПка ярашлы)	
Бурычлар [2] 18.5.1	<p><u>1) социаль мөнәсәбәтләр өлкәсендә:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - үз-үзеңне уңай бәяләү, үз көчөңә ышаныч, мөстәкыйльлеккә омтылу; өлкәннәргә һәм балаларга, көчсезләргә һәм ярдәмгә мохтажларга эмоциональ жаваплылык үстерү, әдәби һәм анимацион эсәрләр геройларына теләктәшлек тәрбияләү, хайваннарга һәм үсемлекләргә яхшы мөнәсәбәт тәрбияләү; -балаларның гаиләгә карата уңай мөнәсәбәтен һәм хисләрен, ата-аналарга (законлы вәкилләргә), педагогларга һәм тирә-юньдәге кешеләргә карата хөрмәтен үстерү; - олыларга һәм балаларга карата игелекле мөнәсәбәт тәрбияләү; - олылар һәм яшьтәшләр белән аралашу культурасын тәрбияләү, тәртип кагыйдәләрен үтәү, олылар һәм яшьтәшләр белән аралашуда Эдәпле булу теләге; - бергәләп уйнарга, парларда яки кечкенә төркемчәдә үзара бәйләнешкә, практик эшчәнлектә үзара бәйләнешкә омтылуны үстерү; <p><u>2) гражданлык һәм патриотизм нигезләрен формалаштыру өлкәсендә:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -туган илгә, ил символларына, истәлекле даталарга ихтирамлы мөнәсәбәт тәрбияләү; -спорт, фән, сәнгать һәм башка өлкәләрдә ил казанышлары өчен горурлык тәрбияләү; -балаларның үзләре яшәгән торак пунктның төп истәлекле урыннары белән кызыксынуын үстерү. <p><u>3) хезмәт тәрбиясе өлкәсендә:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -конкрет хезмәт төрләре белән танышу нигезендә өлкәннәрнең аерым һөнәрләре турында күзаллаулар формалаштыру; -өлкәннәргә хезмәтләре, Балалар турында кайгыртулары өчен хөрмәт һәм рәхмәт тәрбияләү; хужалык-көнкүреш хезмәтенең иң гади процессларына жәлеп итү; -мөстәкыйльлекне һәм үз-үзеңгә хезмәт күрсәтүгә ышанычны үстерү, ДОО һәм гаиләдә көндәлек хезмәт эшләренә керергә теләү; <p><u>4) куркынычсыз тәртип нигезләрен формалаштыру өлкәсендә:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -балаларның көнкүрөштә, урамда, табигатты, таныш булмаган кешеләр белән аралашуда төп куркыныч чыганакалары һәм төрләре турында күзаллауларын баету; -балаларны куркынычсыз тәртипнең иң гади ысуллары белән таныштыру; жәяүле һәм транспорт пассажиры сыйфатында куркынычсыз юл хәрәкәте кагыйдәләре турында күзаллаулар формалаштыру; -электрон гаджетларны, шул исәптән мобиль жайланмаларны, планшетларны һәм башкаларны куркынычсыз куллану кагыйдәләре турында күзаллаулар формалаштыру, электрон укуы чараларын практик куллануны исәпкә алмаганда.
Эчтәлек [2] 18.5.2	<p><u>1) Социаль мөнәсәбәтләр өлкәсендә.</u></p> <p>Педагог балаларның үсеш турындагы күзаллауларын баета, төрле яшьтәгә үзгәрешләргә игътибар итә (мин кечкенә булганда, мин олы булгач). Балаларга женси һәм гендер аермалары, гаилә рольләре һәм мөнәсәбәтләре турында традицион күзаллауларны үзләштерүгә ярдәм итә.</p> <p>Үз-үзен уңай бәяләүне, үз көчөңә ышанычны формалаштыра, балаларның үсешендә һәм тәртибендә уңай үзгәрешләргә билгели, балага үз хаталарын ачыкларга һәм аларны бетерүнең адекват ысулын табарга сак һәм тактик ярдәм итә.</p>

Педагог балаларның эмоциональ халәтләрен, аларның төрле чагылышларын, кешеләрнең эмоцияләре һәм гамәлләре бәйләнешләрен тануына һәм аңлауына ярдәм итә. Балаларның яшәтешләренең һәм өлкәннәренең эмоциональ халәтенә җавап итеп, теләктәшлек һәм ярдәм (эмпатик тәртип) күрсәтү тәҗрибәсе алу ситуацияләрен тудыра, тирә-юньдәгеләрнең авырлыкларына һәм кичерешләренә сизгерлек һәм игътибарлылык тәрбияли. Нәфис әдәбият укыганда, анимацион фильмнар фрагментларын караганда педагог геройларның төрле эмоциональ күренешләренә игътибар итә, балалар белән аларның сәбәпләрен комментарийлы һәм фикер алыша.

Педагог балаларның гаиләгә карата уңай мөнәсәбәттен һәм хисләрен, ата-аналарга (законлы вәкилләргә) хөрмәт үстерә: гаиләнең структурасы һәм составы, туганлык мөнәсәбәтләре; гаилә вакыйгалары, эшләр турында күзаллауны баета.

Балаларны балалар җәмгыятенә кертүне, яшәтешләре белән мөнәсәбәтләренә Килештерү осталыгын тәмин итә. Балаларны яшәтешләренең тәртибен күзәтергә дәртләндерә, яшәтешләренең гамәлләренә сизгерлек, аларның гамәлләренә кызыксыну үстерә. Балаларга вербаль һәм вербаль булмаган чараларны һәм яшәтешләренә мөрәҗәгать итү, игътибар җәлеп итү һәм үз мөнәсәбәтләрен күрсәтү ысулларын үзләштерүгә ярдәм итә. Балаларга үз ихтыяжларын белдерү авыр булган очракта һәм яшәтешләре арасындагы конфликтларны жайга салганда ярдәм итә, аралашуның мәдәни формаларын күрсәтә. Балаларның шөгыйльләрен һәм партнерларын инициативасын һәм үз - үзләрен сайлавын хуплый, килешүләр төзү осталыгын баета, кечкенә төркемнәрдә балаларның уртак эшләренә ярдәм итә (3 4 кеше). Баланың яшәтешләре белән аралашканда әхлакый нормаларны үтәүгә яки бозуга шәхси мөнәсәбәттен үстерүне тәмин итә.

Балалар-өлкәннәр җәмгыятен үстерү өчен шартлар тудыра. Әдәпләлек, өлкәннәргә хөрмәт күрсәтү Кагыйдәләрен һәм формаларын үзләштерүгә ярдәм итә: сәламләү, сабуулашу, рәхмәт белдерү һәм үтенечләрен төрле формаларын хәтерләтә һәм күрсәтә. Балаларны җәмәгать урыннарында үз-үзләрен тоту кагыйдәләре белән таныштыра.

ДООГА уңай мөнәсәбәт үстерә: ДООның педагогик һәм башка хезмәткәрләре белән таныштыра, балалар өчен ДООДА яшәү эшчәнлегенә кагыйдәләре белән таныштыра; аның традицияләре; ДООның киңлегенә һәм жиһазларына сакчыл мөнәсәбәт тәрбияли. Балаларның игътибарын аның биналарын һәм территориясен үзгәртүгә һәм бизәүгә юнәлтә, балаларның инициативасын хуплый һәм бергәләп төркем киңлегендә һәм аңа якын биналарда эшчәнлек продуктлары (рәсемнәр, эшләнмәләр) презентациясен планлаштыра.

2) Гражданлык һәм патриотизм нигезләрен формалаштыру өлкәсендә.

Туган илебезгә-Россиягә ихтирамлы мөнәсәбәт тәрбияли. Россия Федерациясенең дәүләт символикасы белән таныштыруны дәвам итә: Россия флагы һәм Россия гербы; ил символларына хөрмәтле мөнәсәбәт тәрбияли.

Балаларның дәүләт бәйрәмнәре турындагы күзаллауларын баета: Ватанны саклаучылар көне, Жиңү көне. Балаларны бәйрәмнең эчтәлегенә, ул яшәгән торақ пунктта бәйрәмгә багышланган истәлекле урыннар белән таныштыра.

Педагог балаларның кечкенә Ватан турындагы күзаллауларын баета: торақ пунктның төп истәлекле урыннары белән таныштыра, балаларның ата-аналары (законлы вәкилләре) белән аларга баруларына кызыксынуын үстерә; балалар яшәгән урам исемнәре белән таныштыра. Балаларның туган як матурлыгына эмоциональ җаваплылыгын хуплый. Балаларның Кече ватан турында төрле эшчәнлек төрләрендәгә тәэсирләрен чагылдыру өчен шартлар тудыра (уеннарда образлар сөйли, сурәтли, гәүдәләндерә, сюжетны ача һәм башкалар).

Илнең халык мәдәнияте (традициялар, халык авыз ижаты, халык музыкасы, биоләр, уеннар, уенчылар) белән кызыксынуны хуплый.

3) Хезмәт тәрбиясе өлкәсендә.

Педагог балаларны өлкәннәрнең хужалык - көнкүреш хезмәт процессларының эчтәлегә һәм структурасы белән таныштыра, аларның күзаллауларын баета, ДООДА эшләүче өлкәннәрнең конкрет хезмәт процессларын модельләштерү белән махсус белем бирү ситуацияләрен оештыра (музыка житәкчесе балалар белән дәресләргә ничек әзерләнә, Электрик төркем бүлмәсендә электр лампочкаларын ничек алыштыра, пешекче төшке аш өчен салат ясыи). Балалар белән сөйләшә, нәтижәле нәтижәгә юнәлдерелгән хезмәт процессының бөтенлегенә игътибар итә, балаларда ДООДА балаларның тормыш эшчәнлегенә турында кайгыртучы өлкәннәргә карата игелекле һәм хөрмәтле хисләр уята.

Педагог балаларның өлкәннәрнең хезмәт эшчәнлегенә турында белү һәм сөйләү инициативасын хуплай, баланың әни яки әти һөнәренә турында сөйләү, аларның хезмәт гамәлләрен тасвирлау, аларның хезмәт нәтижәләренә турында сөйләү теләгә белән бәйлә коммуникатив активлыгын хуплай.

Педагог балаларның предметлар турында өлкәннәрнең хезмәт нәтижәсе буларак, материалларның (металл, пыяла, кәгазь, картон, тире һ.б.) предмет дөнъясының күптөрлелегә турында күзаллауларын киңәйтә, балаларны материалларның төп характеристикалары белән таныштыра, экспериментлар оештырып, балаларның хезмәт продуктларын булдыру өчен материалларның аерым билгеләренә турындагы күзаллауларын баетуга ярдәм итә (суны кире кагучы материал, йомшак (каты) материал һәм башка шундыйлар).

Педагог балаларга өлкәннәргә өйдә көнкүреш эшләрен оештырырга ярдәм итүче көнкүреш техникасы турында сөйли: кер юу һәм савыт-саба юу машиналары, пычрак суырткыч, мультиварка, миксер, ит кисүче; балалар белән көнкүреш техникасы билгеләнеше турында сөйләшә, көнкүреш хезмәт процессларын тизләтү һәм жиңеләйтү өчен аның билгеләнеше турында күзаллау формалаштыра.

Педагог балаларны төркемнең режимлы мизгелләрендә үз-үзләренә хезмәт күрсәтү процессына уңай кертү өчен шартлар тудыра, балаларның дәрес гамәлләрен, үз-үзләренә хезмәт күрсәтү процессы нәтижәләрен хуплау һәм хуплау алымнарын кулланып, балаларның мөстәкыйльлек һәм инициатива күрсәтү теләген хуплай. Балаларның үзара ярдәм күрсәтүгә юнәлдерелгән гамәлләрен хуплай (һөнәрне тәмамларга ярдәм итү, киенергә ярдәм итү, өстәлдән жыештырырга ярдәм итү һәм башка шундыйлар).

Үз-үзенә хезмәт күрсәтү процессында балаларның игътибарын әйберләргә сакчыл мөнәсәбәт кирәклегенә юнәлтә: киёмнәренә жентекләп жыю, уенчыларны уеннан соң урынына кайтару һәм башка шундыйлар. Үз-үзенә хезмәт күрсәтү процессында педагог балаларга сыйфатлы нәтижәгә ирешү өчен хезмәт процессында гамәлләр чиратлыгын үтәүнең мөһимлеген искә төшерә, балаларга нәтижәне бәяләү өчен үз-үзенә контрольдә тоту алымнарын күрсәтә, балаларның гамәлләренә башкару процессында үз-үзенә контрольдә тоту ысулларын куллануга юнәлдерелгән гамәлләрен хуплай.

4) Тәртип куркынычсызлыгы нигезләрен формалаштыру өлкәсендә.

Педагог балаларның көнкүрештә, табигатьтә, урамда, таныш булмаган кешеләр белән чын аралашуда һәм алар белән телефон аша сөйләшүдә куркынычсыз тәртипнең төп кагыйдәләренә турында күзаллауларын баетуга ярдәм итә.

Балаларның көнкүреш приборлары һәм көнкүреш әйберләренә белән кызыксынуын киңәйтү һәм тирәнәйтү өчен шартлар тудыра, балалар белән аларны куллану кагыйдәләренә турында фикер алыша, балаларның үз

	<p>тәжрибәләрен башкалар белән уртаклашырга омтылышын хуплый, балаларга өйдә куркынычсыз тәртип кагыйдәләрен ничек үтәүләре турында сөйләргә тәкъдим итә, балалар белән бергә иң яхшы мисалларны сайлый. Балалар белән өйдә һәм ДООДА тәртипне матурлык өчен генә түгел, ә кеше иминлеге өчен дә сакларга кирәклеген, әйберләр һәм уенчыларны үз урынына куярга кирәклеген турында фикер алыша.</p> <p>Балалар белән бергә сәламәтлек һәм тормыш өчен куркыныч булган ситуацияләрдә, балалар белән өйдә, ДОО шартларында, йорт белән иң якин тирәлектә була торган тәртип кагыйдәләре һәм алгоритмнары булган рәсемнәрне карый: әгәр саксыз куллансаң, рөхсәтсез алсаң яки кискен, чәнчәүчә, кисүчә әйберләр уйнасаң, кисәргә яки чәнчәүгә мөмкин, өлкәннәрне кисәтү һәм аның күзәтүе астында гына куллану яхшырак.</p> <p>Уен ситуацияләре булдыра, аларда бала көнкүрештә, урамда, табигатьтә, таныш булмаган кешеләр белән аралашуда куркынычсыз тәртип тәжрибәсен ныгыта ала. Балалар белән гадәттән тыш хәлләрдә куркынычсызлык кагыйдәләре турында фикер алышалар: ничек өлкәннәрне ярдәмгә чакырырга, ничек мобиль жайланма аша ярдәм чакырырга һәм башка шундыйлар.</p>
<p>Мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар формалаштырган өлеш («Сөенеч» – «Белем шатлыгы " мәктәпкәчә белем бирү региональ программасы)</p>	
<p>Бурычлар [3] ст. 102</p>	<p>Баланың үзенә һәм башка кешеләргә карата уңай мөнәсәбәттен үстерү, коммуникатив һәм социаль компетентлыкны, шул исәптән мәгълүмати – социаль компетентлыкны үстерү, уен эшчәнлеген үстерү өчен шартлар тудыру</p>
<p>Эчтәлек [3] ст. 102 - 104</p>	<p><i>Баланың үзенә һәм башка кешеләргә карата уңай мөнәсәбәттен үстерү өлкәсендә</i></p> <p>Баланың үз-үзен, ата-анасын күзаллауын формалаштыру. Гаилә фотоларын карап, аның эти-әнисе белән охшашлыгына игътибар итәргә. Фотода сурәтләнгән кешеләрнең эмоциональ халәтләрен билгеләргә, аларның кәефләрен гаилә тормышындагы билгеле вакыйгалар белән бәйләргә өйрәтү.</p> <p>Гаилә, аның милли составы, аның әгъзаларына каравы, аларның баланың үз бурычлары һәм бурычлары турында; гаиләнең һәр әгъзасының мәнфәгатьләре, мавыгулары, гаилә ялы турында күзаллаулар формалаштыру. Гаилә традицияләренә сакчыл караш тәрбияләү.</p> <p>Баланың эти-әнисенең балачак вакыйгалары, яраткан уеннары һәм уенчылары, балачакның иң истәлекле эпизодлары белән кызыксынуын сакларга, алар баланың кызыксынуларына һәм хисләренә туры килә ала.</p> <p><i>Коммуникатив һәм социаль компетентлыкны, шул исәптән мәгълүмати-социаль компетентлыкны үстерү өлкәсендә</i></p> <p>Баланың өлкәннәр белән аралашу ихтыяжын табигый һәм социаль дөнья, туган шәһәрдәге (авылдагы), республикадагы вакыйгалар турында төрле мәгълүмат чыганагы буларак саклау.</p> <p>Туган телдә аралашу инициативасын хуплау; башка кешеләрнең аралашу тәкъдимнәренә әдәпле җавап бирү, төрле эшчәнлекләрдә өлкәннәр һәм балалар белән вербаль һәм вербаль булмаган элементлар урнаштыру. Сөйләшү темасына ярдәм итү, әңгәмәдәшне кызыксындырган темага әңгәмә алып бару.</p> <p>Башка телдә сөйләшүчә кешеләрнең мәдәнияте һәм гореф-гадәтләре белән кызыксынуны күрсәтергә, тыңлауны өйрәтергә, беренчел коммуникацияне үзләштерүдә, икенче дәүләт телендә беренчел сөйләм күнекмәләрен үзләштерүдә, тел тойгысын үстерүдә ярдәм итәргә.</p> <p>Аралашу культурасын формалаштыру (әңгәмәдәшенең милләтенә карап сәламләү һәм сабуллашу, күрсәтелгән хезмәт, ярдәм, сый өчен рәхмәт белдерү, гафу үтенү, үтенеч, тәкъдим белән яхшы мөгамәлә итү).</p> <p>Яңа, бала өчен гадәти булмаган тормыш ситуацияләрендә Саклык тәрбияләү, таныш булмаган кешеләр белән очрашканда сак булырга өйрәтү. Таныш</p>

булмаган кешеләр белән элементәне чикләүче кагыйдәләр белән таныштыру. Балаларны балалар бакчасының туган көнен, шәһәрнең (авылның), республиканың истәлекле даталарын бәйрәм итүгә жәлеп итү, балалар бакчасы (шәһәр, республика) тормышында катнашудан шатлык һәм канәгатьлек хисе формалаштыру.

Балаларны көн режимы һәм балалар бакчасында үз-үзгә тотуның элементар кагыйдәләре, бинада куркынычсыз хәрәкәт итү кагыйдәләре белән таныштыруны давам ит. Балаларга артык ашау, сыйфатсыз ризыклар ашау, зур дозада витаминнар, дарулар куллану куркынычлары турында сөйләргә.

Уен эшчәнлеген үстерү өлкәсендә

Татар язучылары, шагыйрьләре әсәрләре, мультфильм эпизодлары мотивлары буенча әйләнә-тирә тормыш, халыклар көнкүреше темаларына уеннар өчен гади сюжетлар тәкъдим итәргә.

Балаларның яшәтешләре белән рольле һәм партнерлык мөнәсәбәтләре дәрәжәсендә хезмәттәшлеген оештыруда ярдәм күрсәтү, уен өчен кирәкле өй савытларын (коромыслалы чиләкләр, казан, скалка һ.б.), киенү әйберләрен (милли костюм, ювелир бизнү әйберләре, ичигалар һ. б.), халык уенчыкларын, музыка коралларын сайлап алу һәм аларны роль белән.

Төзелешләр, шәһәр (авыл) урамнары, юллар макеты булдыру инициативасы белән чыгарга. Объектларның пространство характеристикалары, аларның озынлыгы аермасына, детальләренң урнашуын билгеләүгә (өстә, аста, өстә, аста һ.б.) игътибарны юнәлтү; тимер юллар, ике яклы хәрәкәт юллары, күперләр, гаражлар конструкциясен конструкцияләүгә омтылуны хуплау һ. б. конструкцияне уен сюжеты һәм сөйләм озата баруы белән бәйләүне тәэмин итү.

Балаларның үзешчән уенын актив рәвештә хуплау, татар телендә рольле сүзләр формасында уен диалогы барлыкка килү, чынбарлыкка туры килергә омтылу.

Театрлаштырылган һәм режиссерлык уеннарында гади сюжетлар буенча (татар халык әкиятләре мотивлары буенча мультфильмнардан) милли киёмдәге курчаклар, образлы уенчыклар, бибабо, уенчык-самоделкалар һәм кайбер белдерү чаралары хәрәкәтләр, мимика, интонация кулланып, ситуацияләр уйнау.

Ял итү уеннары, уен-киенүләр, уен-күңел ачулар, уен-күңел ачулар, башлыча халык уенчыклары, курчак театры персонажлары, музыкаль уенчыклар (курай, гармун һ.б.) белән үткәрелә.

Сабантуй, Карга боткасы, Масленица һ.б. бәйрәмнәргә багышланган бәйрәм-карнавал уеннары, сезонлы характердагы уеннар оештыру, өлкәннәр һәм балалар арасында бәйрәм уртаклыгы тойгысын үстерү.

**Тәрбияләүнең гомуми бурычларын хәл итү
«социаль – коммуникатив үсеш» мәгариф өлкәсе**

«Ватан», «Табигать», «Гаилә», «Кеше», «Тормыш», «Мәрхәмәтлек», «Яхшылык», «Дуслык», «Хезмәттәшлек», «Хезмәт» **кыйммәтләренә кушылу юнәлдерелгән**

планлаштыра:

семье үз гаиләсенә, үз торак пунктына, туган ягына, үз иленә хөрмәт тәрбияләү;
 башка кешеләргә - балаларга һәм өлкәннәргә (ата-аналарга (законлы вәкилләргә), педагогларга, күршеләргә һәм башкаларга), аларның этник һәм милләтенә карамастан, ихтирамлы мөнәсәбәт тәрбияләү;
 үз халкының мәдәни мирасына, Россиянең әхлакый һәм мәдәни традицияләренә кыйммәтле мөнәсәбәт тәрбияләү;
 яхшылык һәм явызлык, матурлык һәм ямьсезлек, хакыйкәт һәм ялган турындагы күзаллауларга нигезләнгән дөнъяның бербөтен картинасын булдыруга ярдәм итә;
 социаль хисләр һәм күнекмәләр тәрбияләү: кызганучанлык, аралашучанлык,

[2] п.18.8.

<p>дуслык, хезмэттәшлек, кагыйдәләренә үтәү, актив шәхес позициясе; балада әхлакый, социаль әһәмиятле гамәл барлыкка килү, баланың шәфкатьлелек һәм кайгырту тәҗрибәсе алу өчен шартлар тудыру; хезмәт тырышлыгына ярдәм итү, мәктәпкәчә яшьтәге балаларга хезмәт мәсьәләсен хәл итү өчен физик, акыл һәм әхлакый көчләренә көчәйтү гадәтләре; үз хезмәтенә һәм башка кешеләренә хезмәт нәтиҗәләренә сакчыл һәм хөрмәт белән карау сәләтен формалаштыру.</p>	
Эчтәлекне тормышка ашыру өчен өстәмә методик кулланмалар «Социаль – коммуникатив үсеш» мәгариф өлкәсе	
<p>Петрова в. и., Стульник т. д. мәктәпкәчә яшьтәге балалар белән этик әңгәмәләр (4-7 ел) М.: мозаика-Синтез, 2020 ел. Абрамова Л. в., Слепцова и. Ф. социаль-коммуникатив үсеш мәктәпкәчә яшьтәге балалар (5-6 яшь) М.: мозаика-Синтез, 2020 ел.</p>	

"Танып белү үсеше" мәгариф өлкәсе	
[1] п.2.6.	<p>Бу юнәлештә:</p> <ul style="list-style-type: none"> - танып белү эшчәнлегенә кызыксыну, кызыксыну һәм мотивацияне үстерү; сенсор эталоннарын һәм перцептив (тикшерү) гамәлләренә үзләштерү, эзләү тикшеренү күнекмәләрен, фикерләү операцияләрен, вообр үстерү белем объектларын ижади үзгәртү, аңны формалаштыру сәләте һәм сәләте; - дөнъяның бербөтен картинасын, әйләнә-тирә дөнъя объектлары, аларның үзлекләре һәм мөнәсәбәтләре турында күзаллауларны формалаштыру; - экологик культура нигезләрен формалаштыру, туган як һәм төрле континентларның табигате үзенчәлекләре һәм күптөрлелеге турында белемнәр, табигать берләшмәләре эчендә үзара бәйләнешләр һәм табигатьтә кеше роле, табигатьтә үз-үзенә тоту кагыйдәләре, табигатькә гуманлы мөнәсәбәт тәрбияләү; - үз-үзен һәм якын социаль тирәлек, мәдәни-тарихи вакыйгалар, Кече ватан һәм Ватан традицияләре һәм социомәдәни кыйммәтләре, дөнъя илләре һәм халыкларының күптөрлелеге турында күзаллаулар формалаштыру; - Сан, Сан, исәпләү, зурлык, геометрик фигуралар, киңлек, вакыт, математик бәйләлекләр һәм бу категорияләр мөнәсәбәтләре турында күзаллаулар формалаштыру, аларны танып белүнең логик-математик ысулларын үзләштерү; - тирә-юнь дөнъясын танып белүнең цифрлы чаралары, аларны куркынычсыз куллану ысуллары турында күзаллаулар формалаштыру.
5-6 яшь	
Төп өлеш (ФОПка ярашлы)	
Бурычлар [2] 19.5.1.	<ol style="list-style-type: none"> 1) балаларның сенсор тәҗрибәсен баеп, төрле тойгы органнарына таянып, тирә-юньдәге предметларны (объектларны) максатчан кабул итүне һәм мөстәкыйль тикшерүне үстерү; 2) эзләү мәсьәләләрен хәл итү ысулларын яшьтәшләре һәм өлкәннәр белән берлектә мөстәкыйль һәм уртак эшчәнлектә үстерү; 3) предметларның саны, саны, формасы, зурлыгы, вакыт һәм урын мөнәсәбәтләре турында элементар математик күзаллауларны баептырга; 4) ата-аналар (законлы вәкилләр) һәм гаилә әгъзалары белән танып белү эшчәнлегендә үз-үзен турында һәм үз мөмкинлекләренә турында күзаллауларны киңәйтү; балаларның өлкәннәренә хезмәте турында күзаллауларын үстерүне давам итү; 5) балаларның үзләренә кечкенә ватаны, яшәгән торак пункты, аның истәлекле урыннары турында күзаллауларын үстерү, ил белән кызыксынуны саклау;

	<p>традициялар һәм бәйрәмнәр белән таныштыру, бәйрәмнәргә эзерләнүдә катнашу, аларда катнашуга эмоциональ жавап бирү;</p> <p>б) тере табигать объектларының күптөрлелеге, аларның үзенчәлекләре, туклануы, яшәү урыны, тормыш күренешләре һәм ихтияжлары турында күзаллауларны киңәйтү;</p> <p>7) тере табигать объектларын билгеләр нигезендә чагыштырырга һәм төркемләргә өйрәтергә, тере булмаган табигать объектлары һәм үзлекләре, ел фасылларының аерым билгеләре, табигать күренешләре һәм төрле сезоннарда кеше эшчәнлеге белән таныштырырга, барлык тереклек ияләренә эмоциональ-позитив мөнәсәбәт тәрбияләргә, аларны сакларга һәм кайгыртырга теләк тәрбияләргә.</p>
<p>Эчтәлек [2] 19.5.2.</p>	<p><u>1) Сенсор эталоннары һәм танып белү гамәлләре:</u> тикшерү гамәлләре нигезендә педагог балаларда инде билгеле булган төсләрне (кызыл, зәңгәр, яшел, сары, ак, кара) һәм төсмерләренә (Алсу, зәңгәр, соры) аера һәм атый белүне формалаштыра; яңа төсләр һәм төсмерләр (көрән, оранжееый, ачык яшел) белән таныштыра. Геометрик фигураларның сенсор эталоннарын (түгәрәк, квадрат, овал, турыпочмак, өчпочмак) кулланып, әйләнә - тирәдәге предметларның формасын аеру һәм атау сәләтен үстерә; предметлар арасында турыдан - туры чагыштыру юлы белән 3-4 билгеләр буенча аерма һәм охшашлык табу, төркемләнүне, Классификацияне һәм серияне үзләштерү; предметларны 4-5 төп үзлекләре буенча тасвирлау.</p> <p><u>2) Математик күзаллаулар:</u> педагог балаларда төрле анализаторлар катнашында (ишетү, тою, хәрәкәтләр хисабы һәм башкалар) биш чикләрендә санау, предметларны санау һәм аларны үрнәк һәм аталган Сан буенча санау күнекмәләрен формалаштыра; санның предметларның формасыннан, зурлыгыннан һәм пространствода урнашуыннан бәйсезлеген аңларга ярдәм итә; биш чикләрендә тәртип хисабын үзләштерергә, пространство һәм вакыт мөнәсәбәтләрен танып белергә ярдәм итә (алга, артка, түбәнгә, алга, сулга, уңга, иртә, көн, кич, төн, Кичә, бүген, иртәгә).</p> <p><u>3) Әйләнә-тирә дөнья:</u> педагог балаларга эзләнү бурычларын хәл итү өчен яшьтәшләре белән берләшү ысулларын күрсәтә (проблема турында фикер алышу, киешүләр төзү, эзләнү бурычларын хәл итүдә ярдәм күрсәтү, гамәлләрне бүлү, бурычларны бергәләп хәл итүдә инициатива күрсәтү, танып белү юнәлеше мәсьәләләрен формалаштыру һ. б.); балаларның алар белән эшләү барышында төрле материалларның үзлекләре турында күзаллауларын киңәйтә; билгеләнеше буенча охшаш предметларның төрле формада була алуын, төрле материаллардан ясалуын аңлауга китерә; предметларның төрле авырлыкта, күләмдә булуын тоярга һәм тоярга бирә; балаларга үлчәү ысулларын күрсәтә һәм аңлата, предметларны бер-берсе белән чагыштыру, ялган нәтижәләр ясау мөмкинлегеннән качуны күрсәтә (зур предмет һәрвакытта да авыррак булмый); балага тирә - юндәге дөньяда булган гади закончалыкларны һәм Бәйләлекләрен күрсәтә, мәселән: салкын булса жылырак киенергә кирәк, караңгы булса яктылыкны кабызырга кирәк, көчле жил булса тәрәзәне ябарга. Кайбер гамәлләрнең максатка ярашлылыгын һәм максатчанлыгын билгеләү, үз гамәлләренә иң гади сәбәпләрен һәм нәтижәләрен күрү кирәклеген күрсәтә; педагог балаларның гаилә әгъзалары, Кече ватан һәм ватан турында күзаллауларын киңәйтүне дәвам итә; алар яшәгән торак пункт, кайбер шәһәр объектлары, транспорт төрләре турында күзаллауларны киңәйтә һәм баета; туган ил, кайбер ижтимагый бәйрәмнәр һәм вакыйгалар турында башлангыч күзаллауларны киңәйтә һәм баета. Балаларны шәһәрдә һәм авыл жирлегендә авыр өлкәннәр белән таныштыра; биналарның үзенчәлекләре һәм аларның</p>

	<p>шәһәр һәм авылдагы төзелеше белән таныштыра (биек йортлар, балконнар, лифтлар, ванна бүлмәсе; биек булмаган йортлар, Мич, бакча, бакча, эт өчен будка һ. б.), төрле учреждениеләр белән таныштыра: гомуми белем бирү оешмалары, ДОО, поликлиникалар, кибетләр, парклар, йөзләр</p> <p>4) Табигать:</p> <p>педагог баланы туган як табигатенең күптөрлелеге, хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы вәкилләре, елның төрле ел фасылларындагы тормышларындагы үзгәрешләр белән таныштыруны дәвам итә. Тере табигать объектлары төркемнәрен билгеләр нигезендә чагыштыру процессын күрсәтә (кыргый йорт, ерткыч үлән ашаучы, күчеп йөрүче кышлаучы, агач - куаклар, үләннәр чәчәкле үсемлекләр, яшелчә жиләк - жимеш, жиләк - жимеш, гөмбә һәм башкалар). Жансыз табигать объектлары һәм үзлекләре (ташлар, ком, балчык, туфрак, су), елның төрле сезонларында табигать күренешләре (яфрактар төшү, бозлавык, бозлавык, боз, жил); табигый материалларның үзлекләре һәм сыйфатлары (агач, металл һәм башкалар) белән таныштыра, моның өчен гади тәҗрибәләр, экспериментлар куллана;</p> <p>табигатьтә хезмәт итү процессында педагог балаларның үсемлекләрнең һәм хайваннарның элементар ихтыяжлары турында күзаллауларын формалаштыра: туклану, су, жылылык, яктылык; кешенең йорт хайваннарын, бүлмә үсемлекләрен, бакча һәм бакчаны каравы, баланың табигать турында уңай тәэсирләр туплауга ярдәм итүе турында күзаллауны тирәнәйтә.</p>
<p>Мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар формалаштырган өлеш («Сөенеч» – «Белем шатлыгы " мәктәпкәчә белем бирү региональ программасы)</p>	
<p>Бурычлар [3] ст.105</p>	<p>Балаларның кызыксынучанлыгын, танып белү активлыгын, танып белү сәләтен үстерү, тирә-юньдәге чынбарлык турында белемнең төрле өлкәләрендә күзаллауларны үстерү өчен шартлар тудыру</p>
<p>Эчтәлек [3] ст.105 - 107</p>	<p><i>Кызыксынучанлык, танып белү активлыгы, танып белү сәләтләрен үстерү өлкәсендә</i></p> <p>Кеше торакаларының төзелеше (шәһәрдә һәм авылда), көнкүреш әйберләре турында күзаллауларны үстерү. Яңалыкны белергә, кеше кулы белән ясалган төрле җайланмаларның төзелеше һәм максаты турында сораулар бирергә омтылу.</p> <p>Үз-үзен, үз йортын, йорт хайваннарын һәм үсемлекләрен, транспортны кайгыртучы, ишегалды, урамны чисталыкта тотучы кешенең хужалык эшчәнлегенә турында беренчел күзаллаулар формалаштырырга. Белемнәрне киңәйтүне, үз торакаларын, туган шәһәр (авыл) урамнарын тәртиптә тоту теләген мотивацияләү.</p> <p>Тирә-яктагы табигать объектлары белән элемент тәҗрибәсен киңәйтергә: агачлар (каен, клен), гөмбәләр (майлы, опята, ак гөмбә), чәчәкләр (ромашка, василек), бүлмә үсемлекләре (бальзамин, фуксия), танып белү мотивациясен формалаштырырга.</p> <p>Жимешләр (груша, слива), яшелчәләр (кыяр, помидор, суган), жиләкләр (малина, миләш, кара жимеш), аларның сыйфатлары (зур, вак, шома, соклы, ачы, Әче, татлы һ.б.) белән танышуны дәвам итәргә. Жимешләрне сортларга, аларны чагыштырырга, өлкәннәргә уңыш жыюда ярдәм итәргә теләк уятырга өйрәтү.</p> <p>Бөҗәкләр (кырмыска, бал корты, бал корты, бөҗәк) турында күзаллауларны киңәйтү, балаларның үз-үзләрен күзәтүләрен дөртләндерү, аларның беренче ачышларын хуплау: бал корты, күбәләкләр, бал корты ешрак чәчәкләр күп булган урыннарда оча.</p> <p>Йорт хайваннары һәм кыргый хайваннар, төркемдәге табигать почмагында яшәүчеләр белән танышуны дәвам итегез. Иң гади табигый үзара бәйләнешләр турында күзаллаулар формалаштырырга (кайбер хайваннар урманда,</p>

башкалары елгаларда, күлләрдә, өченчеләре болыннарда, кырларда һ.б. яши). Участокка очучы кошларны, аларның үз – үзләрен тотыш үзенчәлекләрен күзәтү (чыпчыклар кычкыралар, азык эзләп очалар, сикерәләр, күгәрченнәр мөһим йөриләр, ыңгырашалар), балаларның кошларны куркытырга тырышуларын кисәтү, аларны ел әйләнәсе ашату теләге тудыру.

Табигатьтә сезонлы үзгәрешләр турында күзаллауларны үстерү, балаларны кырда, болыннарда, елгада, урманда жәй көне (көз, кыш, яз) күргәннәре турында сөйләргә этәрү. Балаларның үзләренә ошаган үсемлекне, хайванны рәсемгә төшерергә, аларның фотосурәтләрен ясарга теләген уяту.

Балаларны хайваннар белән очрашканда сак булырга өйрәтү, агулы үсемлекләренң үзлекләре турында кисәтү.

Тирә юньдәге чынбарлык турында белемнәрнең төрле өлкәләрендә күзаллауларны үстерү өлкәсендә

Милли мәдәниятнең кайбер атрибутлары турында күзаллаулар формалаштыру (тормыш урыны, көнкүреш әйберләре, милли аш-су, киём, савыт-саба, музыка кораллары).

Балаларны республиканы, аның башкаласын, туган шәһәр (авыл, поселок), ул яшәгән урамны атарга өйрәтергә. Балаларга шәһәрнең (авылның) истәлекле урыннары турында сөйләргә.

Балаларның туган шәһәрләрендә булган вакыйгалар турында сөйләшүләрдә катнашу тәҗрибәсен туплауга ярдәм итү. Истәлекле урыннарда откриткалар, значоклар, гәилә фотолары, иллюстрацияле альбомнар, китапнар, Туган як образлары белән бәйле журналлар жыюга этәргеч бирергә.

Татар халык әкиятләре (Дүрт дус, Гороховое войско һ.б.) аша өлкәннәрнең хезмәт эшчәнлегенә турында күзаллауларны үстерү. Баланың хезмәт операцияләрен татар язучыларының шигырь юллары белән озата барырга (Д.Тарджемалов «таякка атланып», Ш. Маннур «күгәрченнәр ыңгыраша» һ. б.).

Кеше табигать белән ел әйләнәсе бәйле дигән фикерне формалаштырырга, ул сезонлы эшләр башкара: басуларда арыш, бодай чәчә, басуда Картуф утырта, болыннарда сенаж чаба, ишегалдында кар жыя һ. б.

Өлкәннәрнең һөнәри эшчәнлегенә турында белемнәрне киңәйтәргә: автобус йөртүчеләре пассажирлар йөртә, кар жыю машинасы йөртүчеләре юлның йөрү өлешендә карны жыя, ЮХИДИ инспекторы шәһәр урамнарында автомобильләр хәрәкәтен көйли һ.б., балаларның игътибарын өлкәннәрнең эшчәнлегенә шәһәр халкы турында кайгыртуга юнәлтелгәнлегенә юнәлтергә.

Балаларның шәһәр жәмәгать транспорты (троллейбус, автобус, трамвай) турындагы күзаллауларын баетырга. Маршрут транспорты тукталыш урыннарын «автобус (троллейбус, трамвай) тукталыш урыны " юл билгесенә буенча билгеләргә, якин тирәлектәге тукталышларны атарга өйрәтергә. Шәһәр жәмәгать транспортына утыру һәм аннан чыгу кагыйдәләре белән таныштыру.

Балалар белән тимер юл макетын карарга, машинистның хезмәтенә турында сөйләргә. Казан шәһәре метрополитены, шәһәр үзәгендәге «Тукай майданы» станциясе белән таныштыру, аны фотосурәтләрдә карау, аның бизәлешенң милли колоритына игътибар итү (г.Тукай әсәрләренң геройларын һәм темаларын сурәтләгән 22 мозаика панносы, аның портрет образы). Балаларның тирә-юньдәге чынбарлык турында белемнәрен баету.

Хәрәкәтнең чагыштырмача тизлеген билгеләү (тиз, акрын); транспорт чараларының (трамвай, автобус, янгын сүндерү машинасы, ашыгыч ярдәм машинасы һ.б.) тавыш сигналларын аеру; тавыш чыганагы урнашкан урынга җавап бирү, кирәк булганда тукталу. Светофор сигналы буенча баланың үз гамәлләрен билгеләүдә күнегүләр ясарга.

**Тәрбияләүнең гомуми бурычларын хәл итү
«танып белү үсеше»мәгариф өлкәсе**

"Кеше", "Гаилә", "Белем", "Туган ил" һәм "Табигать" кыйммәтләренә кушылу юнәлдерелгән	
<p>планлаштыра:</p> <ul style="list-style-type: none"> • белемгә кыйммәтләр буларак мөнәсәбәт тәрбияләү, кеше, жәмгыять, ил өчен белем бирүнең әһәмиятен аңлау; • Ватан традицияләренә һәм бәйрәмнәренә, туган илнең тарихына һәм казанышларына, Россия халыкларының мәдәни мирасына кушылу; • Россиянең төрле халыклары вәкилләренә, аларның этник чыгышына карамастан, хөрмәт тәрбияләү; • илнең дәүләт символларына (флаг, герб, гимн) ихтирамлы мөнәсәбәт тәрбияләү; • туган як, туган ил табигатенә сакчыл һәм җаваплы мөнәсәбәт тәрбияләү, табигатьне саклау буенча беренче тәҗрибә туплау. 	[2] п.19.8
Эчтәлекне тормышка ашыру өчен өстәмә методик кулланмалар «Танып белү үсеше» мәгариф өлкәсе	
<p>Дыбина О.В. предмет һәм социаль мохит белән танышу. Урта төркем. М.: мозаика-Синтез, 2020 ел</p> <p>Хәзратова Ф.Ф. "Туган телдә сөйләшәбез" 4-7 яшь. Укутучылар эчен методик кулланма. Мозаика-Синтез, 2020 ел.</p> <p>Помораева и. А., Позина в. а. элементарларны Формалаштыру математик күзаллаулар. 5-6 яшь. Дәрәс конспектлары. ФГОС М.: Мозаика-Синтез, 2020 ел</p> <p>Веракса Н. Е., Веракса А. Н. Пространство детской реализации. Проектная деятельность. М.: Мозаика-Синтез, 2020.</p>	

"Сөйләм үсеше" мәгариф өлкәсе	
[1] п.2.6.	<p>Керә:</p> <ul style="list-style-type: none"> -сөйләмне аралашу, танып белү һәм үз-үзеңне белдерү чарасы буларак белү; -дәрәс тавыш әйтелешен формалаштыру; -тавыш һәм интонацион сөйләм культурасын үстерү; -фонематик ишетүне үстерү; актив һәм пассив сүзлек запасын баету; -грамматик яктан дәрәс һәм бәйләнешле сөйләм (диалогик һәм монологик)үсеше; - төрле жанрлардагы әдәби әсәрләр (фольклор, нәфис һәм танып белү әдәбияты) белән танышу, аларның мәгънәле кабул итүен формалаштыру; - сөйләм иҗатын үстерү; - грамотага өйрәтү өчен алшартлар формалаштыру.
5-6 яшь	
Төп өлеш (ФОПка ярашлы)	
Бурычлар [2] 20.5.1.	<p>1) Сүзлек үсеше: сүзлекне баету: балалар сүзлегенә һөнәрләренә, фигураларына, хезмәт гамәлләрен белдерүче исемнәр кергү. Балаларны предметның урынын, тәүлек вакытын билгеләргә һәм атарга, кешеләрнең халәтен һәм кәефен билгеләргә өйрәтүне дәвам итү;</p> <p>сүзлекне активлаштыру: балаларда сөйләмдә предметларның өлешләре һәм детальләре исемнәрен билгеләүче исемнәренә, предметларның үзлекләрен билгеләүче кушымчаларны, иң кулланыла торган фигураларына, әйтелешләренә һәм алгы сүзләренә куллану күнекмәләрен ныгыту; гомумиләштерүче мәгънәле исемнәренә куллану.</p> <p>2) Сөйләмнең тавыш культурасы: сузык һәм тартык авазларның дәрәс әйтелешен ныгыту, сызгыру, шыгырдау һәм сонор авазларның әйтелешен өйрәнү. Дикция өстендә эшне дәвам итү: сүзләрен</p>

һәм сүзтезмәләренең ачык әйтелешен камилләштерү. Фонематик ишетүне үстерү буенча эш алып бару: ишетүдә аерма ясарга һәм билгеле бер авазлы сүзләргә атарга өйрәтү. Сөйләмнең интонацион аңлаешлылығын камилләштерү.

3) Сөйләмнең грамматик төзелеше:

балаларда жөмлөдәгә сүзләргә дәрәҗә килештерү күнекмәләрен формалаштыруны давам итү. Осталыкны камилләштерү: сөйләмдә жөмлөләрне дәрәҗә куллану; хайван балаларын билгеләүче Исемнәрнең күплек сан формасын булдыру, исем һәм ата-ана килешләрнең бу исемнәрне куллану; Исемнәрнең күплек санның ата-ана килешенең формасын дәрәҗә куллану; фигыльләрнең боерыклы авышлык формаларын куллану; гади катлаулы һәм катлаулы буйсынучан жөмлөләрне куллану; дәрәҗә аңлау һәм куллану пространственный мәгънәле алгы сүзләр (в, под, между, якынча); савыт-саба әйберләренең исемнәрен дәрәҗә ясарга.

4) Бәйләнешле сөйләм:

балаларның диалогик сөйләмне камилләштерүне давам итү. Балаларда әңгәмәне давам итү сәләтен ныгыту: предметлар, аларның сыйфатлары, алар белән эш итү, тирә-юньдәгеләр белән мөнәсәбәтләр турында сораулар бирү, сорауларга форма һәм эчтәлек буенча дәрәҗә җавап бирү. Балаларның үз күзәтүләре, кичерешләрне турында сөйләү омтылышын хуплау; балаларга таныш һәм яңа укылган кечкенә әкиятләргә һәм хикәяләргә сөйләү; предмет, уенчык, сюжет картинасының эчтәлегенә буенча үрнәк буенча кечкенә хикәяләр төзү. Аралашу культурасын тәрбияләү: туганнарны, танышларны, балаларны төркөм буенча сәламләү күнекмәләрен формалаштыру. Телефон аша җавап биргәндә, таныш булмаган кешеләр белән сөйләшкәндә, кунаклар белән очрашканда сөйләм этикеты формулаларын кулланарга. Балаларда коммуникатив-сөйләм күнекмәләрен үстерү (аралашуга керү, ярдәм итү һәм тәмамлау күнекмәләре).

5) Балаларны грамотага өйрәтүгә әзерләү:

"сүз", "тавыш" терминнары белән таныштыруны давам итү, күнегүләр ясаганда, сөйләм уеннарында бу сүзләргә аңларга һәм кулланарга өйрәтү. Балаларны сүзләргә авазлардан торы, төрлечә һәм охшаш яңгыравы, сүздәгә авазларның билгеле бер эзлеклелектә әйтелешен, яңгырау озынлыгы буенча төрле булырга мөмкин (кыска һәм озын). Катлы һәм йомшак тартыкларны (терминнарны аермыйча) колакка аеру, сүздәгә беренче авазны билгеләү һәм изоляциялә әйтү, бирелгән авазлы сүзләргә атау күнекмәләрен формалаштыру; сүздәгә авазны тавыш белән аерып кую: бирелгән авазны озынрак, катырак, гадәттәгедән төгәлрәк әйтү, изоляциялә дип атау.

6) Нәфис әдәбиятка кызыксыну:

фольклор жанрларын (табышмаклар, санаулар, чакырулар, хайваннар турында әкиятләр, тылсымлы әкиятләр) һәм нәфис әдәбиятны (автор әкиятләре, хикәяләр, шигырьләр) кабул итү тәҗрибәсен баеп; әдәби әсәрләр жанрларының төп үзенчәлекләрен белү; сәнгать әсәрләренең эчтәлеген һәм формасын кабул итү сәләтен үстерү (хикәяләрдә сәбәп-нәтиҗә бәйләнешләрен билгеләү, геройларның төп характеристикаларын аңлау; балаларның игътибарын шигъри сөйләм ритмына, предметларның һәм күренешләргә образлы характеристикаларына җәлеп итү); сәнгать-сөйләм һәм башкару күнекмәләрен үстерү (күңел ачуларны, өстәмәләргә, шигырьләргә яттан уку; инсценировкаларда рольләргә аңлаешлы башкару; кечкенә хикәяләргә һәм әкиятләргә сөйләү); китапка кыйммәтле мөнәсәбәт, язучылар һәм иллюстраторлар иҗатына хөрмәт тәрбияләү.

Эчтәлек
[2] 20.5.2.

1) Сүзлек үсеше:

педагог балаларда сөйләмдә алар ясалган предметларның һәм материалларның исемнәрен; тере затларның һәм аларның яшәү урыннарының исемнәрен, кайбер хезмәт процессларын; табигать предметларының, объектларының һәм

күренешләрнен өлөшлөрөн, аларның үзлекләрэн һәм сыйфатларын билгеләүче сүзләрне: төс төсмерләрэн, тәм сыйфатларын, объектларның, күренешләрнен сыйфат дәрәжәләрэн; кайбер ыруг һәм төр гомумиләштерүләрэн билгеләүче сүзләрне, шулай ук аларның нигезендә яткан сүзләрне куллану осталыгын формалаштыра гомумиләштерүләрнен мөһим билгеләре; гафу үтенү, катнашу, эмоциональ теләктәшлек сүзләрне.

2) Сөйләмнен тавыш культурасы:

педагог балаларга туган тел авазларының дәрәс әйтелешен һәм сүз әйтелешен үзләштерергә ярдәм итә, балаларда аваз һәм интонацион сөйләм культурасын, фонематик ишетүне үстерә, балаларда чыбыркы һәм шыгырдап торган тавышларны дәрәс әйтү күнекмәләрэн ныгыта; сүзнен фонетик һәм морфологик рәсемен төгәл кабатлый; аңлаешлы, уртача темпта, уртача көч тавышы белән сөйләү күнекмәләрэн формалаштыра, шыгырьнен эчтәлегенә карап, анын интонациясен, тембрын, тавыш көчен һәм сөйләм ритмын көйләп, шыгырьләрне уку аңлаешлы.

3) Сөйләмнен грамматик төзелеше:

педагог балаларда вакыт, урын, сәбәп-нәтижә бәйләнешләрэн тапшыру өчен тулы, киң таралган бертөрле әгъзалы гади һәм катлаулы буйсынучан жөмлөләрне куллану; сүз ясаганда суффиксларны һәм приставкаларны дәрәс куллану; сөйләм әйтелешен рәсмиләштерү өчен исем, кушымча, фигыльләрнен тәмамлану системасын куллану сәләтен формалаштыра.

4) Бәйләнешле сөйләм:

педагог балаларда бәйләнешле, грамматик яктан дәрәс диалогик һәм монологик сөйләм үстерә, балаларны эзләү характерындагы сорауларны куллануырга өйрәтә (ни өчен? Ни өчен? Нәрсә өчен?); предметлар турында 5-6 жөмлөдән тасвирлау хикәясен һәм шәхси тәжрибәдән хикәяләр хикәяләрэн төзү; аңлатмалы сөйләмнен элементар формаларын куллану;

педагог балаларда сөйләм ижатын, уенчыклар, картиналар буенча хикәяләр хикәяләрне язарга; уенчыклар, табигать объектлары турында тасвирлау табышмаклары төзергә; баланың өлкәннәр һәм яшьтәшләрне белән сөйләмдә инициативалылыгын һәм мөстәкыйльлеген хуплый; аралашу практикасында тасвирлау монологларын һәм аңлату сөйләме элементларын куллану осталыгын формалаштыра;

педагог балаларда сәламләү, сабуллашу, рәхмәт белдерү, үтенеч белән мөрәжәгать итүнен вариатив формаларын куллану күнекмәләрэн үстерә, балаларның сорауларны бирергә һәм дәрәс формалаштыруырга омтылышын хуплый, сорауларга жавап биргәндә аңлатмалы сөйләм элементларын куллана, әкиятләр сөйләү, предметлар һәм объектлар, рәсемнәр буенча тасвирлау хикәяләрне төзи;

педагог балаларга тирә-юндәгеләр белән сөйләм аралашуына керергә, сораулар бирергә, сорауларга жавап бирергә, башка балаларның жавапларын тыңларга, төрле репликалар куллануырга, вакыйгалар турында сөйләргә, эшчәнлеккә чакыруырга; әңгәмәдәшнен эмоциональ халәтенә сөйләм белән адекват жавап бирергә ярдәм итә. Педагог балаларда коллектив әңгәмәдә катнашу күнекмәләрэн формалаштыра, уртақ әңгәмәне давам итә, әңгәмәдәшләрне өзмиңә, интонацион сөйләм белдерү чараларын, конфликтларны хәл иткәндә аңлатмалы сөйләм элементларын куллана, балаларда сөйләмдә сәламләүнен вариатив формаларын куллану күнекмәләрэн ныгыта; сабуллашу; өлкәннәргә һәм яшьтәшләрнен үтенечләр, рәхмәтләр, үпкәләр, шикаятьләр белән мөрәжәгать итә, балаларның яшьтәшләрнен, олыларга исемнәре һәм аталарының исемнәре белән мөрәжәгать итү күнекмәләрне.

5) Балаларны грамотага өйрәтүгә эзерләү:

педагог балаларда "сүз", "тавыш" терминнарын аңлау, аларны сөйләмдә куллану

	күнекмәләрен ныгыта; сүзләр авазлардан тора, озын һәм кыска булырга мөмкин дигән күзаллаулар формалаштыра; сүзләргә озынлык буенча чагыштыру күнекмәләрен формалаштыра; балаларга сүзләргә тавыш анализының башлангыч күнекмәләрен үзләштерергә ярдәм итә: аларда беренче авазны интонацион рәвештә асызыклап, сүзләргә мөстәкыйль әйтәргә; сүзләргә бирелгән тавыш.
Мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар формалаштырган өлеш («Сөенеч» – «Белем шатлыгы " мәктәпкәчә белем бирү региональ программасы)	
Бурычлар [3] ст.107	Балаларда көндәлек тормышта сөйләм үсешен өчен шартлар тудыру, махсус оештырылган уеннарда һәм дәресләрдә сөйләмнең төрле якларын үстерү.
Содержание [3] ст.108 - 109	<p><i>Баланың сөйләмнең төрле якларын камилләштерү өлкәсендә</i></p> <p>Рус телле балаларның татар телендә беренчел коммуникацияне үзләштерү өчен шартлар тудырырга, «Татарча сөйләшәбез»УМК-сын кулланарга. Сүзлек запасын туплау, ким дигәндә 62 сүз, сөйләмне мәгънәле эчтәлек белән баеп.</p> <p>Рус телле балаларның татар теленә кызыксынуын үстерү. Максатлы өйрәнү процессында «минем йортым» проектлау технологиясен, уен һәм мәгълүмати-коммуникацион технологияләргә, аудио-видео материалларын, анимацион сюжетларны, дидактик инструментарийны кулланарга. Балаларның яңа сүзләргә кабул итүенә, аларның дәрәҗәсә әйтәлешенә, истә калдыруына, активлашуына ярдәм итү.</p> <p>Сораулар белән уенчылар, рәсемнәр, әйберләр эзләргә өндәү. Предметларның исемнәрен эш дәфтәрендәгә рәсемнәр белән, аларның гамәлләрен, үзлекләрен бәйләргә өйрәтергә. Беремнәргә мөстәкыйль үтәргә, яңа сүзләр кулланарга омтылуны хуплау.</p> <p>Балаларны диалогта катнашырга дәртләнәдерергә, әңгәмәдәшәңә ярдәм итәргә, сорауларга бер-икә сүзлә жәмләләр белән жавап бирә белүне үстерергә, татар телендә 2-3 сүздән торган жәмләләр төзәргә.</p> <p>Балаларны көндәлек аралашу ситуацияләрендә ориентлашырга өйрәтү. Күнегүләр, уен ситуацияләргә булдыру, балалар эшчәнлегенә төрле төрләргә оештыру (уен, аралашу, эшчәнлекнең продуктив төрләргә) аша сөйләм чишелешен табу, конкрет ситуациягә ярашлы рәвештә дәрәҗә сөйләү күнекмәләрен үстерү.</p> <p>Балаларның татар телендә инициативалы чыгышларын, өлкәннәргә уйнау үтенечә белән мөрәҗәгать итүләргә стимуллаштыру. Олыларның балалар белән бергә эшчәнлегендә сөйләм һәм уен аралашуын жайга салу.</p> <p>Рус телле балаларның сөйләм үсешен күзәтү системасын гамәлгә ашыру, педагогик гамәлләргә нәтиҗәләргә бәйләү белән бәйлә, аларны алга таба оптимальләштерү максатыннан.</p> <p>Баланың бәйрәмдә кечкенә шигырь сөйләү теләген хуплау. Сөйләмнең интонацион аңлаешлылыгына нигез салу. Киләчәк вакыйгаларны көтүдән шатлык хисә кичерергә мөмкинлек бирү.</p> <p><i>Балаларны әдәби әсәрләргә уку культурасына әҗәлән итү өлкәсендә</i></p> <p>Төрле жанрлардагы һәм тематикадагы әдәби телне тыңлау һәм кабул итү сәләтен үстерү - әкиятләр, хикәяләр, татар язучылары һәм шагыйрьләргә шигырьләргә, аларның эчтәлегенә эмоциональ жавап бирү. Балаларның олыларга китап укуны сорап мөрәҗәгать итүләргә стимуллаштыру.</p> <p>Баланың эчкә дөнъясын әкият геройлары һәм аларның характерлары, чын вакыйгалар, өлкәннәр һәм балаларның гамәлләргә турында күзаллаулар белән баеп, балаларга укыганны аңлау өчен сораулар бирү.</p> <p>Балаларның әдәби әсәрләргә геройларына карата теләктәшлек, теләктәшлек күрсәтү өчен шигъри фольклорның кечкенә формаларын, халык әкиятләргә куллану, аларга үз тәртибән һәм яшьтәшләргә тәртибән бәйләүдә ориентлашу. Татар әкиятләргә кечкенә өзекләргә инсценировкалау һәм драматизацияләүне</p>

оештыру. Укыган эсэрлэрдән иң кызыклы, тәэсирле өзекләрне истә калдырырга ярдәм итү, балаларга сүзләрне һәм жөмләне кабатлау өчен гади сүзләрне килештерү мөмкинлеге бирү.

Хәзерге татар шагыйрьләренең кечкенә шигырьләрен, татар фольклорының кечкенә формаларын яттан укырга дәртләнделергә. Шигырьләрне ятлау, истә калдыру сәләтен үстерү.

Балаларга китаптагы иллюстрацияләрне кабат карарга мөмкинлек бирү. Уен, рәсем эшчәнлеген, конструкцияләне һ. б. әдәби образлар белән баетырга.

Ата-аналарга өйдә балага уку системасын оештыруда, Казан дәүләт татар яшь тамашачы театрында балалар өчен куелган спектакльләр белән танышуда ярдәм итәргә. Г.Кариева.

**Мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар формалаштырган өлеш
Мәктәпкәчә яшьтәге балаларны татар теленә өйрәтү буенча УМК» Татар телендә сөйләшәбез"
«уйный-уйный үсәбез» проекты**

Иртәнге вакытны, саф һавада йөрүне һәм кичке вакытны исәпкә алып, режимлы мизгелләрдә белем бирү процессын оештыру процессында мәктәпкәчә яшьтәге рус телле балаларда дәрәҗә татар телен формалаштыру. Татар телендә сүзләр белән танышу. Татар телендә таныш сүзләр кулланып, тәрбияченең гади сорауларына җавап бирергә өйрәтү. Сүзлек минимум 107 сүз

Тематик планлаштыру	[7] ст.16 – 18
Тарату һәм күрсәтү материалы	[7] ст.43
Аудиоязмалар	[7] ст.47

**Мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар формалаштырган өлеш
Мәктәпкәчә яшьтәге балаларны рус теленә өйрәтү буенча УМК “Изучаем русский язык”
проекты**

Иртәнге вакытны, саф һавада йөрүне һәм кичке вакытны исәпкә алып, режимлы мизгелләрдә белем бирү процессын оештыру процессында мәктәпкәчә яшьтәге татар телле балаларда дәрәҗә рус телен формалаштыру. Рус телендә сүзләр белән танышу. Рус телендә таныш сүзләр кулланып, тәрбияченең гади сорауларына җавап бирергә өйрәтү.

Тематик планлаштыру	
Тарату һәм күрсәтү материалы	

**Тәрбияләүнең гомуми бурычларын хәл итү
«Сөйләм үсеше» мәгариф өлкәсе**

"Мәдәният" һәм "Матурлык" кыйммәтләренә кушылу юнәлдерелгән

нәрсә аңлата: жәмгыятьтә кабул ителгән мәдәни тәртип кагыйдәләрен һәм нормаларын чагылдырган сөйләм этикеты формаларына ия булу; туган телгә мөнәсәбәт тәрбияләү, телнең матурлыгын тою, матур сөйләшәргә омтылу (дәрәҗә, бай, образлы телдә).	[2] п.20.8
---	------------

**Эчтәлекне тормышка ашыру өчен өстәмә методик кулланмалар
«Сөйләм үсеше» мәгариф өлкәсе**

Хәзратова Ф.Ф. “Туган телдә сөйләшәбез” 4-7 яшь. Укутучылар эчен методик кулланма. Мозаика-Синтез, 2020 ел.
Практик кулланма “Изучаем русский язык” Издателство “Магариф”, 2009 С.М. Гаффарова.
Гербова В.В. балалар бакчасында сөйләм үсеше (5-6 яшь). М.: МозаикаСинтез, 2020 Ел

“Сәнгать - эстетик үсеш” мәгариф өлкәсе

[1] п.2.6.	Планлаштыра: -табигать дөнъясын һәм сәнгать эсэрләрен (сүз, музыка, сынлы)кыйммәт-мәгънә кабул итү һәм аңлау алшартларын үстерү; -тирә-юнь дөнъясына эстетик һәм эмоциональ-әхлакый мөнәсәбәтнең
------------	---

	<p>формалашуы, эстетик зэвык тәрбияләү;</p> <ul style="list-style-type: none"> - сэнгатъ төрләрә (музыка, рәсем сэнгате ,театр, халык сэнгате һәм башкалар)турында элементар күзаллаулар формалаштыру; - төрле эшчәнлек төрләрәндә (рәсем, лепка, аппликация, сэнгатъ конструкциясе, жырлау, балалар музыка коралларында уйнау, музыкаль-ритмик хәрәкәтләр, Сүз ижаты һәм башкалар)сэнгатъ осталыкларын һәм күнекмәләрен формалаштыру; - сэнгатънең төрле төрләрәндә төрле сэнгатълелек чараларын үзләштерү; -баланың көндәлек тормышта һәм ял итүнең төрле төрләрәндә (бәйрәмнәр, күнел ачулар һәм башкалар) сэнгатъ-ижат сәләтләрен тормышка ашыру; -балаларның мөстәкыйль ижади эшчәнлеген үстерү һәм аңа ярдәм итү (рәсем, конструктив, музыкаль, сэнгатъ-сөйләм, театральләштерелгән һәм башкалар).
5-6 яшь	
Төп өлеш (ФӨПка ярашлы)	
<p>Задачи [2] 21.5.1.</p>	<p><u>Сэнгатъкә кушылу:</u></p> <p>төрле сэнгатъ төрләрә эсәрләрә белән танышу процессында балаларда сэнгатъ һәм эстетик кабул итүне үстерүне дөвам итү; күзаллау, сэнгатъ тәмен үстерү; балаларда төрле сэнгатъ эсәрләрәен чагыштыру осталыгын формалаштыру; тирә юньдәге чынбарлыкның матурлыгына ярдәмчеллек һәм эстетик теләктәшлек үстерү;</p> <p>балаларда сэнгатъкә кызыксынуны кешенең ижади эшчәнлегә төре буларак үстерү;</p> <p>балаларны сэнгатъ төрләрә һәм жанрлары, аның барлыкка килү тарихы, сэнгатънең төрле төрләрәен белдерү чаралары белән таныштыру;</p> <p>сэнгатъ эсәрләрәенең матурлыгын аңлау, сэнгатъ белән аралашу ихтыяжын формалаштыру;</p> <p>балаларда балалар күргәзмәләренә, спектакльләренә кызыксыну формалаштыру; театр, музейга бару теләге һәм башка шундыйлар;</p> <p>балаларны илебез һәм дөнья сэнгатәненең иң яхшы үрнәкләрәенә жәлеп итү.</p> <p>төрле сэнгатъ төрләрә белән танышу процессында үз иле, иле өчен патриотизм һәм горурлык хисләрә тәрбияләү;</p> <p><u>рәсем эшчәнлегә:</u></p> <p>балаларның кызыксынуын һәм төрле рәсем эшчәнлегенә уңай жавапны үстерүне дөвам итү;</p> <p>балаларда эстетик кабул итү, образлы күзаллаулар, күзаллау, эстетик хисләр, сэнгатъ-ижат сәләтләрен үстерүне дөвам итү;</p> <p>балаларда сэнгатъле кабул итүне үстерү, сэнгатъ эсәрләрәен һәм әйләнә-тирә дөнья предметларын эзлекле рәвештә игътибар белән карау; күргәннәрәен үз тәжрибәсе белән бәйләү;</p> <p>балаларда предметларны карау һәм тикшерү, шул исәптән куллар ярдәмендә дә, формалаштыруны дөвам итү;</p> <p>балаларның рәсем сэнгате турында күзаллауларын баету (балалар әдәбияты эсәрләрәенә иллюстрацияләр, рәсем сэнгате эсәрләрәен репродукцияләү, халык декоратив сэнгате, кечкенә формалар скульптурасы һәм башкалар) ижат үсеше нигезе буларак;</p> <p>балаларда рәсем, лепка, аппликациядә сүз чараларын аерып алу һәм куллану күнекмәләрен формалаштыру;</p> <p>балаларда рәсем, лепка, аппликациядә коллектив эсәрләрә булдыру осталыгын формалаштыруны дөвам итү;</p> <p>балаларда рәсем ясаганда дәрәс позаны саклау күнекмәләрен ныгыту: бөгелмәскә, өстәл өстендә Түбән иелмәскә, мольбертка; иркен утырырга, көч куймаска;</p> <p>балаларны сак булырга өйрәтү: эш урыннарын тәртиптә тоту, эш тәмамлангач,</p>

өстәлдәге бар нәрсәне жыештыру;
балаларны үз күзаллауларын, кичерешләрән, хисләрән, фикерләрән сәнгать формасында гәүдәләндерергә дәрәтләндерергә; матурлыкны һәм үз сурәтләү эшчәнлеген кабул итү процессында шәхси ижади башлангычны сакларга;
балаларда төрле рәсем эшчәнлегендә сәнгать-ижат сәләтләрән үстерү;
балаларның мөстәкыйль сәнгать ижаты өчен шартлар тудыру; балаларда башка балаларның эшләрән бәяләгәндә дуслык күрсәтергә теләк тәрбияләү;

конструктив эшчәнлек:

балаларда төзелеш детальләрән (куб, пластина, кирпич, брусок) аерып һәм атау сәләтен үстерүне дөвам итү; аларны конструктив үзлекләрән (түземлек, форма, зурлык)исәпкә алып куллану;
балаларда зур һәм вак төзелеш материалларыннан корылмалар төзү осталыгын формалаштыру;
кәгазь конструкциягә өйрәтү;
балаларны табигий материалдан эшләнмәләр ясауга жәлеп итү.

музыкаль эшчәнлек:

балаларда музыкага кызыксыну, аны тыңларга теләк, музыкаль әсәрләрне кабул иткәндә эмоциональ жаваплылык уятырга дөвам итү;
балаларның музыкаль тәәсирләрән баету, музыкаль мэдәният нигезләрән алга таба үстерүгә ярдәм итү;
балаларны тыңлау культурасын тәрбияләү;
балаларның музыкальлеген үстерү;
югары сәнгатьле музыкага кызыксыну һәм мөхәббәт тәрбияләү;
балаларда музыкада сөйләм чараларын аеру, тавышларны бириклек буенча аеру күнекмәләрән формалаштыруны дөвам итү;
балаларда жырларга кызыксыну уяту;
уеннарда, драматизацияләрдә, инсценировкаларда музыкаль хәрәкәт образлары булдыру өчен бию һәм Ритмопластика элементларын үзләштерүгә ярдәм итү;
балаларның балалар музыка коралларында уйнау алымнарын үзләштерүенә ярдәм итү;
балаларның музыкаль эшчәнлек белән мөстәкыйль шөгыйльләну теләген дәрәтләндерергә;

театральләштерелгән эшчәнлек:

балаларның театральләштерелгән эшчәнлеккә кызыксынуын үстерүне дөвам итү;
социаль тәртип тәжрибәсен формалаштыру, балаларның ижади активлыгын үстерү өчен шартлар тудыру;
сәнгать-образлы белдерү чаралары элементларына (интонация, мимика, пантомимика)өйрәтү;
балалар сүзлеген активлаштыру, сөйләмнең тавыш культурасын, интонацион төзелешне, диалогик сөйләмне камилләштерү;
балаларны театрның төрле төрләре (курчак, музыка, балалар, хайваннар театры һәм башкалар)белән таныштыру;
балаларда иң гади образлы-экспрессив күнекмәләрне формалаштыру, әкият хайваннарының характерлы хәрәкәтләрән имитацияләү;
эстетик зәвык үстерү, матурлык хисе тәрбияләү, әхлакий-эстетик һәм эмоциональ кичерешләрне дәрәтләндерү;
уендагы ижади күренешләргә һәм яшьтәшләр белән уен аралашуына кызыксыну уятырга.

мэдәни-ял итү эшчәнлеге:

буш вакытны файдалы оештыру сәләтен үстерү;
кызыклы мөстәкыйль эшчәнлек белән шөгыйльләну теләген дәрәтләндерергә, әйләнә-тирә дөньяның матурлыгын билгеләргә (кар бөртекләре әйләнеше,

	<p>кошлар жырлавы, агачлар ыңгырашуу н. б.) һәм моны төрлө эшчәнлекләрдә (рәсем, сүз, музыкаль) тапшырырга; ил халыкларының мәдәнияте һәм горелф-гадәтләре белән таныштыручы күнел ачуларга кызыксынуны үстерү; патриотик һәм әхлакый тәрбия бирү, сәнгать культурасына, эстетик-эмоциональ иҗатка жәлеп итү; бәйрәм мәдәнияте белән таныштыру, бәйрәмнәрдә (календарь, Дәүләт, халык) катнашу теләген үстерү; илдә барган вакыйгаларга катнашу хисләрен формалаштыру; баланың шәхси ижади сәләтләрен һәм сәнгать омтылышларын үстерү; балаларны төрлө күнел ачулар эзерләү процессына жәлеп итү; курчак спектаклендә, музыкаль һәм әдәби композицияләрдә, концертларда катнашу теләген формалаштыру.</p>
<p>Эчтәлек [2] 21.5.2.</p>	<p><u>Сәнгатькә кушылу.</u></p> <p>1) Педагог балаларны сәнгатьне кабул итүгә жәлеп итүне, аңа карата кызыксынуны үстерүне давам итә; эстетик хисләр белдерүне, халык һәм декоратив-кулланма сәнгать предметларын караганда, музыкаль фольклор эсәрләрен тыңлаганда эмоцияләр күрсәтүне хуплый; балаларны ижади һөнәрләр белән таныштыра (артист, рәссам, композитор, язучы); педагог, балаларны сәнгатьнең төрлө төрләре белән таныштыру процессында, патриотизм тәрбияли һәм үз иле, төбәк өчен горурлык хисе.</p> <p>2) Педагог табигатьнең, тирә-юньдәге чынбарлыкның предметларын һәм күренешләрен сәнгать образларында (әдәбият, музыка, сынлы сәнгать) танырга һәм атарга өйрәтә; балаларда сәнгать жанрларын һәм төрләрен аера белү сәләтен үстерә: шигырьләр, проза, табышмаклар (әдәбият), жырлар, биоләр (музыка), картина (репродукция), скульптура (сынлы сәнгать), бина һәм корылма (архитектура); балаларны аерып куярга һәм атарга өйрәтә төп белдерү чаралары (төс, форма, зурлык, ритм, хәрәкәт, ишарә, тавыш) һәм үз сәнгать образларын рәсем, музыка, конструктив эшчәнлектә булдыру.</p> <p>3) Педагог балаларны рәсем сәнгате жанрлары (натюрморт, пейзаж, портрет), сәнгать образы һәм кәефе буенча төрлө эсәрләр белән таныштыра; балаларны рәсем сәнгатенең белдерү чаралары (төс, сызык, композиция); тирә-юньдәге дөнья предметларында һәм күренешләрендә төсләр һәм төсмерләр, формалар, фактуралар күптөрлелеге белән таныштыра.</p> <p>4) Педагог балаларны скульптура, скульптура ясау ысуллары (пластика, кисү), белдерү чаралары (күләм, статика һәм хәрәкәт, материал) белән таныштыра; аның эчтәлеге үзенчәлекләре хайваннарны чагылдыру (анималистика), кеше портретлары һәм көнкүреш күренешләре.</p> <p>5) Педагог балаларны архитектура белән таныштыра; алар яшәгән йортларның (ДОО, гомуми белем бирү оешмасы, башка биналар) архитектура корылмалары булуы турында күзаллаулар формалаштыра; йортларның формасы, биекlege, озынлыгы, төрлө тәрәзәләре, төрлө сандагы катлары, подъездлары һәм башкалар белән төрлечә булуын күрергә өйрәтә; балаларда ДОО тирәсендә урнашкан төрлө корылмаларга кызыксынуны үстерүгә ярдәм итә (ДОО, бала һәм аның дуслары, гомуми белем бирү оешмасы, кинотеатр); балаларның игътибарын төрлө биналарның охшашлыгына һәм аермаларына жәлеп итә, бинаның өлешләрен, аның үзенчәлекләрен мөстәкыйль аерып алуны хуплай; балаларны формасы һәм төзелеше буенча охшаш биналардагы аермаларны (керү ишекләренең, тәрәзәләренең һәм башка өлешләренең формасы һәм зурлыгы) күрергә өйрәтә; педагог балаларны рәсемнәрдә күрсәтергә омтылуны хуплай, аппликацияләр реаль һәм әкият төзелешләре.</p> <p>6) Педагог музейга баруны оештыра (ата-аналар (законлы вәкилләр) белән берлектә), музейның билгеләнеше турында сөйли; балаларда курчак театрына,</p>

күргәзмәләргә кызыксыну уята.

7) Педагог балаларның китап, Китап иллюстрациясе турында белемнәрен ныгыта; балаларны китапханә белән язучылар һәм шагыйрьләр тарафыннан булдырылган китапларны саклау үзәге буларак таныштыра.

8) Педагог балаларны халык сәнгате эсәrlәре (күңел ачулар, әкиятләр, табышмаклар, жырлар, хорводалар, чакырулар, халык декоратив кулланма сәнгате эшләнмәләре) белән таныштыра.

9) Педагог балаларның өстенлекләрен күрсәтә: балаларның яраткан жырларын, иллюстрацияләрен, халык һөнәрләре предметларын сайлавын, балаларның сайлауны аңлатуын хуплый; балаларда сәнгать эсәrlәренә сакчыл мөнәсәбәт тәрбияли.

Рәсем эшчәнлеге.

1) рәсем ясау:

педагог балаларда аерым предметларны рәсем ясау һәм сюжет композицияләре булдыру осталыгын формалаштыруны дәвам итә, бер үк предметларның сурәтен кабатлый (неваляшки йөри, безнең участкага агачлар кыш көне, чебиләр үлән буйлап йөри) һәм аларга башкаларын өсти (кояш, кар ява һәм башкалар); балаларда предметларның формасы турында күзаллаулар формалаштыра һәм ныгыта (түгәрәк, овал, квадрат, турыпочмаклы, өчпочмаклы), зурлыгы, өлешләрнең урнашуы; педагог сюжетны тапшырганда балаларга бөтен биттә хәрәкәт эчтәлегенә һәм гамәлгә кертелгән объектларга туры китереп сурәтләр урнаштырырга ярдәм итә; балаларның игътибарын предметларның зурлык буенча нисбәтен тапшыруга юнәлтә: агач биек, агач астындагы куак, куак астындагы чәчәкләр; балаларның тирә-юньдәге предметларның һәм табигать объектларының төсләре һәм төсмерләре турындагы күзаллауларын ныгытуны һәм бастуны дәвам итә; педагог балаларда инде билгеле булган төсләргә һәм төсмерләргә яңаларын (көрән, оранжееый, ачык яшел) өстәү осталыгын формалаштыра; балаларда бу төсләрне ничек алырга мөмкин булуы турында күзаллау формалаштыра; балаларны кирәкле әйберләр алу өчен буяуларны катнаштырырга өйрәтә төсләр һәм төсмерләр; балаларда рәсем ясауда, аппликациядә төрле төсләр куллану теләген үстерә, балаларның игътибарын тирә-юньдәге дөнъяның күп төслелегенә юнәлтә; педагог балаларда карандаш, щетка, фломастер, төсле каләмне дәрәс тоту белүне ныгыта; аларны рәсем ясаганда куллана; балаларны рәсемнәрне щетка, карандаш белән буярга өйрәтә, сызыклар һәм штрихларны бер юнәлештә генә үткәрә (өстә түбән яки сулдан уңга); контур чикләреннән чыкмыйча, бөтен форма буенча ритмик рәвештә сызыклар, штрихлар ясау; бөтен щетка белән киң сызыклар, ә тар сызыклар һәм нокталар үткәрү; балаларда башка төстәге буяу кулланганчы щетканы чиста юа белүне ныгыта; ел ахырына педагог балаларда карандашка басымны үзгәртеп, ачык һәм караңгы төсмерләр ала белүне формалаштыра; балаларда катлаулы предметларны (курчак, куян һәм башкалар) ясаганда өлешләрнең урнашуын дәрәс тапшыра һәм аларны зурлыгы буенча нисбәтле белү.

2) халык декоратив-кулланма сәнгате:

педагог балаларда дымков, Филимонов үрнәкләре мотивлары буенча декоратив композицияләр булдыру осталыгын формалаштыруны дәвам итә. Балаларны матурлыкны эстетик кабул итүне үстерү өчен һәм бу рәсемнәр стилиндә үрнәкләр булдыру өчен үрнәкләр буларак дымков һәм Филимонов әйберләрен кулланырга өйрәтә (рәсем ясау өчен балалар ясаган уенчыклар һәм кәгазьдән уеп ясалган уенчыклар силуэты кулланылырга мөмкин). Педагог балаларны шәһәр әйберләре белән таныштыра. Балаларны шәһәр рәсеме элементларын (бутоннар, купавкалар, розалар, яфраклар) аерып алырга; рәсемдә кулланылган төсләрне күрергә һәм атарга өйрәтә.

3) ябыштыру:

педагог балаларның лепкага кызыксынуун үстерүен дәвам итә; балаларда балчыктан (пластилиннан, пластик массадан) лепка ясау осталыгын камилләштерә. Балаларда элеккеге төркемнәрдә үзләштерелгән лепка алымнарын ныгыта; балаларны яссы шарның барлык кырыйларын жиңел генә тартып, аерым өлешләрне бөтен кисәктән тартып, вак детальләрне (кошчыкның колакларын, кошчыкның тырнагын) кысып алырга өйрәтә. Педагог балаларны коелган предметның, фигураның өслеген бармаклары белән тигезләргә өйрәтә. Балаларны шар уртасын, буш форма алу өчен цилиндрны кысу алымнарына өйрәтә. Стеканы куллану алымнары белән таныштыра. Стека ярдәмендә бизәкле әйберләрне бизәргә омтылуны хуплый. Педагог балаларда аккurateлы итеп ясау алымнарын ныгыта.

4) Апликация:

педагог балаларда апликациягә кызыксыну үстерә, аның эчтәлеген катлауландыра һәм төрле сурәتلәр булдыру мөмкинлекләрен киңәйтә. Балаларда ножницаларны дөрес тоту һәм алардан файдалану күнекмәләрен формалаштыра. Балаларны кисүгә өйрәтә, башта кыска, аннары озын полосаларны туры юлдан кисү күнекмәләрен формалаштырудан башлап. Балаларны төрле әйберләрнең (койма, эскәмия, баскыч, агач, куак һәм башкалар) рәсемнәрен ясарга өйрәтә. Балаларны түгәрәк формаларны квадраттан һәм прямал формаларны турыпочмактан почмакларны түгәрәкләү юлы белән кисәргә өйрәтә; бу алымны яшелчә, жиләк-жимеш, жиләк-жимеш, чәчәкләр һәм башка шундыйларны апликацияләүдә сурәтләр өчен кулланырга өйрәтә. Педагог апликациядә сурәтләнгән предметлар санын (кошлар, хайваннар, чәчәкләр, бөжәкләр, йортлар, чын һәм уйдырма) эзер формалардан киңәйтүне дәвам итә. Балаларны бу формаларны Ике яки дүрт өлешкә (түгәрәк ярымтүгәрәкләргә, чирекләргә; квадрат өчпочмакларга һәм башкалар) кисеп үзгәртәргә өйрәтә. Балаларда жентекләп кисү һәм ябыштыру күнекмәләрен ныгыта. Педагог активлык һәм ижат күрсәтүне хуплый.

Конструктив эшчәнлек.

1) Педагог балаларда төзелеш детальләрен (куб, пластина, кирпич, брусок) аерып һәм атау сәләтен үстерүен дәвам итә; аларны конструктив үзлекләрен (тынычлык, форма, зурлык) исәпкә алып кулланырга өйрәтә.

2) Педагог балаларда ассоциатив элементләр урнаштыру осталыгын үстерә, балаларның нинди охшаш корылмаларны күргәннен искә төшерергә тәкъдим итә. Төзелеш үрнәген анализларга өйрәтә: төп өлешләрне аерып алырга, аларны зурлыгы һәм формасы буенча аерырга һәм чагыштырырга, бу өлешләрнең бер - берсенә карата пространствода урнашуын билгеләргә (йортларда стеналар, өстә япма, түбә; автомобильдә кабина, кузов һәм башкалар).

3) Педагог балаларны төрле конструктив катлаулылыктагы корылмалар төзәргә дөртләнделә (берничә автомашина өчен гараж, 2-3 катлы йорт, ике юнәлештә баручы автомобильләр яки поездлар өчен киң күпер һәм башкалар). Балаларда сюжетлы-рольле уенда төзелеш материалынан төзелгән корылмаларны куллану осталыгын үстерә. Балаларны төзелешләрне үзләре үлчәргә (биеклегә, озынлыгы һәм киңлегә буенча), педагог биргән конструкция принцибын үтәргә (шундый ук йорт төзәргә, эмма биек) өйрәтә. Балаларны зур һәм вак төзелеш материалларыннан корылмалар төзәргә, корылмалар төзү һәм бизәү өчен төрле төстәге детальләр кулланырга өйрәтә.

4) Педагог балаларны алар нәрсә төзиячәкләре, материалны үзара бүлешчәкләре, гамәлләрне килештерүләре һәм уртак тырышлыклары белән нәтижәгә ирешчәкләре турында сөйләшәргә өйрәтә.

5) Педагог балаларны кәгазьдән конструкцияләргә өйрәтә: якларны һәм почмакларны (альбом, участокны бизәү өчен флагләр, котлау открыткасы)

берләштереп, турыпочмаклы кәгазь битен икегә бөкләргә, детальләрнең төп формасына (өйгә - тәрәзә, ишек, торба; автобуска - тәгәрмәч; урындыкка - аркага) ябыштырырга. Балаларны табиғый материалдан: кабыктан, ботаклардан, яфраклардан, шишкеләрдән, каштаннардан, чикләвек кабыгыннан, саламнан (көймә, елан һәм башкалар) эшләнмәләр ясауга жәлеп итә. Балаларны өлешләрән ныгыту өчен клей, пластилин кулланырга өйрәтә; төрле зурлыктагы катушкалар, тартмалар һәм башка әйберләр кулланырга өйрәтә.

Музыкаль эшчәнлек.

1) тыңлау: педагог музыка тыңлау культурасы күнекмәләрен формалаштыра (игътибарын читкә юнәлтми, әсәрне ахырына кадәр тыңлый); педагог балаларны рус һәм чит ил композиторларының биографияләре һәм ижаты, оркестрның барлыкка килү тарихы, музыка үсеше тарихы, музыка кораллары турында таныштыра; балаларны музыка характерын тоярга, таныш әсәрләргә белергә, тыңланганнар турында үз тәэсирләрен әйтергә өйрәтә; балаларны игътибар итәргә өйрәтә музыкаль әсәрнең ижади чаралары: тыныч, көчле, акрын, тиз; балаларда тавышларны бириклек буенча аеру сәләтен үстерә (секста, Септима чикләрендә Югары, Түбән); педагог балаларны алган тәэсирләрен сүз, хәрәкәт, пантомима ярдәмендә белдерергә өйрәтә.

2) жырлау: педагог балаларны аңлаешлы жырларга өйрәтә, озын, хәрәкәтчән, килешле жырлау сәләтен формалаштыра (беренче Октава ре - Си чикләрендә); балаларда кыска музыкаль фразалар арасында сулыш алу сәләтен үстерә; балаларда көйне чиста жырлау, жөмлөләрнең очларын йомшарту, сүзләргә төгәл әйтү, музыка характерын тапшырып, аңлаешлы жырлау сәләтен формалаштыра; балаларны жырларга өйрәтә инструменталь озата бару һәм аннан башка (педагог ярдәмендә).

3) жыр ижаты: педагог балаларны бишек жыры көйен үзләре язарга һәм музыкаль сорауларга җавап бирергә өйрәтә (Синең исемең ничек? Нәрсә телесең, мәче? Син кайда?); балаларда бирелгән текстка көйләргә импровизацияләү осталыгын формалаштыра.

4) музыкаль-ритмик хәрәкәтләр: педагог балаларда Музыка характерына туры китереп ритмик хәрәкәт күнекмәләрен формалаштыруны дәвам итә; балаларны ике һәм өч өлешле музыка формасына туры китереп хәрәкәтләргә үзлегеннән үзгәртәргә өйрәтә; балаларның бию хәрәкәтләрен камилләштерә: туры галоп, пружинка, берәм - берәм һәм парларда әйләнү; балаларны бию һәм хорводаларда түгәрәк буенча парларда хәрәкәт итәргә, аягын чулпыга һәм кул чабу, ритмик рәвештә кул чабу, гади үзгәртеп корулар (түгәрәктән һәм кирегә), сикерүләр башкару; балаларда төп хәрәкәтләр күнекмәләрен камилләштерүне дәвам итә (йөреш: торжественная, тыныч, тайнственная; йөгерү: жиңел, тиз).

5) бию-уен ижатын үстерү: педагог Балаларда музыкаль-уен күнегүләрен (яфраклар әйләнә, кар бөртекләре төшә) һәм сәхнәләргә мимика һәм пантомима (күңелле һәм моңсу куян, хәйләкәр төлке, ачулы бүре һ.б.) кулланып эмоциональ-образлы башкаруны үстерүгә ярдәм итә; балаларны жырларны инсценировкалауга һәм кечкенә музыкаль спектакльләр куюга өйрәтә спектакльләр.

6) балалар музыка коралларында уйнау:

педагог балаларда агач кашыкларда, погремушкаларда, барабанда, металлофонда гади көйләргә уйный белгән формалаштыра; баланың музыкаль сәләтләрен көндәлек тормышта һәм төрле ял итү эшчәнлегендә (бәйрәмнәр, күңел ачулар һәм башкалар) тормышка ашыруга ярдәм итә.

Театральләштерелгән эшчәнлек.

Педагог балаларның театральләштерелгән уенга кызыксынуын катлаулырак

	<p>уен күнекмәләре һәм күнекмәләре (сәнгать образын тапшыру, персонажларның үсешен һәм үзара эшчәнлеген күзәтү сәләте) алу юлы белән үстерүен һәм саклавын дәвам итә. Балалар белән күзаллау, күзаллау, игътибар, фикерләүне үстерү өчен уен этюдлары оештыра. Педагог балаларны таныш әдәби һәм Әкият сюжеты нигезендә гади тамашалар уйнарга өйрәтә; образны гәүдәләндерү өчен билгеле белдерү чараларын (интонация, мимика, ишарә) кулланырга. Геройның эмоциональ халәтен тоярга һәм аңларга, башка персонажлар белән рольле аралашуга керергә өйрәтә. Режиссерлык уен күнекмәсен үстерә, моның өчен махсус шартлар (урын, материаллар, атрибутлар) булдыра. Балаларны театральләштерелгән уеннарда образлы уенчыклар һәм театрның төрле төрләрән (бибабо, өстәл, яссы) кулланырга дәртләндерә. Педагог балаларда театральләштерелгән уеннарда образлы уенчыклар, балчыктан, пластмассадан, пластилиннан үзлегеннән ясалган фигуралар куллану осталыгын формалаштыра. Роль, сюжет, реинкарнация чараларын сайлауда инициатива һәм мөстәкыйльлек күрсәтүне хуплай; бер үк образны булдырганда экспериментлар үткәру мөмкинлеге бирә. Геройның эмоциональ халәтен тоярга һәм аңларга, башка персонажлар белән рольле аралашуга керергә өйрәтә. Һәр бала башкарган рольләрен санын һәм характерын күзәтеп, балаларның театральләштерелгән эшчәнлегендә төрле яктан үсешенә ярдәм итә. Педагог Педагогик театрның (өлкәннәрнен) мөмкинлекләрен эмоциональ-хис тәҗрибәсе туплау, балаларның спектакльдә кулланыла торган сүз чаралары комплексын аңлау өчен куллануын дәвам итә.</p> <p><u>Мәдәни-ял итү эшчәнлеге.</u></p> <p>Педагог балаларның үз ялын файдалы оештыру осталыгын үстерә. Патриотик һәм әхлакый тәрбия бирә, сәнгать мәдәнияте, эстетик-эмоциональ иҗатка жәлеп итә. Сайланган эшчәнлек төрен (сәнгать, танып белү, Музыка һәм башкалар) мөстәкыйль оештыруга этәрә. Балаларны күңел ачуларга эзерлек процессына жәлеп итә (концерт, курчак спектакле, табышмаклар кичәсе һәм башкалар). Ил халыкларының горейф-гадәтләре һәм мәдәнияте белән таныштыра, үз иле (тормыш пункты) өчен горуурлык хисе тәрбияли. Бәйрәм мәдәнияте белән таныштыра, бәйрәмнәрдә (календарь, Дәүләт, халык) катнашу теләген үстерә. Иҗади сәләтләрен үстерә. Өстәмә белем бирүнең иҗади берләшмәләренә йөрү теләген активлаштыра. Педагог балаларның шәхси иҗади сәләтләрен һәм сәнгать омтылышларын үстерә. Педагог балаларны төрле күңел ачулар эзерләү процессына жәлеп итә; курчак спектаклендә, музыкаль һәм әдәби композицияләрдә, концертларда катнашу теләген формалаштыра. Күңел ачуларны оештыру һәм үткәру процессында педагог кызыклы һәм эчтәлекле эш белән шөгыйльләнү ихтыяжын формалаштыру турында кайгырта.</p>
<p>Мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар формалаштырган өлеш («Сөенеч» – «Белем шатлыгы " мәктәпкәчә белем бирү региональ программасы)</p>	
<p>Бурычлар [3] ст.111</p>	<p>Балаларда чынбарлыкның эстетик ягына кызыксынуны үстерү өчен шартлар тудыру, сәнгатьнең төрле төрләре һәм жанрлары (сүз, музыка, сынлы), шул исәптән Халык иҗаты белән танышу, сәнгать – эстетик эшчәнлекнең төрле төрләренә кушылу, иҗади үз-үзенә белдерүгә ихтыяжны үстерү, сәнгать ниятен тормышка ашыруда инициатива һәм мөстәкыйльлек</p>
<p>Эчтәлек [3] ст.111- 115</p>	<p><i>Балаларда чынбарлыкның эстетик ягына кызыксыну, төрле төрләр һәм жанрлар белән танышу, шул исәптән Халык иҗаты үсеше өлкәсендә</i> Халык кәсебе, татар декоратив-кулланма сәнгате предметларын караганда эстетик хисләр һәм эмоцияләренә белдерүне хупларга. Рәсем сәнгате музеена баруны оештырырга (ата-аналар белән берлектә). Сәнгать әсәрләрен сәнгатьчә кабул итүне үстерү, образны эзлекле рәвештә карау, образга эмоциональ жавап бирү, күргәннәрен үз тәҗрибәсе белән бәйләү</p>

осталыгы.

Балаларны традицион татар костюмы белән таныштыру (бер төсле иркен күлмәк, бәрхет камзул, бизәкле күкрәкчә, киң адымлы чалбар, күкрәкчәле чигелгән альяпкыч, калфак, мозаика ичиги яки туфли, түбәтәй һ.б.). Балаларның игътибарын милли костюмда кисү сәнгате, тукуыма, төрле чигүләр, бизәнү әйберләре һәм күн мозаика чагылыш тапканлыгына юнәлтергә. Заманча киёмдә үткән элементларны табарга булыш.

«Художественная керамика», «художник», «художник-керамик», «гончарное һөнәр» төшенчәләре белән таныштырырга. Балаларга чүлмәкчеләр ижатының үзенчәлеге турында сөйләү мөмкинлеге бар (зооморская керамика төрле кошлар һәм хайваннар сурәтләре белән савытлар, балалар уенчыклары сыбызгы рәвешендә; Пестречинский керамик кәсебе). Заманча рәссам-керамик Б.А. Шубин ижаты белән таныштыру («Алтын чәч», «Шүрәле», «Су анасы» статуэткалары, «Сабантуй» идән вазасы, «татар биюе», «утыручы хатын-кыз» һ. б. көнкүреш сюжетлары белән декоратив тәлинкәләр). Балаларның сәнгать эсәрләренә эчтәлеген аңлауларына ярдәм итү.

«Архитектура» төшенчәсе белән таныштыру (балалар бакчасы, мәктәп, китапханә, цирк, курчак театры - архитектура корылмалары). Төрле биналарның охшашлыгына һәм аермаларына игътибар итәргә, бинаның өлешләрен, аның үзенчәлекләрен үзлегеннән аерып чыгаруны хупларга.

Китап, Китап иллюстрациясе турында белемнәрне киңәйтү. Милли китапханә белән китапларны, шул исәптән татар язучылары һәм шагыйрьләре ижат иткән китапларны саклау үзәге буларак таныштырырга.

Чынбарлыкның эстетик ягына кызыксыну уяту, төрле төрләр һәм жанрлар, шул исәптән Халык ижаты белән танышуны давам итү.

Сәнгать-эстетик чынбарлыкның төрле төрләренә кушылу, ижади үз-үзеңне белдерү ихтыяжын үстерү, сәнгать ниятен тормышка ашыруда инициатива һәм мөстәкыйльлек өлкәсендә

Рәсем эшчәнлеге

Рәсем ясау

Балаларның игътибарын табигать матурлыгына юнәлтү һәм алар белән бергә Үсемлек һәм хайваннар дөньясы объектларының формалары, төсләре, төзелешләре камиллегенә соклану.

Татар кулланма сәнгате эсәрләре белән танышуны давам итегез. Балаларның халык һәм декоратив сәнгатькә кызыксынуын саклау.

Балаларны «орнамент» төшенчәсе белән таныштыру. Балалар белән татар орнаментына оста итеп әверелгән чын чәчәк-үсемлек мотивларын карарга. Үрнәк элементларын аерып алу сәләтен үстерү.

Балаларны декоратив эшчәнлеккә жәлеп итү: өч яфраклы агач (бер ноктадан өчлөтә мазка), василька, Ромашка, миләш жимешләре, шиповник һ.б. рәсем ясау ысулларын күрсәтү). Бер, ике яки берничә төсне кулланып гади элементлардан торган тасма (бордюр) үрнәге булдыру күнекмәсен формалаштыру. Чәчәк үсемлекләренә туры килгән төсне сайлагыз.

Берничә өлештән торган предметларның формасын һәм төзелешен (кош, Күбәлек, бал кортлары фигурасы) тапшырырга өйрәтергә.

Төсләр белән таныштыру (зәңгәр, соры, алсу, кызгылт), төс хисе үстерү.

Балаларны татар кулланма сәнгате мотивлары буенча коллектив эш башкаруга жәлеп итү, үз гамәлләрен башкаларның гамәлләре белән килештерергә өйрәтү.

Туган шәһәр (авыл) тормышыннан якты вакыйгаларны рәсемдә тапшырырга өндәү. Балалар белән бергә эшләргә карарга һәм рәсемнәр турында сөйләргә, ижади активлык күрсәтергә дәртләндерергә.

Пластлин белән эшләү

Балчыктан, тозлы камырдан, пластилиннан һәм башка пластик материаллардан

коеп ясау осталыгын камилләштерү. Ябыштыру белән кызыксынуны үстерү. Төп кисәктән кечкенә комочкаларны кисеп алу яки өзеп алу, аларны бармакларның түгәрәк хәрәкәтләре белән әйләндерү, өлешләрне тоташтыру (чак-чак, граната жимешләре, миләш); яссы шарның өслеген тигезләү, жиңел тарттырылган кырыйларны кысып алу (губадия, вак бәлиш һ.б.). Алынган формаларны стека ярдәмендә ике яки дүрт өлешкә (пирог кисәкләренә) кисеп үзгәртү омтылышын хупларга.

Буш форма (пиала, чүлмәк, касә һ.б.) алу өчен шар уртасын кысу алымын куллануда күнегүләр ясарга. Стек куллану техникасы белән таныштыру. Бу әйберләргә милли бизәкләр белән бизәргә омтылуны стека, налеплар ярдәмендә дәртләнделергә.

Жыелган әйберләргә коллектив композициягә берләштерергә (таблицада сыйлау, чәй сервисы һ.б.). Уртақ эшчәнлек нәтижәләреннән шатлык уяту.

Декоратив лепкада халык уенчыгы мотивлары буенча иң гади образлар ясарга этәрү (балчык шемордановская, актюбинская уенчыклары һ.б.).

Татар халык әкиятләре мотивлары буенча сюжетны лепкада күрсәтергә теләк уятырга һәм кызыксыну уятырга. Өлкәннәрнең балалар белән бергә эшчәнлек нәтижәләрен кабул итүдән шатлыклы хисләр күрсәтүгә ярдәм итү.

Апликация

Апликация сәнгатенә кызыксынуны үстерү, аның этәлеген катлауландыру һәм төрле сурәتلәр булдыру мөмкинлекләрен киңәйтү.

Башта кыска, аннары озын полосалар буенча кисәргә өйрәтегез. Төсле кәгазь полосаларынан предметлар (флаг) сурәтләрне төзү осталыгын үстерү.

Сирень, миләш чәчәкләреннән композиция ясау өчен өзек апликация техникасы белән таныштыру.

Чәчәкләр, жиләкләр, жиләк-жимешләр һ. б. сурәتلәре өчен почмакларны кисеп, квадраттан түгәрәк формалар һәм турыпочмактан прямал формалар кисүдә күнегүләр ясарга.

Бизәлешләр сыйфатында полосада, квадратта, түгәрәктә декоратив үрнәкләр төзү омтылышын сакларга. Ритм хисе үстерү.

Татар кулланма сәнгате мотивлары буенча эзер формалардан (чәчәкләр, күбәләкләр, кошлар) коллектив композицияләр булдыруга кертергә.

Балаларга сюжет апликациясен булдыруда бер кәгазь битенә берничә әйбер (урам, шәһәр) төзеп һәм ябыштырып ярдәм итәргә. Балаларга аерым оригиналь карарларга игътибар итегез.

Музыкаль эшчәнлек

Татар милли музыкасына кызыксынуны үстерү, аны тыңларга теләк уяту. Аның эмоциональ-образлы этәлегенә жавап бирү, үз тәэсирләре белән уртаклашу осталыгына ярдәм итү.

Татар композиторларының музыкаль эсәрләрен кулланып, өч төп музыка жанры төшенчәсен кертергә: жыр, бию, марш. Балаларның музыканың характерын, аның кәефен билгеләү осталыгын камилләштерү.

Музыка кораллары һәм аларның яңгырашы белән танышуны дәвам итәргә (курай, кубыз, тальянка һ.б.).

Татар жырларын чиста интонацияләү, сүзләргә төгәл әйтү, аңлаешлы, мәгънәле башкару күнекмәләрен үстерү.

Татар биюенә хас булган иң гади хәрәкәтләр белән танышуны дәвам итәргә: «ярым бармаклардан йөрү», «ялгыз бишек», «утыру», «носок-пятка», «дробь», «ярым бармакларда күтәрелү», «борма» (ябайлаштырылган вариант), «парларда әйләнү» һ.б. музыка характерына туры китереп хәрәкәтләрнең ритмиклыгын формалаштырырга.

Хәрәкәт импровизацияләрендә музыкаль-уен образын тапшырырга омтылуны дәртләнделергә, балалар белән берлектә тормышка ашыру вариантлары

	<p>турында фикер алышырга (важный петушок, заботливые курочки, чебиләр-непоседы һ.б.), музыкаль әкиятнең характерына һәм әчтәлегенә иң зур дәрәжәдә туры килгән образны сайларга ярдәм итәргә, һәр ижади табышны хупларга.</p> <p>Музыканы балалар эшчәнлегә төрләре структурасына кертү, музыкаль эшчәнлекне балалар нәфис әдәбиятын, сынлы һәм театр сәнгатең кабул итү белән интеграцияләү. Балалар инициативасын, сәнгатьле ниятләренә үзлегеннән тормышка ашырганда импровизациягә омтылуны хуплау.</p>
--	--

**Тәрбияләүнең гомуми бурычларын хәл итү
"Сәнгать-эстетик үсеш" мәгариф өлкәсе**

"Мәдәният" һәм "Матурлык" кыйммәтләренә кушылу юнәлдерелгән

<p>нәрсә аңлата: әйләнә-тирә дөньяның төрле объектларына һәм күренешләренә (табигый, көнкүреш, социаль), сәнгатьнең төрле төрләре, жанрлары һәм стильләре әсәрләренә (яшь үзенчәлекләренә ярашлы) эстетик хисләр (гажәпләнү, шатлык, соклану)тәрбияләү; Россия халкының гореф-гадәтләренә һәм бөек мәдәни мирасына, Дөнья сәнгать мәдәнияте шедеврларына кушылу; баланың тышкы һәм әчке дөньясын гармонияләштерү өчен әйләнә-тирә дөньяга эстетик, эмоциональ-кыйммәт мөнәсәбәтенә формалашуы; балаларның төп кыйммәтләрен ачу һәм аларның төрле сәнгать-ижат эшчәнлегендә яшәү өчен шартлар тудыру; балалар тарафыннан үзләштерүнең интеллектуаль һәм эмоциональ-образлы ысулларын интеграцияләү нигезендә дөньяның бербөтен картинасын формалаштыру; һәр баланың ижади потенциалын аның шәхесен исәпкә алып ачыклау, үстерү һәм тормышка ашыру өчен шартлар тудыру, аның ижади үз-үзен тормышка ашыруга һәм башка кешеләр (балалар һәм өлкәннәр) белән бергә ижат итүгә әзерлеген тәэмин итү</p>	<p>[2] п.21.8</p>
---	-------------------

**Әчтәлекне тормышка ашыру өчен өстәмә методик кулланмалар
"Сәнгать-эстетик үсеш" мәгариф өлкәсе**

<p>Колдина Д.Н Балалар бакчасында рәсем эшчәнлегә (5-6 яшь). М.: Мозаика-Синтез, 2020. Колдина д.н. Лепка балалар бакчасында. Дәресләр конспектлары (5-6 ел), М.: Мозаика-Синтез, 2020 Ел. Колдина д.н. Аппликация балалар бакчасында. Дәресләр конспектлары (5-6 ел), М.: Мозаика-Синтез, 2020 Ел. Куцакова Л.в. төзелеш материалынан конструкцияләү (5-6 ел). М.: Мозаика-Синтез, 2020. Соломенникова О.А. Балаларны халык сәнгате белән таныштыру. М.: Мозаика-Синтез, 2015. Методик кулланма "Шома бас" З.Г.Ибрагимова 2012ел (3-7 яшь) Балалар белән эшләү өчен әдәбият. - "Балалар бакчасында әдәп- әхлак тәрбиясе" : методик әсбап (төз. Закирова К.В.,Кадыйрова Р.Ә.).- Казан; "Аксу" компаниясе,2013. "Балачак - уйнап- көлеп үсәр чак": балалар бакчасында уеннар К.В.Закирова – Казан: РИЦ , 2012. "Иң гүзәл тел – туган тел": Кашапова М.Ф.- Казан: Школа , 2009.</p>

«Физик үсеш» мәгариф өлкәсе

<p>[1] п.2.6</p>	<p>Күздә тота: -балаларның төрле эшчәнлек төрләрендә хәрәкәт тәҗрибәсе алу, психофизик сыйфатларны (тизлек, көч, житезлек, чыдамлык, сыгылмалылык), Координация сәләтләрен, зур мускул төркемнәрен һәм вак моториканы үстерү;</p>
------------------	---

	<p>терәк-хәрәкәт аппаратын формалаштыру, тигезлекне, глазомерны, кинлектә ориентирлауны үстерү;</p> <p>- төп хәрәкәтләрне (ыргыту, сөйрәлү, менү, йөрү, йөгөрү, сикерү)үзләштерү; гомуми үсеш күнегүләренә, музыкаль-ритмик хәрәкәтләргә, хәрәкәтчән уеннарға, спорт күнегүләренә һәм спорт уеннары элементларына (баскетбол, футбол, хоккей, бадминтон, өстәл теннисы, шәһәрчәкләр, кегли һәм башкалар)өйрәтү;</p> <p>-әхлакый-ихтыяр сыйфатларын (ихтыяр, кыюлык, чыдамлык һәм башкалар)тәрбияләү;</p> <p>-спортның төрле төрләренә кызыксыну тәрбияләү һәм Россия спортчыларының күренекле казанышлары өчен горурлык хисе тәрбияләү;</p> <p>- сәламәт яшәү рәвеше һәм актив ял итүгә жәлеп итү, сәламәтлек турында күзаллаулар формалаштыру, аны саклау һәм ныгыту ысуллары, хәрәкәт эшчәнлегенә төрле төрләрендә куркынычсыз тәртип кагыйдәләре, үз сәламәтлегенә һәм тирә-юньдәгеләрнең сәламәтлегенә сакчыл мөнәсәбәт тәрбияләү..</p>
5-6 яшь	
Төп өлеш (ФОПка ярашлы)	
<p>Бурычлар [2] 22.5.1.</p>	<p>балаларның хәрәкәт тәҗрибәсен баету, төп гимнастика күнегүләрен техник башкаруга ярдәм итү (строевые күнегүләр, төп хәрәкәтләр, гомуми үсеш, шул исәптән музыкаль-ритмик күнегүләр), спорт күнегүләрен, хәрәкәтчән уеннарны үзләштерү өчен шартлар тудыру;</p> <p>психофизик сыйфатлар (көч, тизлек, чыдамлык, сыгылмалылык, житезлек) формалаштыру, Координация, төгәллек, кинлектә ориентирлауны үстерү; ихтыяр сыйфатлары, мөстәкыйльлек тәрбияләү, хәрәкәтчән уеннарда кагыйдәләренә үтәргә омтылу, физик күнегүләр башкарганда мөстәкыйльлек күрсәтү;</p> <p>- физик культурага һәм актив ялга кызыксыну һәм уңай мөнәсәбәт формалаштыруны давам итү, аерым спорт төрләре турында беренчел күзаллаулар формалаштыру;</p> <p>-баланың сәламәтлеген, терәк-хәрәкәт аппаратын ныгыту, дәрәс позиция формалаштыру, физик тәрбия чаралары белән иммунитетны арттыру;</p> <p>- сәламәтлеккә тәэсир итүче факторлар турында күзаллаулар формалаштыру, Файдалы гадәтләр тәрбияләү, хәрәкәт эшчәнлегендә куркынычсыз тәртип кагыйдәләрен үзләштерүгә ярдәм итү.</p>
<p>Эчтәлек [2] 22.5.2.</p>	<p>Педагог хәрәкәт күнекмәләрен һәм күнекмәләрен формалаштыра, төп гимнастика күнегүләрен башкарганда, шулай ук хәрәкәтчән һәм спорт уеннары үткәргәндә психофизик сыйфатларны үстерә. Башлангыч позицияне төгәл кабул итәргә ярдәм итә, күнегүләр башкару техникасын, хәрәкәтчән уен кагыйдәләрен үтәргә омтылуны хуплый, өйрәнелгән хәрәкәтне мөстәкыйль хәрәкәт эшчәнлегендә куллану мөмкинлеген күрсәтә, яшьтәшләре белән дуслык мөнәсәбәтләрен ныгытырга, күрсәтмәләрен ишетергә һәм үтәргә, сүз инструкциясенә ориентлашырга ярдәм итә; максатка ирешүдә максатчанлык һәм ныклык күрсәтүне хуплай, ижатка омтылу.</p> <p>Педагог сәламәт яшәү рәвешенә элементар нормаларын һәм кагыйдәләрен үзләштерүгә ярдәм итә, хәрәкәт эшчәнлегендә үз-үзгәңне тоту кагыйдәләре турында күзаллау формалаштыра, сәламәтлекне ныгытуга һәм саклауга ярдәм итүче файдалы гадәтләренә ныгыта.</p> <p>1) Төп гимнастика (төп хәрәкәтләр, гомуми үсеш күнегүләре, ритмик гимнастика һәм строй күнегүләре).</p> <p>Төп хәрәкәтләр: <i>ыргыту, шуу, тоту:</i> тупны сызыклар, баулар, таяклар арасында (озынлыгы</p>

2-3 м), куелган (бер - берсеннән 15-20 см ераклыкта) һәм бер сызык буенча 70-80 см ераклыкта урнаштырылган кубикларны яки кеглиларны урап узу; педагогга балдак прокатлау, педагогтан балдакны тотып калу; балдакны парларда бер - берсенә әйләндерү; тупны өскә ыргыту һәм идәнгә сукканнан соң аны тоту; тупны парда ыргыту һәм тоту; тупны бер - берсенә түгәрәккә ыргыту; Тупны ике кул белән баш артыннан басып ыргыту; Тупны авыш такта буенча тәгәрәтеп, предметка элэгү; тупны уң һәм сул кул белән жиргә 5 тапкырдан да ким булмаган рәттән бәрәп төшерү һәм тоту тупны 3 4 тапкыр рәттән; тупны ике кул белән баш артыннан утырып ыргыту; еракка ыргыту; горизонталь һәм вертикаль максатларга 2 2,5 м ераклыктан элэгү;

сөйрәлү, менү: дүрт аяклы "елан" белән жәелгән кегльләр арасында, авыш такта буенча, кулларын күтәрәп, корсагындагы гимнастика эскәмиясе буенча сөйрәлү; божраларга, дугалар астына сикерү; гимнастика стенасына менү һәм аннан төшү, рееклар үткәрмиçә; гимнастика стенасы буенча очыштан уңга һәм сулга очышка күчү 1 2 рейка дәрәжәсендә, аякларына һәм кулларына таянып дүрт аяклы булып сөйрәлү; куллары белән идәнгә туры һәм ян - якка кагылмыйча, бау яки дуга астына менү;

йөрү: колоннада бер-бер артлы, күрсәтелгән юнәлешкә таянып, темп үзгәрү белән; чулпыларда, үкчәләрдә, аякның тышкы ягында, алгы адым белән һәм бау буенча; предметларны атлап; вак һәм киң адымны чиратлашып, "елан" белән, сигнал буенча тукталып, каршы якка; алып баручыны алыштырып; йөгөрү белән чиратлашып, сикерүләр белән; алга, якка, артка бер урында; кулларның төрле торышы белән (билбауда, якка (йөзекләрне), артта);

йөгөрү: колоннада берәм - берәм, аяк киеме киеп йөгөрү, тезләрен югары күтәрү; урында; сигнал буенча йөгөрү, аннан соң колоннада үз урынын табу; парларда; түгәрәк буенча, кулларын тотып; юнәлеш бирүчене алыштырып, хәрәкәт юнәлешен һәм темпны үзгәртеп; өзлексез йөгөрү 1 1,5 минут; йөгөрү 30 40 м белән чиратлашып 2 3 тапкыр йөрү; 150 200 м акрын йөгөрү; 20 м тизлеккә йөгөрү; 2x5 М челнок йөгөрешә; 5 6 кешелек төркемчәләр белән мәйданчыкның бер ягынан икенче ягына йөгөрү; тоту һәм борылу белән өеләп йөгөрү;

сикерү: бер урында ике аякта сикерү, уңга-сулга борылып, үзеңне әйләндереп, аяклар - аяклар бер - берсенә каршы, баш өстеннән эленеп торган предметны алырга тырышып; ике аякта 2-3 м алга сикерү; бау аша сикерү, яссы кубик (биеклегә 5 см), 4-6 сызык (сызыклар арасындагы ара 40-50 см); кечкенә тәнәфесләр белән 20 сикерү башкару; урыннан озынлыкка сикерү; эскәмиядән сикерү; туры галоп; кыска сикерү белән сикерүләр башкарырга тырышу;

тигезлектә күнегүләр: такта буйлап йөрү, эскәмия буенча (предметлар аша йөрү, башында капчык белән, кулында предмет белән, аягын кулыннан читкә куеп); такта буйлап ахырына кадәр һәм кире борылыш белән йөрү; авыш такта буенча өскә һәм аска таба йөрү; бер аякта тору, икенчесе тез белән алга, якка, куллар якка яки билбауда; авыш такта буенча өскә һәм аска йөгөрү; такта буенча йөрү һәм аның өстендә икесе аерылу; бер якка, аннары икенче якка яулыклар белән әйләнү, куллар билбауга, куллар якка.

Педагог төрле күнегүләр өйрәтә, аларны балалар үз-үзләрен хәрәкәтләндерү эшчәнлегенә күчәрә ала.

Гомуми үсеш күнегүләре:

кул куллары, кул мускулларын һәм иңбаиш билбауларын үстерү һәм ныгыту өчен күнегүләр: кулларның төп позицияләре һәм хәрәкәтләре (якка, алга, өскә, артка, артка, аркага, билгә, күкрәк алдында); предметны бер кулдан икенче кулга күчәрү; кулларны бөгеп һәм жәеп, кулларны селтәү; кулларны кысу һәм кысу, кулларны кул белән әйләндерү; бармак гимнастикасы

күнегүлөрө; башның уңга һәм сулга борылуы, башның авышлыгы; *арка мускулларын үстерү һәм ныгыту өчен күнегүләр һәм умыртка баганасының сыгылмалылыгы*: алга, уңга, сулга авышу, корпусның уңга һәм сулга борылышлары баштагы позицияләреннән басып һәм утырып; аякларны чиратлап аркада, корсакта ятып, дүрт аяклы булып торып күтәрү; *кул кулларын, кул мускулларын һәм иңбаш билбауларын үстерү һәм ныгыту өчен күнегүләр*: кулларның төп позицияләре һәм хәрәкәтләре (якка, алга, өскә, артка, артка, аркага, билгә, күкрәк алдында); предметны бер кулдан икенче кулга күчерү; кулларны бөгөп һәм жәеп, кулларны селкетү; кулларны кысу һәм кысу, кулларны кул белән әйләндерү; бармак гимнастикасы күнегүлөрө; башны уңга-сулга бору, кулларны бөкләү һәм жәю, бөкләү һәм жәю баш авышлыгы;

арка мускулларын һәм умыртка баганасының сыгылмалылыгын үстерү һәм ныгыту өчен күнегүләр: алга, уңга, сулга авышулар, корпусның уңга һәм сулга борылышлары башлангыч позицияләрдән басып һәм утырып; аякларны чиратлап аркада, корсакта ятып, дүрт аяклы булып торып күтәрү; Педагог гомуми үсеш күнегүләрен төрлө башлангыч позицияләрдән, төрлө темпта башкарырга тәкъдим итә (акрын, уртача, тиз) әйберләр белән һәм аларсыз. Элек аталган әйберләргә һәм кулланмаларга кечкенә туплар, косичкалар, таяклар, балдаклар һәм башкалар өстәлә. Өйрәнелгән күнегүләр иртәнге гимнастика комплексына, физкультминуткаларга һәм физкультура-сәламәтләндерү эшенең башка формаларына кертелә.

Ритмик гимнастика:

музыкаль дәрестә өйрәнелгән музыкаль-ритмик күнегүләргә педагог гомуми үсеш күнегүләре комплексына (ритмик гимнастика күнегүләренең иң гади бәйләнешләренә), физкультминуткаларга һәм хәрәкәтчән уеннарга кертә. Киңеш ителгән күнегүләр: музыкага төрлө темп белән ритмик йөрү; чулпыларда, таптап, туры һәм ян-якка, туры галоп белән, түгәрәк буенча, кулларны тотып, туры һәм тирә-юньдә биек тезләнеп һәм хәрәкәт итеп, музыкага бер-бер артлы һәм парлап сикерү; аякны үкчөгә, чулпыга кую, ритм астында таптау, борылышлар, чиратлап "аяк ыргыту", чулпыдан адымнар ясап, түгәрәк буенча хәрәкәт итү, ритмик музыкага ритмик кул чабулар, ике үзләштерелгән хәрәкәт комбинациясе, мамыклар белән бергә.

Строй күнегүләре:

Педагог балаларга түбәндәге строй күнегүләрен тәкъдим итә: колоннага бер, икешәр, буй буенча, таралып тору; сузылган кулларга ябышу һәм ачу, ориентирлар буенча тигезләү; колоннадан икешәр колоннага хәрәкәттә, алып баручыны алыштырып; бер колоннадан яки рәттән бер урында һәм хәрәкәттә бер-берсенә борылышлар; уңга, сулга борылышлар, тирә-якта күчеп йөрү һәм хәрәкәт итү.

Хәрәкәтчән уеннар:

педагог төп хәрәкәтләргә ныгытуны һәм хәрәкәтчән уеннарда психофизик сыйфатларны үстерүне давам итә, житәкче ролен үтәргә теләк уята, яшәтешләренең кечкенә төркеме белән таныш уеннарны оештыруда пространственный ориентирлашуны, мөстәкыйльлекне һәм инициативалылыкны үстерә; кагыйдәләргә үтәүгә өйрәтә, балаларның максатчанлыгын, ныклап тырышуын, ижади сәләтләрен күрсәтүгә хуплый (уйлап табу һәм комбинацияләү уендагы хәрәкәтләр).

3) спорт күнегүләре:

педагог балаларны йөргәндә яки саф һавада физкультура дәресләре вакытында спорт күнегүләренә өйрәтә. Санада, чаңгыда, велосипедта шуу, булган шартларга, шулай ук региональ һәм климат үзенчәлекләренә бәйле рәвештә, мөстәкыйль хәрәкәт итү эшчәнлегендә оештырылырга мөмкин.

	<p>Сандыкларда шуу: сандыклар белән тауга күтәрелү, таудан шуу, төшү вакытында тормозлау, бер-берсенен сандыкларында шуу.</p> <p>Өч тэгәрмәчле һәм ике тэгәрмәчле велосипедта шуу, самокат: туры, борылышлар белән түгәрәк буенча, төрле тизлек белән.</p> <p>Чаңгыда йөрү: тайгаланып адым белән, урында борылышлар, тауга "аяклы адым белән" һәм "ярымелочка белән" күтәрелү.</p> <p><u>Сәламәт яшәү рәвеше нигезләрен формалаштыру:</u></p> <p>педагог төгәлли балаларның сәламәтлек, аңа уңай йогынты ясый торган факторлар, хәрәкәт эшчәнлегендә куркынычсыз тәртип кагыйдәләре (жиһазлар белән шөгыйльләнгәндә чиратлашып торы, иптәшне этәрмәү, колоннада йөгерү, бер-берсен узып китмичә) турындагы күзаллаулары балаларның физик культура белән шөгыйльләнү кирәклеген, дәрәс туклану, гигиена, сәламәтлекне саклау һәм ныгыту өчен катылануның мөһимлеген аңларга ярдәм итә. Спортның аерым төрләре турында беренчел күзаллаулар формалаштыра.</p> <p><u>5) Актив ял итү:</u></p> <p>Физкультура бәйрәмнәре һәм ял итү: педагог элге яшь төркемәндәге балаларны өлкән яшьтәге мәктәпкәчә яшьтәге балалар бәйрәмнәрендә тамашачылар сыйфатында катнашырга жәлеп итә. Бәйрәмнәр елына 2 тапкыр үткәрелә, дәвамлылыгы 1 1,5 сәгатьтән артмый.</p> <p>Ял көненең икенче яртысында аена 1 2 тапкыр, күбесенчә саф һавада, 20 25 минут дәвам итә. Эчтәлек: хәрәкәтчән уеннар, ярыш элементлары белән уеннар, аттракционнар, музыкаль ритмик һәм бию күнегүләре.</p> <p>Ял һәм бәйрәмнәр сәламәт яшәү рәвеше алып бару мәсьәләләрен хәл итүгә юнәлдерелергә, социаль әһәмиятле һәм патриотик тематикага ия булырга, дәүләт бәйрәмнәренә багышланьрга, Россия халыкларының күчмә уеннарын кертергә мөмкин.</p> <p>Сәламәтлек көннәре өч айга 1 тапкыр үткәрелә. Бу көнне физкультура-сәламәтләндрү чаралары, йөрүләр, саф һавада уеннар үткәрелә.</p>
<p>Мәгариф мөнәсәбәтләрендә катнашучылар формалаштырган өлеш («Сөенеч» – «Белем шатлыгы " мәктәпкәчә белем бирү региональ программасы)</p>	
<p>Бурычлар [3] ст. 117</p>	<p>Балаларда сәламәт яшәү рәвеше кыйммәте булдыру өчен шартлар тудыру, үз тәне һәм физик мөмкинлекләре турында күзаллаулар үстерү, хәрәкәт тәжрибәсе алу һәм хәрәкәт активлыгын камилләштерү, спортның кайбер төрләре турында башлангыч күзаллаулар формалаштыру, хәрәкәтчән уеннарны үзләштерү</p>
<p>Эчтәлек [3] ст. 118-119</p>	<p><i>Балаларда сәламәт яшәү рәвеше кыйммәтләре барлыкка килү өлкәсендә</i></p> <p>Балаларның физик һәм психик сәламәтлеген ныгыту, булган шартларны, төркемнең тулаемлыгын, физик үсеш халәте үзенчәлекләрен, балаларның сәламәтлеген, төбәкнең климат һәм сезонлы үзенчәлекләрен исәпкә алып, балалар организмын катыландыру буенча эшне дәвам итәргә.</p> <p>Балаларның шәхси гигиена процесслары алгоритмы турындагы күзаллауларын баету. Балаларның гигиена кагыйдәләрен аңлы рәвештә үтәвенә ирешү: ашаганчы һәм ашаганнан соң, пычрануга карап, бәдрәфне кулланганнан соң кулларны үзең юарга, тешләрне чистартырга, ашаганнан соң авызны юарга, йоклар алдыннан аякларны юарга.</p> <p>Гади һәм чиста киенү, киёмнәрне жентекләп жыю, чиста аяк киеме киеп бүлмәдә йөрү осталыгын сакларга.</p> <p>Ашау күнекмәләрен камилләштерү: аз-азлап ашарга, тавышсыз ашарга, артык кайнар ризык ашамаска, чүп үләнә ашамаска, аш бүлмәсе приборларын дәрәс кулланырга.</p> <p>Милли ризыклар һәм эчемлекләр белән таныштыру: затируха (умач), татарча азу, Казан пловы, курага һәм кара имәнле чәй, хуш исле чәй һ. б.</p>

	<p>Балаларга балалар организмына кирәкле витаминнарның файдасы турында сөйләү. Туклану режимын, эчү режимын үтәү, яшелчә, жиләк-жимеш, балык һәм сөт жиләге (эретелгән сөт, кефир, корт), ит һәм башка файдалы продуктларны ашау ихтыяжын формалаштыруга ярдәм итү. Балаларга сәламәт туклану кагыйдәләрен аңларга булышу.</p> <p>«Сәламәтлек» һәм «авыру» төшенчәләре, халык медицинасының кайбер чаралары белән таныштыру. Үз-үзең һәм башка балаларга имгәнүләр, кисүләр вакытында элементар ярдәм күрсәтү, үз сәламәтлеген турында кайгырту күнекмәләрен формалаштыру.</p> <p>Балаларны сәламәтләндерү чараларында актив катнашу өчен мөмкинлекләр булдыру.</p> <p><i>Балаларның хәрәкәт активлыгын камилләштерү, үз тәннәре һәм физик мөмкинлекләре турында күзаллауларны үстерү, спорт турында башилангыч күзаллауларны формалаштыру өлкәсендә</i></p> <p>Балаларда хәрәкәт активлыгы ихтыяжын формалаштыру. Яшьтәшләренә кечкенә төркемә белән татар халык уеннарын мөстәкыйль оештыру осталыгын үстерү. Уен кагыйдәләрен үтәүне үз-үзеңне контрольдә тотарга өйрәтү.</p> <p>Балаларга өч тәгәрмәчле скутерда йөрергә мөмкинлек бирү. Үз хәрәкәтләренә идарә итү, этеп жибәрү, бер аягың белән тоткарлау, туктау сәләтен үстерү.</p> <p>Өч тәгәрмәчле велосипедта йөрү күнекмәләрен камилләштерү, сулга һәм уңга борылышлар ясау, түгәрәк буенча предметларны урап узу, мәйданчыкта ирекле ориентлашу күнекмәләрендә күнегүләр ясау.</p> <p>Татар һәм рус халык уеннарында вариантлар уйлап табуны, хәрәкәтләрне берләштерүне хупларга.</p>
--	---

**Тәрбияләүнең гомуми бурычларын хәл итү
“Физик үсеш” мәгариф өлкәсе**

"Тормыш", "Сәламәтлек" кыйммәтләренә кушылу юнәлдерелгән

<p>нәрсә аңлата:</p> <p>кешенең физик, рухи һәм социаль иминлеге жыелмасы буларак тормышка төп кыйммәт һәм сәламәтлек буларак аңлы мөнәсәбәт тәрбияләү;</p> <p>баллада физик культура, Сәламәтлек һәм куркынычсыз яшәү рәвеше өлкәсендә яшкә туры килгән күзаллаулар һәм белемнәр формалаштыру;</p> <p>сәламәт яшәү рәвеше, физик күнегүләр, хәрәкәтчән уеннар, организмны катыландыру, гигиена нормалары һәм кагыйдәләренә эмоциональ-кыйммәт мөнәсәбәтен формалаштыру;</p> <p>активлык, мөстәкыйльлек, үз-үзеңне хөрмәт итү тәрбияләү, аралашучанлык, ышаныч һәм башка шәхес сыйфатлары;</p> <p>балаларны физик культура кыйммәтләренә, нормаларына һәм белемнәренә физик үсеш һәм үз-үзләрен үстерү максатларында жәлеп итү;</p> <p>баллада төп гигиена күнекмәләрен, сәламәт яшәү рәвеше турындагы күзаллауларны формалаштыру.</p>	<p>[2] п.20.8.</p>
---	--------------------

**Эчтәлекне тормышка ашыру өчен өстәмә методик кулланмалар
“Физик үсеш” мәгариф өлкәсе**

Пензулаева л.и. Балалар бакчасында физкультура дәресләре. Урта төркем. Мозаика синтез. Мәскәү, 2009 ел

Программаны гамәлгә ашыруның вариатив формалары, ысуллары, ысуллары һәм чаралары	
[2] 23.1. - 23.12.	Төп өлеш (ФОПка ярашлы)
Төрле төрләрнең һәм мәдәни практикаларның белем бирү эшчәнлегенә үзенчәлекләре	
[2] 24.1. - 24.22.	Төп өлеш (ФОПка ярашлы)
[3] ст. 163 - 266	Белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучылар тарафыннан

	формалаштырыла торган өлөш (мәктәпкәчә белем бирүнең төбәк программасы Сөенеч танып белү шатлыгы)
	Балалар инициативасына ярдәм итү ысуллары һәм юнәлешләре
[2] 25.8.	Төп өлөш (ФОПка ярашлы)
	Педагогик коллективның укучылар гайләләре белән үзара бәйләнеше үзенчәлекләре
[2] 26.1. – 26.11	Төп өлөш (ФОПка ярашлы)
[3] ст. 166 - 170	Белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучылар тарафыннан формалаштырыла торган өлөш (мәктәпкәчә белем бирүнең төбәк программасы Сөенеч танып белү шатлыгы)
[2] 27.1. – 27.10.	Коррекция-үсеш эшенең юнәлешләре һәм бурычлары
[2] 28.1. – 28.9.	КР күләме

IV. Тәрбиянең эш программасы

[2] 29.1.	Аңлату язуы
[2] 29.2.	Тәрбия программасының максатчан бүлеге
[2] 29.2.1.1.	ДООда тәрбияләнүнең гомуми максаты
[2] 29.1.1.2.	ДООда тәрбияләнүнең гомуми бурычлары
[2] 29.2.2.	Тәрбия юнәлешләре
[2] 29.2.2.1.	Патриотик тәрбия юнәлеше
[2] 29.2.2.2.	Тәрбиянең рухи-әхлакый юнәлеше
[2] 29.2.2.3.	Социаль-коммуникатив тәрбия юнәлеше
[2] 29.2.2.4.	Тәрбиянең танып белү юнәлеше
[2] 29.2.2.5.	Физик һәм сәламәтләнү тәрбия юнәлеше
[2] 29.2.2.6.	Тәрбиянең хезмәт юнәлеше
[2] 29.2.2.7.	Тәрбияләнүнең эстетик юнәлеше
[2] 29.2.3.	Тәрбиянең максатчан ориентирлары
[2] 29.2.3.1.	Кечкенә балаларны тәрбияләнүнең максатчан ориентирлары (өч яшькә кадәр)
[2] 29.2.3.2	Программаны үзләштерүне тәмамлау этабында тәрбияләнүнең максатчан ориентирлары
[2] 29.3.	Тәрбия программасының эчтәлекле бүлеге Төп өлөш(ФОП буенча)
[2] 29.3.1.	Белем бирү оешмасы төзелеше
[2] 29.3.2.	Мәгариф оешмасының тәрбияләнү мохите
[2] 29.3.3.	Мәгариф оешмасының берләшмәләре
[2] 29.3.4.	Мәгариф өлкәләрендә тәрбияләнү бурычлары
[2] 29.3.5	Мәгариф оешмасында уртак эшчәнлек формалары
[2] 29.3.5	Ата-аналар белән эшләнү
[2] 29.3.5.1.	Мәгариф оешмасы вакыйгалары
[2] 29.3.5.3	Мәгариф оешмасында уртак эшчәнлек
[2] 29.3.6.	Предмет-пространство мохитен оештыру
[2] 29.3.7	Социаль партнерлык
	Тәрбия программасын тормышка ашыру өчен методик кулланмалар һәм чыганаclar
	Методик кулланма (исеме, авторы)
	Балаларның яше
	4-5 яшь
29.4.	Тәрбия программасының оештыру бүлеге
[2] 29.4.1.	Кадрлар белән тәэмин итү
[2] 29.4.2.	Норматив-методик тәэмин итү
[2] 29.4.3.	Балаларның аерым категорияләре белән эшләнү шартларына таләпләр

[2] 29.4.3.1	ДОО тәрбия эше баланың махсус белем бирү ихтыяжлары булуына (булмавына) бәйле түгел
[2] 29.4.3.2.	Балаларның аерым категорияләре белән эшләүдә максатчан ориентирларга ирешүне тәэмин итүче шартлар тудыру

IV. Программаның оештыру бүлеге

Программаны гамәлгә ашыруның психологик-педагогик шартлары	
[2] 30.	Төп өлеш (ФӨПКА ярашлы)
[3] ст. 170 - 171	Белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучылар тарафыннан формалаштырыла торган өлеш (мәктәпкәчә белем бирүнең төбәк программасы Сөенеч – «Танып белү шатлыгы»)
Үсештә булган предмет-пространственный мохитне оештыру үзенчәлекләре	
[2] 31.	Төп өлеш (ФӨПКА ярашлы)
[3] ст. 171- 179	Белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучылар тарафыннан формалаштырыла торган өлеш (мәктәпкәчә белем бирүнең төбәк программасы Сөенеч – «Танып белү шатлыгы»)
Программаны матди-техник тәэмин итү, методик материаллар һәм укуыту һәм тәрбияләү чаралары белән тәэмин итү	
[2] 32.	Төп өлеш (ФӨПКА ярашлы)
[3] ст. 180 - 181	Белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучылар тарафыннан формалаштырыла торган өлеш (мәктәпкәчә белем бирүнең төбәк программасы Сөенеч – «Танып белү шатлыгы»)
Төп белем бирү программасын гамәлгә ашыру өчен әдәби, музыкаль, нәфис, анимацион әсәрләр исемлеге	
[2] 33.	Төп өлеш (ФӨПКА ярашлы)
[2] 33.1.4.	<p>Нәфис әдәбиятның үрнәк Исемлеге Малые формы фольклора. "Барашеньки...", "Гуси, вы гуси...", "Дождик-дождик, веселей", "Дон! Дон! Дон!...", "Жил у бабушки козел", "Зайчишка-трусишка...", "Идет лисичка по мосту...", "Иди весна, иди, красна...", "Кот на печку пошел...", "Наш козел...", "Ножки, ножки, где вы были?..", "Раз, два, три, четыре, пять - вышел зайчик погулять", "Сегодня день целый...", "Сидит, сидит заяка...", "Солнышко-ведрышко...", "Стучит, бренчит", "Тень-тень, потетень".</p> <p>Русские народные сказки. "Гуси-лебеди" (обраб. М.А. Булатова); "Жихарка" (обраб. И. Карнаухова); "Заяц-хваста" (обраб. А.Н. Толстого); "Зимовье" (обраб. И. Соколова-Микитова); "Коза-дереза" (обраб. М.А. Булатова); "Петушок и бобовое зернышко" (обраб. О. Капицы); "Лиса-лапотница" (обраб. В. Даля); "Лисичка-сестричка и волк" (обраб. М.А. Булатова); "Смоляной бычок" (обраб. М.А. Булатова); "Снегурочка" (обраб. М.А. Булатова).</p> <p>Фольклор народов мира. Песенки. "Утята", франц., обраб. Н. Гернет и С. Гиппиус; "Пальцы", пер. с нем. Л. Яхина; "Песня моряка" норвежек, нар. песенка (обраб. Ю. Вронского); "Барабек", англ. (обраб. К. Чуковского); "Шалтай-Болтай", англ. (обраб. С. Маршака).</p> <p>Сказки. "Бременские музыканты" из сказок братьев Гримм, пер. с нем. А. Введенского, под ред. С. Маршака; "Два жадных медвежонка", венгер. сказка (обраб. А. Красновой и В. Важаева); "Колосок", укр. нар. сказка (обраб. С. Могилевской); "Красная Шапочка", из сказок Ш. Перро, пер. с франц. Т. Габбе; "Три поросенка", пер. с англ. С. Михалкова.</p>

Произведения поэтов и писателей России. Поэзия. Аким Я.Л. "Первый снег"; Александрова З.Н. "Таня пропала", "Теплый дождик" (по выбору); Бальмонт К.Д. "Росинка"; Барто А.Л. "Уехали", "Я знаю, что надо придумать" (по выбору); Берестов В.Д. "Искалочка"; Благинина Е.А. "Дождик, дождик...", "Посидим в тишине" (по выбору); Брюсов В.Я. "Колыбельная"; Бунин И.А. "Листопад" (отрывок); Гамазкова И. "Колыбельная для бабушки"; Гернет Н. и Хармс Д. "Очень-очень вкусный пирог"; Есенин С.А. "Поет зима - аукает..."; Заходер Б.В. "Волчок", "Кискино горе" (по выбору); Кушак Ю.Н. "Сорок сорок"; Лукашина М. "Розовые очки", Маршак С.Я. "Багаж", "Про все на свете", "Вот какой рассеянный", "Мяч", "Усатый-полосатый", "Пограничники" (1 - 2 по выбору); Матвеева Н. "Она умеет превращаться"; Маяковский В.В. "Что такое хорошо и что такое плохо?"; Михалков С.В. "А что у Вас?", "Рисунок", "Дядя Степа - милиционер" (1 - 2 по выбору); Мориц Ю.П. "Песенка про сказку", "Дом гнома, гном - дома!", "Огромный собачий секрет" (1 - 2 по выбору); Мошкова Э.Э. "Добежали до вечера"; Орлова А. "Невероятно длинная история про таксу"; Пушкин А.С. "Месяц, месяц..." (из "Сказки о мертвой царевне..."), "У лукоморья..." (из вступления к поэме "Руслан и Людмила"), "Уж небо осенью дышало..." (из романа "Евгений Онегин" (по выбору); Сапгир Г.В. "Садовник"; Серова Е. "Похвалили"; Сеф Р.С. "На свете все на все похоже...", "Чудо" (по выбору); Токмакова И.П. "Ивы", "Сосны", "Плим", "Где спит рыбка?" (по выбору); Толстой А.К. "Колокольчики мои"; Усачев А. "Выбрал папа елочку"; Успенский Э.Н. "Разгром"; Фет А.А. "Мама! Глянь-ка из окошка..."; Хармс Д.И. "Очень страшная история", "Игра" (по выбору); Черный С. "Приставалка"; Чуковский К.И. "Путаница", "Закаляка", "Радость", "Тараканище" (по выбору).
Проза. Абрамцева Н.К. "Дождик", "Как у зайчонка зуб болел" (по выбору); Берестов В.Д. "Как найти дорожку"; Бианки В.В. "Подкидыш", "Лис и мышонок", "Первая охота", "Лесной колобок - колючий бок" (1 - 2 рассказа по выбору); Вересаев В.В. "Братишка"; Воронин С.А. "Воинственный Жако"; Воронкова Л.Ф. "Как Аленка разбила зеркало" (из книги "Солнечный денек"); Дмитриев Ю. "Синий шалашик"; Драгунский В.Ю. "Он живой и светится...", "Тайное становится явным" (по выбору); Зощенко М.М. "Показательный ребенок", "Глупая история" (по выбору); Коваль Ю.И. "Дед, баба и Алеша"; Козлов С.Г. "Необыкновенная весна", "Такое дерево" (по выбору); Носов Н.Н. "Заплатка", "Затейники"; Пришвин М.М. "Ребята и утята", "Журка" (по выбору); Сахарнов С.В. "Кто прячется лучше всех?"; Сладков Н.И. "Неслух"; Сутеев В.Г. "Мышонок и карандаш"; Тайц Я.М. "По пояс", "Все здесь" (по выбору); Толстой Л.Н. "Собака шла по дощечке...", "Хотела галка пить...", "Правда всего дороже", "Какая бывает роса на траве", "Отец приказал сыновьям..." (1 - 2 по выбору); Ушинский К.Д. "Ласточка"; Цыферов Г.М. "В медвежачий час"; Чарушин Е.И. "Тюпа, Томка и сорока" (1 - 2 рассказа по выбору).
Литературные сказки. Горький М. "Воробышко"; Мамин-Сибиряк Д.Н. "Сказка про Комара Комаровича - Длинный Нос и про Мохнатого Мишу - Короткий Хвост"; Москвина М.Л. "Что случилось с крокодилом"; Сеф Р.С. "Сказка о кругленьких и длинненьких человечках"; Чуковский К.И. "Телефон", "Тараканище", "Федорино горе", "Айболит и воробей" (1 - 2 рассказа по выбору).
Произведения поэтов и писателей разных стран.

	<p>Поэзия. Бжехва Я. "Клей", пер. с польск. Б. Заходер; Грубин Ф. "Слезы", пер. с чеш. Е. Солоновича; Квитко Л.М. "Бабушкины руки" (пер. с евр. Т. Спендиаровой); Райнис Я. "Наперегонки", пер. с латыш. Л. Мезинова; Тувим Ю. "Чудеса", пер. с польск. В. Приходько; "Про пана Трулялинского", пересказ с польск. Б. Заходера; "Овощи", пер. с польск. С. Михалкова.</p> <p>Литературные сказки. Балинт А. "Гном Гномыч и Изюмка" (1 - 2 главы из книги по выбору), пер. с венг. Г. Лейбутина; Дональдсон Д. "Груффало", "Хочу к маме" (пер. М. Бородицкой) (по выбору); Ивamuра К. "14 лесных мышей" (пер. Е. Байбиковой); Ингавес Г. "Мишка Бруно" (пер. О. Мязотс); Керр Д. "Мяули. Истории из жизни удивительной кошки" (пер. М. Аромштам); Лангройтер Ю. "А дома лучше!" (пер. В. Фербикова); Мугур Ф. "Рилэ-Йепурилэ и Жучок с золотыми крылышками" (пер. с румынск. Д. Шполянской); Пенн О. "Поцелуй в ладошке" (пер. Е. Сорокиной); Родари Д. "Собака, которая не умела лаять" (из книги "Сказки, у которых три конца"), пер. с итал. И. Константиновой; Хогарт Э. "Мафии и его веселые друзья" (1 - 2 главы из книги по выбору), пер. с англ. О. Образцовой и Н. Шанько; Юхансон Г. "Мулле Мек и Буффа" (пер. Л. Затолокиной).</p>
[2] 33.2.6.	<p>Музыкаль эсэрлэрнен үрнэк Исемлеге Слушание. "Ах ты, береза", рус. нар. песня; "Осенняя песенка", муз. Д. Васильева-Буглая, сл. А. Плещеева; "Музыкальный ящик" (из "Альбома пьес для детей" Г. Свиридова); "Вальс снежных хлопьев" из балета "Щелкунчик", муз. П. Чайковского; "Итальянская полька", муз. С. Рахманинова; "Как у наших у ворот", рус. нар. мелодия; "Мама", муз. П. Чайковского, "Жаворонок", муз. М. Глинки; "Марш", муз. С. Прокофьева.</p> <p>Пение. Упражнения на развитие слуха и голоса. "Путаница" - песня-шутка; муз. Е. Тиличевой, сл. К. Чуковского, "Кукушечка", рус. нар. песня, обраб. И. Арсеева; "Паучок" и "Кисонька-мурысонька", рус. нар. песни; заклички: "Ой, кулики! Весна поет!" и "Жаворонушки, прилетите!".</p> <p>Песни. "Осень", муз. И. Кишко, сл. Т. Волгиной; "Санки", муз. М. Красева, сл. О. Высотской; "Зима прошла", муз. Н. Метлова, сл. М. Клоковой; "Подарок маме", муз. А. Филиппенко, сл. Т. Волгиной; "Воробей", муз. В. Герчик, сл. А. Чельцова; "Дождик", муз. М. Красева, сл. Н. Френкель.</p> <p>Музыкально-ритмические движения. Игровые упражнения. "Пружинки" под рус. нар. мелодию; ходьба под "Марш", муз. И. Беркович; "Веселые мячики" (подпрыгивание и бег), муз. М. Сатулиной; лиса и зайцы под муз. А. Майкапара "В садике"; ходит медведь под муз. "Этюд" К. Черни; "Полька", муз. М. Глинки; "Всадники", муз. В. Витлина; потопаем, покружимся под рус. нар. мелодии; "Петух", муз. Т. Ломовой; "Кукла", муз. М. Старокадомского; "Упражнения с цветами" под муз. "Вальса" А. Жилина.</p> <p>Этюды-драматизации. "Барабанщик", муз. М. Красева; "Танец осенних листочков", муз. А. Филиппенко, сл. Е. Макшанцевой; "Барабанщики", муз. Д. Кабалевского и С. Левидова; "Считалка", "Катилось яблоко", муз. В. Агафонникова.</p> <p>Хороводы и пляски. "Топ и хлоп", муз. Т. Назарова-Метнер, сл. Е. Каргановой; "Танец с ложками" под рус. нар. мелодию; новогодние хороводы по выбору музыкального руководителя.</p> <p>Характерные танцы. "Снежинки", муз. О. Берта, обраб. Н. Метлова;</p>

	<p>"Танец зайчат" под "Польку" И. Штрауса; "Снежинки", муз. Т. Ломовой; "Бусинки" под "Галоп" И. Дунаевского.</p> <p>Музыкальные игры. "Курочка и петушок", муз. Г. Фрида; "Жмурки", муз. Ф. Флотова; "Медведь и заяц", муз. В. Ребикова; "Самолеты", муз. М. Магиденко; "Найди себе пару", муз. Т. Ломовой; "Займи домик", муз. М. Магиденко.</p> <p>Игры с пением. "Огородная-хороводная", муз. Б. Можжевелова, сл. А. Пассовой; "Гуси, лебеди и волк", муз. Е. Тиличевой, сл. М. Булатова; "Мы на луг ходили", муз. А. Филиппенко, сл. Н. Кукловской.</p> <p>Песенное творчество. "Как тебя зовут?"; "Что ты хочешь, кошечка?"; "Наша песенка простая", муз. А. Александрова, сл. М. Ивенсен; "Курочка-рябушечка", муз. Г. Лобачева, сл. Народные.</p> <p>Развитие танцевально-игрового творчества. "Лошадка", муз. Н. Потоловского; "Зайчики", "Наседка и цыплята", "Воробей", муз. Т. Ломовой; "Ой, хмель мой, хмелек", рус. нар. мелодия, обраб. М. Раухвергера; "Кукла", муз. М. Старокадомского; "Медвежата", муз. М. Красева, сл. Н. Френкель.</p> <p>Музыкально-дидактические игры. Развитие звуковысотного слуха. "Птицы и птенчики", "Качели".</p> <p>Развитие ритмического слуха. "Петушок, курочка и цыпленок", "Кто как идет?", "Веселые дудочки"; "Сыграй, как я".</p> <p>Развитие тембрового и динамического слуха. "Громко-тихо", "Узнай свой инструмент"; "Угадай, на чем играю". Определение жанра и развитие памяти. "Что делает кукла?", "Узнай и спой песню по картинке", "Музыкальный магазин".</p> <p>Игра на детских музыкальных инструментах. "Гармошка", "Небо синее", "Андрей-воробей", муз. Е. Тиличевой, сл. М. Долинова; "Сорока-сорока", рус. нар. прибаутка, обр. Т. Попатенко.</p>
[2] 33.3.3.	<p>Рәсем сәнгате эсәрләренен үрнәк Исемлеге Иллюстрации, репродукции картин: И.Е. Репин "Яблоки и листья"; В.М. Васнецов "Снегурочка"; В.А. Тропинин "Девочка с куклой"; А.И. Бортников "Весна пришла"; А.Н. Комаров "Наводнение"; И.И. Левитан "Сирень"; И.И. Машков "Рябинка", "Малинка".</p> <p>Иллюстрации к книгам: В.В. Лебедев к книге С.Я. Маршака "Усатый-полосатый".</p>
<p align="center">Белем бирү мөнәсәптләрендә катнашучылар тарафыннан формалаштырыла торган өлеш (мәктәпкәчә белем бирүнең төбәк программасы Сөенеч – «Танып белү шатлыгы»)</p>	
[3] ст. 109 - 111	<p align="center">Нәфис әдәбиятның үрнәк Исемлеге</p> <p>5-6 яшьлек балалар өчен: Песенки, потешки, заклички, считалки, прибаутки. «Словно дятел: цок-цок-цок...», пер. Н. Ишмухаметова; «Ворона каркает...», пер. З. Нигматова; «Дождик, дождик, пуще...», пер. Н. Ишмухаметова; «Дочка, хватит мять подушки...», пер. Н. Ишмухаметова; «Палец, палец, где ты был?...», пер. Н. Ишмухаметова; «Я плясать большой мастак», пер. Р. Ягафарова, пересказ Л. Кузьмина.</p> <p>Сказки: «Лиса и Журавль», пер. Р. Кожевниковой; «Смышленная ворона», пер. Л. Замалетдинова; «Два лентяя», обраб. С. Гильмутдиновой.</p> <p>Литературные сказки: Р. Батулла. «Подарок», пер. Э. Умерова; А. Гаффар. «Хвост»; А. Алиш. «Бояка и Небояка», «Глупый зайчонок», пер. А. Бендецкого; А. Гаффар. «Сладкий щавель».</p> <p>Поэзия: Г. Тукай. «Четыре времени года», пер. В. Лунина; Б. Рахмат.</p>

«Петушок...», пер. Е. Муравьева; Р. Курбан. «Я большой», пер. С. Малышева; Р. Валеева. «Кукле платье подарила», пер. В. Валеевой; Р. Миннуллин. «Про папу с мамой», пер. С. Малышева; Ш. Галиев. «В автобусе», пер. В. Баширова и Э. Блиновой; Р. Валеева. «Приходи, весна, скорей», пер. Е. Муравьева; Р. Курбан. «Как смастерить скворечник», пер. С. Малышева; Г. Зайнашева. «Поздравляем», пер. М. Одинокковой; Б. Рахмат. «Асия», пер. Г. Абрамова; Ш. Маннур. «Гусята», пер. Л. Топчия; Р. Валеева. «Летнее утро», пер. С. Малышева.

Проза: А. Алиш. «Дядя рабочий», пер. Г. Каримовой; М. Хасанов. «Снег идет», пер. М. Зарецкого; М. Хасанов. «Моряк», пер. М. Зарецкого.

Яттан белер эчен

«Пальчик, пальчик, где ты был?...», пер. Р. Ахметова; Х. Халиков «С добрым утром!», пер. Е. Муравьева; Г. Тукай «Как время зовется?», пер. В. Лунина.

өстәмә әдәбият

Поэзия: Г. Тукай. «Колыбельная песня», пер. В. Тушиновой; Р. Файзуллин. «Друзья», пер. П. Серебрякова; Г. Зайнашева. «Наш огород», пер. Р. Кожевниковой; Ш. Галиев. «Олады», пер. Н. Морана; Ш. Галиев. «Помощник», пер. Э. Блиновой; Р. Миннуллин. «Песенка Тансылу», «Гусь», пер. С. Малышева; Р. Валеева. «Мы поедим к бабушке», пер. В. Валеевой; Р. Курбан. «Высотница», пер. С. Малышева; Г. Зайнашева. «Поздравляем бабушку», пер. М. Одинокковой; Р. Валеева. «Я люблю свою машину», пер. Г. Мачихиной; Р. Миннуллин. «Наш тигренок», пер. Э. Блиновой; М. Файзуллина. «Грибы», пер. С. Малышева; Р. Курбан. «Кукла», пер. С. Махотина; Дж. Тарджеманов. «Дождик идет», пер. М. Ивенсена; Ш. Галиев. «Конфеты есть не буду», пер. В. Баширова.

Проза. Литературные сказки: Батулла. «Медведи», пер. Л. Хафизовой; А. Гаффар. «Рыбка – мерзлячка»; Р. Батулла. «Капкан», пер. Н. Краевой.

Әкиятләр, хикәяләр, легендалар:

“Кем көчле?” татар халык әкияте, “Батыр этәч” татар халык әкияте, “Күгәрченнәр ни өчен гөрләшәп яшиләр һәм гөрләмеш уены каян килеп чыккан” легенда, “Куркак юлдаш?” татар халык әкияте, “Ике кыз” татар халык әкияте, “Ни өчен Эт белән Песи берберсенә дошман булганнар?” легенда, “Өч кыз” татар халык әкияте, “Шүрәле” татар халык әкияте, “Карга ни өчен исемен әйтеп бетерми?” башкорт халык әкияте, “Башак” украин халык әкияте, “Итагатыле мәче” литва халык әкияте, “Бүре аларны нигә ашаган?” болгар халык әкияте, “Хәйләкәр этәч” болгар халык әкияте, “Күңелле Чыпчык белән күңелсез Карга” калмык халык әкияте, “Суалчан кунакка бара” Ә. Гаффар, “Каз белән Аккош” А. Алиш, “Мактанчык алма” С. Сәүбәнова, “Ялкау карга баласы” Р. Вәлиева, “Әбү булган аягы” Батулла, “Алпамыш шәһәргә килде” И. Дәүләтшин, “Керпе” С. Сәүбәнова, “Ак песи” Г. Мөхәммәтшин, “Ялкау өчен ботка суынган” И. Туктар, “Әбиләрдә кунакта” А. Алиш, “Ирек, Алмас һәм Жәлил” Н. Фәттах, “Велосипедлы Мөнир” Н. Фәттах, “Иртәнге нурлар” К. Ушинский/Ф. Басыйров тәржемәсе/, “Сыер” К. Ушинский/А. Әхмәт тәржемәсе/, “Сөт елгасы” Я. Тайц/К. Котдусова тәржемәсе/, “Канатларын

	<p>булса”Р.Мингалим,”Агачлар да авырый”З.Әхмәров,”Йорт салалар”Г.Бакир,”Актырнак белән Назбикә”Ж.Дәрзаман,”Көн жылынды”М.Хәсәнов,”Кое чыпчыгы”Н.Кәримова,”Татлы жәй”Ф.Зариф,”Бал дөвалый”А.Хәсәнов,”Тәмле сүз”Ә.Бикчәнтәева,”Яшелчәләр бәхәсе”В.Хәйруллина,”Икмәк”төрөкмән халык әкиятә,”Тәлинканең төбә нинди?”Ф.Ю.Юсупов,”Куян кызы”А.Алиш,”Кыш әбинең шуклыгы”К.Ушинский,”Төлке белән бүре”татар халык әкиятә.</p> <p>Шигырьләр:</p> <p>”Көзгә табын”Ф.Яруллин,”Без игенчәләр булдык”Р.Вәлиева,”Октябрь»М.Мазунов,»Банан тәмле буламы?»Ә.Рәшит,”Кар яуды”Г.Латып,”Кыш килдә”Г.Зәйнашева,”Балалар ярдәм итә”Г.Лотфи,”Кыш бабай бүләкләре”Ә.Кари,”Бүләк”Йолдыз,”Яшел чыршы,яшь чыршы”З.Шәрифиллина,”Почмакта торам”Р.Миңнуллин,”Яз килә”Б.Рәхмәт,”Яз”Н.Баян,”Минем кунагым”Ә.Кари,”Бәйрәм бүген”Р.Корбан,”Нәүрүз”Р.Миңнуллин,”Бала белән Күбәләк”Г.Тукай,”Бал корты”М.Фәйзуллина,”Ныграк авыртыр иде”Р.Корбан,”Оныткан”Х.Халиков,”Керпе белән Бала”Р.Вәлиева,”Безнең дусларыбыз”М.Хәсәен,”Авыл малае белән шәһәр малае”Р.Миңнуллин,”Энә”Н.Думбадзе/Р.Вәлиева/,”Якшәмбе көн балыкта”А.Тимиркаев/Р.Вәлиева тәржемәсе/,”Елга”А.Барто/З.Мансур тәржемәсе/,”Миннән дә зур үсәрсез”З.Туфайлова,”Кунаклар”Ш.Галиев,”Берүзем”А.Барто/Р.Вәлиева тәржемәсе/,”Шофёр буласым килә”Ә.Шәрифиллина,”Туган тел”Ш.Галиев,”Якын дус”Ж.Тәржемәнов,”Кадрлә син китапны”Х.Шабанов,”Безнең гаилә”Г.Тукай,”Иң матур сүз”Н.Исәнбәт.</p> <p>Ятлау өчен: ”Өлкән группага күчкәч”М.Фәйзуллина,”Көз”Х.Халиков,”Түтәлләрдә үсте яшелчә”Х.Гарданов,”Дәү әнием”Ә.Бикчәнтәева,”Чисталык сөябез”Ә.Ерикәй,”Песнәк”Д.Гарифуллин,”Светофорның өч күзе”Ш.Галиев,”Әни гөлләре”Н.Гайсин,”Яз килә”М.Мазунов, ”Тукай абый”З.Туфайлова,</p> <p>Уку өчен:”Мин яратам сине Татарстан”Р.Рәкыйпов,”Әти йорт төзи”Ә.Ерикәй,”Балалар ярдәм итә”Г.Лотфи,”Табын кагыйдәләре”В.Хәйруллина,”Солдат булдым”Ж.Дәрзаман,”Карлыгач”Г.Тукай,”Туплар”В.Хәйруллина,”Ярый әле” Г.Гыйльманов,”Минем бабай”Ә.Шәрифиллина.</p>
<p>[3] ст. 115 - 117</p>	<p>5-6 яшьлек балалар өчен тәкъдим ителгән музыка репертуары Слушание музыки «Апипа», татарская народная мелодия, обраб. Ю. Виноградова; «Марш кукол», муз. Н. Жиганова; «Осенью», муз. М. Музафарова, сл. Н. Гайсина, пер. Р. Архипова; «Доброй ночи», муз. А. Монасыйпова; «Часы», муз. Ф. Ахметова; «Мой зайчишка», муз. Л. Батыр-Булгари, сл. Н. Исанбет, пер. Р. Архипова; «Веселый танец», муз. А. Леман; «Сабантуй», татарская народная мелодия, обраб. Р. Еникеевой, сл. Н. Садри; «Скачки», муз. Л. Батыр-Булгари; «Колыбельная», муз. Р.</p>

Ахияровой, сл. Г. Афзала, пер. С. Малышева; «Бабочка», муз. Р. Ахияровой; «Жеребенок», муз. Р. Ахияровой (из цикла «Пьесы для фортепиано - детям »); «Весело, грустно», муз. Р. Калимуллина; «Кукушка», муз. Дж. Файзи, сл. М. Джалиля, пер. Ю. Лопатина.

Пение

«Колыбельная», татарская народная мелодия, сл. Р. Миннуллина; «Платье для куклы», муз. Н. Бакиевой, сл. Р. Валиевой; «Золотая осень», муз. и сл. Л. Хисматуллиной; «Жеребенок», муз. А. Бакирова, сл. А. Бикчентаевой, пер. С. Малышева; «Снег идет», муз. и сл. Г. Гараевой; «Зима», муз. Ф. Залялютдиновой, сл. Дж. Тарджеманова; «Возле ёлки», муз. и сл. Г. Гараевой, обраб. Р. Еникеевой; «Хочу быть солдатом», муз. и сл. А. Гайсамовой; «Танец для мам», муз. и сл. Ф. Шаймардановой; «Весна идет», муз. А. Гайсамовой, сл. Н. Гайсина; «Весна», муз. Ф. Шаймардановой, сл. Ш. Галиева.

Музыкально-ритмические движения

Игровые упражнения: «Марш», муз. А. Шарафеева; «Сария», татарская народная мелодия, обраб. Р. Еникеевой; «Хоровод», татарская народная мелодия, обраб. Ф. Залялютдиновой; «Прыжки», муз. Р. Калимуллина; «Топ-топ-топ», татарская народная мелодия, обраб. Р. Тимершиной; «Круговая пляска», татарская народная мелодия, обраб. Ф. Залялютдиновой; «Петушок», муз. И. Шамсетдинова; «Упражнение с цветами», муз. Р. Еникеева («Вальс»).

Этюды драматизации: «Барабанщик», муз. З. Хабибуллина; «Вальс падающих листьев», муз. Ф. Шаймардановой; «Забавный котёнок», муз. А. Шарафеева; «Мы - солдаты», муз. М. Музафарова, З. Хабибуллина, Р. Ахияровой; «Лошадки», башкирская народная мелодия, обраб. Р. Сальманова; «Бабочки», муз. Л. Хисматуллиной; «В лес за ягодами», татарская народная мелодия, обраб. М. Зиннатуллиной; «На лугу», муз. Ф. Шаймардановой.

Хороводы и пляски: «Приглашение», муз. А. Абдуллина; «Веселый танец», муз. Ф. Фаизовой; «Хороводная», татарская народная мелодия, обраб. Р. Сабитова; «Вместе с друзьями», муз. и сл. Л. Хисматуллиной, пер. Л. Хисматуллиной; «Около ёлки», муз. И. Шамсутдинова, сл. С. Урайского; «Медвежата», муз. и сл. Р. Гилязевой; «Танец снежинок», муз. Л. Хисматуллиной; «Танец для мам», муз. и сл. Ф. Шаймардановой; «Парный танец», татарская народная мелодия, обраб. Л. Шигабетдиновой; «Плывет утка, плывет гусь», татарская народная мелодия, обраб. Р. Еникеевой.

Музыкальные игры: «Найди свое корзину», муз. Х. Валиуллина («Вальс»); «Самолеты», муз. А. Монасыпова («Этюд»); «Петушок и курочки», муз. С. Сайдашева («Танец»); «Мышки», муз. Р. Зарипова; «Медведь и зайчата», муз. Л. Хисматуллиной, Ф. Шаймардановой; «Ударь в бубен», татарская народная мелодия, обраб. В. Валиевой; «Скворечники», муз. М. Салихова («Полька»); «Найди себе пару», муз. Р. Зарипова.

Игры с пением: «Веселый мячик», татарская народная мелодия, обраб. Р. Тимершиной; «Жеребёнок», муз. А. Бакирова, сл. А. Бикчентаевой, пер. С. Малышева; «Тюбетейка», татарская народная мелодия, обраб. Р. Еникеевой; «Паровоз», муз. Л. Шигабетдиновой, сл. С. Ахметова; «Игра с мишкой», муз. Л. Хисматуллиной, сл. народные; «Золотая ворота», муз. Ф. Шаймардановой, сл. народные.

Танцевально-игровое творчество: «Апипа», татарская народная мелодия, обраб. Ю. Виноградова; «Котенок», муз. М. Музафарова;

	<p>«Мышки», муз. Р. Зарипова; «Кукла», татарская народная мелодия, обраб. А. Монасыйпова; «Танец с платочками», муз. Л. Хисматуллиной; «Курочка и петушок», муз. А. Батыршина; «По ягоды», татарская народная мелодия, обраб. М. Зайнуллиной.</p> <p><i>Игра на детских музыкальных инструментах:</i> «Апипа», татарская народная мелодия, обраб. Р. Еникеевой; «Поезд», муз. и сл. Р. Гатиной, «Колыбельная», муз. М. Яруллина; Ф. Батыршиной; «На улице весна», муз. Л. Шигабетдиновой, сл. А. Ерикеева; «Малина», муз. Л. Шигабетдиновой, сл. Н. Арсланова.</p> <p>Бәйрәмнәр «Карга боткасы», «Сабантуй».</p>			
https://mon.tatarstan.ru/middle_group.htm	5-6 яшьлек балалар өчен анимацион сюжетлар (урта төркем) балаларны татар теленә өйрәтү дәресләренә			
https://mon.tatarstan.ru/ekiyat_ilende.htm	Мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен «Әкият эленде " телетапшырулар циклы (3 яшьтән 7 яшькә кадәрге балалар өчен танып белү – күңел ачу программасы)			
Программаны гамәлгә ашыруның кадр шартлары				
[2] 34.	Төп өлеш (ФӨПКА ярашлы)			
[3] ст. 179 - 180	Белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучылар тарафыннан формалаштырыла торган өлеш (мәктәпкәчә белем бирүнең төбәк программасы «Сөенеч» -«Танып белү шатлыгы»)			
[2] 35.	Мәктәпкәчә төркемнәрдә көн тәртибе һәм режимы			
[2] 35.12	Мәгариф процессын һәм көн режимын оештыру таләпләре һәм күрсәткечләре			
[2] 35.13 [2] 35.13.1. [2] 35.13.2.	Оештыру режимына һәм уку режимына карап ашау саны			
[2] 35.21.	Мәктәпкәчә төркемнәрдә көн тәртибе һәм режимы			
Эчтәлек	3 - 4 года	4 - 5 лет	5 - 6 лет	6 - 7 лет
Елның салкын чоры				
Балаларны иртәнге кабул итү, уеннар, мөстәкыйль эшчәнлек, иртәнге гимнастика (кем дигәндә 10 минут)	6.00 - 8.30	6.00 - 8.30	6.00 - 8.30	6.00 - 8.30
Иртәнге аш	8.30 - 9.00	8.30 - 9.00	8.30 - 9.00	8.30 - 9.00
Уеннар, дәресләргә әзерлек	9.00 - 9.20	9.00 - 9.15	9.00 - 9.15	-
Дәресләр (шул исәптән гимнастика дәрес барышында 2 минут, дәресләр арасындагы тәнәфесләр, ким дигәндә 10 минут)	9.20 - 10.00	9.15 - 10.05	9.15 - 10.15	9.00 - 10.50
Йөрергә әзерләнү, йөрү, йөрүдән кайту	10.00 - 12.00	10.05 - 12.00	10.15 - 12.00	10.50 - 12.00
Икенче иртәнге аш	10.30 - 11.00	10.30 - 11.00	10.30 - 11.00	10.30 - 11.00
Төшке аш	12.00 - 13.00	12.00 - 13.00	12.00 - 13.00	12.00 - 13.00
Йокларга әзерләнү, йоклау, балаларны экренләп күтәрү,	13.00 - 15.30	13.00 - 15.30	13.00 - 15.30	13.00 - 15.30

катыландыру процедуралары				
Төшке йокыдан аш	15.30 - 16.00	15.30 - 16.00	15.30 - 16.00	15.30 - 16.00
Дәресләр (кирәк булганда)	-	-	16.00 - 16.25	-
Уеннар, балаларның мөстәкыйль эшчәнлеге	16.00 - 17.00	16.00 - 17.00	16.25 - 17.00	16.00 - 16.40
Йөрүгә эзерлек, йөрү, балаларның мөстәкыйль эшчәнлеге, йөрүдән кайту	17.00 - 18.30	17.00 - 18.30	17.00 - 18.30	16.40 - 18.30
Өйгә кайту	до 18.00	до 18.00	до 18.00	до 18.00
Елның жылы чоры				
Балаларны иртэнге кабул итү, уеннар, мөстәкыйль эшчәнлек, иртэнге гимнастика (кем дигәндә 10 минут)	6.00 - 8.30	6.00 - 8.30	6.00 - 8.30	6.00 - 8.30
Иртэнге аш	8.30 - 9.00	8.30 - 9.00	8.30 - 9.00	8.30 - 9.00
Уеннар, мөстәкыйль эшчәнлек	9.00 - 9.20	9.00 - 9.15	9.00 - 9.15	-
Икенче иртэнге аш	10.30 - 11.00	10.30 - 11.00	10.30 - 11.00	10.30 - 11.00
Йөрергә эзерләнү, йөрү, йөрү дәресләре, йөрүдән кайту	9.20 - 12.00	9.15 - 12.00	9.15 - 12.00	9.00 - 12.00
Төшке аш	12.00 - 13.00	12.00 - 13.00	12.00 - 13.00	12.00 - 13.00
Йокларга эзерләнү, йоклау, балаларны экренләп күтәрү, катыландыру процедуралары	13.00 - 15.30	13.00 - 15.30	13.00 - 15.30	13.00 - 15.30
Төшке йокыдан аш	15.30 - 16.00	15.30 - 16.00	15.30 - 16.00	15.30 - 16.00
Уеннар, балаларның мөстәкыйль эшчәнлеге	16.00 - 17.00	16.00 - 17.00	16.00 - 17.00	16.00 - 17.00
Йөрүгә эзерлек, йөрү, балаларның мөстәкыйль эшчәнлеге	17.00 - 18.30	17.00 - 18.30	17.00 - 18.30	17.00 - 18.30
Уход домой	до 18.00	до 18.00	до 18.00	до 18.00
[2] 35.21.	Мәктәпкәчә төркемнәрдә көн режимы.			

VI. Тәрбия эшенең календарь планы

36.	Федераль календарь тәрбия эше планы
36.1. – 36.4	ФОП ДО буенча эчтәлек

Балалар белән дәресләр оештыру расписаниесе

Атна көннәре	Урта төркем "Йомры икмәк" (татар) Атнага 13 дәрес 25 минут
Дүшәмбе	1. математик үсеш 9.00 - 9.25 2. Музыка 9.40 – 10.05. Татар теле 15.30.-15.55
Синшәмбе	1 Сөйләм үсеше, нигез Грамоталылык 9.00-9.25 2. Физкулжтура 9.40-10.05 (Боз сарае 9.30) Рәсем ясау 15.30.-15.55
Чәршәмбе	1. Татар теле 9.00-9.25 2. Физкулжтура 9.40-10.05 Әйләнә-тирә дөнья белән танышу (фән һәм табигать белеме нигезләре) 15.30-15.55
Пәнжешәмбе	1. Әйләнә-тирә дөнья белән танышу (фән һәм табигать белеме нигезләре) 9.00 – 9.20. 2. Физическая культура (прогулка) 9.30 – 9.50 Рәсем ясау 15.30.-.15.55
Жомга	1. Лепка, аппликация, кул хезмәт 9.00. – 9.25 2. Физкулжтура 9.40-10.05 (Боз сарае 9.30) Татар теле Конструирование, робототехника 15.30.-.15.55
Утренняя Гимнастика	8.10-8.20 (зал) Көн режимына НОД чыгарылган: Татар теле (2 дәрес) конструкцияләү/робототехника (1 дәрес)

Перспективалы комплекслы-тематик
мәгариф эшчәнлеген оештыру планы

«Физик культура» белем бирү өлкәсе буенча перспектив план.

Ай	Атна	Программа эчтәлеге	Кулланылган әдәбият
	I	<p>Максат: Балаларны йөрештә һәм колоннада ялгызы, йөгерүдә сылтама ясап йөгерү; гимнастик эскәмиядә йөргәндә дәрес чолганыш формалаштырып, тотрыклы тигезлекне сакларга өйрәтергә; идәннән (жирдән) ике аягы белән алга сикергәндә этеп жибәрүдә күнегү; тупны ташлауда күнегү.</p> <p>Кереш өлеше: шеренга төзү, осанка һәм тигезлекләрен тикшерү: берәр колоннага күчерү, колоннада берәр аяк очында йөрү, бил тинентен куллары (тез башларын бөгеп булмый); колоннага берешәр йөгерү; тәрбияченең сигналына тигез йөреш</p> <p>Төп өлеш:</p> <ul style="list-style-type: none"> Төп хәрәкәтләр 	Л.И.Пензула ева "Физкультурны е занятия в детском саду" (средняя группа) 23

		<p>1. Гимнастик эскэмия буйлап кубик аша атлап бару тигезлеге 2. Ике аяклап алга сикерү 3. Тулларыны шеренгаларда басып күчереп йөрү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хәрәкәтле уеннар "Кемдә туп?" "Тот" <p>Йомгаклау өлеше: "Кемдә туп?" кече хәрәкәтчәнлек уены.</p>	бит
Сентябрь	II	<p>Максат: Йөрүне һәм предметлар арасында йөгерүне кабатларга; оекбашларда йөрү өйрәтергә; идәннән (жирдән) ике аягы белән этелеп китүне өйрәтергә һәм предметка (биеклеккә) китереп, кул болгауны; тупны ике куллап өскә ыргытуда күнегү; 1,5 мин ка кадәр йөгерү.</p> <p>Кереш өлеше: Аякларда йөрү, билдә куллар, йөгерү. Тәрбияче сигналы буенча өч колоннага күчү һәм предметлар арасында йөрү һәм йөгерү</p> <p>Төп өлеш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр 1. Йөкләүләр - ике аякта сикерү 2. Кече туп (диаметр 6-8 см) ны ике куллап өскә чыгару 3. Уртача темпта йөгерү (1,5 мин ка кадәр). • Хәрәкәтле уеннар "Фигураны яса". "Без, күңелле егетләр". <p>Йомгаклау өлеше: "Тап һәм дәшмә" кече хәрәкәтчәнлек уены.</p>	Л.И.Пензулаева "Физкультурны е занятия в детском саду" 24 бит
	III	<p>Максат: Тезләрен югары күтәргән, өзлексез 1 мин ка кадәр йөгергәндә балаларны йөрү; уч һәм тез таянычлы гимнастика эскэмиясендә шуышуны күнегүләр ясау; тупны өскә чөеп жиберүне өйрәнү; шнур буйлап йөргәндә житезлекне һәм ныклы тигезлекне үстерү.</p> <p>Кереш өлеше: Шеренгага төзү, осанканы тикшерү, бер колоннага үзгәртеп кору (сикерү). Тезләрен югары күтәреп йөрү, билбавындагы куллар. Тәрбияченең артыннан берсе колоннада йөгерү. Гадәти йөрешкә күчү.</p> <p>Төп өлеш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр 1. Гимнастик эскэмия буйлап уч һәм тез башларында үрмәләү 2. Канат буенча (бау) ян белән бәйләнгән адым белән йөрү, кулларың билендә башыңны һәм аркаңны туры тотарга. 3. Тупны ике куллап өскә ыргыту һәм аны тоту, тупны өскә ыргыту һәм мамык белән тотып алу • Хәрәкәтле уеннар "Удочка". "Тиз генә ал" <p>Йомгаклау өлеше: Колоннада ялгызы йөрү.</p>	Л.И.Пензулаева "Физкультурны е занятия в детском саду" 25 бит
	IV	<p>Максат: Тәрбияченең сигналы буенча хәрәкәт темпын үзгәртеп, йөрешне һәм йөгерүне өйрәнергә; кырның кырыена тимичә генә кыршау эченә керү; тотрыклы тигезлекне саклауда һәм алга таба сикерүдә күнегү.</p> <p>Кереш өлеше: Колоннада берәм-берәм йөрү. Төрле темпта йөрү; бер колоннада йөрү һәм капма-каршы юнәлештәге үзгәртеп кору; өчәр колоннага күчү.</p> <p>Төп өлеш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр 1. Төркемдә яны белән (өске кырыга тимичә) үрмәләү 2. Башындагы капчык белән бруска (кубиклар) аша атлау 3. Ике аякты, тез арасына кысылган капчыкты сикерүләр - «Пингвины» • Хәрәкәтле уеннар "Без, күңелле егетләр". <p>Йомгаклау өлеше: Тәрбияче сигналы буенча күнегүләрне үтәү белән бер колоннада йөрү (куллар як-якка, куллар аска, кул башына).</p>	Л.И.Пензулаева "Физкультурны е занятия в детском саду" 26 бит

Октябрь	I	<p>Максат: Балаларны икешэр колоннага күчереп утыртырга; 1 мин ка кадэр өзлексез йөгерүдә күнегүләр ясарга; гимнастик эскәмиядә бәйләнчек адым белән йөргөргә; шнурлар аша сикереп чыгарга һәм тупны янадан ыргытырга.</p> <p>Кереш өлеше: шеренга төзү, осанка һәм тигезлекләрне тикшерү; бер колоннага күчү, йөреш; тәрбияче сигналы буенча икешэр колоннага күчү. Колоннада йөрү икешэр, тиз генә йөгерү, сылтама белән бару, колоннада бер йөрү, уртача тизлектә 1 мин ка кадэр йөгерү.</p> <p>Төп өлеш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. Гимнастик эскәмия буенча бәйләнгән адым белән йөрү. 2. Ике аяклы сикерү шнурлар аша, 3. Тупны күкрәктән ике куллап ыргыту • Хәрәкәтле уеннар «Кошлар очышы», "Эләкмәскә" <p>Йомгаклау өлеше: "Тап һәм дәшмә". Колоннада ялгызы йөрү.</p>	Л.И.Пензула ева“Физкультурны е занятия в детском саду” 31 бит
	II	<p>Максат: Балалар белән бер колоннада барганда, тәрбияченең сигналы буенча борылыш өйрәнергә; бруска аша атлап йөгерүдә күнегүләр ясарга; сикереп төшкәндә ярымбөгелгән аякларына төшү күнекмәсен беркетергә; бер-берең туп ыргытуны кабатларга һәм каршылыклар аша үрмәләргә.</p> <p>Кереш өлеше: шеренга төзү, осанка һәм тигезлекләрне тикшерү, бер колоннага күчерү; бер колоннада йөрү;</p> <p>Төп өлеш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. Сикерүләр (идәнгә бөгелгән аякларына эскәмиядән сикереп төшү 2. Тупны баш артыннан ике куллап күчереп йөртү 3. каршылыклар аша үрмәләү • Хәрәкәтле уеннар "Идәндә калма", «Тотыш» <p>Йомгаклау өлеше: "Кемдә туп?". Колоннада ялгызы йөрү.</p>	Л.И.Пензула ева“Физкультурны е занятия в детском саду” 34 бит
	III	<p>Максат: Тәрбияче сигналы буенча хәрәкәт темпы үзгәрү белән хәрәкәт итү күнекмәсен эшләнүне дәвам итәргә; ялган йөгерүне дәвам итәргә; тупны максатка ыргытканда хәрәкәтләрне һәм күз үлчәмен координацияләүне үстерергә; тотрыклы тигезлек саклап, дуга астына батырырга.</p> <p>Кереш өлеше: Колоннада йөрү - бер, тәрбияче сигналы буенча, акрын темпта йөрү. Тиз йөгерү тәрбияче сигналы буенча тукталышлар белән.</p> <p>Төп өлеш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. 1. Тупны горизонталь максатка ыргыту 2. Лазанье 3. Тулы туплар аша атлап бару • Хәрәкәтле уеннар "Удочка" <p>Йомгаклау өлеше: Колоннада ялгызы йөрү.</p>	Л.И.Пензула ева“Физкультурны е занятия в детском саду”36 бит
	IV	<p>Максат: Балаларны йөргәндә һәм колоннада икешэр (парлап) йөргәндә борылыш ясарга өйрәтергә; кыршау аша үтүне ян белән кабатларга; тигезлектә һәм сикерүләрдә күнегүләр ясарга.</p> <p>Кереш өлеше: шеренгага төзү, осанка һәм тигезлекләрне тикшерү. Колоннага икешэр бина. Колоннада икешэр йөрү</p> <p>Төп өлеш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. 1. Ике аяклы сикерү йомшак киртәгә 2. Аякларда гимнастик эскәмия буенча йөрү 3. Үрмәләү • Хәрәкәтле уеннар "Гуси-лебеди", "Ловишкалар - качулар" <p>Йомгаклау өлеше: "Очмый, оча», "Затейниклар"</p>	Л.И.Пензула ева“Физкультурны е занятия в детском саду” 37 бит

Ноябрь	I	<p>Максат: 1.Тезлэрен югары күтэргэн килеш йөрү күнекмэсен эшлэп чыгаруны дэвам итэргэ, сөргөнгө йөгөрү; кече тупны бер кулдан икенчесенэ бору һәм тупны шеренгаларда ыргыту күнегүлэрен өйрөнөргө.</p> <p>2. Экрэн йөгөрүдэ 1,5 мин ка кадэр, тэрбияченең сигналы буенча йөрөштэ, туплы уен күнегүлэрен кабатларга, тигезлектэ һәм сикерүлэрдэ.</p> <p>Кереш өлөшө: шеренгага төзү, осанка тикшерү. Колоннада бер-бер артлы йөрү, капма-каршы йөгөрү, кегльлэр арасында йөгөрү, экрэн генэ 1,5 мин ка кадэр йөгөрү; бруска аша атлап узу (10 см биеклек); кискен йөгөрү.</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хэрэкэтлэр <ol style="list-style-type: none"> 1.Тигезлек 2.Уң һәм сул аякта сикерү 3. Тупны түбәннән ике куллап ыргыту 4.«Мяч о стенку» 5."Туп тот". 6.«Күнелеңне төшермэ». • Хэрэкэтле уеннар "Янгын сүндөрүчелэр өйрөнүлэрдэ", «Мышеловка». <p>Йомгаклау өлөшө: "Тап һәм дэшмэ" кече хэрэкэтчәнлек уеннары ", "Шылтырап бел".</p>	Л.И.Пензула ева“Физкультурны е занятия в детском саду” 40 бит
	II	<p>Максат: 1.Предметлар арасында йөгөрү; уң һәм сул аягында сикерүлэргэ, алга таба хэрэкэт итү белән чиратлашып өйрөнөргэ; эчендэ эскэмия буйлап шушып йөрүне һәм предметлар арасында туп алып баруны күнегү.</p> <p>2. Предметлар аша йөгөрүне кабатларга; туп белән уен күнегүлэрендэ хэрэкэт төгәллеген һәм житезлекне үстөрөргэ; йөгөрүдэ һәм тигезлектэ күнегүлэр ясарга.</p> <p>Кереш өлөшө: Колоннада йөрү берэр, тэрбияче сигналы буенча хэрэкэт юнөлешен үзгэртергэ. Бер рэткэ куелган кегллар арасында йөгөрү. Тэрбияченең: «Стоп» дигән сигналына сылтама ясап, туктап бер аягың белән торып, билендэге кулларыңны. Йөртүдэ һәм йөгөрүдэ күнегүлэр чиратлаша.</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хэрэкэтлэр <ol style="list-style-type: none"> 1. Алга таба хэрэкэт белән сикерү 2. Эчендэ гимнастика эскэмиясе буенча очып йөрү 3. Тупны жиргэ бөрү • Хэрэкэтле уеннар "Бал коючыга", «Күпер буенча» <p>Йомгаклау өлөшө: "Тап һәм дэшмэ", "Затейниклар" кече хэрэкэтчәнлек уены</p>	Л.И.Пензула ева“Физкультурны е занятия в детском саду” 42 бит
	III	<p>Максат: 1. Туп күтэргэн кыршау аша, кулларында туп тотып, тигезләнеп чыгу. йөрөштэ туп алып баруны кабатлау. Балаларны йөгөрүдэ хэрэкэт темпы үзгөрү, предметлар арасындагы йөрөштэ тэрбиялэу</p> <p>2. Бертуктаусыз йөгөрү, тупны шеренгаларда ташлау; сикерү һәм йөгөрү белән уен күнегүлэрен кабатлау</p> <p>Кереш өлөшө: Шеренгага төзү, колоннага берэм-берэм үзгэртеп төзү. Тэрбияче сигналы буенча хэрэкэт темпын тизләтеп һәм акрынайтып йөрү; предметлар арасында йөгөрү; сылтамада йөрөш. Колоннадагы бер, өзлексез 2 мин ка кадэр йөгөрү; туктаусыз йөрөш.</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хэрэкэтлэр <ol style="list-style-type: none"> 1. Бер кулы белән туп типтерү, алга таба хэрэкэт итү 2. Төркемдэ туп тоткан обручка менү 3. Тигезлек - оекбашларда гимнастик эскэмия буенча йөрү • " Хэрэкэтле уеннар "Ташла һәм тот", "Перепрыгни - не задень <p>Йомгаклау өлөшө: Тэрбияченең сигналы буенча кул өчен биремнэр үтэу белән бер колоннада йөрү. "Оча - очмый".</p>	Л.И.Пензула ева“Физкультурны е занятия в детском саду» 45 бит
	IV	<p>Максат: 1. Як белән шнур астында, тотрыклы тигезлекне һәм сикерүлэрне саклап, су астында ятуда чамаларга.</p> <p>2. каршылыкларны жиңу белән йөгөрүне кабатларга; сикерүлэр, туп һәм йөгөрү белән уен күнегүлэрен кабатларга.</p> <p>Кереш өлөшө: «Фигура»ны үтэүгэ сәбәп булган берэм-берэм колоннада йөрү; сылтама белән йөгөрү. Йөрү һәм йөгөрү кабатлана чиратлашу. Бер рэткэ куелган предметлар арасындагы каршылыкларны жиңу белән йөрү һәм йөгөрү, чиратлашып йөгөрү.</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хэрэкэтлэр <ol style="list-style-type: none"> 1. Лазанье - шнур астына су керү 2. Уңда, аннары сул аягында предметка кадэр сикерү 3. Тигезлек • Хэрэкэтле уеннар "Кем тизрэк", "Туп бэр стенага» <p>Йомгаклау өлөшө: Иң житез су йөртүче колоннада бер-бер артлы йөрү.</p>	Л.И.Пензула ева“Физкультурны е занятия в детском саду” 46 бит

Декабрь	I	<p>Максат: Балаларны, бер-берсеннэн дөрес дистанцияне саклап, берэм-берэм колоннада йөгөрүдә, предметлар арасында йөгөрүдә, аларга тимичә генә; авыш такта буенча йөрешне өйрөнөргә, тотрыклы тигезлекне һәм дөрес чолганышны саклап; каршылыкларны жинеп, ике аяклы сикерүне үзләштерергә; бер-берсенә туп ыргытуда күнегүләр ясарга.</p> <p>Йөгөрү һәм сикерүләр белән уен күнегүләрен өйрөнөргә; ерак араларга кар ыргытуда күнегүләр ясарга.</p> <p>Кереш өлеше: шеренгага төзү, осанка һәм тигезлекләргә тикшерү, берэм-берэм колоннага күчү, колоннада бер-берең өчен йөрү, предметлар арасында бер-берең өчен йөгөрү. Уртача темпта тәрбияче артыннан кар корылмалары арасында йөрү һәм йөгөрү; сөргенгә жибәрелү.</p> <p>Төп өлеш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. Тигезлек 2. Йөкләрне 3. Ике туп ыргыту • Хәрәкәтле уеннар "Алга таба кем ташлаячак", "Күңеленә төшермә". <p>Йомгаклау өлеше: Иң житез "Мороз" артыннан кар корылмалары арасында берэм-берэм колоннада йөрү.</p>	Л.И.Пензулаева "Физкультурны е занятия в детском саду" 49 бит
	II	<p>Максат: Балаларны юлдан тайпылдырырга һәм түгәрәктә йөгөрергә, икенче якка борылырга; бер аяктан икенчесенә сикерүне алга таба этәрәп өйрөнөргә; кегльләр арасындагы дүрт аяклы дүрт аяклы белән шуышуны, ташлауларны һәм туп тотуны күнегергә.</p> <p>Кар корылмалары арасында йөрүне һәм йөгөрүне кабатлау; кар яуганчы ике аяклап сикерүдә, максатка кар яудыруны күнегү</p> <p>Кереш өлеше: шеренгага төзү, осанка һәм тигезлекләргә тикшерү, берәр колоннага күчү. Колоннага салу, йөрү һәм кар корылмалары арасындагы тәрбияче артыннан йөгөрү; йөрү һәм йөгөрү темпын тәрбияче бирә</p> <p>Төп өлеш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. Йөкләүләр 2. Тупны ике куллап өскә чөеп, кул чабып алганнан соң, тотып алу 3. Очу • "Хәрәкәтле уеннар" Максатка төбәп", "Кар яудыручыга кадәр кем тизрәк", "Урам буйлап үтәбез". <p>Йомгаклау өлеше: Колоннада ялгызы йөрү. "Предмет тап" кече хәрәкәтчәнлек уены.</p>	Л.И.Пензулаева "Физкультурны е занятия в детском саду" 50 бит
	III	<p>Максат: Балаларны йөрештә һәм йөгөрүдә кире кагу; тупны эләктерү, житезлекне һәм күз үлчәмен үстерү, эч өстендәге кадакланган эскәмияне шуышуда һәм тигезлекне саклауда күнегү. Чаңгыда йөрү ритмлыгын үстерергә; ике аяклы сикерүләрдә күнегүләр ясарга; йөгөрү белән уен күнегүләрен кабатларга һәм максатка кадәр кар атырга.</p> <p>Кереш өлеше: шеренгага төзү, чолганышны һәм тигезлекне тикшерү, колоннада бер юлдан йөрү, сылтама ясап йөгөрү.</p> <p>Төп өлеш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. Тупны шеренгаларда басып ташлау 2. Эчендә гимнастика эскәмиясе буенча очып йөрү 3. Тигезлек • Хәрәкәтле уеннар "Максатка төер", "Кыю чыпчыклар" <p>Йомгаклау өлеше: "Аучылар һәм куяннар"</p>	Л.И.Пензулаева "Физкультурны е занятия в детском саду" 53бит
	IV	<p>Максат: Балаларны йөртү һәм түгәрәктә йөгөрү, йөгөрү - ялган; гимнастик стенага менәргә; тигезлектә һәм сикерүләрдә күнегүләр ясарга. чаңгыда йөрү күнекмәләрен ныгытырга, шайба һәм кәшәкә белән уен күнегүләрен өйрөнөргә;</p> <p>Кереш өлеше: Колоннага бер ялгызы тезелеп урнашу; йөреш һәм бер-бер артлы йөгөрү. Тәрбияче сигналы буенча уң һәм сул якка борылыш. Арттан йөрү һәм йөгөрү тәрбияче сигналына тукталып. Колоннада ялгызы йөрү. Балалар сайлауга кече хәрәкәтчәнлек уены.</p> <p>Төп өлеш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. Лазанье 2. Тигезлек 3. Кегльләр арасында уң һәм сул аякта сикерү 4. Тупны стенага ыргыту. • Хәрәкәтле уеннар "Ал шайбаны", "Юлда" <p>Йомгаклау өлеше: Иң житез су йөртүче колоннада бер-бер артлы йөрү.</p>	Л.И.Пензулаева "Физкультурны е занятия в детском саду" 55 бит
Гыйнварь	III	<p>Максат: Балаларны предметлар арасында йөрергә һәм йөгөрергә, йөргәндә һәм авыш такта буенча йөгөргәндә тотрыклы тигезлек булдыруны дөвам итәргә; аяктан аякка сикерүдә, тупны божрага ташлауда, өлгерлекне һәм күз үлчәмен үстерүдә күнегүләр ясарга. Балаларны шуыша торган адымнар белән чаңгыда йөрүне дөвам итәргә;</p> <p>Кереш өлеше: Шеренгага төзү, Осанка һәм тигезлекләргә тикшерү, берэм-берэм колоннага күчү. Кубоклар арасында йөрү һәм йөгөрү шахмат тәртибендә урнашкан. Бер колоннага төзү, йөреш һәм йөгөрү бозлы корылмалар арасындагы тәрбияче өчен уртача темпта.</p>	Л.И.Пензулаева "Физкультурны е занятия в детском саду" 62 бит

	<p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хэрэкэтлэр <ol style="list-style-type: none"> 1. Тигезлек 2. Кубалылар арасында ун һәм сул аякта сикерү 3. Метание 4. чаңгыда йөрү белән күнегүләр ясьйлар • Хэрэкэтле уеннар «Сбей кеглю» <p>Йомгаклау өлөшө: «Аю һәм бал кортлары», «Парлы тотыш» хэрэкэтчэн уеннар.</p>	
	<p>IV Максат: Балаларны йөрөштә йөртү һәм түгэрәктә йөгөрү; урыннан озынлыкка сикерүне өйрөнөргә; дүрт аякланып шуышуны баш алдында туп уйнатып күнегү. Балаларда чаңгыда шуып китә торган адым күнекмәләрен беркетү, зур булмаган тау битеннән төшү; йөгөрү һәм ыргыту белән уен күнегүләрен кабатлау.</p> <p>Кереш өлөшө: Йортка салу. Берәр колоннага күчү; Уң якта эйләнү, түгэрәк буйлап йөгөрү</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хэрэкэтлэр <ol style="list-style-type: none"> 1. Урыныннан озынлыкка сикерү 2. Дүртаяклы дугалар астында шуышу 3. Тупны өскә ыргыту. • Хэрэкэтле уеннар "Кем тизрәк", "Кач - тимә". <p>Йомгаклау өлөшө: "Ябалак" хэрэкэтчэн уены.</p>	Л.И.Пензулаева "Физкультурные занятия в детском саду" 64 бит
Февраль	<p>I Максат: Балаларны йөрөштә һәм йөгөрүдә, бертуктаусыз йөгөрүдә 1,5 мин ка кадәр; тотрыклы тигезлекне саклап калырга, брускалар аша сикереп чыгарга һәм тупны кәрзингә салырга өйрәтәләр. Чаңгыда шуып киткән адым буенча йөрүдә балаларны тәрбияләү, ян адымнарны кабатлау; таулардан төшүне һәм үрләр үрчүне өйрәтүне давам иттерү; бер-берсенә алка ыргытуда һәм боз юлы буйлап шууда уен күнегүләрен кабатлау.</p> <p>Кереш өлөшө: Колоннада бер йөрү, 1,5 мин ка кадәр уртача тизлектә йөгөрү, хэрэкэт юнәлешә үзгәрү белән; колоннада бер йөрөш. Өч колоннага күчү.</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хэрэкэтлэр <ol style="list-style-type: none"> 1. Хэрэкэт тактасы буенча йөрү 2. Йөклөләр - бруска аша сикереп чыгу 3. Тупны кәрзингә ыргыту • Хэрэкэтле уеннар «Точный пас», "Юлда <p>Йомгаклау өлөшө: «Аучылар һәм куяннар», «Мороз-Красный нос» хэрэкэтчэн уеннары.</p>	Л.И.Пензулаева "Физкультурные занятия в детском саду" 66 бит
	<p>II Максат: Балаларны йөрөштә һәм йөгөрүдә, кулдан кулга, йөрөштә һәм йөгөрүдә сылтама ясап йөгөрү; кызу адымнар белән этеп китү һәм урыннан еракка сикергәндә арымбөгөлгән аякларга төшү күнекмәсен ныгыту; койма астына уеп, тупны жиргә бөрү белән күнегү.</p> <p>Чаңгыда йөрү, еракка кар ыргыту; йөгөрү һәм сикерү белән уен күнегүләрен кабатлау</p> <p>Кереш өлөшө: шеренгага төзү, биремне аңлату. Бер колоннага күчү, аннары түгэрәккә күчү; кулга-кул тотынышып, эйләнә-тирәдә йөрү һәм йөгөрү; тәрбияченең сигналына тукталып, йөрөш һәм йөгөрү. "Фигураны яса!"</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хэрэкэтлэр <ol style="list-style-type: none"> 1. Урынның озынлыгына сикерү. 2. Бер кулы белән туп типтерү, алга таба адым белән хэрэкэт итү 3. Лазанье • Хэрэкэтле уеннар "Алга таба кем", "Кем тизрәк". <p>Йомгаклау өлөшө: "Куяң эзләрен табык" кече хэрэкэтчәнлек уены.</p>	Л.И.Пензулаева "Физкультурные занятия в детском саду" 68 бит
	<p>III Максат: Балаларны йөрү һәм предметлар арасында йөгөрү; капчыкларны вертикаль максатка өйрәтәргә; таяк астына бөкләп тегү һәм аның аша атлап узу белән күнегүләр ясарга. Йөгөрү һәм сикерүләр белән күнегүләр ясарга, карларны еракка һәм максатка ыргытырга.</p> <p>Кереш өлөшө: шеренгага төзү, осанка һәм тигезлекләрен тикшерү. Предметлар, эскәмияләр арасында йөрү һәм йөгөрү. Эскәмияләрдән унда өч колоннага күчү. Колоннада ялгызы йөрү. Тупны колоннада тапшыру эстафетасы.</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хэрэкэтлэр <ol style="list-style-type: none"> 1. Капчыкларны вертикаль максатка ыргыту 2. Таяк астына менү 3. шнур аша атлап чыгу • Хэрэкэтле уеннар "Төгәллеккә", "Алга таба кем". <p>Йомгаклау өлөшө: "Ловишки-перебежки" хэрэкэтчэн уены</p>	Л.И.Пензулаева "Физкультурные занятия в детском саду" 70 бит
	<p>IV Максат: Балаларны акрын гына йөгөргәндә тәрбияләү; гимнастик стенага менәргә өйрәтүне давам иттерү; гимнастик эскәмия буйлап йөгөргәндә тигезлекне саклауда һәм аяктан аякка сикерүдә күнегүләр ясау; туп алып баруда күнегүләр ясау. Чаналарда уен күнегүләрен</p>	Л.И.Пензулаева "Физкультурные занятия в детском саду" 70 бит

		<p>кабатларга; сикерү һәм йөгөрүдә күнегүләр ясарга.</p> <p>Кереш өлөшө: Йортка керү, колоннада йөрү; йөгөрүгә чыгу, сөргөнгә бару; колоннага төшү.</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. Лазанье 2. Гимнастик эскәмия буйлап йөрү 3. Аяк өстеннән сикерү 4. Йөрөштә тупны бәрәп төшерү • Хәрәкәтле уеннар «Чанка чабышы», "Эләкмә", "Урам буйлап". <p>Йомгаклау өлөшө: «Ак-кошлар» хәрәкәтчән уены.</p>	<p>занятия в детском саду» 71 бит</p>
Март	I	<p>Максат: Балаларны берәм-берәм, тәрбиячеләргә сигналы буенча икенче якка борылган колоннада тәрбияләү; баштагы капчыклы аркан (шнур) буйлап йөрәп, тигезлекне саклап һәм яхшы утырма саклап, бер-береңә туп ыргытырга; кырышау аша сикерү белән күнегү, өлгерлекне һәм өлгерлекне үстәрәп, бер-береңә туп ташларга.</p> <p>Кереш өлөшө: Колоннада бер йөрү, икенче якка борылышлар белән йөгөрү; йөгөргәндә куллар өчен күнегүләр; ачык һавада йөгөрү. Өч колоннага төзелгән. Боз корылмалары арасында тәрбиячеләргә артынан өзлексез йөгөрү (2 мин ка кадәр).</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. Тигезлек 2. обручтан обручка сикерү 3. Бер-берсенә туп ыргыту • Хәрәкәтле уеннар "Пас нәкъ ачыкча", "Тикшер - тимә". <p>Йомгаклау өлөшө: Зур туп белән эстафета</p>	<p>Л.И.Пензулаева "Физкультурные занятия в детском саду" 73 бит</p>
	II	<p>Максат: Йөгөргәндә һәм әйләнә буйлап йөгөргәндә, хәрәкәт юнәлеше һәм капма-каршы юнәлеште үзгәртү белән; ярдан биюлеккә сикерүне өйрәнергә; капчыклар ыргытуда капчыкларны максатка, кеглар арасындагы куышлыкка күнегергә. Балаларны бертуктаусыз йөгөрүдә уртача темпта тәрбияләү; сикерүләр, туп белән уен күнегүләрен кабатлау.</p> <p>Кереш өлөшө: Тәрбиячеләргә сигналы буенча хәрәкәт юнәлеште үзгәртү белән түгәрәккә йөрү һәм йөгөрү; кубиклар (кегльләр) арасында буталып йөрү һәм йөгөрү, аларга тимичә.</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. Бәрелештән биюлеккә сикерү 2. Капчыкларны уң һәм сул кул максатына ыргыту 3. Кегльләр арасында дүрт аяклы шуышу • Хәрәкәтле уеннар "Тупны тот", "Кем тизрәк". <p>Йомгаклау өлөшө: Колоннада ялгызы йөрү.</p>	<p>Л.И.Пензулаева "Физкультурные занятия в детском саду" 75 бит</p>
	III	<p>Максат: Балаларны хәрәкәт темпын алмаштырып, йөгөргәндә предметлар арасында ялган юл белән йөртү, кул һәм аяк табаннарында эскәмия буйлап шуышуда, тигезлектә һәм сикерүләрдә күнегүләр ясау. Балаларны йөреш белән 80 м дистанциягә йөгөрүдә тәрбияләү; тигезлектә, сикерү һәм туп белән уен күнегүләрен кабатлау.</p> <p>Кереш өлөшө: Предметлар (кубиклар) арасында капма-каршы йөреш һәм йөгөрү; колоннага бәрәмләп, дүртәр колоннага күчү.</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. Гимнастик эскәмия буйлап шуышу 2. Гимнастик эскәмия буйлап йөрү 3. Уң (сул) ян белән сикерү • Хәрәкәтле уеннар "Канатоходец", «Удочка». <p>Йомгаклау өлөшө: Зур туп белән эстафета - «Итне шеренгада тапшыру».</p>	<p>Л.И.Пензулаева "Физкультурные занятия в детском саду" 77 бит</p>
	IV	<p>Максат: Балаларны парлап һәм кирегә күчәрәп йөрүдә тәрбияләү; ыргытучы осталыгын горизонталь максатка беркетү; группировка һәм тигезләнеш буенча рейкага тоташтыру. Балаларны тизлеккә йөгөрүдә тәрбияләү; сикерүләр, туп һәм йөгөрүләр белән уен күнегүләрен кабатлау.</p> <p>Кереш өлөшө: Пар белән йөрү, колоннага бәрәшәр хәрәкәт итү; йөрү һәм йөгөрү тәрбиячеләргә сигналына тукталып.</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. Капчыкларны горизонталь максат белән юу 2. шнур астына менү 3. Аякларда йөрү • Хәрәкәтле уеннар "Прокати и сбей", "Кач - тимә". <p>Йомгаклау өлөшө: "Идәндә калма" хәрәкәтчән уены.</p>	<p>Л.И.Пензулаева "Физкультурные занятия в детском саду" 79бит</p>

Апрель	I	<p>Максат: Балаларны йөрөштә һәм түгәрәктә йөгөрүдә тәрбияләү; гимнастика эскәмиясе буйлап йөргәндә тотрыклы тигезлек саклап калырга өйрөтүне дәвам итәргә; ике аяклы сикерүләрдә һәм вертикаль максатка ыргылуда күнегүләр ясарга.</p> <p>Кереш өлөшө: Колоннада ялгызы йөрү, йөреш һәм әйләнә буенча йөгөрү, урау аша уң һәм сул аягы белән атлап бару</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. Тигезлек 2. обручтан обручка сикерү 3. Вертикаль максатка себерү • Хәрәкәтле уеннар «Урып-жыю машиналары», "Тукта", «Тупны колоннага тапшыру» <p>Йомгаклау өлөшө: «Аю һәм бал кортлары» хәрәкәтчән уены.</p>	Л.И.Пензула ева "Физкультурны е занятия в детском саду" 81бит
	II	<p>Максат: Балаларны атта йөрүдә һәм предметлар арасында йөгөрүдә тәрбияләү; кыска чабышкы белән сикерүне өйрәнергә; кыршау белән шууда һәм аларда үтүкләрдә күнегүләр ясарга. Балаларны өзлексез йөгөрүдә тәрбияләү, сикерүләр, туп белән уен күнегүләрен кабатлау.</p> <p>Кереш өлөшө: шеренгага салу, осанка һәм тигезлекләрен тикшерү; колоннада йөрү һәм йөгөрү бердән; предметлар арасында йөрү һәм йөгөрү. Шеренгага төзү, колоннага күчү; предмет арасындагы 2 мин ка кадәр тәрбияче артыннан уртача темпта йөгөрү</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. Кыска чабыш аша сикерү 2. Бер-берсенә кыршау кою 3. обручка үрелү • Хәрәкәтле уеннар "Кер – тимә», "Догони обруч", «Ташлап, тотып ал» <p>Йомгаклау өлөшө: "Кем тизрәк флажка кадәр" сикерү белән эстафета.</p>	Л.И.Пензула ева "Физкультурны е занятия в детском саду" 83 бит
	III	<p>Максат: Балаларны йөрөштә йөргү һәм тәрбияченең сигналына тукталып, йөгөрү өчен колонна белән йөгөрү; капчыклар ыргытканда беренчел торышны вертикаль максатка беркетү; шуышып йөрүдә һәм тигезләнешне күнөгү. Балалар белән тизлеккә йөгөрүне кабатларга; туп белән, сикерү, йөгөрү белән уен күнегүләрен кабатларга.</p> <p>Кереш өлөшө: Шеренгага төзү, колоннага күчү. Тәрбияче сигналы буенча биремнәрне үтәү белән бер колоннада йөрү; кубиклар аша атлап чыгу, кубиклар аша сикереп чыгу</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. Капчыкларны вертикаль максатка ыргыту 2. Идән буйлап шуу 3. Гимнастик йөрү • Хәрәкәтле уеннар "Кем тизрәк", «Туп түгәрәктә». <p>Йомгаклау өлөшө: Колоннада предметлар арасында берәм-берәм йөрү, аларга тимичә.</p>	Л.И.Пензула ева "Физкультурны е занятия в детском саду" 85 бит
	IV	<p>Максат: Балаларны йөрү һәм колоннаның предметлар арасында йөгөрү; гимнастик стенага шул ук исемдәге ысул белән элэгү күнекмәсен беркетү; тигезлектә һәм сикерүләрдә күнөгү. Балаларны тизлеккә йөгөрергә өйрөтүне дәвам итәргә; туп белән уен күнегүләрен, тигезлектә сикерү күнегүләрен кабатларга.</p> <p>Кереш өлөшө: Колоннада бер йөрү: 1 мин ка кадәр уртача темпта йөгөрү; предметлар арасында йөрү һәм йөгөрү. Бер колоннага төзү, әйберләр арасында йөрү һәм йөгөрү; ике-өч шеренга үзгәртеп кору; билгеләнгән урынга кадәр тизлектә кисемтәләр (20 м озынлыгы) йөгөрү</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. Гимнастик дивар буенча лазанье 2. Кыска чабыш аркылы сикерү 3. Канат буйлап йөрү • Хәрәкәтле уеннар «Бәр кегли», "Кач - тимә". <p>Йомгаклау өлөшө: "Карусель" хәрәкәтчән уены.</p>	Л.И.Пензула ева "Физкультурны е занятия в детском саду" 87бит
Май	I	<p>Максат: Балаларны йөрөштә һәм парлап икенче якка таба йөгөрүдә; гимнастика эскәмиясенә куелган күтәрәнке туплар аша, алга таба хәрәкәт итеп, ике аяклы сикерүләрдә күнегүләр ясарга; тупны диварга ыргыту күнекмәләрен өйрәнергә. Бала-чаганы югары күтәргән килеш йөгөрү, 1,5 мин ка кадәр өзлексез йөгөрү; туп һәм йөгөрү белән уен күнегүләрен кабатлау.</p> <p>Кереш өлөшө: Йөрү һәм парлап йөгөрү, колоннага берәмләп күчү; йөреш һәм йөгөрү, икенче якка борылу белән. Колоннага бер йөрү, тезләрен югары күтәрү, предметлар арасында уртача 1,5 мин ка кадәр йөгөрү (йөреш белән чиратлашып).</p> <p>Төп өлөш:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Төп хәрәкәтләр <ol style="list-style-type: none"> 1. Тигезлек 2. Алга таба хәрәкәт белән ике аяклы сикерүләр 3. Тупны ыргыту • Хәрәкәтле уеннар 	Л.И.Пензула ева "Физкультурны е занятия в детском саду" 89бит

	"Туп уздыр", «Пас бер-беренэ», «Бүрене чабып ал» Йомгаклау өлөшө: Колоннада ялгызы йөрү.	
II	Максат: Балаларны атта йөрү һәм колоннада предметлар аша атлап чыгу белән берәм-берәм йөгөрү; тар-мар итүнең озынлыгына сикерү; бер-беренэ туп ыргытуда һәм лазаньда күнегү. предметлар арасында 2 мин ка кадэр өзлексез йөгөрү; яссы кыршау эйләнешендэ күнегүлэр ясау; туп һәм сикерүлэр белән уен күнегүлэрен кабатлау. Кереш өлөшө: Бер колоннага тезелгән шеренгага төзү; бер колоннада йөрү, тәрбияченен сигналына шнур аша атлап узу; бау аша атлап чыгу; йөреш һәм йөгөрү. Төп өлөш: <ul style="list-style-type: none"> • Төп хэрэкэтлэр <ol style="list-style-type: none"> 1. Чабыштан озынлыкка сикерү 2. Тупны күчереп йөртү • Хэрэкэтле уеннар «Аю кебек» уч һәм аяк табаннарында туп-туры шуышу "Прокати - имгәнмэ", «Кем тизрэк». Йомгаклау өлөшө: Иң житез су йөртүчө колоннада бер-бер артлы йөрү.	Л.И.Пензула ева“Физкультурны е занятия в детском саду” 90бит
III	Максат: Балаларны йөри-йөри күздэн ычкындыру һәм предметлар арасында капма-каршы булган йөгөрү; тупны идэнгэ ташлаганда бер кул белән бер кул белән икенчесен аудару; кыршау һәм тигезлек кертүдэ күнегүлэр ясау. Тизлеккэ йөгөрүдэ чамаларга; йөрештэ тупны ыргытуда күнегүлэр ясарга һәм бер кул белән аны тотарга; Йөгөрү һәм сикерү белән уен күнегүлэрен кабатларга. Кереш өлөшө: шеренга төзү, камап алу һәм тигезлеклэрне тикшерү; берәмлэп колоннага күчү; колоннада бер эйбер арасында йөрү һәм йөгөрү; юлдан йөрү һәм сөргенгэ китү. Төп өлөш: <ul style="list-style-type: none"> • Төп хэрэкэтлэр <ol style="list-style-type: none"> 1. Тупны бер кул белән идэнгэ ыргыту, э икене тоту 2. Лазанье - уңнарга обручка керү 3. Гимнастик такта буенча йөрү • Хэрэкэтле уеннар “Янгын сүндөрүчелэр”, “Мышеловка”. Йомгаклау өлөшө: туп белән эстафета.	Л.И.Пензула ева“Физкультурны е занятия в детском саду” 92 бит
IV	Максат: Балаларны акрынайтып һәм хэрэкэт темпын тизлэтөп юлда йөртү; корсактагы гимнастика эскөмиясе буенча шуышу күнекмәсен ныгыту; тулы туплар һәм кегльлэр арасында сикерүлэр аша атлап йөрүне кабатлау. Балаларны йөрештэ һәм йөгөрүдэ хэрэкэт темпы үзгэрү белән йөгөрү; «Жирдэ калма» хэрэкэтчөн уенын кабатлау, туп белән уен күнегүлэре. Кереш өлөшө: Бер колоннага төзү; йөреш һәм йөгөрү тәрбияченең сигналы буенча тизләнеш һәм хэрэкэт темпы акрынаю; «Колоннада тизләнеш» уен күнегүе. Төп өлөш: <ul style="list-style-type: none"> • Төп хэрэкэтлэр <ol style="list-style-type: none"> 1. Гимнастик эскөмия буйлап корсагында очып йөрү 2. Тулы туплар аша атлап бару 3. "Фигураны яса" арасында ике аяклы сикерүлэр • Хэрэкэтле уеннар "Туп салучыга", "Кем тизрэк" Йомгаклау өлөшө: Иң житез су йөртүчө колоннада бер-бер артлы йөрү.	Л.И.Пензула ева“Физкультурны е занятия в детском саду” 93 бит

Милли – жирле компонентны тормышка ашыруны перспектив планлаштыру

ай	Балалар белән эшлэу формалары
----	-------------------------------

Сентябрь	<p>Әңгәмә: «Чистай шәһәре – минем туган шәһәрәм»(кая яшисең, адресың,урамың, нәрсә янәшәдә урнашкан). Максат: Үзе яши торган адресың,урамың,шәһәр исемен белергә өйрәтү;шәһәрнеңкүренекле урыннары турында сөйләргә өйрәтү,рәсемнәр күрсәтү;туган шәһәрнеңдә узучы вакыйгалар турында баручы әңгәмәләрдә катнашу тәҗрибәсе туплауга этәрү.</p> <p>Ябыштыру: Безнең шәһәр. Максат:Балаларны икегә яки гармун кебек бөкләнгән кәгазьдән өйләр кисәргәөйрәтү. Үз шәһәре турында күзаллауларын жәелдерү. Тирә-юньдә ориентлашуларын киңәйтү.</p> <p>Музыкаль уен : «Бергәләп бибез». Максат:Балаларны уен белән кызыксындыру.Түгәрәктә уйнарга,жырларга,хәрәкәтләр ясарга өйрәтү.Житезлек,реакция тизлеген,уеннардаижади мөмкинчелекләрен жәелдерү.</p> <p>Мультфильм карау : Г. Тукай «Туган авыл». Максат:Мультфильмнарны игътибар белән карарга өйрәтү.Тәрбияче соравына жавап бирергә һәм әңгәмәдә катнашырга өйрәтү.Туган ягына мөхәббәт тәрбияләү</p> <p>Төзү:”Безнең балалар бакчасы” Максат:Үзе йөри торган балалар бакчасының кайсы микрорайонга урнашуын,нинди төзелмә корылмалар янәшәдә булуын ачыклау. Тирә-юньдәориентлашуларын киңәйтү. . Игътибарлыкларын,күзәтүчәнлекләрен үстерү.</p>
Октябрь	<p>Әңгәмә: “ Чистай шәһәренен урамнары” Максат: Үзе яши торган урам исемен атарга өйрәтү,әңгәмәдә катнашу теләгеуяту.</p> <p>Уен: «Кәрия-Зәкәрия». Максат: Балаларны уен белән кызыксындыру Уенның кагыйдәсен һәм эчтәлегенәңлату. Ижади мөмкинчелекләрен жәелдерү.</p> <p>“Иң матур сүз”Н.Исәнбәт шигырен ятлау Максат: Татар халык фольклоры жанрлары белән таныштыруны давам итү.Әсәрне сәнгатьле башкаруларына ирешү.Сөйләмдә авазларны дөрес куллану.</p> <p>Рәсем: «Минем урам». Цель:Рәсемгә кызыксыну жәелдерү. Үзе яши торган урамны күз алдына китерүюлы белән рәсемгә төшерергә өйрәтү. Игътибарлыкларын,күзәтүчәнлекләрен үстерү.</p>
Ноябрь	<p>Әңгәмә: « Республикам минем- Татарстан». Максат: Үзе яши торган Республиканы атарга өйрәтү;күренекле урыннарыначыклау;республикада баручы вакыйгалар белән хәбәрдар булырга өндәү</p> <p>“Казан турында альбом карау” Максат: Татарстан Республикасының жөмһүрияте –Казан шәһәре турындабелемнәрен тулыландыру.</p> <p>“Казаным”шигырен уку Максат: Казан турында шигырь уку.Аның эчтәлегенә уңай тәәсир итү теләгебулдыру.</p> <p>Габдулла Тукай мультфильмы «Су анасы». Максат:Мультфильмнарны игътибар белән карарга өйрәтү.Тәрбиячесорауларыныыа жавап бирүләрен булдыру.</p> <p>Рәсем:”Күлмәккә бизәкләр” Максат:Татар халык бизәкләренен үзенчәлекләре белән таныштыруны давамитү.Бизәкләрне рәсемгә дөрес урнаштыруларына ирешү.Матурлыкны күрә белергә өндәү.</p>
Декабрь	<p>Әңгәмә: Татарстана Символлары(дәүләт флагы, гербы, ТатарстанРеспубликасының гимны). Максат:Балаларны Татарстан Республикасының флагы,гербы белән таныштыруТатарстан Республикасының гимнын тыңлау</p> <p>Рәсем: “ Татарстан Флагы” Максат:Татарстан флагын ясарга өйрәтү. Татарстан флагының нинди төсләрдәнтөруын ачыклау.Төсләрне ныгыту.</p> <p>Уен: «Яулык салыш». Максат: Балаларны уен белән кызыксындыру Уенның кагыйдәсен һәм эчтәлегенәңлату. Ижади мөмкинчелекләрен жәелдерү.</p> <p>«Казан турында легенда». Максат:Балаларга безнең башкалабыз Татарстан турында күбрәк белешмә бирү.</p> <p>Ябыштыру:”Татар кызлары калфагы” Максат:Балаларны татар халкының бай ижаты белән таныштыруны давамитү.Калфакның бизәлеше,аны ясау алымнары,аның күптөрлеге белән таныштыру.</p>

Гыйнварь	<p>Әңгәмә: «Рус милли киёмнәре». Максат:Балаларны рус милли киёмнәре белән таныштыруны дәвам итү.Яңабелешмә туплау теләге уяту.</p> <p>Рәсем: «Татар читеге». Максат:Баларны татар хатын-кызларының аяк киеме һәм анын бизәлеше белән таныштыру. Үз халкына ихтирам хисе тәрбияләү.</p> <p>Резедә Вәлиеваның «Түбәтэй һәм калфак» шигырен уку. Максат:Татар язучыларының һәм шагыйрьләренең әдәби әсәрләрен тыңлауалымын жәелдерү.</p> <p>Дидактик уен «Курчакка рус милли киёмнәрен кигер». Максат:Курчакны эзлекле рәвештә киендерергә һәм чишендерергә өйрәтү.Уеннарға кызыксыну формалаштыру</p>
Февраль	<p>Әңгәмә: Татар халык бәйрәмнәре һәм милли ашлар. Максат:Татар халык бәйрәмнәре һәм ашлары белән белән таныштыруны дәвам итү.</p> <p>Әвәләү: «Чәк - чәк». Максат:Әвәләүгә кызыксыну уяту.Татар халык ашлары белән таныштыруныдәвам итү.</p> <p>Уен: «Без күнелле балалар/”Мы веселые ребята”/». Максат:Рус халык уеннарына кызыксыну уяту.Хәрәкәтле уеннарда итадимөмкинчелекләрен,реакция тизлеген,житезлекне жәелдерү.</p> <p>Бәйрәмнәр белән бәйләнгән әйтәүләр,әндәшләр,сынамышлар. Максат:Әйтәүнәр,санамышлар,әндәшләрне татар һәм рус телләрендә сәнгәтлеитеп сөйләргә өйрәтү .</p> <p>Рәсем:”Тегермән” Максат:Балаларны үзләре йөри торган балалар бакчасының “Тегермәнле”мәйданчыгына урнашуы белән таныштыру.Тирә-юньдәориентлашырга өйрәтү.</p>
Март	<p>Татар халкының көнкүреше һәм йолалары. Максат:Татар халкының йолалары һәм көнкүреше белән таныштыру;өй кирәк-яраклары әйберләре һәм кешелек тормышының ничек урнашуы турында күзаллауларын жәелдерү;кешелек эшчәнлегенә хужалыгы турындагы беренчекүзаллауларын формалаштыру..</p> <p>Рәсем:”Түбәтэй”. Максат:Ирләр баш киеме-түбәтәйнәң бизәлешен ачыклау.Татар халыкбизәкләре белән таныштыруны дәвам итү.</p> <p>Хәрәкәтле уен «Аксак мәче». Максат:Хәрәкәтле уеннарда ижади мөмкинчелекләрен формалаштыру.Уеннардагымылы булырга өндәү.</p> <p>Абдулла Алишның «Чукмар һәм Тукмар» мультфильмын карау.Максат:Мультфильмнарны игътибар белән карарга өйрәтү.Тәрбиячә сорауларына жавап бирү һәм әңгәмәдә катнашу теләге уяту</p>
Апрель	<p>Әңгәмә:”26нчы апрель-Габдулла Тукай туган көн”. Максат:Балаларга Габдулла Тукай турында тулырак мәгълүмат бирү.Аныңәсәрләренең әчтәлегә белән таныштыру</p> <p>Г. Тукайның «Яңгыр белән кояш» мультфильмын карау. Максат: Мультфильмнарны игътибар белән карарга өйрәтү.Тәрбиячәсорауларына жавап бирү һәм әңгәмәдә катнашу теләге уяту.</p> <p>Рәсем: « Г. Тукай әкиятләре» Максат:Г.Тукай әкиятләрен искә төшерү.Укылган әкиятләр буенча рәсем ясауалымын ныгыту</p> <p>Г. Тукайның «Шүрәле»әкиятен уку. Максат:Балаларга Г.Тукайның “Шүрәле”әкиятен уку.Әкиятнең әчтәлегенәңлауларына ирешү.</p> <p>Ябыштыру:”Габдулла Тукай шкиятлщре буйлап”. Максат:Г.Тукайның ижаты белән таныштыруны дәвам итү.Кайчы белән дәрәсәш итү алымнарын ныгыту.</p>

Май	<p>Әңгәмә: «Татар һәм рус телләре- дәүләт теле». Максат:Балаларны татар һәм рус телендә иркен сөйләшәргә өйрәтү.Бәйләнешлесөйләм телен үстөрү.</p> <p>«Туган тел» мультфильмын карау. Максат: Мультфильмнарны игътибар белән карарга өйрәтү.Тәрбиячесорауларына җавап бирү һәм әңгәмәдә катнашу теләге уяту.</p> <p>Дидактик уен «Рус телен өйрәнәбез». Максат:Балаларның сөйләм телен баету.Рус теленә һәм рус халык уеннарынамәхәббәт тәрбияләү.</p> <p>Ябыштыру:”Татар сөлгесе” Максат:Балаларны татар халкының бизәкләре белән таныштыруны дәвамиту.Сөлгене бизәү алымнарын ачыклау.</p> <p>Рәсем:”Чистаемның яраткан урыннары”. Максат:Туган шәһәре турында күзаллауларын җәелдерү.Туган шәһәренә каратаихтирам хисе тәрбияләү.</p>
------------	---

«Аралашу» белем бирү өлкәсенең сөйләм теле буенча перспектив план»

Ай	Атна	Программа эчтәлеге	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь
Сентябрь	I	<p align="center">Рәсем карау һәм хикәя төзү. «Балалар бакчасында»</p> <p>Бурычлар: 1. Тәрбияче хезмәте турында күзаллауларын киңәйтү, тәрбияче хезмәтенә ихтирам хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның күзәтүчәнлекләрен, хәтерен, бәйләнешле сөйләмен үстөрү. 3. Тәрбияче биргән план ярдәмендә рәсем буенча хикәя төзүләренә ирешү; дусларына һәрвакыт булышырга, ярдәмгә килергә кирәклеген төшендерү. Сүзлек: «тәмле» бүлмә, «күңелле» бүлмә. Җиһазлар: «Балалар бакчасында» дигән рәсем, туп</p>	14 бит
	II	<p align="center">Шигырь ятлау: М.Фәйзуллина. «Өлкән группага күчкәч»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда балалар бакчасына карата ярату хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның хәтер сәләтен үстөрү. 3. Шигырьгә кызыксыну уяту һәм ятлау теләге тудыру, һәр эшнә вакытында эшләү кирәклегенә турында аңлату. Сүзлек: өлкән, оят, соңга калу. Җиһазлар: эчтәлекле расемнәр сериясе «Иртә».</p>	15 бит

	III	Әңгәмә: «Туган ил кайдан башлана?» Бурычлар: 1. Балаларда туган якка карата ярату хисләре тәрбияләү. 2. Тирә-юнь турындагы белемнәрен киңәйтү исәбенә сүз байлыгын арттыру, активлаштыру, диалогик сөйләмне үстерү. 3. Балаларның туган ил турындагы күзаллауларын киңәйтү, «кече илгә» карата кызыксыну формалаштыру. Сүзлек: инешләр, чишмәләр, балачак. Жиһазлар: туган төбәккә кагылышлы булган слайдлар, фотографиялар, рәсемнәр.	16 бит
	IV	Өстәл театры. «Өч кыз». Татар халык әкиятә Бурычлар: 1. Балаларда якыннарына, әти-әниләренә карата кайгыртучанлык, игътибарлылык сыйфатлары тәрбияләү. 2. Әкияттәге образларны дәрәс итеп бирә белү, хәтер сәләтен үстерү. 3. Әдәби әсәрләр аша тирә-юньдәге вакыйгаларга дәрәс бәя бирергә, үз фикерләрен башкаларга житкерә белергә өйрәтү. Сүзлек: гөберле бака, үрмәкүч, эрли. Жиһазлар: туп, әкият өчен кирәк булган өстәл театры атрибутлары, «Өч кыз» мультфильмы.	19 бит
Октябрь	I	«А.Алиш – балалар язучысы» Бурычлар: 1. А.Алиш әсәрләренә кызыксыну уяту, язучы әкиятләре аша балаларда уңай сыйфатлар тәрбияләү. 2. Балаларның фикерләү сәләтен, бәйләнешле сөйләмен үстерү. 3. А.Алишның тормыш юлын, ижатын өйрәнүне дәвам итү. Сүзлек: батыр, көрәшче, талантлы язучы, әләкче. Жиһазлар: А.Алиш портреты, рәсемнәр, әкият буенча иллюстрацияләр, «Чукмар белән Тукмар» мультфильмы.	21 бит
	II	Рәсем буенча хикәя төзү. «Көзге табигать» Бурычлар: 1. Балаларда бер-берсен тыңлый белү, кирәк урында тулыландыра белү сыйфатлары тәрбияләү. 2. Балаларның игътибарлылыгын, рәсемдәге детальләренә күрә алу сәләтен үстерү. 3. Рәсем буенча хикәя төзеп сөйләргә ярдәм итү. Сүзлек: каен, нарат, имән, алтын көз, өн. Жиһазлар: «Көзге табигать» рәсеме, аудиоязмада «Көзге жыр» (М.Мозафаров көе).	24 бит
	III	«Игенче хезмәте белән танышу» Бурычлар: 1. Балаларда игенче хезмәтенә хөрмәт тәрбияләү. 2. Табышмаклар ярдәмендә күзаллау, фикерләү, акыл сәләтен үстерү. 3. Яңа очраган сүзләренә мәгънәләрен аңлату, сүзлек запасын бауту, игенче хезмәтенә авыр һәм мактаулы эш икәннән аңлату. Сүзлек: сабан, механизатор, комбайнчы, тракторчы, агроном. Жиһазлар: слайдлар, рәсемнәр, аудиоязмада «Чайкала иген кырлары» жыры (Г.Латыйп сүзләре, И.Шәмсетдинов көе).	30 бит
	IV	Әңгәмә. «Икмәк – тормышның нигезе» Бурычлар: 1. Икмәккә сак караш тәрбияләү. 2. Балаларның игътибарлылыгын, хәтерен, фикер йөртә белү сәләтен үстерү. 3. Балаларга икмәкнең әһәмиятен аңлату, ипи үстерүдә катнашучыларның хезмәте турында белемнәрен ныгыту. Сүзлек: ярма, орлык, башак, бөртек, тегермән. Жиһазлар: слайдлар, этәлекле рәсемнәр, «Алтынбөртекләр» мультфильмы.	31 бит
Ноябрь	I	Әңгәмә. «Йорт жиһазлары» Бурычлар: 1. Йорт жиһазларына сакчыл караш, аларны ясаучыларга хөрмәт тәрбияләү. 2. Танып белү эшчәнлеген, игътибарлылыкны үстерү. 3. Балаларның йорт жиһазлары турындагы белемнәрен бауту, тирәнәйтү. Сүзлек: жиһаз эчендә, өстендә, аста. Жиһазлар: йорт жиһазлары төшерелгән рәсемнәр яки уенчык жиһазлар.	38 бит
	II	Чагыштырма хикәя төзү. «Чәйнек белән самавыр» Бурычлар: 1. Балаларда бер-берсен тыңлый һәм жавапларны тулыландыра белү сыйфаты тәрбияләү. 3. Савыт-сабаны урынлы куллана белергә өйрәтү. Сүзлек: самавыр, алюмин, эмаль, фарфор, жиз, көмеш. Жиһазлар: самавыр, чәйнек.	42 бит

	III	Әңгәмә. «Милли киёмнәр» Бурычлар: 1. Халык сәнгате аша балаларда зәвык, матур итеп киенергә теләк тәрбияләү. 2. Балаларның логик фикерләү сәләтен, сөйләм телен үстерү. 3. Милли киёмнәргә кызыксыну уяту, үзләренә генә хас булган үзенчәлекләрен ачыклау, төсләрен берләшүенә игътибар итү. Сүзлек: лалә, өчъяфрақ, канәфер чәчәге, милли. Жиһазлар: милли киёмнән курчаклар, милли киёмнәр, кисмә рәсемнәр.	47 бит
	IV	Әңгәмә. «Исемен матур, кемнәр куйган?» Бурычлар: 1. Балаларда башка кешеләргә карата игътибар, исеменәргә кызыксынучанлык тәрбияләү. 2. Логик фикерләүне, хәтер сәләтен, хәрәкәт активлыгын үстерү. 3. Балаларга һәр исемен аерым бер мәгънә белдерүе турында төшенчә биру; үзеннән дә һәм иптәшләреннән дә исемен һәм фамилиясен кыскартырга, үзгәртәргә, бозарга ярамаганлыгын аңлату. Сүзлек: ышанычлы, турылыклы, куркусыз, тынычландыручы, дөвалаучы, мәгънәле. Жиһазлар: курчак, яулык	52 бит
Декабрь	I	«Без дә хокуклы» Бурычлар: 1. Балаларда уеннар аша бердәмлек, дуслык сыйфатлары, әхлаклылык тәрбияләү. 2. Балаларның кызыксынучанлыкларын, үзләренә, тирәюндәгеләргә карата игътибарлылыкларын, логик фикерләү сәләтен үстерү. 3. Кеше хокуклары турында матур әдәбият һәм рәсемиллюстрацияләр аша балаларга аңлату, белемнәрен ныгыту. Сүзлек: хокук, пыскып, ятим, кайгыртулы. Жиһазлар: өстәл театры өчен материал, «Төлке, куян һәм этәч», «Зөһрә кыз», «Золушка», «Үги кыз» әкиятләреннән рәсемнәр, «Көлгенә – Золушка» мультфильмы.	54 бит
	II	Әңгәмә: «Без суыктан курыкмыйбыз» Бурычлар: 1. Кышкы табигатьнең матурлыгына соклана белү сыйфаты тәрбияләү. 2. Балаларның ижади күзаллауларын, бәйләнешле сөйләмнән үстерү. 3. Кыш турында белемнәрен тирәнәйтү, авазларның дәрәс әйтелешен ныгыту. Сүзлек: алсу, ыжгыра, бөтерелә, оча, шуам, тәгәрәтәм. Жиһазлар: кыш турында слайдлар яки рәсемнәр.	56 бит
	III	Рәсем буенча хикәя төзү: «Кышкы уеннар» Бурычлар: 1. Балаларда үзара дустанә мөнәсәбәт, бер-берсен тыңлый белү сыйфаты тәрбияләү. 2. Балаларның бәйләнешле сөйләм телен, эзлекле итеп сөйли белү сәләтен үстерү. 3. Балаларның хикәя төзеп сөйли белүләрен ныгыту, рәсемнән эчтәлеген буенча сорауларга тулы җавап бирүләренә ирешү. Сүзлек: шук, шаян, тимераяк, көрт. Жиһазлар: «Кышкы уеннар» рәсеме.	58 бит
	IV	Рәсем карау. «Кошлар килгән жимлеккә» (И.Н.Мурашковска методикасы буенча) Бурычлар: 1. Балаларда кошларга сакчыл караш тәрбияләү, ярдәм итәргә теләк тудыру. 2. Рәсемнән эчтәлеген буенча бирелгән сорауларга дәрәс, ашыкмыйча, башкалар ишетерлек һәм аңларлык итеп җавап бирү күнекмәләрен үстерү. 3. И.Н.Мурашковска методикасы буенча, рәсемгә карап, хикәя төзеп сөйләргә өйрәтү. Сүзлек: жимлек, песнәк, түше яшькелт-сары, томшык, койрык. Жиһазлар: магнитофон, кышлаучы кошларның тавышлары язылган аудиоязма, «Кошлар килгән жимлеккә» рәсеме.	63 бит
Гыйнварь	I	Рәсем буенча хикәя төзү: «Куянар» Бурычлар: 1. Балаларда бер-берсен тыңлай белү сыйфаты тәрбияләү. 2. Карау өчен бирелгән рәсем турында сөйләсе килү теләген үстерү. 3. Балаларга хикәя төзеп сөйләүгә булышлык итү, кыргый хайваннар турында белемнәрен тирәнәйтү. Сүзлек: куян, көч, жиңеп булмый. Жиһазлар: «Куянар» рәсеме.	67 бит
	II	Үз тәҗрибәсеннән чыгып хикәя төзү: «Ишегалдында» Бурычлар: 1. Балаларда барлык тереклек ияләренә карата мәрхәмәтлелек, кайгыртучанлык хисләре тәрбияләү, аларны рәнҗетмәскә кирәклеген төшендерү. 2. Балаларның бәйләнешле сөйләмнән, бер-берсен тыңлай, башкаларның җавапларын тулылындыра алу сәләтен үстерү. 3. Рәсемнән аша балаларның йорт хайваннары һәм кошлары турындагы күзаллауларын системалаштыру, кешенән алар турында ничек кайгыртуын күзаллай белүне	71 бит

		<p>формалаштыру.</p> <p>Сүзлек: бозау, колын, көчек, чеби, бэбкэ.</p> <p>Жиһазлар: уенчыклар, авыл өе макеты.</p>	
	III	<p align="center">Рәсем карау. «Песи һәм песи балалары»</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балаларда бер-беренне игътибар белән бүлдермичә, сабыр гына тыңлау сыйфатлары тәрбияләү. 2. Хайваннарның һәм балаларының исемнәрен дәрәс атау күнекмәләре бирү, хәрәкәтне белдерә торган сүзләргә ныгыту. 3. Эчтәлекле рәсем буенча хикәя төзәргә өйрәтү. <p>Сүзлек: бөгәрләнгән, ала, йомшак.</p> <p>Жиһазлар: «Песи һәм песи балалары» рәсеме, песи битлеге, туп, «Гав исемле мәче баласы» мультфильмы (беренче вакыйга).</p>	72 бит
	IV	<p align="center">Чагыштырып тасвирлау хикәясе төзү. «Йөк машинасы һәм жиңел машина»</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балаларда бер-берсен бүлдермичә тыңлый белү, игътибарлылык сыйфатлары тәрбияләү. 2. Балаларның тасвирлап сөйли белү күнекмәләрен ныгыту, мөстәкыйль фикерләү сәләтен үстерү. 3. Балаларны тәрбиячә биргән план буенча чагыштырып тасвирлау хикәясе төзәргә өйрәтүгә дөвам итү, юл йөрү кагыйдәләре турында белемнәрен ныгыту. <p>Сүзлек: йөк машинасы, жиңел машина.</p> <p>Жиһазлар: аудиоязмада «Юлларда булсын тәртип» жыры (В.Вәлиева сүзләре һәм көе), уенчык машиналар, өч төсле түгәрәкләр</p>	76 бит
Февраль	I	<p align="center">Әңгәмә. «Кем булырга?»</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Хезмәт кешесенә хөрмәт тәрбияләү. 2. Балаларның фикер йөртә белү сәләтен, диалогик сөйләмен үстерү. 3. Өлкәннәр хезмәте, аларның һөнәрләре турында балаларның белемнәрен киңәйтү, алар хезмәтенә мөһимлеген аңлату. <p>Сүзлек: янгын сүндерүчеләр, табиб, хезмәт иясе, һөнәр.</p> <p>Жиһазлар: һөнәр ияләре күрсәтелгән рәсемнәр: «Төзүче», «Сатучы» һ.б., аудиоязмада «Кәрия-Зәкәрия» көе.</p>	83 бит
	II	<p align="center">Әңгәмә. «Сүз эчендә энже бар»</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балаларда кунаклар белән аралашу, үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен ныгыту, кешеләргә ихтирам тәрбияләү. 2. Бәйләнешле сөйләм һәм мөстәкыйль фикерләү сәләтен үстерү. 3. Кунакларга хөрмәт күрсәтү кагыйдәләрен бирү. <p>Сүзлек: гадәт, әдәп, якты чырай.</p> <p>Жиһазлар: эчтәлекле үен өчен кирәк-яраклар, кульяулык.</p>	85 бит
	III	<p align="center">Әңгәмә. «Теле барның – иле бар»</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балаларда туган телебезне ярату, зурлау, аңа соклану хисләре тәрбияләү. 2. Халык авыз ижаты аша балаларның сөйләмен үстерү. 3. Мәкаль-әйтемнәрдәге төп фикерне аңларга, жырлаганда сүзләргә ачык итеп жырларга өйрәтү. <p>Сүзлек: татлы тел, кадерләгән, күңел түрем.</p> <p>Жиһазлар: магнитофон, аудиоязмада «Туган тел» жыры.</p>	89 бит
	IV	<p align="center">«Жирне, күкне һәм дингезне саклаучылар»</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балаларда кыю, батыр солдат булу теләге уяту; этиләре, абыйлары белән горурану хисе тәрбияләү. 2. Ватанны саклаучылар турындагы күзаллауларын киңәйтү; бәйләнешле сөйләм үстерү. 3. Жирне, күкне һәм дингезне саклаучылар турында белем бирү, аларның мөһимлеген аңлату. <p>Сүзлек: пехотачы, танкист, дингезче, очучы, артиллерия, чик сакчылары.</p> <p>Жиһазлар: слайдлар, рәсемнәр, таякчыклар.</p>	90 бит
Март	I	<p align="center">«Винни-Пух кунакка бара» – минем яраткан мультфильмым»</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балаларда башкаларның фикерләрен бүлдермичә тыңлай белү, дәрәс итеп аралаша белү сыйфатлары тәрбияләү. 2. Балаларның ижади сөйләмен, үз тәҗрибәсеннән чыгып сөйли белү күнекмәләрен үстерү. 3. Заманча мультфильмнарны танып беләргә, аларның эчтәлеген буенча үз фикерләрен башкаларга житкерә беләргә өйрәтү. <p>Сүзлек: кунакчыл, тыйнак.</p>	92 бит

		Жиһазлар: төрле мультфильм рәсемнәре, «Винни-пух кунакка бара» мультфильмы.	
	II	Әңгәмә. «Әни кирәк» Бурычлар: 1. Балаларда әниләргә карата ихтирам, хөрмәт хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның логик фикерләү сәләтләрен, әниләргә карата игътибарлылыкларын үстерү. 3. Сорау – жавап тибында аралашу аша баланы, үз белемнәрен таянып, фикер йөртәргә, гомумиләштерәргә, аерып карарга һәм берләштерәргә өйрәтү. Сүзлек: яклау, үлчи, шәфкать. Жиһазлар: аудиоязмада «Әни кирәк» жыры (Р.Миңнуллин сүзләре, М.Шәмсетдинова көе), рәсемнәр, тажлары аерыла торган чәчәк, магнитлы такта.	93 бит
	III	Рәсем буенча хикәя төзү: «Яз» (И.Н.Мурашковска методикасын кулланып) Бурычлар: 1. Балаларда сөйләгәнне игътибар белән тыңлый белү, сорауларга төгәл жавап бирә белү сыйфаты тәрбияләү. 2. Әйләнә-тирә дөньяга эстетик мөнәсәбәт формалаштыру, бәйләнешле сөйләмне үстерү. 3. Балаларны табигатьтә була торган үзгәрешләренә күрә белергә өйрәтү, рәсем буенча сөйли белүләренә ирешү. Жиһазлар: яз рәсеме, аудиоязмада «Язгы тамчылар» жыры («Табигать күренешләре» циклынан, Р.Еникеев көе).	97 бит
	IV	Татар халык ижаты аша язны тасвирлау Бурычлар: 1. Балаларда бер-берсен игътибар белән тыңлай, иптәше сөйләгәнне тулыландыра, аның эшчәнлегенә дәрәс бая бирә белү сыйфатлары тәрбияләү. 2. Халык авыз ижаты белән таныштыру аркылы балаларның сүзлек байлыгын, диалогик сөйләмнәрен, хәтер, ижади уйлау сәләтләрен үстерү. 3. Яз турында әңдәшләр, тизәйткешләр, әйтәүләр, сынамышлар өйрәтүне дәвам итү. Сүзлек: тәти, күк күлмәк, келәт.	98 бит
Апрель	I	Төрәк сораулар буенча, рәсемгә карап, чагыштырма хикәя төзү. «Сыерчык белән карга яз килүгә шатлана» Бурычлар: 1. Кошларга сак караш һәм кайгыртучанлык хисе тәрбияләү. 2. Балаларның күзаллау, тасвирлай белү сәләтен үстерү. 3. Кошлар турында белем бирү, тышкы билгеләренә карап сыерчыкны һәм карганы танырга өйрәтү, кешеләренә алар турында ничек кайгыртуын күзаллай белүне формалаштыру. Сүзлек: сыерчык оясы, моң-көң. Жиһазлар: сыерчык рәсеме, карга рәсеме, сыерчык оясы, карга оясының рәсеме.	102 бит
	II	Шигърь уку: Г.Тукай. «Карлыгач» Бурычлар: 1. Балаларда кошларга карата сак караш, мәрхәмәтлелек сыйфатлары тәрбияләү. 2. Әдәби әсәрләргә эмоциональ мөнәсәбәт формалаштыру, диалогик сөйләмне үстерү. 3. Балаларны игътибар белән шигърь тыңларга өйрәтүне дәвам итү, шигърь аша кошларның үзенчәлекләре турында белемнәрен киңәйтү. Сүзлек: тәрәзә капкачы, иренмиңә, ялтыр-йолтыр. Жиһазлар: кош рәсемнәре, кош оялары төшерелгән рәсемнәр, карлыгач рәсеме.	105 бит
	III	Г.Тукайның тормышы һәм ижаты Бурычлар: 1. Балаларда Г.Тукайның күпкырлы ижатына кызыксыну уяту, ихтирам хисләре тәрбияләү. 2. Шигърьнең әчтәлегенә буенча үз фикерләрен әйтә белү, фикерләү, хәтер сәләтен үстерү. 3. Г.Тукайның тормыш һәм ижат юлы белән таныштыру, әдәби әсәрләрен тыңлай, әчтәлеген сөйли белүләренә ирешү. Сүзлек: шәкерт, буыннар, ятим. Жиһазлар: Г.Тукай портреты, китаплар, аудиоязмада «Туган тел» жыры.	118 бит
	IV	Сәхнәләштерү: Г.Тукай. «Бала белән күбәләк» Бурычлар: 1. Балаларда Г.Тукай әсәрләренә карата кызыксыну тәрбияләү. 2. Балаларның күзәтүчәнлеген, игътибарлылыгын, ижадилыкларын үстерү. 3. Балаларда оештыру һәм алып баручы ролен башкару осталыгын формалаштыру, үзләренә эш-гамәлләрен, уенны алып баручы һәм башка катнашучыларның гамәлләренә яраклаштырырга өйрәтү. Сүзлек: чуар, уңа. Жиһазлар: аудиоязмада «Бала белән күбәләк» жыры, сәхнәләштерү өчен атрибутлар, «Бала белән күбәләк» мультфильмы.	120 бит

Май	I	Жиңу алып килде май	
		Бурычлар: 1. Балаларда патриотик хисләр, туган якка, туган телгә, Ватанга мөхәббәт тәрбияләү. 2. Туган ил һәм дөньядагы вакыйгалар белән кызыксынучанлыкны үстерү. 3. Сугышчыларыбызның Бөек Ватан сугышында күрсәткән батырлыклары турында балаларның белемнәрен арттыру. Сүзлек: Бөек Ватан сугышы, ветеран, хәтер, кыю, батыр, патриот, парад. Жиһазлар: аудиоязмада «Марш» (Р.Еникеев көе), слайдлар, «Хәтер» китабы, «Хәтер көне» күргәзмәсе, чәчәкләр.	126 бит
	II	Татар халык ижаты аша язны тасвирлау (кабатлау)	
		Бурычлар: 1. Балаларда бер-берсен игътибар белән тыңлый, иптәше сөйләгәнне тулыландыра, аның эшчәнлегенә дәрәс бәя бирә белү сыйфатлары тәрбияләү. 2. Халык авыз ижаты белән таныштыру аркылы балаларның сүзлек байлыгын, диалогик сөйләмнәрен, хәтер, ижади уйлау сәләтләрен үстерү. 3. Яз турында эндәшләр, тизәйткеләр, әйтенүләр, сынамышлар өйрәтүне дәвам итү. Сүзлек: тәти, күк күлмәк, келәт.	98 бит
	III	Әңгәмә. «Теле барның – иле бар» (кабатлау)	
		Бурычлар: 1. Балаларда туган телебезне ярату, зурлау, ана соклану хисләре тәрбияләү. 2. Халык авыз ижаты аша балаларның сөйләмен үстерү. 3. Мәкаль-әйтемнәрдәге төп фикерне аңларга, жырлаганда сүзләргә ачык итеп жырларга өйрәтү. Сүзлек: татлы тел, кадерләгән, күнел түрем. Жиһазлар: магнитофон, аудиоязмада «Туган тел» жыры.	89 бит
	IV	Уен-викторина. «Чәчәкләр – тормыш яме»	
		Бурычлар: 1. Чәчәкләргә сакчыл караш, туган як табигатен өйрәнү теләге тәрбияләү. 2. Мөстәкыйль фикерләү, фикерне бер юнәлештә туңгыч белү сәләтен үстерү. 3. Балаларның чәчәкләр турындагы белемнәрен баеп, чәчәкләргә танып белергә, тасвирлап сөйләргә өйрәтү. Сүзлек: энже чәчәк, ак чәчәк, тукранбаш, хушбуй, таж, мохтаж, ышык. Жиһазлар: рәсемнәр, слайдлар, лото.	129 бит

«Матур әдәбият» белем бирү өлкәсенә сөйләм теле буенча перспектив план»

Ай	Атна	Программа эчтәлегә	Әдәбият исемлегә
сентябрь	I	Шигырь уку: Р.Рәкыйпов. «Мин яратам сине, Татарстан»	
		Бурычлар: 1. Матур әдәбият әсәрләре аша балалар күңелендә туган илне сөю хисе тәрбияләү. 2. Балаларның тыңлый белү, үз фикерләрен башкаларга жеткерә белү сәләтен үстерү. 3. Туган як турында балаларның белемнәрен системалаштыру, сорауларга тулы итеп жавап бирүләренә ирешү. Сүзлек: горур, жан эретә торган, тугайлар. Жиһазлар: аудиоязмада «Мин яратам сине, Татарстан» жыры (Р.Рәкыйпов сүзләре), туп.	«Туган телдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 18 бит К.В.Закирова. «Балачак аланы», 374 бит.
	II	Хикәянең эчтәлеген сөйләү: Ә.Бикчәнтәева. «Тәмле сүз»	
		Бурычлар: 1. Балаларга әсәрнең эчтәлегенә төшенергә булышу, матур әдәбият геройлары аша төрле начар сыйфатларга: дорфалык, үзен генә яратучанлыкка карата тискәре мөнәсәбәт тәрбияләү. 2. Үзе һәм яшәгәнләре кылган эшләргә дәрәс бәя бирә белү, фикерне бер юнәлештә туңгыч белү сәләтен, монологик сөйләмне үстерү. 3. Проблемалы сораулар аша яхшылык, шәфкатьлелек, дуслык турында күзаллау бири. Сүзлек: тәмле телле, ефәк, юләр, тупас, тәмсез телле. Жиһазлар: «Тылсымлы таяк».	«Туган телдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 20 бит Ф.Ю.Юсупов. «Гөлбакча», 188 бит.
	III	Хикәя уку: А.Алиш. «Каз белән Аккош»	
		Бурычлар: 1. А.Алишның әсәрләренә кызыксыну уяту һәм балаларда сәламәтлекне саклау, ныгыту кебек яхшы сыйфатларга карата уңай мөнәсәбәт тәрбияләү. 2. Әсәрнең эчтәлеген аңларга булышу, бәйләнешле сөйләм телен үстерү. 3. Балаларның тәрбияче биргән сорауларга төгәл жавап кайтаруларына, әсәрнең	«Туган телдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 22 бит К.В.Закирова.

		<p>эчтәлегенә, геройларның эш-гамәленә карата мөнәсәбәттен белдерү һәм аны үз сүзләре белән әйтүләренә ирешү. Сүзлек: аккош, ябык, көчсез, таза, чак. Жиһазлар: «Көчле һәм көчсез малай» рәсеме.</p>	«Балачак аланы», 160 бит.
	IV	<p align="center">Шигырь ятлау: Х.Халиков. «Көз»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда көзгә табигатьнең матурлыгына соклана белү, күзәтүчәнлек сыйфатлары тәрбияләү. 2. Балаларның хәтер сәләтен, диалогик сөйләмнәрен үстерү. 3. Матур әдәбият белән балаларның кызыксынуын үстерү буенча алдагы эшчәнлектә башлаган эшне давам итү, шигырьнең эчтәлеген, катлаулы сүзләренә аңларга булышу, шигырьне яттан сөйләргә өйрәтү. Сүзлек: елый, сер (яшерелгән), аяз, коймый, талгын жил, шиңәләр, сенәләр, бәргәлә, бармак яный, гомергә, моңсу, гүя, харап булмыйк. Жиһазлар: көз рәсемнәре, аудиоязмада «Көзгә жыр» (М.Мозаффаров көе)</p>	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 25 бит К.В.Закирова. «Балачак аланы», 187 бит.
Октябрь	I	<p align="center">Сәхнәләштерү: В.Хэйруллина. «Яшелчәләр бәхәсе»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда матур әдәбият эсәрләренә кызыксыну тәрбияләү. 2. Артистлык сәләтләрен үстерү. 3. Тасвирлап сөйли белү күнекмәләрен ныгыту, шигырь эчтәлеген истә калдырырга ярдәм итү. Сүзлек: бәхәсләшә, рәйхан гөл, тәпән, баклажан, каротин. Жиһазлар: битлекләр, яшелчә муляжлары.</p>	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 28 бит К.В.Закирова. «Балачак аланы», 513 бит.
	II	<p align="center">Шигырь ятлау: Х.Гарданов. «Түтәлләрдә үстә яшелчә»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда бер-берсен тыңлый белү сыйфаты тәрбияләү. 2. Балаларның хәтер сәләтен, игътибарлылыгын үстерү. 3. Матур әдәбият эсәрен сәнгатьле итеп сөйли белүләренә ирешү, сорауларга тулы җавап алу. Сүзлек: катлы-катлы, йодрык-йодрык, кып-кызыл. Жиһазлар: киселгән өлешләрдән торган яшелчә рәсемнәре, яшелчәләр.</p>	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 29 бит К.В.Закирова. «Балачак аланы», 512 бит.
	III	<p align="center">Әкият уку: «Икмәк». Төрөкмән халык әкиятә</p> <p>Бурычлар: 1. Икмәккә сак караш, хөрмәт тәрбияләү. 2. Балаларның игътибарлылыкларын, хәтер сәләтен, диалогик сөйләм күнекмәләрен үстерү. 3. Игенче хезмәте турындагы белемнәрен ныгыту, татар халкының хезмәт сөючән халык икәннән, ялкаулыкның бездә элек-электән зур кимчелек, начар сыйфат саналуын, хезмәт сөю һәркемгә хас сыйфат булырга тиеш икәннән аңлату. Сүзлек: төрөкмән, иген, игенче, жир сөрү, ашлык, башак, тегермән. Жиһазлар: слайдлар, рәсемнәр.</p>	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 32 бит К.В.Закирова. «Балачак аланы», 225 бит.
	IV	<p align="center">Үз тәҗрибәсеннән чыгып хикәя төзү: «Безнең гаилә»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда гаилә әгъзаларына хөрмәт, ярату хисләре тәрбияләү. 2. Образлы фикерләү сәләтен үстерү. 3. Балаларның үз тәҗрибәсеннән чыгып хикәя төзүләренә ирешү. Сүзлек: корыч, әрем, назлы, бәбкәем, гаилә әгъзалары. Жиһазлар: балалар алып килгән, гаилә темасын чагылдыра торган рәсемнәр, фотографияләр.</p>	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 33 бит К.В.Закирова. «Балачак аланы», 206 бит.
Ноябрь	I	<p align="center">«Әби-бабайларны хөрмәтлик!»</p> <p>Бурычлар: 1. Зурларга карата хөрмәт тәрбияләү. 2. Куелган сорауларга тулы җөмлеләр белән җавап бирү осталыгын үстерү. 3. Әби-бабайларның кадерле кешеләр булуын төшендерү. Сүзлек: дәү әни, дәү әти, өлкәннәр, онык, хөрмәт. Жиһазлар: аудиоязмада «Әбием жыры» (Ә.Синугыл сүзләре, Г.Гәрәева көе).</p>	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 34 бит К.В.Закирова. «Балачак аланы», 128 бит.
	II	<p align="center">«Һәркемнен үз йорты бар»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда дөньяда яшәүче башка халыкларга ихтирам, алар турында кызыксыну сыйфатлары тәрбияләү. 2. Балаларның фикерләү, күзаллау сәләтен үстерү. 3. Жир йөзөндә яшәүче халыкларның торақ йортлары, аларның яшәү урыннарына бәйле булуы турында аңлату. Сүзлек: тирмә, мич, бишек, сандык, сәке. Жиһазлар: әкият өчен рәсемнәр, слайдлар, макетлар, мини-музей.</p>	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 37 бит К.В.Закирова. «Балачак аланы», 450 бит.

	III	<p align="center">Шигырь уку: Ә.Ерикэй. «Әти йорт төзи»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда әти кешегә карата ихтирам һәм хөрмәт тәрбияләү. 2. Балаларның диалогик сөйләмен, логик фикерләү сәләтен үстерү. 3. Шигырьне игътибар белән тынларга, эчтәлегә буенча тәрбиячәнән биргән сорауларына тулы жавап бирергә өйрәтү, балаларның төзүчә һөнәре турындагы белемнәрен системалаштыру. Сүзлек: биек, кирпеч түши, сырлап, шомартып, турылап. Җиһазлар: төзүчеләр һөнәренә кагылышлы рәсемнәр, слайдлар, «Төзүчә», «Буяучы» рәсемнәре.</p>	<p>«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 40 бит</p> <p>К.В.Закирова. «Балачак аланы», 397 бит</p>
	IV	<p align="center">Әңгәмә: «Мин кунак яратам»</p> <p>Бурычлар: 1. Үзәнне әдәпле тоту күнекмәләрен тәрбияләү. 2. Балаларның фикерне бер юнәлештә туплый белүләрен, сорауларга аңлаешлы итеп жавап бирә алу сәләтләрен үстерү. 3. Милли ризыклар турындагы белемнәрен тирәнәйтү; балаларны кунакчыл булырга, кунакларга хөрмәт күрсәтергә өйрәтү. Сүзлек: кунакчыл, кыстыбый, чәк-чәк, коймак, бәлеш. Җиһазлар: милли ризыклар муляжы яки рәсемнәр, геометрик фигуралар.</p>	<p>«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 43 бит</p> <p>К.В.Закирова. «Балачак аланы», 203 бит.</p>
Декабрь	I	<p align="center">Хикәя сөйләү: «Тәлинкәнән төбә нинди?»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда савыт-сабаларга карата сак караш тәрбияләү. 2. Әсәрнең төп идеясен аңлай, геройларның кылган эшләренә дәрәс бәя биру күнекмәләрен, монологик сөйләмне үстерү. 3. Алган белемнәрен уен барышында кинчәк һәм ижади якин килеп файдалану күнекмәләрен камилләштерү. Сүзлек: ашханә, тәлинкә төбә, аш тәлинкәсе, сай тәлинкә. Җиһазлар: тәлинкәләр жыелмасы, туп.</p>	<p>«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 45 бит</p> <p>Ф.Ю.Юсупов. «Гөлбакча», 56 бит</p>
	II	<p align="center">Сәхнәләштерү: А.Алиш. «Куян кызы» әкиятә</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда матур әдәбиятка кызыксыну, зурлар сүзенә колак сала белү сыйфатлары, сәләмәтлеккә сак караш тәрбияләү. 2. Балаларның үзләре белгән әкиятләре буенча тамашалар уйнау осталыкларын, диалогик сөйләм күнекмәләрен үстерү. 3. Балаларны тирә-юньдәгеләр кыен хәлдә калганын күрә белергә, ярдәмгә килергә, әкият образларын дәрәс итеп бирә белергә өйрәтү. Сүзлек: сәләмәтлек, дәвалый, киңәш, туңмасын, киез итеклар, бәбкәм, яланаяк. Җиһазлар: куян, куян кызы, Айболит өчен битлек, костюмнар, урман күренеше, аудиозыма – урман шавы, «Куян кызы» мультфильмы.</p>	<p>«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 50 бит</p> <p>Матур әдәбият: Ф.Ю.Юсупов. «Гөлбакча», 50 бит</p>
	III	<p align="center">Шигырь ятлау: Ә.Ерикэй. «Чисталык сөябез»</p> <p>Бурычлар: 1. Шигырь аша балаларда чисталыкка омтылыш тәрбияләү. 2. Эзлекле һәм сәнгатьле итеп шигырьне сөйләү күнекмәләрен, хәтер сәләтен үстерү. 3. Балаларны гигиена кагыйдәләренә гадәтләнергә өйрәтү, чисталык – сәләмәтлекнең нигезе икәнән төшендерү. Сүзлек: пөхтә, кичкырын, сөя. Җиһазлар: сабын, сөлге, тарак, көзгә, теш щеткасы һ.б.</p>	<p>«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 51 бит</p> <p>К.В.Закирова. «Көч һәм рух тамырлары», 72 бит</p>
	IV	<p align="center">Хикәя уку: К.Ушинский. «Кыш әбиңең шуклыгы»</p> <p>Бурычлар: 1. Серле табигать күренешләренә соклану хисләре һәм мэхәббәт уяту. 2. Балаларның фикерләрен бер юнәлештә туплай белү сәләтен үстерү. 3. Кышкы салкын көннәрнең кошлар, хайваннар, кешеләр өчен иң авыр вакыт булуын ачыклау; балаларны әдәби әсәр аша кышның тасвирланышы белән таныштыру. Сүзлек: өрдә, жанвар, корт, шарт-шорт, яра, күшиләр, төпкә, толып, шыбыр тир, бөрки, гарьләнде.</p>	<p>«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 60 бит</p> <p>Ф.Ю.Юсупов. «Балалар бакчасы», 314 бит.</p>
Гыйнвар	II	<p align="center">Шигырь ятлау: Д.Гарифуллин. «Песнәк»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда кошларга, барлык тереклек ияләренә карата мәрхәмәтлелек, кайгыртучанлык хисләре тәрбияләү. 2. Шигырьне ятлау теләгә булдыру, хәтер сәләтен үстерү. 3. Балаларда шигырьне сәнгатьле итеп сөйләү күнекмәләре булдыру. Сүзлек: кырау, кырпак, читлек, альяпкыч. Җиһазлар: песнәк рәсеме.</p>	<p>«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 64 бит</p> <p>К.В.Закирова. «Иң матур сүз», 132 бит.</p>
	III	<p align="center">Шигырь уку: Г.Лотфи. «Балалар ярдәм итә»</p> <p>Бурычлар: 1. Матур әдәбият аша балаларда мәрхәмәтлелек, ярдәмчеллек сыйфатлары тәрбияләү. 2. Балаларның диалогик сөйләмен, әйләнә-тирә мохит үзгәрешләрен, аларның бер-берсе белән бәйләнешен күрә белү сәләтен үстерү. 3. Авазларны ныгыту буенча эшне дәвам итү. Балаларның сорауларга тулы жөмләр белән жавап бирүләренә ирешү, кышлаучы кошлар турында белемнәрен ныгыту.</p>	<p>«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 65 бит</p> <p>К.В.Закирова. «Иң матур сүз», 132 бит.</p>

		<p>Сүзлек: орчык.</p> <p>Жиһазлар: темага туры килгән рәсемнәр.</p>	
	IV	<p>Әкият уку, сәхнәләштерү. «Төлке белән бүре». Татар халык әкиятә</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда театр сәнгатенә мөхәббәт һәм эстетик зәвык тәрбияләү. 2. Балаларның үзләре белгән әкиятләре буенча тамашалар уйнау осталыкларын үстерүне дөвам итү, диалогик сөйләм күнекмәләрен үстерү. 3. Сорауларга тулы җавап бирүләренә ирешү, әкиятнең эчтәлеген, эзлекле итеп, үз сүзләре белән сөйләргә ярдәм итү.</p> <p>Сүзлек: чана, төягән, бөгәрләнгән, яка, карана, бәке, көянтә.</p> <p>Жиһазлар: төлке, бүре, бабай, әби киёмнәре.</p>	<p>«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 69 бит</p> <p>Ф.Ю.Юсупов. «Гөлбакча», 206 бит.</p>
Февраль	I	<p>Әкият уку. «Бүре аларны нигә ашаган?» Болгар халык әкиятә</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда халык авыз ижатына уңай караш, әкият аша дуслык, бердәмлек сыйфатларын тәрбияләү. 2. Балаларның үз фикерләрен бер юнәлештә туплый белү сәләтен, хәтерен үстерү. 3. Әкият эчтәлеген буенча сорауларга тулы, аңлаешлы итеп җавап бирүләренә ирешү.</p> <p>Сүзлек: абзар, өзелеп елый, уртаклаша, бугаз, үч алу, жыйнаулашып.</p> <p>Жиһазлар: кисмә рәсемнәр, бүре битлеге.</p>	<p>«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 70 бит</p> <p>К.В.Закирова. «Балачак аланы», 156 бит.</p>
	II	<p>Хикәянең эчтәлеген дөвам итеп сөйләү. Г.Мөхәммәтшин. «Ак песи»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда игътибарлылык, ярдәмчеллек сыйфатларын тәрбияләү. 2. Балаларның ижади күзаллауларын, фонематик ишетү сәләтен, бәйләнешле сөйләмне үстерү. 3. Балаларга үз тәҗрибәләренә таянып хикәя төзәргә, үз фикерләрен аңлаешлы итеп башкаларга житкерергә ярдәм итү.</p> <p>Сүзлек: күмәч, ут-күз, ага (абый).</p> <p>Жиһазлар: рәсемнәр, песи битлеге, туп, «Гав исемле мәче баласы» мультфильмы (икенче вакыйга).</p>	<p>«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 73 бит</p> <p>К.В.Закирова. «Балачак аланы», 167 бит.</p>
	III	<p>Хикәя уку: И.Дәүләтшин. «Алпамыш шәһәргә килде»</p> <p>Бурычлар: 1. Юлда үз иминлеген һәм башкаларның иминлеген кайгырту һәм саклау сыйфатын тәрбияләү. 2. Балаларның игътибарлылыгын, логик фикерләү сәләтен үстерү. 3. Матур әдәбият аша балаларның юл йөрү кагыйдәләре турындагы белемнәрен тирәнәйтү һәм ныгыту.</p> <p>Сүзлек: тротуар, чат, бина.</p> <p>Жиһазлар: рәсем һәм схемалар, төсле түгәрәкләр, туп.</p>	<p>«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 77 бит</p> <p>Р.Р.Газилов. «Балалар бакчасы», 537 бит</p>
	IV	<p>Шигырь ятлау: Ш.Галиев. «Светофорның өч күзе»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда урамда, юлда үз-үзләрен дөрес тоту, бер-берсенә игътибарлы булу, сабырлык сыйфатларын тәрбияләү. 2. Шигырь аша светофор турындагы белемнәрен ныгыту, хәтер сәләтен үстерү. 3. Шигырьне яттан сәнгатьле итеп сөйләргә өйрәтү; милиционер-регулировщик турында кыскача белем бию.</p> <p>Сүзлек: ваемсыз, кисәтү, чат, сакта, ич, кузгалма, сабыр, дия.</p> <p>Жиһазлар: яшел, кызыл, сары төстәге түгәрәкләр, «Милиционер-регулировщик» рәсеме.</p>	<p>«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 81 бит</p> <p>К.В.Закирова. «Балачак аланы», 413 бит.</p>
Март	I	<p>Хикәя уку: К.Ушинский. «Иртәнге нурлар»</p> <p>Бурычлар: 1. Матур әдәбият аша балаларда хезмәткә уңай сыйфатлар, ялкаулыкка тискәре караш тәрбияләү. 2. Балаларның хәтерен, игътибарын, сөйләм күнекмәләрен үстерү. 3. Әсәрнең эчтәлеген буенча үз фикерләрен башкаларга аңлаешлы итеп житкерә белергә өйрәтү.</p> <p>Сүзлек: пырхылдап, өздереп, сусыл үлән, кунача, кәрәз.</p> <p>Жиһазлар: әсәрнең эчтәлегенә туры килгән рәсемнәр.</p>	<p>«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 84 бит</p> <p>К.В.Закирова. «Балачак аланы», 175 бит.</p>
	II	<p>Шигырь уку: В.Хәйруллина. «Табын кагыйдәләре»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда кунакта үз-үзен тоту белү сыйфатларын тәрбияләү. 2. Балаларның хәтер сәләтен, игътибарлылыгын, матур әдәбият әсәрләренә, халык авыз ижатына карата кызыксынучанлыкларын үстерү. 3. Шигырь эчтәлеген буенча тәрбиячелнең биргән сорауларына тулы җавап бирергә, үз фикерләрен дөрес итеп башкаларга житкерә белергә өйрәтүне дөвам итү.</p> <p>Сүзлек: жыйнак, кунак, уймак, чынаяк.</p> <p>Жиһазлар: табын кагыйдәләрен эченә алган төрле-төрле сюжетлы рәсемнәр.</p>	<p>«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 86 бит</p> <p>З.М.Зарипова, И.М.Хәмитов. «Бал бабай», 72 бит.</p>

	III	Шигырь ятлау: Н.Гайсин. «Эни гөлләре» Бурычлар: 1. Балаларда шигырьнең тылсымлы юллары аша әниләргә карата мэхәббәт тәрбияләү. 2. Шигырьгә кызыксыну уяту, ятлау теләге тудыру; игътибарлылыкларын, хәтер сәләтен үстерү. 3. Авазларны, сүзләргә ачык әйтеп, сәнгатьле сөйләргә өйрәтү. Сүзлек: кулъяулык, талчыбык. Җиһазлар: аудиоязмада «Әнкәм гөлә» жыры (В.Агапов сүзләре һәм көе), рәсемнәр.	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 95 бит Ф.Ю.Юсупов. «Гөлбакча», 144 бит.
	IV	Шигырь ятлау: М.Мазунов. «Яз килә» Бурычлар: 1. Табигатьнең матурлыгын күрә, аңа соклана белү хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның хәтерен, сәнгатьле итеп сөйли белү осталыкларын үстерү. 3. Аерым сүзләргә аңларга булышу, татар теленә генә хас авазлар кергән сүзләргә дөрес әйтүләренә ирешү, шигырьгә кызыксыну уяту. Сүзлек: аяз, күк, көмеш тамчы. Җиһазлар: яз турында рәсемнәр.	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 100 бит Ф.Ю.Юсупов. «Гөлбакча», 130 бит
Апрель	I	Шигырь уку: В.Хәйруллина. «Туплар» Бурычлар: 1. Балаларда эхлакый сыйфатлар тәрбияләү. 2. Спортның төрләренә карата кызыксынучанлыкны, мөстәкыйльлекне үстерү. 3. Сөйләмдә грамматик формаларны һәм ясалма, мәгънәсе капма-каршы булган сүзләргә куллана белергә өйрәтү. Сүзлек: көрәшчә, милли көрәш, баскетбол, волейбол, футбол, теннис. Җиһазлар: төрле туплар, тасма, сикергеч.	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 107 бит М.Ф.Кашапова. «Иң татлы тел – туган тел», 146 бит.
	II	Шигырь уку: Г.Гыйльманов. «Ярый әле» Бурычлар: 1. Матур әдәбият аша балаларда саклык, игътибарлылык сыйфатлары тәрбияләү. 2. Балаларның уй-фикерләү сәләтен, диалогик сөйләмен үстерү. 3. Балаларның жөмлөләрдәгә һәр сүзгә үз урынына куеп, кушымчаларны дөрес ялгап әйтә белүләрен камилләштерү. Сүзлек: имеш, бәп-бәләкәй, өеп, учак, маташа, дөрләп, үрлекырлы, үкерә, газап, хикмәт, өстәвенә. Җиһазлар: «Янгын бүлегендә мин нәрсә күрдем?» дигән рәсем күргәзмәсе, уен өчен ике телефон.	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 112 бит К.В.Закирова. «Балачак аланы», 204 бит.
	III	Шигырь ятлау: З.Туфайлова. «Тукай абый» Бурычлар: 1. Шигырьнең тылсымлы сүзләре аша шагыйрьгә карата мэхәббәт һәм ихтирам тәрбияләү. 2. Балаларның үз теләкләре белән яттан шигырьләр сөйләүгә булган омтылышларын, хәтер сәләтен үстерү. 3. Шигырьдәгә төп фикерне әйтә белергә өйрәтүне давам итү. Сүзлек: жен, гүзәл, Шүрәле. Җиһазлар: аудиоязмада «Туган тел» жыры, Г.Тукай эсәрләреннән төзелгән мультфильмнар.	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 121 бит К.В.Закирова. «Балачак аланы», 197 бит.
	IV	Әкият эчтәлеген сөйләү: Ф.Зариф. «Татлы жәй» Бурычлар: 1. Жәйгә табигатьнең матурлыгына соклана белү, күзәтүчәнлек һәм кызыксыну хисе тәрбияләү. 2. Балаларның сүзлек запасын арттыру, бәйләнешле сөйләм телен, фикерне бер юнәлештә туплый белү сәләтен үстерү. 3. Әкиятләргә кызыксыну уяту, сөйли белү теләге тудыру, аңларга өйрәтү. Сүзлек: татлы, нигъмәтләр, сыйпап, гомумән, игелек, чырылдашкан, нәни йөнтәскәйләр, гажәеп. Җиһазлар: уен өчен аю битлегә.	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 126 бит К.В.Закирова. «Балачак аланы», 184 бит
Май	I	Шигырь уку: Э.Шәрифиллина. «Минем бабай» Бурычлар: 1. Балаларда патриотик хисләр, Ватанга мэхәббәт тәрбияләү. 2. Шигырьнең эчтәлегенә буенча сорауларга төгәл җавап кайтара белү күнекмәсен үстерү. 3. Балаларның бу шигырь аша Бөек Ватан сугышы геройлары турында күзаллауларын киңәйтү. Сүзлек: разведчик, немец тылы, баһадир, ветеран. Җиһазлар: слайдлар, рәсемнәр.	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 128 бит К.В.Закирова. «Балачак аланы», 525 бит
	II	Хикәя уку: Н.Фәттах. «Велосипедлы Мөһир» Бурычлар: 1. Балаларда саранлыкка кире мөнәсәбәт тәрбияләү. 2. Тәрбиячә биргән сорауларга төгәл җавап кайтара белү күнекмәсен, бәйләнешле сөйләм телен үстерү. 3. Балаларга хикәя геройларына дөрес бәя бирергә ярдәм итү, каршылыкларны мөстәкыйль рәвештә чишәргә өйрәтү.	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 131 бит К.В.Закирова. «Иң матур сүз»,

		Сүзлек: кырт кисеп, ияр, кыйшайды, коты алынган, зырылдап. Жиһазлар: хикэя эчтэлегенэ туры килгэн иллюстрациялар.	120 бит.
III	Сәхнэләштерү: А.Алиш. «Куян кызы» әкиятте (кабатлау) Бурычлар: 1. Балаларда матур әдәбиятка кызыксыну, зурлар сүзенә колак сала белү сыйфатлары, сәламәтлеккә сак караш тәрбияләү. 2. Балаларның үзләре белгән әкиятләре буенча тамашалар уйнау осталькларын, диалогик сөйләм күнекмәләрен үстерү. 3. Балаларны тирә-юньдәгеләр кыен хәлдә калганын күрә белергә, ярдәмгә килергә, әкият образларын дәрәс итеп бирә белергә өйрәтү. Сүзлек: сәламәтлек, дәвалый, киңәш, туңмасын, киез итеклар, бәбкәм, яланаяк. Жиһазлар: куян, куян кызы, Айболит өчен битлек, костюмнар, урман күренеше, аудиозыма – урман шавы, «Куян кызы» мультфильмы.	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 50 бит Матур әдәбият: Ф.Ю.Юсупов. «Гөлбакча», 50 бит	
IV	Сәхнэләштерү: В.Хәйруллина. «Яшелчәләр бәхәсе» (кабатлау) Бурычлар: 1. Балаларда матур әдәбият әсәрләренә кызыксыну тәрбияләү. 2. Артистлык сәләтләрен үстерү. 3. Тасвишлап сөйли белү күнекмәләрен ныгыту, шигырь эчтәлеген истә калдырырга ярдәм итү. Сүзлек: бәхәсләшә, рәйхан гөл, тәпән, баклажан, каротин. Жиһазлар: битлеклар, яшелчә муляжлары.	«Тугантелдә сөйләшәбез» 5-7 яшь, 28 бит К.В.Закирова. «Балачак аланы», 513 бит.	

Перспективтивный план по обучению детей русскому языку

Ай	Недел я	Программное содержание	Используема ялитература
Сентябрь	I	Игры и игрушки Формирование умений и навыков аудирования отчетливой русской речи и говорения в игровых и учебных ситуациях по теме, опираясь на ранее приобретенные знания. Расширение активного словаря за счет названий игрушек, слов, обо значающих действие с игрушками и признаком предмета. Продолжать совершенствовать диалогическую речь. Учить детей поддерживать беседу. Образовательная деятельность в режимных моментах. Повторение пройденного материала. Познакомить детей со словами песни «Спят усталые игрушки»	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 1-2
	II	Игры и игрушки 4. Продолжать учить детей понимать и различать по звучанию русские слова. 5. Выработка умений и навыков употребления речи формы множественного числа имен существительных и глаголов. 6. Образовательная деятельность в режимных моментах. Повторение пройденного материала. Заучивание стихотворения «Мячикновый есть у нас»	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З.
	III	Игры и игрушки 7. Выработка умений и навыков понимать предложения вопросительными словами кто?, что?, где?, какой?, у кого? и отвечать на них. Упражнение детей в правильном произношении русских звуков в словах и предложениях. Образовательная деятельность в режимных моментах. Повторение пройденного материала. Просмотр мультфильма «Кошкин дом, Петушок»	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 4-5
	IV	Игры и игрушки 10. Вовлекать детей в коллективный разговор. Подводить к составлению текстов – описаний. Учить выделять эти звуки голосом, дифференцировать на слух. Развивать речевое дыхание, речевой слух, артикуляционный аппарат детей. Образовательная деятельность в режимных моментах. Повторение пройденного материала. Заучивание стихотворения «Зайка и ушки»	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 5-6

Октябрь	I	Игры и игрушки 13. Побуждать высказываться на темы из личного опыта. Вовлекать детей игровое и речевое взаимодействие сверстниками. Уточнять и закреплять правильное произношение звуков с, з, изолированно и в словах. Образовательная деятельность в режимных моментах Повторение пройденного материала. Проигрывание игры «Карусель»	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 7
	II	Игры и игрушки 16. Обогащение словарного запаса детей за счет названий игрушек, основных цветов, прилагательных и числительных в пределах шести 17. Закрепление умений и навыков различать по интонации и правильно произносить повествовательные, вопросительные и побудительные предложения. 18. Образовательная деятельность в режимных моментах. Повторение пройденного материала. Просмотр мультфильма «Петушок»	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 8
	III	Игры и игрушки 19. Продолжать совершенствовать диалогическую речь. Учить детей поддерживать беседу. Дом, в котором я живу 1. Формирование и развитие умений и навыков аудирования и говорения в известных и новых учебно-игровых ситуациях по теме. 3. Образовательная деятельность в режимных моментах. Повторение пройденного материала. Просмотр мультфильма «Волк и семеро козлят»	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 9
	IV	Дом, в котором я живу 2. Обогащение словаря детей существительными, обозначающими членов семьи (мама, папа, бабушка, дедушка, девочка, мальчик, сестра, брат, дочка, сын), предметов мебели, глаголами, обозначающими действия (стирает, играет, вяжет, поливает, рисует, стоит, живет и т.д.). 4. Закрепление и активизация усвоенных ранее глаголов. Воспитывать интерес к занятиям русского языка. 6. Образовательная деятельность в режимных моментах. Повторение пройденного материала. Познакомить детей со словами песни «Моя мамочка»	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 11
Ноябрь	I	Дом, в котором я живу 5. Формирование умения понимать предложения с вопросительными словами, отвечать на вопросы у кого?, чья?, что делает?, какой?, какая?, где? 7. Закрепление умений и навыков правильного произношения русских звуков и их сочетаний. 9. Образовательная деятельность в режимных моментах. Повторение пройденного материала. Чтение сказки «Мойдодыр»	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 11
	II	Дом, в котором я живу 8. Воспитание любви и бережного отношения к членам своей семьи, предметам быта. 10. Развитие мелкой моторики рук. 12. Образовательная деятельность в режимных моментах. Повторение пройденного материала. Познакомить детей со словами песни «Танец весёлых утят»	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 12
	III	Дом, в котором я живу 11. Обогащать словарь детей образными словами и выражениями, синонимами. Вовлекать детей в общий разговор. 13. Поощрять рассуждения. Уточнять и закреплять правильное произношение звуков с и ц. 15. Образовательная деятельность в режимных моментах. Повторение пройденного материала. Проигрывание игры «Мы топчем ногами, Как живёшь»	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 12-13
	IV	Дом, в котором я живу 14. Учить выделять их голосом в словах и фразах, различать на слух. Развивать речевое внимание, фонематический слух детей. 16. Поощрять игровое и речевое взаимодействие. 18. Образовательная деятельность в режимных моментах. Повторение пройденного материала. Прослушивание стихотворения «Собрались все дети в круг»	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 13-14

Декабрь	I	<p>Дом, в котором я живу 17. Вовлекать детей в коллективный разговор. Подводить к составлению текстов – описаний. Побуждать высказываться на темы из личного опыта.</p> <p>19. Вовлекать детей в игровое и речевое взаимодействие со сверстниками. Уточнять и закреплять правильное произношение звуков с, з, изолированно и в словах.</p> <p>21. Образовательная деятельность в режимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала. Чтение сказки «Три медведя»</p>	<p>Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 14</p>
	II	<p>Дом, в котором я живу 20. Упражнение детей в правильном произношении звуков русского языка. Продолжать обогащать словарный запас детей, используя приемы имитации под текст физкультминутки.</p> <p>22. Упражнять детей в использовании числительных от 1 до 10. Продолжать учить детей отвечать на вопрос воспитателя. Развивать память.</p> <p>24. Образовательная деятельность в режимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала. Просмотр мультфильма «Мама для Мамонтенка»</p>	<p>Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 15</p>
	III	<p>Дом, в котором я живу 23. Учить выделять звуки к, къ, голосом, дифференцировать на слух. Развивать речевое дыхание, речевой слух, артикуляционный аппарат детей. Посуда и продукты питания</p> <p>1. Обогащение словарного запаса существительными, обозначающими посуду и продукты питания, глаголами изъявительного, повелительного наклонения, прилагательными, обозначающими цвет, форму, величину, вкус.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала. Разучивание песни «Танец маленьких утят»</p>	<p>Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. Стр 15-16</p>
	IV	<p>Посуда и продукты питания Закрепить умение понимать, употреблять в речи формы родительного падежа личных местоимений и имен существительных с предлогом у (у меня, у тебя, у мамы и т.д.).</p> <p>4. Выработка умений понимать смысл предложений с вопросительным словом чем?</p> <p>6. Образовательная деятельность в режимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала. Просмотр мультфильма «Федорино горе»</p>	<p>Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 17</p>
Январь	I	<p>Посуда и продукты питания 5. Закрепление умений и навыков правильного произношения звуков русского языка.</p> <p>7. Развивать логическое мышление, внимание и память.</p> <p>9. Образовательная деятельность в режимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала. Проигрывание игр «Будь внимателен, Напоим куклу чаем, Один-много»</p>	<p>Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 18</p>
	II	<p>Посуда и продукты питания 8. Организация тренировки в правильном употреблении новых слов по теме. Продолжать учить детей отвечать на вопросы.</p> <p>10. Формирование у детей навыков диалогической речи. Упражнять детей в правильном произношении русских звуков. Продолжать обогащать словарный запас детей.</p>	<p>Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 18-19</p>
	II I	<p>Одежда и обувь</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала. Заучивание стихотворения «На полянку жук влетел, Три медведя»</p> <p>2. Выработка умений образовывать и употреблять в речи формы родительного падежа единственного числа существительных, отвечающих на вопрос у кого?</p> <p>6. Образовательная деятельность в режимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала. Проигрывание игр «Что можно одеть зимой, а что летом, Волшебная палочка, Что нужно для работы»</p>	<p>Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 20</p>

	I V	<p>Одежда и обувь</p> <p>4.Закрепить умение понимать,употреблять в речи формыродительного падежа личнымместоимений с предлогом у (у нее, унего).</p> <p>5.Формирование умений согласовывать притяжательныместоимения мой, моя, мое с существительными единственночисла.</p> <p>9. Образовательная деятельность врежимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала Познакомить детей со словами песни»Голубой вагон»</p>	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 21
Февраль	I	<p>Одежда и обувь 7.Уточнение и закрепление артикуляции звуков русского языка. Развитие логического мышления,внимания и памяти.</p> <p>8.Воспитание аккуратности, опрятности, бережного отношения к предметам одежды.</p> <p>Домашние и дикие животные</p> <p>3. Образовательная деятельность врежимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала Просмотр мультфильмов»Журочка Ряба,Колобок»</p>	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 22
	II	<p>Домашние и дикие животные 1.Формирование умений и навыков аудирования и говорения в новых знакомых игровых и учебныхситуациях.</p> <p>2.Обогащение активного словарного запаса существительными, обо- значающими домашних, дикихживотных, птиц и их детенышей, гла-голами, обозначающими действия животных и людей.</p> <p>6.Образовательная деятельность врежимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала Проигрывание игр»Маленький бычок,Найди маму по голосу,Котятаи Барбос»</p>	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 24
	III	<p>Домашние и дикие животные 4..Закрепление умений и навыков воспринимать на слух и произноситьслова с усвоенными звуками и ихсочетаниями, трудными для детей-татар.</p> <p>5..Выработка умений понимать и употреблять в речи вопросительные предложения со словом чей?, чья?, где?, кому?, различать значения предлогов «в» и «на».</p> <p>9.Образовательная деятельность в режимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала Считалки»Дома баба,дома дед,Мы</p>	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 25
	IV	<p>Домашние и дикие животные 7.Развитие логического мышления ипамяти.</p> <p>8. Развитие мелкой моторики рук 12.Образовательная деятельность в режимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала Заучивание стихотворения»Петушок,На полянкужук влетел»</p>	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 26
Март	I	<p>Домашние и дикие животные 10.Расширять и углублять представления детей о домашних идиких животных.</p> <p>11. Продолжать работу над расширением словарного запаса детей. Продолжить работу над развитием диалогической и связной речи. Воспитывать любовь к домашним и диким животным, ухаживать за ними. 13.Образовательная деятельность в режимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала Проигрывание игр»Большие и маленькие,Кто что делает,Расселиживотных.</p>	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 27-28
	II	<p>Домашние и дикие животные 14.Закреплять представления о приспособлении диких животных кжизни в природных условиях.</p> <p>Сад и огород</p> <p>1. Обогащение активного словаря засчет существительных, обозначающих овощи и фрукты,прилагательных, обозначающихпризнак и свойство предмета (сладкий, круглый, желтый и т.д.). 3.Образовательная деятельность в режимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала Просмотр мультфильма»Вершки и корешки или</p>	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 28-29

		Мужик и медведь»	
	III	<p align="center">Сад и огород</p> <p>2.Выработка умений и навыков понимать и употреблять в речи вопросительные предложения со словом куда, кому?, у кого?</p> <p>4.Активизация в речи имен прилагательных, совершенствование умений согласования прилагательных с существительными в роде и числе. 6.Образовательная деятельность в режимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала Проигрывание игр»Собираем овощи, Узнай по вкусу, На что похоже, Возьми такой же»</p>	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 30
	IV	<p align="center">Сад и огород</p> <p>5.Выработка умений согласовывать числительное с существительными.</p> <p>7.Развитие логического мышления, внимания и памяти. Развитие мелкой моторики рук</p> <p>9.Образовательная деятельность в режимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала Заучивание стихотворения»Вот какие зайки, Урожайная»</p>	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 31
Апрель	I	<p align="center">Сад и огород</p> <p>8. Вовлекать детей в диалог. Побуждать высказываться на темы из личного опыта. Рассуждать. Учить пересказывать текст своими словами. Подбирать эпитеты к слову. Обогащать словарь прилагательными. Активизировать наименования профессий. Развивать речевое дыхание, артикуляционный аппарат детей.</p>	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 32
	II	<p align="center">Транспорт</p> <p>1 Формирование и развитие навыков аудирования и говорения в зна- комых и новых игровых учебных ситуациях по пройденным темам и потеме «Транспорт».</p> <p>3.Образовательная деятельность в режимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала Просмотр мультфильма»Паровозик из Ромашково»</p>	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 33-34
	III	<p align="center">Транспорт</p> <p>5.Развитие слухового внимания, упражнение детей в правильном произношении звуков из звукосочетаний русского языка.</p> <p>7.Привитие интереса к русскому языку.</p> <p>9.Образовательная деятельность в режимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала Повторение песни»Голубой вагон»</p>	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 35
	IV	<p align="center">Транспорт</p> <p align="center">8.Развитие мелкой моторики рук.</p> <p align="center">Город</p> <p>1.Расширить знания детей о родном городе и Республики Татарстан. Ввести в активный словарь детей новые слова. Воспитывать любовь к Родине, родному краю.</p> <p>3.Образовательная деятельность в режимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала Заучивание стихотворения»Машина»</p>	Изучаем русский язык. С.М. Гаффарова., Г.З. Гарафиева. стр 36 Т.Р. Кислова По дороге к азбуке стр 104-107

Май	I	<p>День Победы 1. Рассказать детям, что День победы это Великий праздник.</p> <p>Кремлевские звезды над нами горят 2. Расширить представление детей о Москве. Вовлекать в коллективную беседу. Побуждать высказываться на темы из личного опыта. Учить описывать животных. Учить образовывать формы существительных родительного падежа множественного числа. Обогащать словарь детей образными словами и выражениями.</p> <p>3. Образовательная деятельность в режимных моментах.</p> <p>Повторение пройденного материала Повторение стихотворения «Мы едем, едем, едем»</p>	<p>Интернет-ресурс</p> <p>Л.А.Парамонова Развивающие</p>
	II	<p>Мы сочиняем рассказы 1. Уточнять и закреплять правильное произношение звуков ш, ж в словах и фразах; учить дифференцировать их на слух. Учить подбирать эпитеты к слову. Обогащать словарь детей образными словами и выражениями. Учить детей образовывать однокоренные слова. Формировать представления детей о словесном составе предложения. Составлять короткие тексты – повествования.</p> <p>Побуждать детей вступать в диалог со сверстниками.</p>	<p>Л.А. Парамонова Развивающие занятия с детьми 5-6 лет стр 209</p>
	III	<p>На чем ездят люди?</p> <p>Закреплять представления о видах транспорта и обобщающее наименование «транспорт». Вовлекать детей в игровое взаимодействие со сверстниками. Учить передавать содержание текста своими словами.</p> <p>Уточнять и закреплять правильное произношение звуков с, з изолированно и в словах. Учить называть слова с заданным звуком.</p>	<p>Л.А. Парамонова Развивающие занятия с детьми 5-6 лет стр 48</p>
	IV	<p>Что мы умеем 1. Вовлекать детей в общий разговор. Уточнять представления о деятельности людей разных профессий. Активизировать глаголы. Учить передавать содержание рассказа своими словами.</p> <p>Учить различать и правильно произносить звуки с и з. Выделять их голосом. Слышать звуки изолированно и в словах. Развивать речевое внимание, фонематический слух детей. Обогащать словарь образными словами и выражениями</p>	<p>Л.А. Пар амонова Развивающие занятия с детьми 5-6 лет стр 29</p>

«Элементар математик күз аллауны формалаштыру» белем бирү өлкәсен перспектив планлаштыру

Ай	Атн а	Программа эчтәлеге	Колесникова Е.В. 5-6 яшьлек балалар эчен математика
Сентябрь	I	<p>1 саны һәм саны, зурлыгы, закончалыклар урнаштыруга логик бурыч, беренче көзгә ай исеме белән танышуга - сентябрь.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сандә һәм 1 сан турындагы белемнәрне беркетергә; - 1 сан язарга өйрәтергә; - предметлар саны белән сан арасындагы тәңгәллеке билгелә белүне беркетү; - бер сан телгә алына торган мәкальләр белән таныштырырга; - таныш предметларны зурлыгы буенча чагыштыруны (зуррак, кечкенәрәк, кечкенә) беркетү, әлеге төшенчәләрне сөйләмдә куллану; - төрле предметларның охшашлыгы билгеләрен аерып күрсәтә һәм аларны шул билгә буенча берләштерә белү; - беренче айның исеме белән таныштыру - сентябрь; - уку бурычы аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - үз-үзенне контрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәләрен формалаштыру. <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. И. Блюмкин шигырен ятлау. 2 «Сана һәм рәсем» уен күнегүе 3 1 санын язарга өйрәнәбез 4 «Дәрәс буя» уен күнегүе 5. Мәкальләр белән танышу. 6. Физкультминутка «Кыю солдат». 	15бит.

	<p>7. «Дерес куш» уены 8. «Бу кайчан була?» 9. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя.</p>	
II	<p>Предметның формасын геометрик фигурага туры китерү, яфрактагы ориентировка саны һәм саны, 2, билгеләре</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - санда һәм 2 цифры турындагы белемнәрне беркетергә; - 1 санын яза белүне беркетергә; - 2 цифрын язарга; - ике саны күрсәтелгән мәкальләр белән таныштырырга; - математик табышмакларны өйрәнергә; - билгеләр белән таныштырырга, шул билгеләрне язарга өйрәтергә; - чишелешне саннар һәм математик билгеләр белән язып алырга; - предметының формасын геометрик фигура белән чагыштыру сәләтен беркетү; - кәгазь битендә ориентлашырга, сүзләр белән геометрик фигураларның торышын билгеләргә; - уку бурычын аңлый белү һәм аны мөстәкыйль башкару; - үз-үзеңне контрольдә тоту һәм үзбәя би­рү күнекмәләрен формалаштырырга. <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. И. Блюмкин шигырен ятлау. 2. «Тапкансыңны табышмак» уены 3. 2 санын язарга өйрәнәбез. 4. «Дерес буя» уен күнегүе 5. Мәкальләр белән танышу. 6. Физкультминутка «Два хлопка». 7. «Предмет нинди фигурага охшаган?» 8. Күз диктанты 9. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	17 бит
III	<p>Сан һәм саннар 1, 2, 3, предметлар санын цифр белән чагыштыру, закончалыклар, квадрат билгеләү, хисапчы таяклардан квадрат кую, күзәнәктәге дәфтәрдә эшләү.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - предметлар саны, сан һәм сан арасындагы тәңгәллеке билгели белүне беркетү; - 3 санын язарга өйрәтергә; - 3 саны күрсәтелгән мәкальләр белән таныштырырга; - закончалыкларны билгеләүгә логик мәсьәләне хәл итәргә өйрәтергә; - хисапчы таякчылардан квадрат ясарга өйрәтергә; - шакмаклы дәфтәр белән таныштырырга; - шакмакны һәм чәчәкне шакмаклы дәфтәрдә ясарга өйрәтергә; - уку бурычын аңлай белү һәм аны мөстәкыйль башкару; - үз-үзеңне контрольдә тоту һәм үзбәя би­рү күнекмәләрен формалаштырырга. <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. И. Блюмкин шигырен ятлау. 2. «Тапкансыңны табышмак» уены 3. 3 санын язарга өйрәнәбез. 4. «Шарик рәсемен яса» уен күнегүе 5. Мәкальләр белән танышу. 6. Физкультминутка «Өч аю». 7.«Житмәгән фигураларны ясап бетер» 8. Исәп таяклары белән эшләү. 9. Шакмаклы дәфтәрдә шакмак һәм чәчәк рәсемен ясау. 10. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	20 бит.
IV	<p>1, 2, 3, 4 саннары һәм саннары, предметлар һәм цифрлар санын, зурлыкны, күзәнәктәге эш, түгәрәк, логик бурыч.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - математик табышмак табарга, мәсьәләнең чишелешен билгеләр һәм саннар ярдәмендә язарга өйрәтү; - 2, 3 саннарын яза белүне беркетергә; - 4 санын язарга өйрәтергә; - предметлар саны белән сан арасындагы тәңгәллеке билгеләргә; - күзәнәккә дәфтәр белән таныштыруны давам иттерү; - дәфтәрдә түгәрәкләр һәм неващканы күзәнәккә ясарга өйрәтергә; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - үз-үзеңне контрольдә тоту һәм үзбәя би­рү күнекмәсен формалаштырырга. <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. И. Блюмкин шигырен ятлау. 2. «Гап һәм яз» уены 3. 4 санын язарга өйрәнәбез. 4. "Сана һәм яз" уены 	22 бит

		<p>5. "Кем күбрэк?"</p> <p>6. Физкультминутка «Бер, ике, өч, дүрт».</p> <p>7 "Кем игътибарлы" уены</p> <p>8. Шакмаклы дэфтэрдэ түгэрэк һәм неваляшкалар рәсемен ясау.</p> <p>9. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя.</p>	
Октябрь	I	<p>1, 2, 3, 4, 5 саннары һәм саннары =, предметлар зурлыгыннан килүче санның бәйсезлеге, кечерәкләрдән 5 санын кушу, туры килмәүне билгеләү, ай исеме белән танышу - октябрь.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - математик табышмакны аңларга, чишелешне цифрлар һәм билгеләр ярдәмендә язарга өйрәтү; - 1, 2, 3, 4 саннарын яза белүне беркетергә; - 5 санын язарга өйрәтәргә; - саннарның зурлыктан һәм пространствоы урнашуыннан бәйсезлеген аңлай белү; - кечерәк ике санның 5 санының составы белән таныштырырга; - агымдагы айның исеме белән таныштыру - октябрь; - биш саны телгә алынган канатлы аңлатмалар белән таныштырырга; - туры килмәүне билгеләү буенча логик мәсьәләне хәл итәргә өйрәтәргә; - уку бурычын аңлай һәм аны мөстәкыйль рәвештә үти белү; - үз-үзеңне контрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. И. Блюмкин шигырен ятлау. 2. «Тап һәм яз» уены 3. 5 санын язарга өйрәнәбез. 4. "Сана һәм яз" уены 5. Айның исеме белән танышу - октябрь. 6. Физкультминутка «Житез Джек». 7 «Чибешләргә бөртекләр рәсемен яса» уены 8. 5 саны очрый торган мәкаләләр белән танышу. 9. "Рәссам нәрсәне бутаган" уены 10. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	24 бит
	II	<p>6 саны һәм саны, 2 кечерәк санның 6 сы санын кушу, «озын», «кыскарак», «иң кыска» төшенчәләрен билгеләүгә логик бурыч.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - математик табышмакны эзләп табарга, карарны саннар һәм билгеләр ярдәмендә язарга өйрәтәргә; - 6 саны белән таныштырырга; - 6 санын язарга өйрәтәргә; - 6 нчы чикләрдә тәртип санына өйрәтәргә, ничә, ничә урынлы сорауларга дәрәс жавап бирергә? - кечерәкләрнең 6 санының составы белән таныштырырга; - закончалыкларны билгеләүгә логик мәсьәләне хәл итәргә өйрәтәргә; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - үз-үзеңне контрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Табышмак тап» уены 2. 6 санын язарга өйрәнәбез. 3. Физкультминутка «Сана һәм эшлә». 4. "Рәссам хатасын төзәт" уены 5. «Соңгы карандашны яса» дигән мантийкый бурыч 6. «Дәрәс буя» уен күнегүе 7. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	27 бит
	III	<p>3, 4, 5, 6 саннары билгеләре <,>=, саннарның предметлар урнашуыннан бәйсезлеге, квадрат, өчпочмак.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - математик табышмакларны аңларга өйрәтәргә; - 3, 4, 5, 6 саннарын яза белү; - предметлар саны белән сан арасындагы тәңгәлләкне билгеләргә; - билгеләре белән таныштыру; - хисапчы таякчыклардан өчпочмак, өй чыгарырга; - өчпочмакларны шакмаклы дэфтэрдә ясарга өйрәтәргә; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - үз-үзеңне контрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштырырга. <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Тап һәм яз» уены 2. «Дәрәс яз» уен күнегүе 3. Физкультминутка «Сана һәм эшлә». 4. Хисап таякчыкларыннан шакмак, өчпочмак һәм өй тезергә 5. «Соңгы карандашны яса» дигән мантийкый бурыч 	29 бит

		<p>6. «Сана, чагыштыр, яз» уены 7. Өчпочмак рәсемен ясыйбыз 8. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя.</p>	
	IV	<p>4, 5, 6 саннар, предметлар саны һәм саны арасындагы туры килүне билгеләү, табышмаклар, закончалыкларны билгеләүгә логик бурыч.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - саннар, саннар һәм предметлар саны арасындагы тәңгәлләкне билгеләргә өйрәтүне давам итәргә; <p>саннары булган табышмаклар белән таныштырырга;</p> <ul style="list-style-type: none"> - табышмаклар нигезендәге шигъри чагыштыруларны аңларга өйрәтәргә; - закончалыкларны билгеләүгә логик мәсьәләне хәл итәргә өйрәтәргә; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - үз-үзеңне контрольдә тоту һәм үзбәя биру күнекмәсен формалаштырырга. <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Сан, әйбер" уены 2. «Сана һәм буя» уен күнегүе. 3. Физкультминутка «Кью солдат». 4. "Табышмаклар" уены 5. "Күпме бала качкан" уен күнегүе 6. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	31 бит
	I	<p>1, 2, 3, 4, 5 саннар, 0, тамга-, закончалыклар, геометрик фигуралар билгеләү, ай исеме белән танышу - ноябрь.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - математик мәсьәләне чишәргә, карарны билгеләр, саннар ярдәмендә язарга; - "минус" билгесе белән таныштырырга; - 0 цифры белән таныштыру; - 0 санын язарга өйрәтү; - көзгә айлар турында белемнәрне ныгытырга (сентябрь, октябрь), көзгә соңгы ае исеме белән таныштырырга - ноябрь; - күрү кабул ителә торган мәгълүмат нигезендә логик мәсьәләне хәл итәргә өйрәтәргә; - геометрик фигураларны, аларны охшаш предметлар сурәтендә үзгәртеп, рәсемгә китерергә; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - башкарылган эшне үзконтрольдә тоту һәм үзбәя биру күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Минус" билгесе белән танышу һәм бурычларны хәл итү 2. «0» саны белән танышу 3. Физкультминутка «Теремкәй». 4. "Агачларда яфрак рәсемен яса" уен күнегүе 5. «Төркемдә геометрик фигураларга охшаган предметларны тап». 6. «Геометрик фигураларны предметларга әверелдерү» уены 7. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	32 бит.
Ноябрь	II	<p>0, 4, 5, 6 саннары һәм саннары, мәсьәләнең чишелеше, предметларның ике төркеме арасында тигезлек урнаштыру, предметлар санын цифр, билгеләр, «сулдан», «уңнан», «алда», «артта» төшенчәләре белән аеру, ике охшаш рәсемдә аерма булу.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - арифметик мәсьәләне хәл итәргә, карарны цифрлар, билгеләр ярдәмендә язып алырга өйрәтүне давам итәргә; - предметлар саны белән сан арасындагы тәңгәлләкне билгеләргә өйрәтүне давам итәргә; - ноль саны булган канатлы аңлатмалар белән таныштырырга; - чиктәш саннарны чагыштырырга, алар арасындагы бәйләлекне билгеләргә; - <, > тамгасыннан файдаланырга өйрәтәргә; - үз-үзең карата предметларның торышын сүз белән аңлата белүне беркетү; - охшаш ике рәсемдә аерманы табарга өйрәтәргә; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - үз-үзеңне контрольдә тоту һәм үзбәя биру күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мәсьәләне чишү һәм яздыру 2. "Дәрес тоташтыр" уены 3. Канатлы сүзләр белән танышу. 4. Физкультминутка «Теремкәй». 5. «Сана, чагыштыр, яз» уены 6. "Бүлмәдә ориентлашабыз" уены 7. "Кем игътибарлы?" 8. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	35 бит
	III	<p>7 саны һәм саны, 7 билгеләре, математик табышмак, тәртип хисабы, хисапчы таякчыклардан турыпочмаклык ясау, шакмактагы дәфтәрдә эшләү, квадратны 2,4 өлешкә бүлү.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - математик табышмакны эзләп табарга, карарны саннар һәм билгеләр ярдәмендә язарга өйрәтәргә; - 7 цифры белән таныштырырга; 	37 бит

		<ul style="list-style-type: none"> - 7 санын язарга өйрөтөргө; - тәртип санына өйрөтөргө, түбөндөгө сорауларга дөрес жаап бирергө: ничө, кайсы урында? - турыпочмактыкны хисапчы таякчыларыннан чыгарып салырга өйрөтөргө; - турыпочмактыкларны күзөнөккө дөфтөрдө ясарга өйрөтөргө; - квадратны кушу, кису юлы белән башка геометрик фигураларга үзгөртөргө; - аңларга өйрөтөргө, бер өлөшө бөтөннөн кечерөк, э бөтөн өлөшө зуррак; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстөкыйль башкарырга өйрөтү; - үз-үзөңне контрольдө тоту һәм үзбөя бирү күнекмөсен формалаштырырга. <p>Дөрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Табышмакны чиш» уены 2. 7 санын яз 3. Физкультминутка «Эйт тизрөк». 4. «Гыңла, сана» уены 5. «Шакмакны төз» уены 6. Турыпочмактыкны хисап таягыннан чыгару. 7. Турыпочмакны рөсем ясау 8. Башкарылган эшне контрольдө тоту һәм үзбөя. 	
	IV	<p style="text-align: center;">1,2, 3,4, 5, 6, 7 саннары, 7 санын ике кечерөк атнаның 7 сөннөн кушу.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 7 саны белән таныштыруны дөвам итөргө; - кечерөк ике санның 7 санының составы белән таныштырырга; - 1 дән 7 гө кадәр саннар яза белүне; - 7 санын искө алган мөкальләр белән таныштырырга; - атна көннөре белән таныштырырга; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстөкыйль башкарырга өйрөтү; - үз-үзөңне контрольдө тоту һәм үзбөя бирү күнекмөсен формалаштырырга. <p>Дөрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шаярту-бурыч. 2. «Игътибар, чамала» 3. Физкультминутка «Кью солдат». 4. «Сана, рөсем яса, яз» уены 5. Мөкальләр белән танышу. 6. «Атна көннөре» уены 7. Башкарылган эшне контрольдө тоту һәм үзбөя. 	
Декабрь	I	<p style="text-align: center;">1-8 саннары билгеләр -, ай исеме белән танышу - декабрь, закончалыкларны билгелөүгө логик бурыч.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - математик табышмакны эзлөп табарга, карарны саннар һәм билгеләр ярдөмөндө язарга өйрөтөргө; - 8 цифраы белән таныштырырга; - 8 санын язарга өйрөтөргө; - тамгаларны дөрес кулланырга һәм язарга өйрөтөргө; - ай исеме белән таныштыру - декабрь; - логик мөсьөлөнө хэл итөргө өйрөтөргө; - үз-үзөңне контрольдө тоту һәм үзбөя бирү күнекмөсен формалаштырырга. <p>Дөрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Табышмакны чиш» уены 2. 8 саны белән танышу 3. Физкультминутка «Бер-бегел». 4. «Тимәләр» уены 5. Мөкальләр канатлы сүзләр белән танышу. 6. Беренче кышкы ай белән танышу - декабрь. 7. "Дөрес тоташтыр" уены 8. Башкарылган эшне контрольдө тоту һәм үзбөя. 	41 бит
	II	<p style="text-align: center;">Предметны 4 өлөшкө бүлү - ике кечерөк санның 8 ен кушу, зурлыгы - 4 өлөшкө бүлү.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - тәртип санын аеруда күнегүләр ясарга, сан буенча ничө урындагы сорауларга дөрес жаап бирергө; - күрсөтмөлөлек материалында кечерөк икенөң 8 санын төзөргө өйрөтөргө; - предметны ике, дүрт өлөшкө бүлөргө өйрөтөргө; - өлөшнөң бөтөннөн кечерөк, э бөтөн кисөгө өлөшлөрдән зуррак булуын аңларга; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстөкыйль башкарырга өйрөтү; - үз-үзөңне контрольдө тоту һәм үзбөя бирү күнекмөсен формалаштыру <p>Дөрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Кыш Бабай бүлөклөре» уены 2. “Рөсемне буяп бетер һәм дөрес яз” уены 3. Физкультминутка «Бер-бегел». 4. «Түгөрөкне бүлөргө эйрәнөбез» уены 5. “Дөрес эйт” уены 6. "Дөрес бүл" уены 	43 бит

		7. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя.	
	III	<p align="center">Мисаллар, пространствода ориентировка ясау, овал, закончалыклар урнаштыруга логик бурыч.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кушу һәм алуға мисаллар чишәргә өйрәтүне дәвам итәргә; - предметның үз-үзеңә, башка затка карата торышын сүз белән билгеләргә өйрәтергә; - божраны күзәнәккә ясарга өйрәтергә; - логик мәсьәләне хәл итәргә өйрәтергә; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - башкарылган эшне үзконтрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Ә хәзер син үзең исәплә...» уены 2. «Овал рәсемен яса» уены 3. Физкультминутка «Тиз тор, йолмай». 4. В. Берестовның «Уң, Сул» шигырен уку. 5. Уеннар «Йомрычыкны буя» 6. "Кәрзиндә ничә мәче баласы бар?" 7. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	45 бит
	IV	<p align="center">Белемнәр <, >, анализлауга һәм синтезга логик бурыч, турыпочмаклык, өчпочмаклык, квадрат, түгәрәк, тәртип сәтеы.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <, > тамгасыннан дәрәс файдалана белүне беркетәргә; - символик сурәтләрдә геометрик фигураларны күрәргә өйрәтергә; - сан һәм тәртип хисабын аеруда күнегүләр ясарга; - ничә, ничә, ничә, кайсы урында сорауларга дәрәс жавап бирәргә? - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - үз-үзеңне контрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Дәрәс билгеләрне яз" уены 2. «Кара, сана, яздыр» уены 3. Физкультминутка «Тиз тор, йолмай». 4. «Таняга ничә кунак килде?» уены 5. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	47 бит
Гыйнварь	II	<p align="center">1-9 саннар, закончалыклар билгеләүгә логик бурыч, югары - түбән, вакыт аралыгында ориентлашу - атна көннәре, ай исеме белән танышу - гыйнвар.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - математик табышмак табарга өйрәтергә; - карарны цифрлар һәм математик билгеләр ярдәмендә язарга; - 9 цифр белән таныштырырга; - 9 санын язарга өйрәтергә; - ай исеме белән таныштырырга - гыйнвар; - атна көннәре исемнәре белән таныштырырга; - атна көннәрен шартлы билгеләр белән язарга (бер түгәрәк - дүшәмбе, ике - сишәмбе һ.б.); - закончалыклар билгеләүгә логик мәсьәләне хәл итәргә өйрәтергә; - сөйләмдә «иң югары», «түбәнрәк», «тагын да түбәнрәк», «иң түбән» төшенчәләрен куллана белү; «түбән», «калкурак», «тагын да югарырак»; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - үз-үзеңне контрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Табышмакны чиш» уены 2. "9" саны белән танышу 3. Канатлы сүзләр белән танышу. 4. Физкультминутка «Куянгә салкын утырып торырга». 5. Кышкы ай белән танышу - гыйнварь 6. "Рәсемне дәрәс буяп бетер" уены 7. "Атна көннәре" уены 8. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	48 бит
	III	<p align="center">10 саны һәм саны, хисап таякчыкларыннан, көймәләрдән трапеция чыгару, күзәнәктәгә дәфтәрдә эшләү, ике охшаш рәсемдә аерма булу.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - математик табышмак табарга өйрәтергә; - 10 саны белән таныштырырга; - 10 санын язарга өйрәтергә; - геометрик фигура - трапеция белән таныштырырга; - хисап таякчыкларыннан трапеция чыгарырга өйрәтергә; - дәфтәрдә трапецияне күзәнәккә ясарга өйрәтергә; - охшаш ике рәсемдә аермалар табарга өйрәтергә; 	53 бит

		<ul style="list-style-type: none"> - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - башкарылган эшне үзконтрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Табышмакны чиш» уены 2. “10” саны белән танышу 3. Урындыклар белән физкультминутка 4. Хисап таякчыларынан ясалган трапеция. 5. Трапецияне рәсем ясау 6. "Игътибар бул" уены 7. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	
	IV	<p>1 дән 10 га кадәр саннар, кечерәкләрдән 10 санын кушу, закончалыклар, түгәрәкләр, трапеция, өчпочмак, квадрат урнаштыруга логик бурыч.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 дән 10 га кадәр саннар яза белүне беркетергә; - саннар арасындагы мөнәсәбәتلәрне аңларга өйрәтү; - кечерәк ике санның уннан ун санын төзәргә өйрәтергә; - закончалыклар билгеләүгә логик мәсьәләне хәл итәргә өйрәтергә; - геометрик фигуралар: трапеция, түгәрәк, квадрат, өчпочмак турында белемнәрне ныгытырга; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - үз-үзенең контрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Табышмакны чиш, саннарны язу 2. “Югалган санны яз” уены 3. Урындыклар белән физкультминутка 4. "Мисаллар күп, ә җавап бер" уены 5. "Житмәгән фигураларны ясагыз" уены 6. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	55 бит
	I	<p>Мәсьәләне чишү, саннарны һәм саннарны туры китерү, ай исеме белән танышу - февраль, күзәнәккә дәфтәрдә эшләү.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мәсьәләләрне чишәргә, чишәргә өйрәтергә; - ай исеме белән таныштыру - февраль; - математик табышмакларны танып белергә, саннарны һәм цифрны чагыштырырга өйрәтергә; - билгеләрдән файдаланырга өйрәтергә; - дәфтәрдә кораб күзәнәгенә рәсем ясарга өйрәтергә; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - үз-үзенең контрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәләрен формалаштыру. <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Мәсьәлә төзе, чишелеш яз» уены 2. "Кем табышмакны чиште?" 3. Айның исеме белән танышу - февраль. 4. Бармаклы физик минутлык. 5. «Ерткычларга билгеләр язарга ярдәм ит» 6. "Рисуем кораблик" уены 7. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	56 бит
Февраль	II	<p>Мәсьәләләрне кушу һәм алу, тәртип сәтеги, анализга һәм синтезга логик бурыч, хисап таяклары белән эшләү.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - математик табышмакларны эзләп табарга, чишелешне цифрлар һәм математик билгеләр ярдәмендә язарга, язманы укырга өйрәтергә; - анализга һәм синтезга логик мәсьәләне хәл итәргә өйрәтергә; - сан һәм тәртип хисабында күнегүләр ясарга, ничә урынлы сорауларга җавап бирергә? - хисап таякчыларынан геометрик фигуралар, предметларның символик сурәтләрен (йорт, чыршы, көймә) чыгарырга өйрәтергә; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - үз-үзенең контрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Табышмакны чиш» уены 2. Бармаклы физик минутлык. 3. “Сана, буя” уены 4. Хисап таяклары белән биремнәр. 5. «Дәрәс буя» уены 6. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	59 бит.
	III	<p>Бушлыкта ориентировка, күзәнәктә эшләү, түгәрәк, турыпочмаклык кебек икедән торган санны кушу һәм алуга, санны төзүгә мисаллар чыгару.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кушу һәм алуга мисаллар чишәргә өйрәтүне давам итәргә; - кечерәк ике санның 7, 8, 9, 10 саннарын төзәргә өйрәнергә; - «сулга», «унга», «алга», «артка» төшенчәләрен аерырга, күрсәтелгән юнәлешләрдә хәрәкәтләнәргә өйрәтергә; 	60 бит

		<ul style="list-style-type: none"> - график күнекмэлэрне үстөрүгө ярдәм итү - машина рәсем ясау; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрөтү; - үз-үзеңне контрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Кая биш?» уены 2. “Дәрес буя” уены 3. Физкультминутка «Тыңла, яса». 4. «Табышмакны чиш» уены 5.«Машина рәсемен ясыйбыз» уены 6. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	
	IV	<p>Өйбәрләр саны һәм саны, <, >, вакыт аралыгында ориентировка - атна көннәре арасындагы туры килүне билгеләү, закончалыкларны, түгәрәкне, өчпочмакны, турыпочмактыкны, трапецияне билгеләүгә логик бурыч.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - саннар һәм предметлар саны арасындагы тәңгәллекне билгеләргә өйрәтергә; - <, > билгеләрен кулланырга өйрәтергә; - атна көннәре турындагы белемнәрен беркетергә; - закончалыклар билгеләүгә логик мәсьәләне хәл итәргә өйрәтергә; - үз-үзеңне контрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Сана һәм рәсем яса» уены 2. "Билгеләр язарга ярдәм ит" уены 3. Физкультминутка «Куянга салкын утырып торырга». 4. "Атнаның кайсы көне" уены 5. «Кем кайсы өйдә яши?» 6. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	62 бит
	I	<p>Мәсьәлэләрне кушу һәм алу, ай исеме белән танышу - март, логик бурыч.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кушуга һәм алуға бурычлар төзәргә өйрәтергә; - язманы язып алырга һәм укырга; - ай исеме белән таныштырырга - март; - кышкы айлар (декабрь, гыйнвар, февраль) турында белемнәрен ныгытырга; - охшашлык һәм аермалыкка логик мәсьәләне хәл итәргә өйрәтергә; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - башкарылган эшне үзконтрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Мәсьәлә төзе» уены 2. «Мәсьәлә төзе» уены 3. Физкультминутка "Безне тиз ракеталар көтә". 4. Айның исеме белән танышу - март 5. "Артык фигураны буя" уены 6. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	64 бит
Март	II	<p>Мәсьәләне алу, сан белән сан арасында туры килүне билгеләү, вакыт - тәүлекнең бер өлеше арасындагы ориентировка, күзәнәктәгә дәфтәрдә эшләү, өчпочмаклар, «зур», «кечерәк», «иң кечкенә» төшенчәләре.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - математик табышмак табарга, чишелешне язарга өйрәтүне дәвам итәргә; - язманы укырга өйрәтергә; - предметлар саны белән сан арасындагы тәңгәллекне билгеләргә; - тәүлекнең эзлеклелеге турындагы белемнәрен беркетү (иртә, көн, кич, төн); - өчпочмаклардан торган мәченең символик сурәтен күзәнәккә дәфтәрдә язарга өйрәтергә; - глазомерның үсешенә ярдәм итәргә; - сөйләмдә «зур», «азрак», «иң кечкенә» билгеләмәләрен кулланырга; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - үз-үзеңне контрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Табышмакны чиш» уены 2. "Рәссам хатасын төзәт" уены 3. Физкультминутка "Безне тиз ракеталар көтә". 4. «Дәрес яз» уены 5. "Өчпочмаклардан мәчене ясыйбыз" уены 6. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	66 бит
	III	<p>Мәсьәлэләрне чишү, табышмакларга җавап бирү, тәртип сәчеты, атна көннәре, ел фасыллары.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - математик табышмак табарга, карарны язарга өйрәтергә; - бурыч язудың укырга өйрәтергә; - табышмакларны тамашачы кабул итә торган мәгълүмат нигезендә чишәргә, табышмаклар нигезендә яткан шигъри образларны аңларга өйрәтергә; - фикерләүне үстөрергә; - тәртип сәчеты күнекмәләрен беркетергә, сорауларга күпме, нинди сан буенча җавап бирергә? - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; 	68 бит

		<p>- үз-үзеңне контрольдә тоту һәм үзбәя биһү күнекмәсен формалаштыру.</p> <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Куян кемне курка?» уены 2. «Мәсьәләне чиш» уены 3. Физкультминутка "Тизрәк әйт". 4. «Табышмакларны чиш» уены 5. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	
	IV	<p>Математик табышмакны чишү, кечерәкләрнең 10сы санын кушу, яфрактагы ориентлашу, анализга һәм синтезга, түгәрәккә, овал, өчпочмактыкка логик бурыч.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - математик табышмакны аңлауны дәвам итәргә, карарны язып алырга, язу укырга өйрәтергә; - кечерәк ике санның 10сын төзи белү; - «сул өске, аскы почмагы», «уң өске, аскы почмагы», «уртасы» төшенчәләрен беркетергә; - анализга һәм синтезга логик мәсьәләне хәл итәргә өйрәтергә; - геометрик фигуралар турында белемнәрне: түгәрәк, овал, өчпочмак; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - үз-үзеңне контрольдә тоту һәм үзбәя биһү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Табышмакларны чиш» уены 2. «Чәчәкләрне буяп бетер» уены 3. Физкультминутка "Үз урныңны тап". 4. «Рәсем ясыйбыз» уены 5. "Тап һәм буя" уены 6. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	70 бит
	I	<p>Мәсьәләләргә хәл итү, ай исеме белән танышу - апрель, закончалыклар, түгәрәк, квадрат, турыпочмактык, өчпочмактык урнаштыруга логик бурыч.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бурычлар төзәргә, язу язарга һәм язарга өйрәтүне дәвам итәргә; - ай исеме белән таныштыру - апрель; - Язның беренче ае - март турында белемнәрне ныгытырга; - туры килүгә билгеләүгә логик мәсьәләне хәл итәргә өйрәтүне дәвам итәргә; - геометрик фигуралар турында белемнәрне: түгәрәк, квадрат, турыпочмактык, өчпочмак; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - башкарылган эшне үзконтрольдә тоту һәм үзбәя биһү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Мәсьәләне төзе һәм чиш" уены 2. "Дәрес ясагыз" уены 3. Физкультминутка "Үз урныңны тап". 4. Айның исеме белән танышу - апрель 5. "Житмәгән фигураны яса" уены 6. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	71 бит
Апрель	II	<p>Тәртипле исәп, математик табышмакны чишү, пространствода ориентировка, шакмаклы дәфтәрдә эшләү.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сан һәм тәртип хисабын аеруда күнегүләргә ясарга; - сорауларга ничә, ничә урында жавап бирергә өйрәнергә? - математик табышмакны аңлай белү, язманы язып алу һәм уку; - үз-үзең, башка затка йөз тоту белүне ныгыту; - Бакчаны күзәнәккә дәфтәрдә ясарга өйрәтергә; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - үз-үзеңне контрольдә тоту һәм үзбәя биһү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Безнең түтәлдә нәрсә үсә" уены 2. «Отгадай загадку» уены 3. Физкультминутка «Сикер куянкай». 4. «Дәрес яса» уены 5. "Бака рәсемен яса" уены 6. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	73 бит
	III	<p>Ике кечерәктән 10 санын кушу, катлаулы форма предметын анализлау һәм синтезлау логик бурыч, өчпочмак, түгәрәк, трапеция, предметларны санаулы таякчыктан символлик сурәтләр.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - тәртип һәм сан сәтләргә күнекмәләрен беркетергә; - ничә, ничә урында сорауларга дәрес жавап бирә белү; - кечерәк ике санның 10 санын төзәргә, төзелеш нәтижәләрен язып алырга өйрәтергә; - исәп таякчыктан предметларның символлик сурәтләрен (йорт, чырышы, көймә) чыгарырга өйрәтүне дәвам итәргә; - анализга һәм синтезга логик мәсьәләне хәл итәргә өйрәтергә; - балыкның символлик сурәтендә геометрик фигураларны күрергә өйрәтергә; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - башкарылган эшне үзконтрольдә тоту һәм үзбәя биһү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрес барышы:</p>	75 бит

	<ol style="list-style-type: none"> 1. "Кем артынан кем?" уены 2. «Чэчэк рәсемен ясап бетер» уены 3. Физкультминутка «Сикер куянкай». 4. «Дәрес буя» уены 5. Исәп таяклары белән эшләү. 6. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	
	<p>IV</p> <p>Мәсьәләләрне, мисалларны чишү, саннарны предметлар саны белән чагыштыру, ай - май исеме белән танышу, айлар турында белемнәрне беркетү - март, апрель, саннар турында шигырьләр.</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - башкарылган эшне үзконтрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Мәсьәлә төзе» уены 2. «Считай, записывай» уены 3. И. Блюкинның саннар турындагы шигырьләрен кабатлау. 4. Физкультминутка «Сикер куянкай». 5. Айның исеме белән танышу – май 6. "Кем нинди үрнәк хәл итте" уены 7. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	76 бит
	<p>I</p> <p>Мәсьәләләрне чишү, табышмакларга җавап бирү, тәртип сәхәтә, атна көннәре, ел фасыллары. (кабатлау)</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - математик табышмак табарга, карарны язарга өйрәтергә; - бурыч язудын укырга өйрәтергә; - табышмакларны тамашачы кабул итә торган мәгълүмат нигезендә чишәргә, табышмаклар нигезендә яткан шигъри образларны аңларга өйрәтергә; - фикерләүне үстәрәргә; - тәртип сәхәтә күнекмәләрен беркетергә, сорауларга күпме, нинди сан буенча җавап бирергә? - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - үз-үзәңне контрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Куян кемне курка?» уены 2. «Мәсьәләне чиш» уены 3. Физкультминутка "Тизрәк әйт". 4. «Табышмакларны чиш» уены 5. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	68 бит
Май	<p>II</p> <p>1-9 саннар, закончалыклар билгеләүгә логик бурыч, югары - түбән, вакыт аралыгында ориентлашу - атна көннәре, ай исеме белән танышу - гыйнвар. (кабатлау)</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - математик табышмак табарга өйрәтергә; - карарны цифрлар һәм математик билгеләр ярдәмендә язарга; - 9 цифрны белән таныштырырга; - 9 санын язарга өйрәтергә; - ай исеме белән таныштырырга - гыйнвар; - атна көннәре исемнәре белән таныштырырга; - атна көннәрен шартлы билгеләр белән язарга (бер түгәрәк - дүшәмбе, ике - сишәмбе һ.б.); - закончалыклар билгеләүгә логик мәсьәләне хәл итәргә өйрәтергә; - сөйләмдә «иң югары», «түбәнрәк», «тагын да түбәнрәк», «иң түбән» төшенчәләрен куллана белү; «сүбән», «калкурак», «тагын да югарырак»; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - үз-үзәңне контрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Табышмакны чиш» уены 2. "9" саны белән танышу 3. Канатлы сүзләр белән танышу. 4. Физкультминутка «Куянга салкын утырып торырга». 5. Кышкы ай белән танышу - гыйнвар 6. "Рәсемне дәрес буяп бетер" уены 7. "Атна көннәре" уены 8. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	48 бит
	<p>III</p> <p>10 саны һәм саны, хисап таякчыкларыннан, көймәләрдән трапеция чыгару, күзәнәктәгә дәфтәрдә эшләү, ике охшаш рәсемдә аерма булу. (кабатлау)</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - математик табышмак табарга өйрәтергә; - 10 саны белән таныштырырга; - 10 санын язарга өйрәтергә; - геометрик фигура - трапеция белән таныштырырга; - хисап таякчыкларыннан трапеция чыгарырга өйрәтергә; - дәфтәрдә трапецияне күзәнәккә ясарга өйрәтергә; 	53 бит

		<ul style="list-style-type: none"> - охшаш ике рәсемдә аермалар табарга өйрәтергә; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - башкарылган эшне үзконтрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Табышмакны чиш» уены 2. “10” саны белән танышу 3. Урындыклар белән физкультминутка 4. Хисап таякчыкларыннан ясалган трапеция. 5. Трапецияне ршсем ясау 6. "Игътибар бул" уены 7. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	
	IV	<p>1 дән 10 га кадәр саннар, кечерәкләрдән 10 санын кушу, закончалыклар, түгәрәкләр, трапеция, өчпочмак, квадрат урнаштыруга логик бурыч. (кабатлау)</p> <p>Максат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 дән 10 га кадәр саннар яза белүне беркетергә; - саннар арасындагы мөнәсәбәтләрне аңларга өйрәтү; - кечерәк ике санның уннан ун санын төзәргә өйрәтергә; - закончалыклар билгеләүгә логик мәсьәләне хәл итәргә өйрәтергә; - геометрик фигуралар: трапеция, түгәрәк, квадрат, өчпочмак турында белемнәрне ныгытырга; - уку бурычын аңларга һәм аны мөстәкыйль башкарырга өйрәтү; - үз-үзеңне контрольдә тоту һәм үзбәя бирү күнекмәсен формалаштыру. <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Табышмакны чиш, саннарны язу 2. “Югалган санны яз” уены 3. Урындыклар белән физкультминутка 4. "Мисаллар күп, ә жавап бер" уены 5. "Житмәгән фигураларны ясагыз" уены 6. Башкарылган эшне контрольдә тоту һәм үзбәя. 	55 бит

“Танып белү» белем бирү өлкәсе буенча перспектив план

Ай	Атн а	Программа эчтәлеге	«Туган
Сентябрь	I	<p style="text-align: center;">Балалар бакчасы буйлап сәяхәт</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балалар бакчасына карата ярату хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның игътибарлылыкларын, куелган максатны аңлый белү сәләтен үстерү. 3. «Минем бакчам» дигән темага хикәя төзеп сөйләргә өйрәтү. <p>Сүзлек: ашханә, су коену бүлмәсе, кышкы бакча, ике катлы, салганнар</p>	13 бит
	II	<p style="text-align: center;">Төзелеш булган жиргә сәяхәт яки рәсем карау. «Хезмәткә хөрмәт»</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балаларда хезмәт кешесенә, төзүче һөнәренә хөрмәт тәрбияләү. 2. Бәйләнешле сөйләм һәм танып белү эшчәнлеген үстерү. 3. Балаларның өлкәннәр хезмәте турында күзаллауларын киңәйтү, төзүчеләр хезмәте белән таныштыру. <p>Сүзлек: һөнәрләр, штуркатурчы, ташчы, буяучы.</p> <p>Жиһазлар: слайдлар, рәсемнәр, туп.</p>	82 бит
	III	<p style="text-align: center;">«Башкалабыз – Казан»</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Туган якка мэхәббәт тәрбияләү. 2. Балаларның диалогик сөйләм, игътибарлылыгын үстерү. 3. Татарстан башкаласы Казан турында белемнәрнен тирәнәйтү, Татарстан символикасы һәм аның мөгънәсе белән таныштыру. <p>Сүзлек: эләм, тугра, башкала.</p> <p>Жиһазлар: Татарстан Республикасы картасы һәм символикасы (тугра, эләм), милли курчаклар, слайдлар, фоторәсемнәр, аудиоязмада жыр – «Туган жирем – Татарстан» (Г.Зәйнашева сүзләре, А.Ключарев көе).</p>	17 бит
	IV	<p style="text-align: center;">Су – яшәү чыганагы</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Табигатькә сак караш һәм мэхәббәт тәрбияләү. 2. Балаларның фикерне бер юнәлештә туплый белү сәләтен, игътибарлылыкларын үстерү. 3. Табигатьтә була торган үзгәрешләр турында балаларның күзаллауларын киңәйтү, яңгырның каен килеп чыгуын аңлату, табигатькә соклана һәм аның гүзәллеген күрә белергә өйрәтү. <p>Сүзлек: ләйсән яңгыр, эре яңгыр, яшенле яңгыр, суалчан.</p>	108 бит

		Жиһазлар: слайдлар яки рәсемнәр.	
Октябрь	I	«Бакча тирәли сәяхәт. «Жәйләр үтте, көзләр жигте» Бурычлар: 1. Балаларда көзге табигатьнең матурлыгына соклана белү, күзәтүчәнлек һәм кызыксынучанлык сыйфатлары тәрбияләү. 2. Үзләштерелгән сүзлек запасына таянып, агач, яфрак, үләннәрне, һава торышын тасвирлап сөйли белү күнекмәләрен үстерү. 3. Күзәтүләрдән чыгып нәтижә ясаганда, исем ясагыч һәм сыйфат дәрәжәләрен белдерүче кушымчалардан файдаланырга өйрәтү (яшыкелт, ямь-яшел, сап-сары, зәп-зәңгәр һ.б.). Сүзлек: яшыкелт, сап-сары, зәп-зәңгәр.	23 бит
	II	«Бакча тирәли сәяхәт. «Жәйләр үтте, көзләр жигте» Бурычлар: 1. Балаларда көзге табигатьнең матурлыгына соклана белү, күзәтүчәнлек һәм кызыксынучанлык сыйфатлары тәрбияләү. 2. Үзләштерелгән сүзлек запасына таянып, агач, яфрак, үләннәрне, һава торышын тасвирлап сөйли белү күнекмәләрен үстерү. 3. Күзәтүләрдән чыгып нәтижә ясаганда, исем ясагыч һәм сыйфат дәрәжәләрен белдерүче кушымчалардан файдаланырга өйрәтү (яшыкелт, ямь-яшел, сап-сары, зәп-зәңгәр һ.б.). Сүзлек: яшыкелт, сап-сары, зәп-зәңгәр.	23 бит
	III	Россия – зур дәүләт Бурычлар: 1. Балаларда туган илне ярату, башка милләт вәкилләренә карата хөрмәт тәрбияләү. 2. Балаларның хәтерен, логик фикерләү сәләтен, диалогик сөйләмен, кызыксынучанлыкларын үстерү. 3. Балаларның Россия башкаласы Мәскәү турындагы белемнәрен баепу, Россия символикасы турында мәгълүмат бирү. Сүзлек: эләм, тугра, бөркет, калкан. Жиһазлар: слайдлар, рәсемнәр, символика, уен өчен рәсемнәр.	88 бит
	IV	Уттан саклан! Бурычлар: 1. Ут чыгу куркынычы булган әйберләр белән сак булу сыйфаты тәрбияләү. 2. Балаларның үй-фикерләрен бер юнәлештә тулпый белү сәләтен, игътибарлылыкларын үстерү. 3. Янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләре белән танышуны давам итү, янгын чыгу очрагында үзләрен дәрәс тоту күнекмәләрен ныгыту. Сүзлек: янгын, ялкын, электр. Жиһазлар: рәсемнәр, машиналар.	111 бит
Ноябрь	I	Яшелчәләр күргәзмәсенә сәяхәт. «Көзге мөгжиза» Бурычлар: 1. Балаларда туган як табигатенә, яшелчәләргә карата сакчыл караш тәрбияләү. 2. Балаларның ижади күзаллауларын, күзәтүчәнлекләрен, логик фикерләү сәләтен үстерү. 3. Яшелчәләр турындагы белемнәрен системалаштыру, алган белемнәрен уен барышында кинрәк һәм ижади якын килеп файдалану күнекмәләрен камилләштерү. Сүзлек: кисмәк, жиз бүкән, чүлмәк, яшелчә, тәм. Жиһазлар: төрле формаларга кереп үскән яшелчәләр.	26 бит
	II	Яшелчәләр күргәзмәсенә сәяхәт. «Көзге мөгжиза» Бурычлар: 1. Балаларда туган як табигатенә, яшелчәләргә карата сакчыл караш тәрбияләү. 2. Балаларның ижади күзаллауларын, күзәтүчәнлекләрен, логик фикерләү сәләтен үстерү. 3. Яшелчәләр турындагы белемнәрен системалаштыру, алган белемнәрен уен барышында кинрәк һәм ижади якын килеп файдалану күнекмәләрен камилләштерү. Сүзлек: кисмәк, жиз бүкән, чүлмәк, яшелчә, тәм. Жиһазлар: төрле формаларга кереп үскән яшелчәләр.	26 бит
	III	Савыт-саба кибетенә сәяхәт Бурычлар: 1. Балаларда савыт-сабага карата сакчыл караш тәрбияләү. 2. Балаларның күзәтүчәнлекләрен, логик фикерләү сәләтен, диалогик һәм монологик сөйләмен үстерү. 3. Савыт-сабалар кибете турында белемнәрен тулыландыру, тәрбияче үрнәгендә кечкенә хикәяләр төзеп сөйләргә өйрәтү. Сүзлек: чынаяк, чәнечке, пычак, чөйнек, кәстрүл, кашык, чүмеч, сатучы, сатып алуучы, киштә.	41 бит

Декабрь	IV	<p align="center">Савыт-саба кибетенэ сяхэт</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда савыт-сабага карата сакчыл караш тэрбиялэу. 2. Балаларнын күзэтүчэнлеклэрен, логик фикерлэу сэлэтен, диалогик һәм монологик сөйлэмен үстөрү. 3. Савыт-сабалар кибете турында белемнэрен тулыландыру, тэрбияче үрнэгендэ кечкенэ хикэялэр төзөп сөйлэргэ өйрэтү. Сүзлек: чынаяк, чәнечке, пычак, чөйнек, кэструл, кашык, чүмеч, сатучы, сатып алуучы, киштэ.</p>	41 бит
	I	<p align="center">Савыт-саба кибетенэ сяхэт</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда савыт-сабага карата сакчыл караш тэрбиялэу. 2. Балаларнын күзэтүчэнлеклэрен, логик фикерлэу сэлэтен, диалогик һәм монологик сөйлэмен үстөрү. 3. Савыт-сабалар кибете турында белемнэрен тулыландыру, тэрбияче үрнэгендэ кечкенэ хикэялэр төзөп сөйлэргэ өйрэтү. Сүзлек: чынаяк, чәнечке, пычак, чөйнек, кэструл, кашык, чүмеч, сатучы, сатып алуучы, киштэ.</p>	41 бит
	II	<p align="center">Тэжрибэ. «Суның үзенчэлеклэре»</p> <p>Бурычлар: 1. Яшэу чыганагы булган суга сак караш тэрбиялэу. 2. Балаларнын күзэллэуларын, мөстэкыйль фикер йөртэ белү сэлэтен үстөрү. 3. Гади тэжрибэлэр һәм уеннар аша балаларнын су үзенчэлеклэре турындагы белемнэрен тирәнэйтү. Сүзлек: халэт, салават күпере. Жиһазлар: бал кашыгы, сулы, сөтле стакан, тоз, елга комы, термос, пыяла, күбекле су, салам таякчыклары.</p>	110
	III	<p align="center">Киём-салым кибетенэ сяхэт</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда киёмнэргэ карата зэвык, сакчыл караш тэрбиялэу. 2. Тэрбияче биргэн соруларга төгэл жавап кайтара белү күнекмэсен үстөрү. 3. Тормышта тышкы кыяфэтнең дә мөһимлеген аңлауларына ирешү; өс-баш, аяк киёмнэрен чагыштырырга, төркемнэргэ аерырга өйрэтү. Сүзлек: бизи, шал, бүрек, башлык – баш киёмнэре; өс (аяк) киёмнэре. Эшчэнлек киём-салым кибетендэ уздырыла.</p>	46 бит
Январь	IV	<p align="center">Киём-салым кибетенэ сяхэт</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда киёмнэргэ карата зэвык, сакчыл караш тэрбиялэу. 2. Тэрбияче биргэн соруларга төгэл жавап кайтара белү күнекмэсен үстөрү. 3. Тормышта тышкы кыяфэтнең дә мөһимлеген аңлауларына ирешү; өс-баш, аяк киёмнэрен чагыштырырга, төркемнэргэ аерырга өйрэтү. Сүзлек: бизи, шал, бүрек, башлык – баш киёмнэре; өс (аяк) киёмнэре. Эшчэнлек киём-салым кибетендэ уздырыла.</p>	46 бит
	II	<p align="center">«Су һәм кояш – безнең белән гел юлдаш»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда үз сәламәтлеклэренэ карата игътибарлылык, сак караш тэрбиялэу. 2. Балаларнын үз фикерлэрен дөрес итеп житкерэ белү күнекмэлэрен үстөрү, сәламәт яшэу рәвшенэ омтылыш булдыру. 3. Балаларга сәламәтлекне саклауда табигатьнең әһәмиятен аңлату, чыныгу чаралары белән таныштыру. Сүзлек: талпына, армый-талмый, чыныккан, таза. Жиһазлар: рәсемнэр, слайдлар. Матур әдәбият: К.В.Закирова. «Балачак аланы», 306 бит.</p>	49 бит
	III	<p align="center">«Су һәм кояш – безнең белән гел юлдаш»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда үз сәламәтлеклэренэ карата игътибарлылык, сак караш тэрбиялэу. 2. Балаларнын үз фикерлэрен дөрес итеп житкерэ белү күнекмэлэрен үстөрү, сәламәт яшэу рәвшенэ омтылыш булдыру. 3. Балаларга сәламәтлекне саклауда табигатьнең әһәмиятен аңлату, чыныгу чаралары белән таныштыру. Сүзлек: талпына, армый-талмый, чыныккан, таза. Жиһазлар: рәсемнэр, слайдлар. Матур әдәбият: К.В.Закирова. «Балачак аланы», 306 бит.</p>	49 бит
Февраль	IV	<p align="center">«Предметларнын бер хәлдән икенче хәлгә күчүе»</p> <p>Бурычлар: 1. Туган як табигатендә үзгәрешлэргэ карата кызыксынучанлык тэрбиялэу. 2. Балаларнын күзэтүчэнлеген, фикерлэу сэлэтен һәм сөйлэмен үстөрүнэ дэвам итү. 3. Кайбер әйберлэрнең бер хәлтән икенче хәлткә керүен тэжрибэ ясау юлы белән күзәтеп, балаларнын белемнэрен тирәнэйтү. Сүзлек: карлану, кар салу, карлы-бозлы, карлы-буранлы. Жиһазлар: тэжрибэ өчен филтр. Эшчэнлек табигатьтэ уза.</p>	57 бит
	I	<p align="center">«Камканы күзәтү»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда табигатьтәге тереклек иялэренэ карата сак караш тэрбиялэу.</p>	124 бит

		<p>2. Образлы күзаллау сэлэтен, күзэтүчәнлеклэрен, диалогик сөйләмне үстерү.</p> <p>3. Табиғаттә яшәүче бөжәкләр белән таныштыруны дәвам итү; камка турында үзләренең белгәннәрен бәйләнешле итеп сөйләргә өйрәтү.</p> <p>Сүзлек: камка, тәти кош, каты канат, кондыз оча, яфракка куна.</p> <p>Җиһазлар: камка рәсеме, туп.</p> <p>Матур әдәбият: Ф.Ю.Юсупов. «Гөлбакча», 161 бит</p>	
	II	<p align="center">«Предметларның бер хәлдән икенче хәлгә күчүе»</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Туган як табигатендәге үзгәрешләргә карата кызыксынучанлык тәрбияләү. 2. Балаларның күзәтүчәнлеген, фикерләү сәләтен һәм сөйләмнен үстерүне дәвам итү. 3. Кайбер әйберләрнең бер хәләттән икенче хәләткә керүен тәҗрибә ясау юлы белән күзәтеп, балаларның белемнәрен тирәнәйтү. <p>Сүзлек: карлану, кар салу, карлы-бозлы, карлы-буранлы.</p> <p>Җиһазлар: тәҗрибә өчен фильтр.</p> <p>Эшчәнлек табигаттә уза.</p>	57 бит
	III	<p align="center">Балалар бакчасы тирәли экскурсия. «Җимнәр сибәм кошларга»</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балаларда кошларга сакчыл караш, кайгыртучанлык тәрбияләү. 2. Чагыштыру, күзәтүчәнлек, кызыксынучанлык күнекмәләрен үстерү. 3. Балаларның кошлар турында белемнәрен баету, өлкәннәр ярдәмендә жимлекләр куярга өйрәтү. <p>Сүзлек: жим, жимлек.</p> <p>Җиһазлар: кышлаучы кошларның битлекләре, жимлек. Эшчәнлек табигаттә үтә.</p> <p>Матур әдәбият: Ф.Ю.Юсупов. «Гөлбакча», 70 бит.</p>	61 бит
	IV	<p align="center">Балалар бакчасы тирәли экскурсия. «Җимнәр сибәм кошларга»</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балаларда кошларга сакчыл караш, кайгыртучанлык тәрбияләү. 2. Чагыштыру, күзәтүчәнлек, кызыксынучанлык күнекмәләрен үстерү. 3. Балаларның кошлар турында белемнәрен баету, өлкәннәр ярдәмендә жимлекләр куярга өйрәтү. <p>Сүзлек: жим, жимлек.</p> <p>Җиһазлар: кышлаучы кошларның битлекләре, жимлек. Эшчәнлек табигаттә үтә.</p> <p>Матур әдәбият: Ф.Ю.Юсупов. «Гөлбакча», 70 бит.</p>	61 бит
Март	I	<p align="center">Балалар бакчасы тирәли экскурсия. «Җимнәр сибәм кошларга»</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балаларда кошларга сакчыл караш, кайгыртучанлык тәрбияләү. 2. Чагыштыру, күзәтүчәнлек, кызыксынучанлык күнекмәләрен үстерү. 3. Балаларның кошлар турында белемнәрен баету, өлкәннәр ярдәмендә жимлекләр куярга өйрәтү. <p>Сүзлек: жим, жимлек.</p> <p>Җиһазлар: кышлаучы кошларның битлекләре, жимлек. Эшчәнлек табигаттә үтә.</p> <p>Матур әдәбият: Ф.Ю.Юсупов. «Гөлбакча», 70 бит.</p>	61 бит
	II	<p align="center">Төркемдә уен оештыру. «Зоопаркка сәяхәт»</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кыргыз хайваннарга карата кайгыртучанлык һәм зоопаркта үз-үзеңне тоту белү сыйфатлары тәрбияләү. 2. Уеннар һәм тирә-юнь белән танышу барышында балаларның бәйләнешле сөйләм телен, логик фикерләү сәләтен үстерү. 3. Кыргыз хайваннар һәм аларның үзенчәлекләре турында белемнәрен баету. <p>Сүзлек: бурсык, маймыл, арыслан, фил.</p> <p>Җиһазлар: өстәл өсте зоопаркы, уенчыклар, рәсемнәр.</p>	66 бит
	III	<p align="center">«Җир өсте, һава һәм су транспорты»</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балаларда урамда игътибарлылык һәм транспорт хезмәткәрләренә ихтирам тәрбияләү. 2. Транспорт турындагы күзаллауларын киңәйтү, фикерләү сәләтен үстерү. 3. Балаларны транспорт төрләре белән таныштыруны дәвам итү, аларның исемнәрен истә калдыру, кулланылышын белү. <p>Сүзлек: коры жир, су юлы, тимер юл, һава юлы.</p> <p>Җиһазлар: төрле транспорт рәсемнәре, төрле транспорт йөртүчеләрнең рәсемнәре: «Тракторчы», «Машинист», «Комбайнчы», «Очучы», «Машина йөртүче».</p>	74 бит
	IV	<p align="center">«Машина йөртүче һәм жәүлене кисәтүче куркынычсызлык билгеләре»</p> <p>Бурычлар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балаларда урамда, жәмәгәт транспортында, торақ зонасында үз-үзеңне тоту культурасын тәрбияләү. 2. Юлларда күзәтүчәнлекне, фикерләү мөстәкыйльлеген, игътибарлылыкны үстерү. 3. Юл билгеләрен аера белү, юлда хәвефсезлек кагыйдәләрен өйрәнүне дәвам итү. <p>Сүзлек: тынчы, боеручы, мәгълүмат бирүче, кисәтүче, хезмәт күрсәтү.</p> <p>Җиһазлар: урам макеты, юл билгеләре, рәсемнәр, руль.</p>	78 бит

Апрель	I	<p align="center">Өңгәмә. «Велосипед – минем дустым»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда юлда үз-үзенне тоту культурасын тәрбияләү. 2. Бирелгән мәгълүматны тыңлый белү һәм үзләштерүне формалаштыру, мөстәкыйль фикер йөртә белү, коммуникатив сәләтләр өстөрү. 3. Велосипедта хәвефсез йөрү кагыйдәләрен өйрәтү. Сүзлек: велошлем, терсәкчә, руль, утыргыч, чылбыр, багажник. Жиһазлар: юл билгеләре, велосипедның өлешләре төшерелгән рәсемнәр, шәһәр макеты, велосипед. Матур әдәбият: К.В.Закирова. «Балачак аланы», 414 бит.</p>	80 бит
	II	<p align="center">Галәм киңлекләре</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда беренче очучы Ю.Гагарин белән танышу аша илебезгә карата горурлык хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның образлы күзаллауларын, ижадилыкларын, хәтерен үстөрү. 3. Балаларга Кояш системасы, планеталар турында элементар белешмә бирү, алар турында күбрәк беләсе килү теләге уяту. Сүзлек: галәм, орбита, планета, глобус, космонавт, ракета, Кояш системасы. Жиһазлар: слайдлар, рәсемнәр, глобус, «Космоска очучы» рәсеме. Матур әдәбият: К.В.Закирова. «Балачак аланы», 432 бит.</p>	117 бит
	III	<p align="center">Тәҗрибә. «Кояш, су, һаваның үсемлекләр өчен әһәмияте»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда үсемлекләргә күзәтә белү сыйфаты, тирә-юньгә кызыксынучанлык тәрбияләү. 2. Гади генә тәҗрибәләр ясап, балаларның хәтерен, игътибарлылыгын, логик фикерләү сәләтен үстөрү, халык авыз ижатына кызыксынуларын арттыру. 3. Балалар белгән табигать күренешләрен күзәтеп, алар арасында үзара бәйләнеш булуы турында нәтижә чыгарырга өйрәтү. Сүзлек: кислород, углекислый газ. Жиһазлар: ике төрле шартларда үскән бүлмә гөлләре, дидактик уен өчен материал.</p>	115 бит
	IV	<p align="center">Балалар бакчасы тирәли максатчыл күзәтү</p> <p>Бурычлар: 1. Туган ягыбызда була торган язгы табигать күренешләренә соклану хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның күзаллау, фикерләү, акыл сәләтен үстөрү. 3. Максатчыл күзәтү аша балаларны язгы табигать күренеше белән таныштыру. Сүзлек: саба жиле, йомшак жил, гөрләвек, каурый, бүртте, ләйсән яңгыр. Эшчәнлек табигатьтә уза.</p>	96 бит
Май	I	<p align="center">Тәҗрибә үткәру. «Суган утырту»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда суган үстөрү теләге тудыру, хезмәткә хөрмәт тәрбияләү. 2. Балаларның логик фикер йөртү күнекмәләрен үстөрү. 3. Суганның файдалы яшелчә икәнә турында төшенчә бирү; суган үстөрү турында белемнәрен тулыландыру. Сүзлек: жылылык, яктылык, итләч, йомры. Жиһазлар: чиләк, туфрак, тартма, утырту өчен суганчалар, сулы лейка, тартмада һәм түтәлдә үскән суган рәсемнәре.</p>	101 бит
	II	<p align="center">Уен-викторина: «Кошлар – безнең дусларыбыз!»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда кошларга, барлык тереклек ияләренә карата мәрхәмәтлелек, кайгыртучанлык хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның күзаллай, тасвирлай белү сәләтен, бәйләнешле сөйләмен, ижади мөмкинлекләрен үстөрү. 3. Балаларга кошлар турында белешмә бирү, тышкы билгеләренә карап танырга, исемнәрен әйтергә өйрәтүне дәвам итү. Сүзлек: сырт, туена, ерткыч, купшы, зирәк, кәеф. Жиһазлар: аудиоязмада «Кошлар тавышы», туп, интерактив такта, рәсемнәр.</p>	103 бит
	III	<p align="center">«Минем яраткан спорт төре»</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда ихтыяр көче, сабырлык, кыюлык, уен кагыйдәләрен үтәү сыйфатлары тәрбияләү. 2. Танып белү һәм мөстәкыйль фикерләү эшчәнлеген үстөрү. 3. Үз теләкләрен башкаларныкы белән яраклаштырырга, иптәшләре алдында жаваплылык хисе тоярга өйрәтү. Сүзлек: көрәшче, милли көрәш, баскетбол, волейбол, футбол, теннис. Жиһазлар: спорт төрләре турында слайдлар яисә рәсемнәр, уеннар өчен спорт жиһазлары, аудиоязмада «Мин спортчы» жыры (Р.Вәлиева сүзләре, И.Якупов көе).</p>	106 бит
	IV	<p align="center">Урман-жиребезнең матурлыгы, байлыгы</p> <p>Бурычлар: 1. Балаларда урманга һәм анын байлыкларына сак караш тәрбияләү. 2. Кешеләр тарафыннан табигатьне сакларга кирәклеген турында нәтижә чыгара белү, логик фикер йөртә белү сәләтен үстөрү.</p>	122 бит

	3. Балаларның урман, андагы тереклек турындагы белемнәрен тирәнәйтү, мул табигатьнең кеше тормышында әһәмиятен аңлату. Сүзлек: урман, сәяхәтче, яшел доктор, сукмак, бака яфрагы, энже чәчәк. Жиһазлар: дару үләннәре рәсемнәре, туп. Эшчәнлек табигатьтә уздырыла.	
--	--	--

«Сәнгать ижаты» белем бирү өлкәсенең рәсем ясау буюнча перспектив планы

Ай	Атна	Программа эчтәлеге	Кулланылган әдәбият
Сентябрь	I	1.Тема: «Төрле төстәге әкият» Максат: Мәктәпкәчә яшьтәге балаларны натюрморт (жиләк-жимеш һәм яшелчәләр) планлы натюрморт белән таныштырырга. Кызгылт-сары төсләр булдыру һәм куллану күнекмәләрен формалаштыру. Рәсемне, күз үлчәмен төсләр белән кабул итү. Сәнгать-эстетик хисләргә һәм рәсем эшчәнлегенә мөһабәтне яңартырга. Дәрес барышы: 1. “Хат” шигырен уку 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.	Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлеген эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 16 бит
		2. Тема: «Рус чибәре» Максат: натюрмортның (яшелчәнен) план төзү эшчәнлегендә төзү һәм куллану күнекмәсен камилләштерү. Яшел төсләргә сайлап алу, булдыру һәм алардан файдалану күнекмәсен ижади активлыкны һәм игътибарлыкны үстерү. Белем бирү эшчәнлеге процессында партнерлык мөнәсәбәтләрен тәрбияләргә. Дәрес барышы: 1. “Кәрзиндә дөрес җавап табышмакка тап” уены 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.	Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлеген эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 18 бит
	II	1.Тема: «Көзгә натюрморт» Максат: мәктәпкәчә яшьтәге балаларны балавыз ваклыклары һәм аларның үзлекләре белән рәсемдә таныштырырга. Чәчәкләр һәм төсләр төрлеләнгәннән файдаланып, көзгә яфрактарны һәм гөмбәләргә сурәтләр күнекмәсен формалаштыру. Рәсемдә көзгә күренешләргә натюрмортлар ярдәмендә тапшыруда күзәтүчәнлекне үстерергә. Эстетик хисләргә, көзгә табигать матурлыгын тәрбияләргә. Дәрес барышы: 1. “Гөмбәләргә” Ольга Воробьева рәсемен карау 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.	Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлеген эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 19 бит
		2.Тема: «Рус киендәге табигый мотивлар» Максат: мәктәпкәчә яшьтәге балаларны чигү элементлары белән таныштырырга, балаларны славян чигешендә табигый элементлар табарга этәрергә. Славян чигүенә декоратив бизәген төзүдә чамаларга. Рәсем сурәтендә күзәтүчәнлек, төгәллек үстерергә. Гамәли рәсемгә кызыксыну тәрбияләү. Дәрес барышы: 1. Презентация аша элек рус халкына сәяхәт 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.	Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлеген эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 20 бит
	III	1.Тема: «Күңелле жәй» Максат: Жәйгә тәэсирләрне рәсемдә чагылдыру өчен шартлар тудырырга. Кеше хәрәкәтен тапшырып, гади сюжетлар ясарга өйрәтергә. Балаларның диалогик сөйләм, яшьтәшләре белән сөйләм бәйләнешен үстерергә. Рәсемдә сурәтләрне тасвирлауга китерергә. Эштәгә төгәллекне тәрбияләргә. Дәрес барышы: 1. Әңгәмә ничек жәй үткәрдәк, шигырь «Күңелле жәй» 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.	И.А. Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду», стр. 20

Октябрь		2.Тема: «"Безнең паркта агачлар"»		
		<p>Максат: Яфраклы агачларны рәсем ясарга, кәүсәсә һәм кәүсәсә һәм ябалдашлары (каен, имән, усак), төсләре төзелешенең үзгәртүләре үзгәртүләрен тапшырырга кирәк. Буяулар, карандашлар һәм башка материаллар белән рәсем ясауда техник күнекмәләрен үстәрергә. Төрле сурәт чаралары кулланып, сәнгатьле образлар булдыруга сәләтне амилләштерү һәм үстерү. Эштәге төгәлләкне тәрбияләргә.</p> <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. шигырьләр И. Токмакова агачлар турында 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	И.А.Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду», стр. 32	
	IV		1.Тема: «Жиләк белән ботак»	
			<p>Максат: Балаларны жиләк-жимеш белән таныштыруны дәвам итәргә. Картинкадан ясарга, яфрактарның формасын, жиләкләрнең урнашуын һәм төсен дәрес тапшырырга кирәк. Композиция буенча кәгазьне тутыра белү.</p> <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жиләкләр белән рәсем карау 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 11 бит
			2.Тема: «Хохлом жиләкләр»	
			<p>Максат: Балаларда халык ижатына мөһабәт тәрбияләү. Үсемлек-үләннәр орнаментын: керфекчәкләр, үләннәр, мысклар, завиткалар, яфрактар, жиләкләр аерып күрсәтәргә кирәк. Турыпочмаклыкта бизәкләр төзү осталыгын үстерү. Төсләргә чиратлаштырырга өйрәтәргә. Сәнгать тәмен үстәрергә.</p> <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Хохлама авылы турында мәгълүмәт. 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 11 бит
I		1.Тема: «Туган як урманнары»		
		<p>Максат: Балаларны, каен, миләш кебек агачларны сурәтләп, чәчәкле гамма кулланып, аларның төр үзгәртүләрен, көзгә яфрактарны тасвирларга. Көзгә табигатьне тамаша белән каршы алу һәм бу хисләргә рәсемдә тапшырырга. Рус табигате матурлыгына мөһабәт тәрбияләү</p> <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рәсем “Миләш” И.Габаря карау, көз турында шигырьләр. 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 37 бит	
		2.Тема: «Күктә болыт йөгәрдә»		
		<p>Максат: Балаларны, буяулар кушылу алымын кулланып, агач ябалдашларының көзгә колоритын тапшырырга мәжбүр итәргә. Бүлгәләнгән һәм күлгәле ярымтоннарны табу күнекмәсен камилләштерү, табигатьнең аерым элементларын сурәтләү фонына тасвирлауда. Күз күремен үстерү, табигатьнең көзгә матурлыгын төсләр белән кабул итү. Сәнгать-эстетик хисләр, табигатькә мөһабәт хисе тәрбияләү.</p> <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рәсем “Болыт” А. Куиндци карау, М. Ходякова шигыре 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 38 бит	
II		1.Тема: «Урманны бизәклә итеп өеп күяргә...»		
		<p>Максат: рәссамнар, шагыйрьләр, композиторлар эсәпләрендә мәктәпкәчә яшьтәге балаларны чагыштырып һәм көзгә табигать образларын анализлап карарга. Балаларны мөстәкыйль рәвештә пейзаж ясарга, бөек рәссам-пейзажистларның таныш картиналарына таянып, Левитан, Габаря, А.В. Ефремовның таныш картиналарына таянырга. Көзгә пейзаж сурәтенә ижади якын килүләргә үстәрергә. Эштә төгәлләк, табигатькә мөһабәт тәрбияләргә.</p> <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. И.Бунин шигыре 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 40 бит	
		2.Тема: «Көзгә агач»		
		<p>Максат: ата-бабаларыбызның мәдәни мирасы графикасы булган балаларны таныштырырга. Халык алымнары сюжетын төзүдә лубочный графика стилиндә карарга. Чәчәкле кабул итү, күз күреме, кәгазь битендә ориентировка үстерү. Ата-бабаларыбызның мәдәни мирасына мөһабәт тәрбияләү</p> <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лубочная графика дөньясына сәяхәт. 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 41 бит	

Ноябрь	III	<p align="center">1.Тема: "Түгэллэрдэн табышмаклар" (табышмаклар һәм шигырлэр эчтэлеге буенча рәсем)</p> <p>Максат: Яшелчэлэрнең формасын һәм характерлы үзенчәлекләрэн табышмакларда тасвирлау буенча тапшырырга кирәк. Матур төслэр һәм фантазия образларын булдырырга. Кирәкле төсмер алу өчен буяуларны катнаштыруны дәвам итэргә. Балаларның яхшы таныш табигать объектлары турында күзаллауларын ныгытырга. Эдәплелек, ижатка кызыксыну тәрбияләү.</p> <p>Дәрес барышы: 1. Табышмаклар 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә..</p>	И.А Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду», стр. 44
		<p align="center">2.Тема: «Көзгә яфраклар» (натурадан рәсем)</p> <p>Максат: Балаларны табигатьтән рәсем ясарга, көзгә яфракларның формасын һәм төсөн күрсәтергә өйрәтергә. Сынлы техниканы камилләштергә (катлаулы төсмерләр алу һәм көзгә колоритны тапшыру өчен акварель буяулар кушарга). Рәсем алуның яңа ысулы белән таныштырырга - буяуны кәгазьгә төшерергә һәм аларны кәгазьгә бастырырга. Объектларның һәм табигать күренешләрен характерлы билгеләрэн тапшыру телгә тудырырга. Сыйфатлы нәтижеләргә ирешү, табигатькә сакчыл һәм кайгыртучан караш тәрбияләү.</p> <p>Дәрес барышы: 1. О. Дриз “Нәрсә булды?” шигыре 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	И.А Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду», стр. 50
	IV	<p align="center">1.Тема: «Көрпә» (Йомарланган кәгазь кисеге)</p> <p>Максат: Төзелә торган предметның фактурасы үзенчәлекләрэн чагылдырырга кирәк. Табышмакларны таныганда образлы фикерләүне үстерергә.</p> <p>Дәрес барышы: 1. Табышмак 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 23 бит
		<p align="center">2.Тема: «Тиен» (Сангина белән рәсем)</p> <p>Максат: Балаларны яңа материал - сангина белән таныштырырга (балчык нигезендә эшләнгән көрән төстөгә таяк белән). Сангина белән рәсем ясаганда, хайванның мехын тапшыру өчен контурларын сүндереп (йомшартып) жинел, лайла хәрәкәтләрэн үстерергә. Балаларны график алымнар белән сурәтләргә өйрәтергә. Табышмакларны таныганда образлы фикерләүне үстерергә.</p> <p>Дәрес барышы: 1. Сангина белән танышу 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 24 бит
	I	<p align="center">1.Тема: «Аквариум яшәүчеләре»</p> <p>Максат: формалар һәм төсләр төрлелеген аерып, аквариум балыкларын сурәтләү күнекмәсен формалаштыру. Балаларны әйләнә-тирә су асты мохите элементлары белән тулыландырырга. Тамаша кабул итү, ирекле игътибар үстерү. эхлакый хисләр тәрбияләү - балыклар турында кайгырту телгә.</p> <p>Дәрес барышы: 1. Табышмак 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлеген эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 56 бит
		<p align="center">2.Тема: «Кышлый торган кошлар»</p> <p>Максат: Рәсемдә кыргыз кошлар образларын хәрәкәтгә арттырырга. Рәсемне сюжет образлары белән тулыландырырга. Рәсемдә гади карандаш һәм балавыз вагы куллану күнекмәсен камилләштерү. Чәчәкле кабул итү, сурәтнең төсләр гаммасын сайлауда инициатива һәм мөстәкыйльлек үстерү. төс хисе, эхлакый сыйфатлар тәрбияләү - кырыс кышкы чорда кошлар турында кайгырту телгә</p> <p>Дәрес барышы: 1. Туган якта кышлый торган кошлар турында әңгәмә 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлеген эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 57 бит
II		<p align="center">1.Тема: «Әшәке үрдәк баласы»</p> <p>Максат: балаларны, кош һәм кош балаларының үзенчәлекләрэн чагылдырып, гади карандаш белән рәсем ясарга мәжбүр итэргә. Сурәтне жыйганда карандаш басымын көйләү күнекмәсен камилләштерү. Кошлар каурайларын сурәтләүдә төсләр кабул итү һәм мөстәкыйль карар чыгару. Кошларга мэхәббәт һәм аларга кырыс кышкы шартларда ярдәм итү телгә тәрбияләү</p> <p>Дәрес барышы:</p>	Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлеген эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 58 бит

		<p>1. «Өшөкө үрдөк баласы» экиятенэ иллюстрациялар</p> <p>2. Рәсем ясау</p> <p>3. Нәтижә.</p>	
		<p align="center">2.Тема: «Безнең урманда»</p> <p>Максат: Рәсемдә кыргыз урман жәнлекләре образларын тәкъдим итәргә. Хайванның тышкы кыяфәтен тапшыруның төсләр чишелешен сайлап алу күнекмәсен камилләштерү. Контураны вак, куче штрихлар белән пөхтә буяганда сөртергә. Чәчәкле кабул итү, вак моторика үстерү. Тере табигатькә карата төгәллек һәм мэхәббәт тәрбияләргә</p> <p>Дәрес барышы:</p> <p>1. Туган як урманнары турында әңгәмә</p> <p>2. Рәсем ясау</p> <p>3. Нәтижә.</p>	<p>Н.А. Карпухина Белем биру эшчәнлегенә эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 61 бит</p>
	III	<p align="center">1.Тема: "Алтын хохлома һәм алтын урман" (декоратив)</p> <p>Максат: Балаларны халык декоратив - гамәли сәнгатенә төрле төрләре белән таныштыруны дәвам итәргә. «Алтын хохлома» үзенчәлеген билгели торган сәнгатә элементларын күрергә: предметлар, материал, эзерләү технологиясе, колориты, бизәкләре. Кәгазьдә үсемлек элементларыннан (үлән, кудрин, жиләкләр, чәчәкләр) хохлом язуы мотивлары бунча бизәкләр ясарга кирәк. Техник күнекмәләренә үстерү - чук белән оста файдалана белү: чук очы белән рәсем ясау, бөтен чук белән рәсем ясау, төрле юнәлешләрдә иркен хәрәкәт итү. Көн күреш мәдәниятенә һәм сәнгатә предметларына эстетик мөнәсәбәт тәрбияләргә.</p> <p>Дәрес барышы:</p> <p>1. Хохлама рәсемнәре белән танышуны дәвам итү.</p> <p>2. Рәсем ясау</p> <p>3. Нәтижә.</p>	<p>И.А Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду», стр. 66</p>
		<p align="center">2.Тема: "Төлкә - кумушка" (сюжетлы)</p> <p>Максат: Әдәби әсәр темасын ачып, геройларның характерын һәм кәефен күрсәтеп, рәсем ясарга кирәк. Таныш экиятләренә күрсәтү белән кызыксынуны һәркем өчен аңлаешлы итеп күрсәтергә тәэсирле чаралар белән. Сюжет тапшыруының кабул итүләре белән таныштырырга: алгы планда зуррак итеп сурәтләнгән төп нәрсәне аерып күрсәтергә; объектлар арасындагы мөгънәви һәм пропорциональ бәйләнешләрен тапшырырга.</p> <p>Композиция күнекмәләрен үстерү (персонажларның һәм предметларның пространствода урнашуын күрсәтү). Эстетик тәм һәм төсләр хисе тәрбияләргә.</p> <p>Дәрес барышы:</p> <p>1. Экиятнең геройларын хискә тешергә</p> <p>2. Рәсем ясау</p> <p>3. Нәтижә.</p>	<p>И.А Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду», стр. 74</p>
	IV	<p align="center">1.Тема: «Бүрек һәм бияләйләр»</p> <p>Максат: Киём предметларын ясарга өйрәтергә. Бизәкләренә мөстәкыйль уйлап табарга һәм киёмне бер стильдә һәм төстә бизәүне дәвам итәргә. Композиция һәм ритм хисе формалаштырырга.</p> <p>Дәрес барышы:</p> <p>1. Уен ситуациясе</p> <p>2. Рәсем ясау</p> <p>3. Нәтижә.</p>	<p>Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 29 бит</p>
		<p align="center">2.Тема: «Сарафандагы Аленушка»</p> <p>Максат: Балаларны киём-салым чигү тарихы белән таныштыруны дәвам итәргә. Чикләнгән эйберләренә күрсәтергә. Рус халык киёменә үзенчәлекле үзенчәлекләрен - сарафан һәм күлмәкләрен тапшырырга кирәк. Халык мәдәниятенә хөрмәт уятырга.</p> <p>Дәрес барышы:</p> <p>1. Экиятләргә иллюстрацияләр карау</p> <p>2. Рәсем ясау</p> <p>3. Нәтижә.</p>	<p>Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 30 бит</p>
Декабрь	I	<p align="center">1.Тема: «Безнең беренче иллюстрацияләр»</p> <p>Максат: Балаларны таныш экиятләренә эчтәлеге бунча сюжет ясарга мәжбүр итәргә. «Рәссам-иллюстратор» төшенчәсен кертергә, үзбездә рәссам-иллюстраторлар Ю.А. Васнецов, Е.М. Рачев ижаты белән таныштырырга. Күзәтүчәнлекне, вак моториканы үстерергә. Сәнгатә ижатына мэхәббәт тәрбияләү</p> <p>Дәрес барышы:</p> <p>1. Экиятләргә иллюстрацияләр карау</p> <p>2. Рәсем ясау</p> <p>3. Нәтижә.</p>	<p>Н.А. Карпухина Белем биру эшчәнлегенә эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 76 бит</p>

	<p align="center">2.Тема: «Әкиятләрнен геройлары»</p> <p>Максат: Балаларны рәсемдә таныш әкиятләр героеның конкрет образын тудырырга өйрәтү. уңай һәм тискәре сыйфатларны аерып күрсәтеп, әкият героеның тышкы кыяфәтен анализлый белү. Күзәтүчәнлекне, вак моториканы үстерергә. Сәнгать ижатына мөхәббәт тәрбияләү, рус халык әкиятләре геройлары характерының уңай сыйфатларына ярдәм итү теләге</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Әкиятләргә иллюстрацияләр карау 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p>Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлегенә эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 78 бит</p>
II	<p align="center">1.Тема: «Яңа ел открыткалары»</p> <p>Максат: Балаларның яңа ел открыткалары булдыру, аларның декоратив бизәлеше турындагы белемнән киңәйтүгә, фломастерларны кулланып, яңа ел открыткаларын булдыруны мөстәкыйльлектә күнегү ясарга, титул битен бизәргә. мәктәпкәчә яшьтәге балаларның ижади хыялын, коммуникатив сыйфатларын үстерергә. Яхшылыкның әхлакый сыйфатларын тәрбияләү, әйләнә-тирәдәге кешеләргә шатлык китерү теләге</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яңа ел открыткаларын карау 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p>Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлегенә эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 79 бит</p>
	<p align="center">2.Тема: "Тылымлы кар бөртекләр"</p> <p>Максат: Нурлы күчәрдә элементларны симметриялә рәвештә урнаштырып яисә концентрик даирәләр буенча элементларны симметриялә үстерү юлы белән үзәктән түгәрәк бизәк төзәргә кирәк. Яфрақ формасына карап, бизәкне симметриялә рәвештә урнаштырырга. Бизәктә төрле туры, түгәрәк сызыклар, формалар, үсемлек элементлары кулланырга; пумаладан оста файдаланырга: чук белән рәсем ясарга, бөтен чук белән рәсем ясарга, төрле юнәлешләрдә ирекле хәрәкәт итәргә. Балаларда ясалган кар бөртекләреннән коллектив композиция булдыру теләге туды. Әдәплелек, мөстәкыйльлек, ижади активлык тәрбияләргә.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вологодские кружева карау 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p>И.А Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду», стр. 94</p>
III	<p align="center">1.Тема: «"Чыршы ботақлары"»</p> <p>Максат: Балаларны табигатьтән чыршы ботагы ясарга, аның төзелешендәге, төсендәге һәм пространствода урнашу үзенчәлекләрен тапшырырга өйрәтәргә. Табигатьне тикшерү ысулларын күрсәтәргә. "Күзләр - кул" системасында координацияне үстерергә. Модельгә таянып рәсем ясау белән кызыксыну формалаштырырга. Халык сәнгәте белән кызыксыну тәрбияләү.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чыршы ботақларын карау 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p>И.А Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду», стр. 100</p>
	<p align="center">2.Тема: «Кыш бабай»</p> <p>Максат: Рәсем ясау өчен туры килә торган материалны (гуаш, акварель буяулар, төсле карандашлар яки балавызлы вак) сайлап, кәгазьдәге рәсемнәрне уйлап табарга һәм тормышка ашырырга өйрәтүне дәвам итәргә. Табышмақлар эзләгәндә күзаллауны һәм образлы фикерләүне үстерү.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Н.Найденованың "Кышкы кунак" шигырь-табышмагы 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p>Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 39 бит</p>
IV	<p align="center">1.Тема: «Кар кызы»</p> <p>Максат: Балаларны "салкын төсләр" төшенчәсе белән таныштыруны дәвам итәргә. Балаларны гәүдә пропорциясен саклап әкият персонажы ясарга өйрәтәргә. Образның тәэсирлеләгенә ирешергә. Контурны гади карандаш белән басымсыз ясий белү осталыгын беркетү. Ижатны үстерергә.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Карсылу" рус халык әкиятә белән балаларны таныштырыгыз 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p>Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 40 бит</p>
	<p align="center">2.Тема: «Чыршы»</p> <p>Максат: Рәсемне кәгазьгә яза белүне үстерү. Кырыс ярымкорылык чугын кулланып, сурәтләнгән торган предметның үзенчәлекләрен мөстәкыйль рәвештә предметны бизәргә өйрәтәргә. Образның сәнгәтлеләгенә төсләрне капма-каршы яраштыру юлы белән ирешергә. Ижади сәләтләренә үстерү.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. И.Токмакованың "Яңа елга" шигыре. 	<p>Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 41 бит</p>

		<p>2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	
Гыйнварь	II	<p>1.Тема: «Кыш» Максат: балаларның, сайлап алу материалларыннан файдаланып, кышкы пейзаж сурәтлөвдә күнекмәләрен камилләштерергә. Кышкы катлаулы сюжетны төзөгәндә таныш алымнарны рәсемдә куллануның ижади сәләтләрен үстерергә. сәнгать ижаты процессында әхлакый сыйфатлар, яхшылык, партнёр мөнәсәбәтләр, рус табиғатенә мэхәббәт тәрбияләргә Дәрес барышы: 1. "Кыш" темасы буенча танылган рәссамнарның картиналарын карау 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	<p>Н.А. Карпухина Белем биру эшчәнлегенә эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 96 бит</p>
		<p>2.Тема: «Ак кар -кар бөртекләре» Максат: декоратив рәсемдә балаларның күнекмәләрен камилләштерергә. Түгәрәк бизәкнең симметриялелеген һәм әдәплелекне балалар бакчасына житкерү. Рәсемнен кабатлана торган элементларының ритмын һәм чиратлашуын үстерү. Сәнгать ижаты процессында төгәллек, рус табиғатенә мэхәббәт тәрбияләргә. Дәрес барышы: 1. Кар бөртәкләрнең узорларын карау 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	<p>Н.А. Карпухина Белем биру эшчәнлегенә эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 97 бит</p>
	III	<p>1.Тема: "Гыйнвар башлана, календарь ачабыз"... Максат: Балаларны, елның төрле вакытлары турында тәэсирләр биреп, гармонияле төсләр композицияләре төзәргә өйрәтергә. Табиғаттә сезонлы үзгәрешләр нигезендә агачның тәэсирле образын булдырырга. Уен буяулары ярдәмендә рәсем ясау техникасында төрле буяулар ясарга: төрле буяулар белән буяу «кышкы», «язгы», «жәйге», һәм «көзгә» төсләр һәм төсләр (зәңгәр, алсу, сирень), чук очы белән төрле юнәлешләрдә хәрәкәт итәргә, чук очы һәм бөтен карак белән рәсем ясарга. Парларда эшләү белән кызыксыну тудыру, кулдан ясалган календарь булдыру теләге. Төсле һәм композиция хисләрен үстерергә. Эш вакытында төгәллек тәрбияләргә. Дәрес барышы: 1. Календар карау 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	<p>И.А Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду», стр. 106</p>
		<p>2.Тема: "Кызыклы клоун" Максат: Хәрәкәттә кешенәң фигурасын рәсем ясарга, катлаулы булмаган хәрәкәтләренә тапшыру белән бәйлә рәвештә тышкы кыяфәтнең (формасы һәм пропорцияләренә) үзгәрүен күрсәтергә кирәк. Сәнгатьле сурәт ясыи торган характерлы детальләренә эзләү һәм тапшыру белән кызыксыну тудырырга. Образным. Образ эчтәлегенә һәм характеры нигезендә капма-каршы төсләр сайларга. Тирә-юньдәгеләргә яхшы мөнәсәбәт тәрбияләргә. Дәрес барышы: 1. Хохлама авылы турында мәглүмәт. 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	<p>И.А Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду», стр. 120</p>
	IV	<p>1.Тема: «Кәжә бөтиә» Максат: Хайванның дүрт аяклы силуэтын өйрәтүне дәвам итәргә, аның позасына һәм төзелешенә тапшырырга өйрәтергә. Рәсемне тапшыруның яңа ысулы - штрих-"петелька" белән таныштырырга. Кодрык мехы козленка фактурасын тапшырганда өзлексез әйләнәшле хәрәкәтләренә үзәнчәкләрен һәм мөмкинлекләрен күрсәтергә. «Петелька» белән рәсем ясауда күнегүләр ясарга. Дәрес барышы: 1. Алдан ук балалар белән "Бүре һәм жиде кәжә бөтиә" рус әкиятен укыгыз. В. Степановның бу әкият турындагы табышмагын фараз итегез. 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	<p>Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 46 бит</p>
		<p>2.Тема: «Әтәч» Максат: Уч контурларын төсле карандаш белән әйләндереп алырга өйрәтергә. Таныш предметка яңа образ бирергә кирәк. Рәсемне ахырына кадәр житкерә белү. Күзәтүчәнлекне һәм күзаллауны үстерү. Дәрес барышы: 1. Балаларга Е. Благининаны санагыз 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	<p>Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 47 бит</p>
Р	I	<p>1.Тема: «Без танкистлар»</p>	<p>Н.А. Карпухина Белем биру</p>

	<p>Максат: балаларны рәсемдә таныш хәрби техниканы сурәтләү, үзенчәлекле үзенчәлекләрне күрсәтү. Россиянең кораллы көчләре бала табу турындагы белемнәрен киңәйтәргә. Күз үлчәмен, ирекле игътибарны, коммуникатив сыйфатларны үстерергә. Ватанга, Россиягә мэхәббәт, хәрби, Ватанны саклаучы һөнәренә хөрмәт тәрбияләү.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балалар белән Ватанны саклаучылар турында әңгәмә 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p>эшчәнлегенә эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 111 бит</p>
	<p style="text-align: center;">2.Тема: «Без моряклар»</p> <p>Максат: Балаларның Россия кораллы көчләре турындагы белемнәрен киңәйтәргә. Балаларны рәсемдә дингез флотының аермалы сыйфатларын тапшырырга дәрәсләндерергә. Рәсемнең сюжетын өстәмә элементлар белән киңәйтәп, хәрби техниканы мөстәкыйль рәсемдә күрү. Күз үлчәмен, ирекле игътибарны, коммуникатив сыйфатларны үстерү. Ватанга, Россиягә мэхәббәт, Ватанны саклаучы һөнәренә хөрмәт тәрбияләү.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. “Дәрәс әйт” дидактик уен. 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p>Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлегенә эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 112 бит</p>
	<p style="text-align: center;">1.Тема: «Без космонавтар»</p> <p>Максат: мәктәпкәчә яшьтәге балаларны космик корабльлар рәсемнәре белән таныштырырга. Балаларның космос турындагы белемнәрен, аның тикшеренүләрен киңәйтәргә. Ижади күзаллауны, фантазияне үстерү. Әхлакый сыйфатларны, коммуникатив мөнәсәбәтне тәрбияләргә.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кояш системасы планеталары буйлап экскурсия. 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p>Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлегенә эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 113 бит</p>
II	<p style="text-align: center;">2.Тема: "Әти портреты"</p> <p>Максат: Ир-ат портретын ясарга, тышкы кыяфәт үзенчәлекләрен, конкрет кешенең (әти, бабай, абый) холкын һәм кәефен бирергә тырышып. Эзләнүгә кызыксыну тудыру - образны тулырак, төгәл, индивидуаль ачарга мөмкинлек бирә торган тәэсирле чаралар. Рәсем сәнгәтә төрләре һәм жанрлары белән таныштыруны дәвам итәргә: портрет. Акварель һәм пумала белән рәсем ясауның техник алымнарын беркетергә. Мөстәкыйльлек, эштә төгәллек тәрбияләү. Балаларда әтисенә мэхәббәт, горурлык һәм хөрмәт хисе тәрбияләргә.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Г.Р. Лагздын “Минем әти – военный” шигыре 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p>И.А Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду», стр. 136</p>
	<p style="text-align: center;">1.Тема: "Сөйкемле әниң портреты"</p> <p>Максат: Хатын-кыз портретын ясарга, бит өлешләрен дәрәс урнаштырырга өйрәтергә. Рәсми рәвештә мөстәкыйль эзләүне тәкъдим итү - конкрет кешенең тышкы кыяфәте, холкы һәм кәефе үзенчәлекләрен (әни, әби, сеңел) тапшыру өчен тәэсирле чаралар. Рәсем сәнгәтә төрләре һәм жанрлары белән таныштыруны дәвам итәргә: портрет. Акварель һәм пумала белән рәсем ясауның техник алымнарын беркетергә. Сүзлек: шат күңелле, ягымлы, башкаручан, озын чәчле, ак йөзле, түгәрәк битле, кара кашлы, зур күзле һ. б.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В. Берестова “Әниң бәйрәме” шигыре 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p>И.А Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду», стр. 142</p>
III	<p style="text-align: center;">2.Тема: «Очучы самолетлар»</p> <p>Максат: Самолетларның силуэтларын гади карандаш белән ясарга, форманы тапшырырга кирәк. Предметны балавызлы вак-төяк белән буяу һәм бер төс башка төскә салмак кына күчсән өчен акварель буяулар белән тонировкалый белү. Ижатны һәм күзаллауны үстерү.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ю. Владимировның шигыре 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p>Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 55 бит</p>
IV	<p style="text-align: center;">1.Тема: «Пароход»</p> <p>Максат: Төп кисәкләрнең формасын, аларның урнашуын һәм зурлыгын тапшырып, гади карандаш белән предметларны ясарга өйрәтергә. Рәсемне кәгазьгә язучы осталыгын беркетүгә дәвам итәргә. Силуэтны балавыз вагы белән буяуны дәвам итәргә һәм юеш кәгазьгә акварель буяулар белән тондырырга өйрәтүгә дәвам итәргә.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. С.Маршакның "Почта" шигыре белән балаларны таныштырыгыз. 2. Рәсем ясау 	<p>Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 56 бит</p>

		3. Нәтижә.	
		<p align="center">2.Тема: «Йөк машинасы»</p> <p>Максат: Төрле геометрик формалардан (турыпчмаклы, округлы, кисеп алынган почмаклы, квадратлы) торган предметларны сурәтләргә, предметның кайбер өлешләрен дәрәс урнаштырырга кирәк. Композицияне үстерү. Балаларны матур рәсем ясау өчен төрле материаллардан файдаланырга өйрәтергә. Шигырьнең эчтәлеген аңлый һәм анализлай бәлу.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Э. Огнецвет шигырьләре "Кем көн башлы?". 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 57 бит
Март	I	<p align="center">1.Тема: «Яз портреты »</p> <p>Максат: балаларның, рәсемдә табигый күренешләрен үзгәлткән билгеләрен күрсәтеп, язның жыелма образын булдыру күнекмәләрен камилләштерергә. Балаларны язгы табигатьнең төсләр гаммасын фломастерлар һәм төсле карандашлар ярдәмендә тәбиғәдә тәрбияләү. Чәчәклә кабул итү, вак моторика, күзгүчәнлек үстерү. Сәнгать-эстетик хисләр, табигатькә мөһабәт тәрбияләргә.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. “Жемләне төзеп бетер” дидактик уен 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлеген эчтәлеген жәмшреализацияләү. (5-6 яшь) 130 бит
		<p align="center">2.Тема: «Минем гаилә портреты»</p> <p>Максат: портретлар жанрында балаларның белемнәрен киңәйтәргә. Рәсемдә портретлар төрләре турында күзаллау бирергә, мәктәпкәчә яшәткән балаларны кеше тәненең кисәкләрен үлчәп, тышкы кыяфәт үзгәлткәнләрен тасвирларга этәрергә. портрет жанрын ясау күнекмәләрен, вак моториканы, күзгүчәнлекне, төгәллекне, портрет жанрына кызыксынуны тәрбияләү</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. “Нинди чәндә картина?” дидактик уен 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлеген эчтәлеген жәмшреализацияләү. (5-6 яшь) 131 бит
	II	<p align="center">1.Тема: «Дус яки яраткан геройның портреты»</p> <p>Максат: портрет жанры сурәтләнгән мәктәпкәчә яшәткән сабылларның осталыгын камилләштерергә. Балалар бакчасын, төрле сызыклар һәм төсләр гаммасы ярдәмендә, тышкы кыяфәт һәм кәфләр үзгәлткәнләрен рәсемдә күрсәтергә мәжбүр итәргә. Вак моториканы, күзгүчәнлекне үстерергә, тән өлешләрен пропорциональлеген сакларга өйрәтергә. төгәллек, портрет аңасына кызыксыну тәрбияләргә</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. “Тап һәм күрсәт” дидактик уен 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлеген эчтәлеген жәмшреализацияләү. (5-6 яшь) 132 бит
		<p align="center">2.Тема: «"Кояш, матур киен!"»</p> <p>Максат: Балаларда декоратив - гамәли сәнгать һәм китап графикасы мотивлары буенча кояш образын булдыру теләге туарга (халык мазәкләренә һәм жырларына иллюстрацияләр буенча); декоратив элементларга игътибар итәргә: нокта, түгәрәк, дулкынлы линия, завиток, яфрак, трилистник, дулкын; символиканы аңлатырга. Хыялларны үстерергә. Кул чугы белән оста файдаланырга: очын, бөтен чугын белән ясарга, төрле юнәлешләрдә иркәнләп хәрәкәт итәргә. Халык сәнгате белән кызыксыну тәрбияләү.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Радуга һәм Малай турында әкият 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	И.А Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду», стр. 152
	III	<p align="center">1.Тема: "Язгы күк йөзә" (техникада "мокрөм буенча" рәсем)</p> <p>Максат: Күне «мокрөм буенча» төсле растыжка ысулы белән сурәтләргә кирәк. Ижади күзаллауны үстерү, әйләнә-тирә табигать матурлыгын сизә бәлу акварель буяулар һәм төрле сәнгать материаллары белән иркәле экспериментлау өчен шартлар тудырырга; язгы тәсирләр рәсемдә чагылыш табарга. Балаларда язгы табигатьне эстетик кабул итү үсеш ала. Үз төбәгәңә мөһабәт тәрбияләргә.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Радуга һәм Малай турында әкият 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	И.А Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду», стр. 168

		<p align="center">2.Тема: «Матрешкалар Сергиев Посадтан»</p> <p>Максат: Балаларны рус агач матрешкасы барлыкка килү тарихы белән таныштырырга. Сергиевопосад матрешкасының характерлы үзенчәлекләрен күрсәтергә. Матрешка силуэтын бизәкләр һәм чәчәкләр белән бизәкләү осталыгын үстөрү. Балаларның эстетик зыятын формалаштырырга.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. беренче матрешка барлыкка килү тарихы 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p align="center">Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 58 бит</p>
	IV	<p align="center">1.Тема: «Филимонов боланы»</p> <p>Максат: Филимон осталары ижатына кызыксыну тәрбияләүне дәвам итәргә. Филимон росписы элементлары (сызыклар, йолдызчыклар, чәчәкләр, чыршылар) һәм аның чәчәкләре белән таныш. Күләмле силуэтны бизәк белән бизәргә өйрәтүне дәвам итәргә, ике төснә горизонталь сызыкларын чиратлаштырып. Филимоновск язуының традицион элементын ясарга - чәчәк. Туры сызыкларны березлексез карак очы белән ясыя белу осталыгын беркетү.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балаларга филимон уенчыгы турында. 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p align="center">Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 63 бит</p>
		<p align="center">2.Тема: «Күңелле һәм моңлы клякслар»</p> <p>Максат: Балаларны яна ысул белән таныштыру - кляксография, аның тәэсирле мөмкинлекләрен күрсәтү. Алынган кляксларга кәеф бирергә кирәк. Күзәтүчәнлекне, фантазияне, хыялны, ижатка кызыксынуны үстерергә.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Клякслар турында шигыр. 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p align="center">Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 64 бит</p>
Апрель	I	<p align="center">1.Тема: «Дымковские осталары»</p> <p>Максат: балалар бакчасында халык уенчыгы турында искуык предметы буларак күзаллау формалаштырырга. Оста-оста Дымково осталарының халык-гамәли искучыгышы элементларын декоратив бизәкле рәсемнәргә тапшырырга. Төсле гамманы сайлап алуда Төмән бизәкләрен чамаларга. Ижади күзаллауны һәм мөстәкыйльлекне үстөрү. Ата-бабаларыбызның сак, гамәли мирасына мөхәббәт тәрбияләргә</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дымковские осталарының эшләре белән таныштыру 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p align="center">Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлегенә эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 148 бит</p>
		<p align="center">2.Тема: «Городецкий осталары»</p> <p>Максат: балаларның Россиянең халык-гамәли сәнгате турындагы белемнәрен киңәйтәргә. городецк язуының үзенчәлекләре белән таныштырырга. Шәһәрче осталарының халык-гамәли сәнгать элементларын декоратив бизәкләр төшерелгән рәсемгә тапшырырга. Чәчәкләрне түгәрәккә нигезләнеп сурәтләргә. Ижади күзаллауны һәм төрле зурлыктагы чукар белән рәсем ясау сәләтен үстөрү, рәсемдә кирәкле нәтижәгә ирешеп. Ата-бабаларыбызның сак, гамәли мирасына мөхәббәт тәрбияләргә</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Городец шәһәрненә сәяхәт 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p align="center">Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлегенә эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 149 бит</p>
	II	<p align="center">1.Тема: «Гжель осталары»</p> <p>Максат: балаларның Россиянең халык-гамәли сәнгате турындагы белемнәрен киңәйтәргә. Гжельск язуы элементлары белән таныштырып, "сувенир" төшенчәсен алып барырга. Зәңгәр төснә төрле төсмерләрен алуда һәм аларны рәсемдә кулланда көрәшергә. Ижади күзаллауны үстөрү һәм төсле кабул итү. Ата-бабаларыбызның сак, гамәли мирасына мөхәббәт тәрбияләргә</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гжель осталарының сувенирлары белән танышу 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә. 	<p align="center">Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлегенә эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 151 бит</p>
		<p align="center">2.Тема: «Мин рәссам - декоратор»</p> <p>Максат: балаларны халык-гамәли сәнгать өлкәсендә алган белемнәр нигезендә декоратив рәсемне мөстәкыйль сурәтләүдә күнегүләр ясарга. Декоратор-бизәүче һөнәр белән таныштырырга. Ижади күзаллауны, төсне, форманы, ритмны декоратив рәсем сурәтендә файдаланып үстерергә. Борынгы бабаларыбызның төгәл, мөстәкыйльлеген, гамәли мирасына мөхәббәт тәрбияләргә</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. “Кунакларны каршылау” уены 	<p align="center">Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлегенә эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 152 бит</p>

		<p>2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	
III		<p>1.Тема: "Мин диңгез ясыым..." (рәсем - экспериментлау) Максат: Төрле традицион булмаган техникалар белән диңгез образын булдыруга кызыксыну тудырырга. Хыял, ритм һәм композиция хисләрен үстерергә. Төрле сәнгать материаллары һәм инструментлары булган балалар эксперименты өчен шартлар тудырырга; балаларга элек ижади рәсем эшчәнлегендә үзләштерелгән белем бирүне давам итәргә; рәсем ясауның традицион булмаган алымнарын активлаштырырга. Килешергә һәм күмәк эшне планлаштырырга. Мөстәкыйльлек һәм нәтижәгә ирешүгә омтылыш тәрбияләү. Балаларга алган тәэсирләрәннән шатлык китерергә</p> <p>Дәрес барышы: 1. Радуга һәм Малай турында әкият 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	И.А Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду», стр. 172
		<p>2.Тема: «Космоста ракета» Максат: Балаларга космоска очкан беренче кеше - Юрий Гагарин турында сөйләү. Балавызлы вак ракеталарны ясарга өйрәтергә. Дәрес барышы: 1. В. Степановның "Юрий Гагарин" шигыре 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 68 бит
IV		<p>1.Тема: « Елгада ледоход » Максат: Елгада язгы бозлыкны сурәтләп, пейзаж композициясен төзәргә кирәк. Балаларның бозлык турындагы белемнәрен киңәйтәргә. Рәсемне яфракка яза белү. Ындыр табагы белән рәсем ясауны давам итәргә. Күзәтүчәнлекне, ижади сәләтләрне үстерергә. Дәрес барышы: 1. Э. Мошковскийның "Боз кузгалды" шигыре 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 70 бит
		<p>2.Тема: « Пасха йомыркасы » Максат: Халык орнаментларыннан күләмле предметта бизәкләр төзүне давам итәргә, кул очы белән нечкә сызыклар ясып белү осталыгын беркетергә. Дини әдәби әсәрләргә кызыксыну тәрбияләүне давам итәргә. Балаларның ижатын һәм сәнгати зөвыгын үстерү. Эдәплелекне тәрбияләргә. Дәрес барышы: 1. С. Аксаковның "Христос воскрес!" 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 73 бит
Май	I	<p>1.Тема: « Клоун һәм курчак » Максат: Балаларда кеше фигурасын күрсәтә белү, йөз сыйфатларын сурәтләү. Малайларны, буяуларның якты контрастларын файдаланып, табигатьтән күңелле клоун образын ясарга өйрәтергә. Кызларны яраткан курчак образын натурадан ясарга өйрәт. Рәсемне яфракка яза белү. Дәрес барышы: 1. Яраткан курчагың турында сөйләү, аның тышкы кыяфәтен тасвирлау. 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 74 бит
		<p>2.Тема: « Полхов-Мәйдан уенчыклары » Максат: Полхов-Мәйдан рәсемнәре, аның характерлы элементлары (чәчәкләр, бутоннар, сабаклар, яфрактар) белән таныштырырга. Полхов-мәйдан бизәкләре буенча бизәкләр төзәргә кирәк. Бизәкне кара маркер белән ясарга, аннары рәсемен кура жиләге, алсу, яшел, зәңгәр һәм сары төсләр белән буярга кирәк. Халык ижатына мөхәббәт тәрбияләү Дәрес барышы: 1. Полхов-Мәйдан уенчыклары турында әңгәмә 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 74 бит
	II	<p>1.Тема: « Күбәләк» Максат: Балаларны сурәтне тапшыруның яна ысулы - предмет монотипиясе белән таныштыруны давам итәргә. Юеш кәгазьдә рәсем ясарга өйрәтергә. Фантазияне һәм кузгаллауны үстерү. Эшне башкарганда мөстәкыйльлек, эстетик тәм һәм төсләр хисе тәрбияләү. Образлы фикерләүне үстерергә. Дәрес барышы:</p>	Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 79 бит

		<p>1. Табышмак 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	
		<p>2.Тема: «Әкәм-төкәм» Максат: Ташта рәсем ясарга өйрәтергә. Рәсемгә сәнгатьлелек бирергә кирәк. Фантазияне, образлы фикерләүне үстерергә. Кул чугы очы белән нечкә сызыклар ясый белү осталыгын беркетү. Дәрес барышы: 1. Табышмак 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	<p>Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 80 бит</p>
III		<p>1.Тема: «Тузганак» Максат: Рәсемдә предметның формасын һәм төзелешен тапшырырга, төрле техниканы кулланырга өйрәтергә (уч, пумала һәм каты ярымкоры чук белән рәсем ясау). Хыялларны үстерергә, таныш предметта яңа образ күрергә өйрәтергә. Дәрес барышы: 1. О. Высотская " Тузганак " шигыре. 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	<p>Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 80 бит</p>
		<p>2.Тема: « Без жәйне ни өчен яратабыз? » Максат: жәйге пейзаж композициясен уйлап табарга һәм уйланылганны тормышка ашырырга өйрәтергә. Төсләрне гармонияле итеп яраштырырга өйрәтергә. Дәрес барышы: 1. Я. Акимның "Жәй" исемле шигыре 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	<p>Д.Н. Колдина Рисование с детьми 5-6 лет, 81 бит</p>
IV		<p>1.Тема: «Яшел май» Максат: төсне эксперименталь үзләштерүгә кызыксыну уятырга. Төс хисен үстерергә. Мөстәкыйльлек, инициативалылык тәрбияләү. Дәрес барышы: 1. Радуга һәм Малай турында әкият 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	<p>И.А Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду», стр. 196</p>
		<p>1.Тема: «Салават күпере» Максат: балаларны мөстәкыйль рәвештә һәм ижади рәвештә үзләренәң табигать күренешләре турындагы күзаллауларын төрле рәсем-сәнгатьле чаралар белән чагылдыруны дөвам иттерергә. Салават күперен сурәтләүгә кызыксыну уятырга. Табигатькә эстетик мөнәсәбәт тәрбияләргә. Дәрес барышы: 1. Салават күпере турында шигыр. 2. Рәсем ясау 3. Нәтижә.</p>	<p>И.А Лыкова «Изобразительная деятельность в детском саду», стр. 202</p>

**«Сәнгать ижаты» белем бирү өлкәсенең әвәләү,
апликация, кул хезмәте буенча перспектив планы**

Ай	Ат на	Программа эчтәлеге	Кулланылган әдәбият
Сентябрь	I	<p align="center">Әвәләү. Тема: "Гөмбә"</p> <p>Максат: Кабул итүне үстерү, аерманы төп эталон формадан күрә белү. Бөтен чук һәм бармаклар хәрәкәтенән файдаланып, предметларны яки аларның кисәкләрен түгәрәк, түгәрәк, түгәрәк, түгәрәк, дисксыман формадагы ясый белү. Тапшырырга өйрәтергә кайбер характерлы билгеләр: тирәнтен бөкләү, гөмбә эшләпәләренең бөкләнгән кырыйлары, калыная торган аяклары Дәрес барышы: 1.Безгә нәрсә жәй алып килде искә төшерергә. 2. Әвәләү 3. Нәтижә.</p>	<p>Т.С. Комарова Изобразительная деятельность в детском саду Старшая группа 29 бит</p>

	<p align="center">Ябыштыру. Тема: «Жиләкләр белән бизәлгән тәлинкә»</p> <p>Максат: Түгәрәкләрне кисеп алу алымнарын һәм катламнарны беркетү почмаклар һәм турыпочмаклыклар - почмакларны бөкләү куышы. Белем алу пычак белән дәрәс эшләргә һәм клейдан сак файдаланырга. Дәвамлы тәлинкә силуэтын бәрәннәр белән бизәргә, гармонияле рәвештә сайлап алырга өйрәтергә бизәк ясауда симметрияне саклап, форма һәм төсләр. Күз үлчәмен үстерергә.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Дүртенче артык" уеннары. 2. Ябыштыру 3. Нәтижә. 	<p align="center">Коллина Д. Н. Апликация с детьми 5-6 лет, 11 бит</p>
	<p align="center">Кул хезмәте. Тема: «Энә карагы»</p> <p>Максат: Балаларны пластилинның аерым кисәкләрен өзәргә һәм аларны бөтен йомычка өлешләрән тоташтыру өчен бербөтен итеп кулланырга. Вак моториканы бармак, күз үлчәме, ижади активлык үстерергә. Пластин һәм табигый материал белән эшләүдә төгәллек тәрбияләргә.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Табигый материаллардан поделкалар карарга 2. Кул хезмәте 3. Нәтижә. 	<p align="center">Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлегенә эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 14 бит</p>
	<p align="center">Әвәләү. Тема: «"Нинди теләсәң шуны яса кибеткә уен өчен яшелчә һәм жиләк-жимеш»»</p> <p>Максат: Балаларны төрле яшелчәләр (кишер, чөгәндәр, репа, кыяр, помидор һ. б.) формасына ябыштырып беркетү. Форманы чагыштырырга өйрәтергә геометрик формалары булган яшелчәләрне (жиләк-жимешләрне) табарга (помидор - түгәрәк, кыяр - овал). охшашлык һәм аерымлыклар. Һәр яшелчәнең үзенчәлекле үзенчәлекләрен әвәләп жиктерергә өйрәтергә, чайкалу, бармак белән тигезләү, чөметү, сузу алымнарыннан файдаланып.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. яшелчәләрне һәм жиләк-жимешләрне атарга, алар алар беләләр, аларның формасын билгеләргә 2. Әвәләү 3. Нәтижә. 	<p align="center">Т.С. Комарова Изобразительная деятельность в детском саду Старшая группа 32 бит</p>
Октябрь	<p align="center">Ябыштыру. Тема: «Көзгә яфрак бәйләме»</p> <p>Максат: Балаларны силуэт контурларын урага өйрәтергә гади карандаш белән. Бер үк төсле силуэтларны кисеп алуның яңа ысулы белән таныштырырга, бөкләнгән гармон белән, формаларының салмак борылышларын күрсәтә иде. Предметны тулыландырырга график сурәт белән (яфракларда гади карандаш белән прожилкаларны ясау). Ике мунча сәнгәте мөмкинлекләре белән таныштырырга. Матур итеп урнаштыра белү агач ботагында киселгән силуэтлар. Аңлауны һәм анализлауны дәвам итәргә шигырә эчтәлегә.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ю. Капотовның «Листопад» шигыре. 2. Ябыштыру 3. Нәтижә. 	<p align="center">Коллина Д. Н. Апликация с детьми 5-6 лет, 15 бит</p>
	<p align="center">Әвәләү. Тема: "Матур кошчыклар»</p> <p>Максат: Балаларның эстетик кабул итүен үстерергә. Халык уенчыкларына уңай эмоциональ мөнәсәбәт тудырырга. Әйберләр алымнарын беркетү: балчыкны сүтү, сузу, үрелү, кыскарту. Ижатны үстерү</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. дымков һәм филимон кошчыкларын карау 2. Әвәләү 3. Нәтижә. 	<p align="center">Т.С. Комарова Изобразительная деятельность в детском саду Старшая группа 37 бит</p>
	<p align="center">Ябыштыру. Тема: «Көрпе»</p> <p>Максат: Турыпочмактыктан зур овал кисеп алырга кирәк һәм аны "зубчик" итеп рәсмиләштерергә, чәнечкеле керпе образын тапшырырга; өчпочмакны квадраттан кисеп алырга. Өлешләрне бербөтен итеп берләштерергә һәм вак детальләр белән аппликацияне тулыландырырга өйрәтергә. Кул детальләрен ябыштыру күнекмәләрен беркетү. Табышмакларны таныганда образлы фикерләүне үстерергә.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Табышмак 2. Ябыштыру 3. Нәтижә. 	<p align="center">Коллина Д. Н. Апликация с детьми 5-6 лет, 18 бит</p>
	<p align="center">Кул хезмәте. Тема: «Күбәләк корты»</p> <p>Максат: Балаларны аерым детальләрен тоташтыру өчен тиер чыбыкны кулланырга мәжбүр итәргә. Без һәм аннан файдаланганда куркынычсызлык техникасы белән эшләү күнекмәсен камилләштерү. Уенчык ясауда эзлекле эш күнекмәсе булдырырга. Тамаша истәлеген, күзәтүчәнлекне үстерү. Эштәгә төгәллекне, партнерлык мөнәсәбәтләрен һәм үзара ярдәмне тәрбияләргә.</p> <p>Дәрәс барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Табышмак 	<p align="center">Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлегенә эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 35 бит</p>

		<p>2. Кул хезмәте</p> <p>3. Нәтижә.</p>	
Ноябрь	I	<p>Әвәләү. Тема: «Олешек»</p> <p>Максат: Балаларны төтен уенчылары мотивлары буенча рәсем ясарга өйрәтергә; тулы бер балчыктан фигура ясарга, аерым кисәкләрнең формасын тапшырырга сузу алымы белән. Эстетик кабул итүне үстерергә. Халык декоратив ижатына хөрмәт тәрбияләү.</p> <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. дымков уенчыгын карау -олешек 2. Әвәләү 3. Нәтижә. 	<p>Т.С. Комарова Изобразительная деятельность в детском саду Старшая группа 49 бит</p>
	II	<p>Ябыштыру. Тема: «Ваня һәм Мани өчен киёмнәр»</p> <p>Максат: Балаларны тарих һәм үзенчәлекләр белән таныштыру рус халык костюмы. Рус халык мәдәнияте турындагы белемнәрне киңәйтәргә. Малай өчен туры килә торган рус халык киёмнәрен сайлап алырга өйрәтергә Кызлар да. Эстетик тәмне үстерергә. Талпан ясарга өйрәтүне дәвам итәргә детальләр һәм аларны кирәкле урында ябыштырырга.</p> <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Уен ситуациясе 2. Ябыштыру 3. Нәтижә. 	<p>Коллина Д. Н. Аппликация с детьми 5 -6 лет, 21 бит</p>
	III	<p>Әвәләү. Тема: «Үзеңнең яраткан уенчыгыңны яса»</p> <p>Максат: Балаларны яраткан уенчык образы итеп ясарга өйрәтергә. Әйберләрне уч һәм бармаклар белән төрле алымнар белән беркетү. Өзәклекне тәрбияләү башлаган эшне ахырына кадәр житкерергә. Үз эшләренә эстетик мөнәсәбәт формалаштырырга, өйрәтергә аларны бәяләргә.</p> <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сурәтләнү өчен иң кызыклы һәм һәркем файдалана алырлык уенчыклар турында фикер алышу 2. Әвәләү 3. Нәтижә. 	<p>Т.С. Комарова Изобразительная деятельность в детском саду Старшая группа 51 бит</p>
	IV	<p>Кул хезмәте. Тема: «Күлдәге үрдәкләр»</p> <p>Максат: балаларны күләм аппликация булдыру. Сюжетны, кәгазь кисәге алымын кулланып, туры почмакны цилиндрга әйләндереп, кирәкле элементлар белән тулыландырырга. Кайчыны, клейны кулланы күнекмәсен ныгытырга. Ижади күзаллауны үстерү. Өдәпләлекне тәрбияләргә</p> <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Үрдәкләр турында әңгәмә 2. Кул хезмәте 3. Нәтижә. 	<p>Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлегенә этәлгән жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 55 бит</p>
Декабрь	I	<p>Ябыштыру. Тема: «Кар бабай»</p> <p>Максат: Балаларны, кабатлангандай, кәгазьне өзәргә өйрәтү түгәрәкнең формасын; алдан уйланылган өч текә түгәрәктән төзәргә образ. Үзең сайлап алу һәм элементларны кисеп алуны дәвам итәргә предметны кирәкле образга кадәр житкерү. Ярдәмчел, игелекле булырга тырышырга; әкиятләргә мэхәббәт. Хыялларны үстерергә.</p> <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В. Сутеевның «Елка» әкиятә 2. Ябыштыру 3. Нәтижә. 	<p>Коллина Д. Н. Аппликация с детьми 5 -6 лет, 24 бит</p>
	II	<p>Әвәләү. Тема: "Кышкы тун кигән кыз"</p> <p>Максат: Балаларны кеше фигурасын ясап, киём-салымның, тән өлешләренен формасын дәрес тапшырырга; пропорция сакларга өйрәтергә. Элек частьларны тоташтыру алымнарын үзләштерү, беркетү урыннарын тигезләү алымнарын кулланы белү. Төзелгән сурәтләрне бәяли белү сәләтен үстерүне дәвам итәргә.</p> <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Балалар белән кызның фигурасын (уенчыгын) карарга кышкы киёмдә. 2. Әвәләү 3. Нәтижә. 	<p>Т.С. Комарова Изобразительная деятельность в детском саду Старшая группа 60 бит</p>
	III	<p>Ябыштыру. Тема: «Яңа ел чыршысы»</p> <p>Максат: Балаларны техника белән таныштыру Бирелгән предметның йон жепләре хәтфә кәгазьдә. Фантазияне үстерергә, вак кул моторикасы. Шигырьнең эчтәлеген аңларга һәм анализларга кирәк.</p> <p>Дәрес барышы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Е. Благининаның «Елка» шигырьләре 2. Ябыштыру 3. Нәтижә. 	<p>Коллина Д. Н. Аппликация с детьми 5 -6 лет, 26 бит</p>

	IV	Кул хезмэте. Тема: «Чыршы уенчыклары» Максат: балаларны үрнэк карарга һәм аерым өлөшлөрне аерып күрсәтергә мәжбүр итәргә. Яссылы һәм күлэмле детальләрне бүлүдә куллану, бүлекнең аерым өлөшлөрөн мөстәкыйль кисеп алу күнекмәләрен камилләштерергә. логик фикерләүне, глазомерны үстерергә. Өдәплелекне тәрбияләргә. Дәрес барышы: 1. Иске чыршы уенчыкларын карау. 2. Кул хезмэте 3. Нәтижә.	Н.А. Карпухина Белем биру өшчәнлегенә эчтәлеген жәмешреализацияләү. (5-6 яшь) 76 бит
Гыйнвар	II	Өвәләү. Тема: "Куян" Максат: Балаларны хайваннарны ясый белү күнекмәләрен беркетү, тапшырып кисәкләрнең формасы, төзелеше һәм зурлыгы. Төрле ысуллар куллануда күнегү Сүзләр. Фигураның гади хәрәкәтләрне тапшырырга кирәк. Карау осталыгын үстерү хайваннарның барлыкка китерелгән фигуралары, аларның тәэсирлеге билгеләп үтәргә Дәрес барышы: 1. Куян турында шигыр 2. Өвәләү 3. Нәтижә.	Т.С. Комарова Изобразительная деятельность в детском саду Старшая группа 67 бит
	III	Ябыштыру. Тема: «Кыш» Максат: Балаларны эзлеклелек белән таныштыруны давам итәргә бәрхет кәгазгә мамыктан аппликация ясау. Ижади яктан тормышка ашырырга кирәк уйланылган тема һәм аппликация эчтәлеген мөстәкыйль билгеләргә. Укырга шигырьнең эчтәлеген аңларга һәм анализларга. Дәрес барышы: 1. А. Прокофьевның «Зимушка-зима» шигырьләре 2. Ябыштыру 3. Нәтижә.	Коллина Д. Н. Аппликация с детьми 5 -6 лет, 27 бит
	IV	Өвәләү. Тема: "Безнең кунаклар Яңа ел бәйрәмендә" Максат: Балаларны бәйрәм тәэсирләре белән таныштырырга өйрәтергә. Кешеләрне һәм төрле хайваннарны ясый белү. Куллануда көрөшү төрле таж алымнары. Яңа ел бәйрәмендә кунакларның образларын чагылдырырга өйрәтергә. Хәтеренә, хыялыңны үстерергә. Төзелгән фигураларны карау осталыгын үстерү. Дәрес барышы: 1. Балалар белән кызның фигурасын (уенчыгын) карарга кышкы киёмдә. 2. Өвәләү 3. Нәтижә.	Т.С. Комарова Изобразительная деятельность в детском саду Старшая группа 68 бит
Февраль	I	Ябыштыру. Тема: « Ташбака » Максат: Балаларны силүэтны кисеп алырга өйрәтергә, йөзмә балалар тапшырып формадагы борылышлар; тастымалны өзү, кечкенә тастымалның һәр кисәген юу йомгакка ябыштырырга һәм бирелгән урында кәгазь битенә ябыштырырга. Үстерү Хыял Дәрес барышы: 1. Табышмак 2. Ябыштыру 3. Нәтижә.	Коллина Д. Н. Аппликация с детьми 5 -6 лет, 30 бит
	II	Өвәләү. Тема: "Эт баласы" Максат: Балаларны этләрне сурәтләргә өйрәтергә, аларга хас үзенчәлекләрен (тәне озынча, башы түгәрәк, йөзе озынча, кыска юан, йөзе озынча. аяклары һәм койрыгы). Өйбәрләрнең кулланмаларын беркетү: уч араларында тирбәлү, сузу, беркетү урыннарын сыгу һәм тигезләү алымнары белән тоташтыру. Дәрес барышы: 1. Балалар белән уенчык эт баласын карап чыгарга 2. Өвәләү 3. Нәтижә.	Т.С. Комарова Изобразительная деятельность в детском саду Старшая группа 74 бит
	III	Ябыштыру. Тема: « Шәһәр урамы » Максат: Турыпочмаклы битне бөкләүне давам итәргә урталай горизонтальгә, бөкләү сызыгын тигезләргә. Бөкләү сызыгы перпендикулярын бер-берсеннән билгеле бер ераклыкта икешәр бертөрле кисем ясарга. Күлэмле эшләнмәне нульгә кадәр житкерә белү осталыгын фломастерлар тәрәзә, ишеклар, йортларның балконнарын ясый-ясый нульгә кадәр житкерә белү Дәрес барышы: 1. Р.Рамазановның «Йорт салабыз» шигырьләре 2. Ябыштыру 3. Нәтижә.	Коллина Д. Н. Аппликация с детьми 5 -6 лет, 33 бит

	IV	Кул хезмэте. Тема: «Вертолёт» Максат: Балаларны эштэ табигый материалны кулланырга мөжбүр итэргэ. Ижади активлыкны үстөрү. табигый материалны кулдан ясалган айберлэрдэ файдалану белэн кызыксыну тәрбиялэу Дәрес барышы: 1. сугыш техникасын карау. 2. Кул хезмэте 3. Нәтижэ.	Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлеген эчтәлеген жәмешреализациялэу. (5-6 яшь) 109 бит
Март	I	Әвэлэү. Тема: «Кувшинчик» Максат: Балаларны савыт-саба (кувшин с) сурэте ясарга өйрәтергэ югары чүлмәк белән бер кисәк балчыктан (пластилиннан) тасма ысулы белән. Эшләнмәнэң өслеген бармаклары белән сыпырырга (балчыктан балчыкны суда чылатып алырга) өйрәтергэ. Әнигэ кайгыртучан, игътибарлы мөнәсәбэт тәрбиялэргэ. Дәрес барышы: 1. Балалар белән төрлө кувшиннар карарга 2. Әвэлэү 3. Нәтижэ.	Т.С. Комарова Изобразительная деятельность в детском саду Старшая группа 83 бит
	II	Ябыштыру. Тема: « Тартмачык » Максат: Балаларда төрлө эшләр белән эшлэүгэ кызыксыну уятырга коллаж техникасындагы материаллар. Шкафның бизэлешен мөстәкыйль рәвештэ уйлап габарга кирәк. Матур тәм һәм матур сайлап алу осталыгын формалаштыру Материалларның ярашуы. Шигырьнең эчтәлеген аңларга һәм анализларга өйрәтүне дэвам итэргэ. Дәрес барышы: 1. Р. Рождественскийның шигыре: 2. Ябыштыру 3. Нәтижэ.	Коллина Д. Н. Аппликация с детьми 5 -6 лет, 38 бит
	III	Әвэлэү. Тема: «Кошлар жимлектэ» Максат: Балаларның кабул итүен үстөрү, кошларның төрлө үзлекләрен аера белү (гәүдәнэң формасы, зурлыгы, урнашуы); кошларны чагыштыру. Укырга кош-кортны өлешлэп ясарга; гәүдэ һәм баш зурлыгының формасын һәм чагыштырмача зурлыгын тапшырырга, төрлө токымлы кошларның зурлыгында аерма; башлының, канатларның, койрыкның дәрес торышы. Чыршы нәтижэләрен баяли белү, булдырылган сурәтлэргэ шатлану Дәрес барышы: 1. Кошларның тышкы кыяфәтләрен тикшерү. 2. Әвэлэү 3. Нәтижэ.	Т.С. Комарова Изобразительная деятельность в детском саду Старшая группа 86 бит
	IV	Кул хезмэте. Тема: «Абый эчен чынаяк» Максат: төрлө зурлыктагы цилиндрлар буенча туры почмаклы кәгазь битләреннән ясау күнекмәсен камилләштерү. Күзәтүчәнлекне үстөрергэ. Әдәпләлекне тәрбиялэргэ. Дәрес барышы: 1. Незнайка килә кунакка. 2. Кул хезмэте 3. Нәтижэ.	Н.А. Карпухина Белем бирү эшчәнлеген эчтәлеген жәмешреализациялэу. (5-6 яшь) 129 бит
Апрель	I	Ябыштыру. Тема: «Ракета» Максат: Балаларны симметрияле кисеп алуны дэвам итэргэ урталай бөкләнгән турыпочмаклык предметы. Ракетаны иллюминаторлар һәм башка детальләр белән бизәү осталыгын беркетү. Сюжетлы төзи белү композицияне, аны йолдызлар, оча торган тәлинкаләр, иярченнәр һ. б. белән тулыландырып. Белемне үстөрү шигырьнең эчтәлеген аңларга һәм анализларга. Дәрес барышы: 1. Я. Серпинаның «Ракеталар» шигыре 2. Ябыштыру 3. Нәтижэ.	Коллина Д. Н. Аппликация с детьми 5 -6 лет, 42 бит
	II	Әвэлэү. Тема: "Әтәч" Максат: Балаларны үзенчәлекле төзелешле итэргэ өйрәтергэ фигуралар; әтәчне бер кисәк балчыктан ничек ясарга икәнэн мөстәкыйль рәвештэ хэл итэргэ; нинди өлешләр кушарга мөмкин. Катламнан файдалана белү, өслекне тигезлэү фигуралар. Эстрак кабул итүне, образлы күзаллауларны үстөрергэ. Сурәтләр ижат иткән матур предметларга уңай эмоциональ жавап бирергэ Дәрес барышы: 1. Дымковский әтәч балалары белән карарга. 2. Әвэлэү 3. Нәтижэ.	Т.С. Комарова Изобразительная деятельность в детском саду Старшая группа 91 бит

	III	Ябыштыру. Тема: «Сьерчык оясы» Максат: Уйланган сюжет композициясен төзөргө кирэк. Чөчөклө кәгаздән төрлө формалар, шул исәптән, тегү осталыгын беркетү рәсемлө контурам. Фантазияне һәм күзаллауны, халык белән кызыксынуны үстөрү жырлар Дәрөс барышы: 1. славян халык жыры 2. Ябыштыру 3. Нәтижә.	Коллина Д. Н. Апликация с детьми 5 -6 лет, 43 бит
	IV	Кул хөзмәтө. Тема: «Плот» Максат: үрнөк буенча эш күнөкмәсен камилләштергә, детальләрне озынлыгы һәм калынлыгы буенча үлчәргә. Аерым кисәкләрне тоташтыру күнөкмәсен эшләргә. Күз үлчәмен үстөрөргә. Өдәплелөкне тәрбияләргә. Дәрөс барышы: 1. Незнайкака булышык 2. Кул хөзмәтө 3. Нәтижә.	Н.А. Карпухина Белөм бирү эшчәнлегенөчтәлеген жәмешреализациялөү. (5-6 яшь) 146 бит
Май	I	Өвәлөү. Тема: «Әкият хайваннары» Максат: Балаларны төрлө әкият жәнлекләрө (Чебурашка, Винни-Пух, мартышка, фил катламнары һәм башкалар) ясый белүне дөвам итәргә; төп кисәкләр һәм детальләр формасын бирергә. Суда жырылган бармаклар белән өслөкне йомшартырга; әйберләрнөң кисәкләрө буенча һәм бөтен бер кисәктән эшләнөргә тиеш. Үстөрү Хыял һәм ижат. Дәрөс барышы: 1. Балалар игътибарын әкияти хайваннары сурәтлөүчө уенчыклар һәм ллюстрацияләр күргәзмәсенө юнәлтү. 2. Өвәлөү 3. Нәтижә.	Т.С. Комарова Изобразительная деятельность в детском саду Старшая группа 101 бит
	II	Ябыштыру. Тема: «Болын чөчөкләрө белән тулды» Максат: Балаларны болын үсемлекләрөнөң күптөрлөлегө белән таныштырырга. Түлөү ысулы белән киселгән детальләрдән чөчөк образын ясарга: кулланырга Эштө гофриланган кәгазь. Ижатны үстөрүдә үз чөчөгөм бар. Коллектив эш булдыра белү. Анлауны дөвам итәргә һәм шигырьнөң эчтәлеген анализларга Дәрөс барышы: 1. Я. Пиркулиевнөң шигыре 2. Ябыштыру 3. Нәтижә.	Коллина Д. Н. Апликация с детьми 5 -6 лет, 47 бит
	III	Өвәлөү. Тема: "Зоопарк курчак өчен» (Коллектив эш) Максат: Хыялларны, ижатны үстөрү. Хайваннары лепкада сурәтләр ясаунын гомумиләштерелгән ысулларын эшкәртергә. Тапшыруны дөвам итәргә өйрәтергә хайваннарын характерлы үзенчәлекләрө. Янда эретү процессында кулларнын вак моторикасын үстөрөргә хайваннар образын булдыру. Теләкләрне тәрбияләргә һәм уеннар өчен кирәклө атрибутлар ясый белү. Уртак эшчәнлектән уңай хис-кичерешләр чыгарырга һәм анын нәтижәсе. Дәрөс барышы: 1. Уен ситуациясе 2. Өвәлөү 3. Нәтижә.	Т.С. Комарова Изобразительная деятельность в детском саду Старшая группа 104 бит
	IV	Кул хөзмәтө. Тема: «Чибөш» Максат: кабырчыклардан уенчыклар ясарга мәжбүр итәргә. Ижади сәләтләрне үстөрү. Өдәплелөкне тәрбияләргә. Дәрөс барышы: 1. Йорт хайваннары турында әңгәмә. 2. Кул хөзмәтө 3. Нәтижә.	Н.А. Карпухина Белөм бирү эшчәнлегенөчтәлеген жәмешреализациялөү. (5-6 яшь) 165 бит

«Сәнгать ижаты» белөм бирү өлкәсенөң төзү буенча перспектив планы

Ай	Ат на	Программа өчтәлегө	Л.А.Парамо нова “Развивающ
----	----------	--------------------	----------------------------------

			ие занятия с детьми 5-6 лет”
Сентябрь	1	Тема: «Өйлөр» Максат: Төзелеш материалларының исеме һәм аларның төзелеш үзлекләрен искә төшерү(куб,кирпеч,призма,пластина).Төзелешнеиғытибар белән карарга һәм анализларга өйрәтү,өстәп төзөгәндә аның озынлыкка һәм биеклеккә арту алымын формалаштыру.	15 бит
	2-4	Тема: «Безнең балалар бакчасы» Максат: Гомуми эчтәлек белән берләштерелгән төрлө төзелешләрне корырга өйрәтү.Йөкләнгәнэшнең бер өлешен бергәләп эшләү алымынжәелдерү.План һәм аңардагы шартлы сүрәтләртурында күзаллау бирү,билгеләрне чынбарлыккорылымаларына туры китереп урнаштырырга өйрәтү.	32 бит
Октябрь	1	Тема: «Гараж» Максат: Объектны аңарда төп өлешләрне һәмдетальләрне аерып,мөстәкыйль анализлау алымын ныгыту.Бирелгән машинаның размерлары белән корылманың аерымөлешләрненең размерларын туры китерү алымын формалаштыру	50 бит
	2-4	Тема: «Төрле кулдан ясалган эйберләр» Максат: Жимешләр,аларның эһәмияте,төрлеге турындакүзаллауформалаштыру;төрле билгеләре буенчаэйберләрне төркемлөргә өйрәтү,аларның охшашһәм аермалы якларын табарга;тэжрибә эшчәнлегенә кызыксыну уяту.	111 бит
Ноябрь	1-2	Тема: «Авыл урамындагы өйлөр» Максат: ”Көгазь пластикасы”техникасы белән балаларны таныштыру,яңа эшне эшлөгәндөквадраттан алынган,аның почмакларына туры килгән турыпочмаклыкны бөклөргә булышу.	133 бит
	3-4	Тема: «Урман аланлыгында» Максат: Үзенең күзаллауларына һәм табигать материалына таянып,алдагы шөгыйльләрдә алынган таныш алымнарны кулланып,төрле сәнгати образларны алу нигезендә табигать материалының анализына ия булып образ төзү алымын жәелдерүне дәвам итү.Гомуми композициядә үз эшенә урын табарга өйрәтү.Ижадилек,күз алдына китерүчәнлекне жәелдерү.	181 бит
Декабрь	1-2	Тема: «Ел әйләнәсендә» Максат: Бергәләп эшләү алымнарына ия булырга булышу,бердәм эштә катнашу төлөгән жәелдерү.Көгазь белән эшлөүнең яңа алымын үзләштерү-икегә бөклөнгән көгазьне бертөрле киңлектөгә тасмаларга кисү.Ясалган кул эше ярдәмендә балаларга образлы ел фасылларының кабатланмалы булуын күрсәтү.	278 бит
	3-4	Тема: «Яңа ел уенчыклары» Максат: Таныш алымнарныкулланып(характерлы детальләр белән тулыландырып,көгазьне икегә яки гармун кебек бөклөү)цилинр нигезендә,яңа корылмалар уйлаптөрле кул эшләре ясау алымын ныгыту Ижадилек,күз алдына китерүчәнлекне жәелдерү.Башкаларны шатландыру төлөгә тәрбияләү..	297 бит
Гыйнварь	2	Тема: «Тиз шуучы таулар» Максат: Бәйләнешле билгеләнешенә карапбирелгән корылманы видеөзгәртөртү алымын формалаштыру;тауның биеклегеннән тизлекнең бәйле булуын аңлату.	363 бит
	3-4	Тема: «Йөк автотранспорты» Максат: Объект корылымалары турында гомуми күзаллаулар формалаштыру; объектны аңарда төп өлешләрне һәм детальләрнеаерып,мөстәкыйль анализларга өйрәтү;аларның һәрберсенең эһәмиятен билгелөргә;билгеләнгән эйбернен размеры белән ясалачак корылманың өлешләрненең размерларын туры китерү алымын	411 бит

Февраль	1-4	Тема: «Корабльлар портта» Максат: Объектны, аңарда төп өлешләрән һәм детальләрән аерып,мөстәкыйль анализларгаөйрәтү; аларның һәрберсенен билгеләнешенәтуры китереп корылманың төзелешен билгеләргә;уй-фикерен тормышка ашыру һәм төзелешне уйлау.	422 бит
Март	1-2	Тема: «Язгы бүләкләр» Максат: Балалар өчен яна булган материал-жептән кул эше ясау процессы белән таныштыру.Теләсә нинди кул эшенең нигезе өчен-жепне картонга чорнау һәм берничә жирдән кисү алымын үзләштергә булышу.Вакул моторикасын жәелдерү.Бүләкләрне алуызык кына түгел,ә иң якын кешеләренә бүләк итүдә күнелле икәнән аңлату.	491 бит
	3-4	Тема: «Транспорт өчен күпер» Максат: Балаларның аң-белемнәрен формалаштыру:мәсьәләнең шартларынаанализларга;бу шартларга туры китереп корылманы ясау.	542 бит
Апрель	1-2	Тема: «Рәсем буенча төзибез» Максат: Геометрик фигураларга туры киләторган төзелеш материалларының аерымөлешләрән билгеләргә,үз корылмасын рәсемгәтөшерергә,аны элементар рәсем буенча төзергәөйрәтү.”Сызым”,төшенчәсе,архитектор һөнәре белән таныштыру.	592 бит
	3-4	Тема: «Сызым буенча төзибез» (дәвамы) Максат: Сызым-рәсем турындакүзаллауларын,элементар төзелешне рәсемгәтөшнрү алымын,эзер”сызым”буенча төзүненыгыту.Детальләрнең бер-берсен алмаштыру алымын”ачу”.	.626 бит
Май	1-2	Тема: «Һава шарларының әйләнүе» Максат: Бер нигездә төрле образлар китереп чыгару алымын ныгыту;ижадилекне,күз алдынакитерүчәнлекне жәелдерү;ясалган эшләргә уңай эмоцияле караш булдыру	687 бит
	3-4	Тема: «Һава белән өрдәелгән елан» Максат: Кәгазьне бөкләүнең яна алымы-диагональ буенча һәм төрле юнәлештә бөкләргә өйрәтү.Кул эшен ясаганда итадимөмкинчелекләрән жәелдерү.	Л.А Парамонова “Развивающие занятия с детьми 4-5 лет” 726 б

Режимлы моментлар барышында балаларның эшчәнлеген оештыру циклограммасы
«Үз-үзенә хезмәт күрсәтү, хезмәт тәрбиясе мөстәкыйльлеге буенча перспективалы планлаштыру»

Мәдәни-гигиена күнекмәләре	
Сентябрь – Октябрь - Ноябрь	
Туклану	Кашыкны баш һәм урта бармаклар белән тотып, өстә күрсәткеч бармак белән тотып, кулдагы чәнечкенең урынын үзгәртмичә, ә кулны берәз гына әйләндереп, төрле ризыклар ашау күнекмәләрен камилләштерү.
Киенү-тишенү	Үз-үзенә киендерү һәм чишендерү осталыгын билгеле бер тәртиптә ныгыту, үз әйберләренне шкафка дөрес урнаштыру, йоклар алдыннан киёмнәренә сак кына жыеп, урындыкка элгән, төрле төр йозаклардан файдалану осталыгын ныгыту. Үз әйберләренне белү, башка балаларның киёмнәре белән бутамаска
Юыну	Юыну күнекмәләрен камилләштерү: кулларны күбек барлыкка килгәнче юарга, яхшылап юарга, йөзгә юарга, сөлгә белән коры сөртәргә, яулыкны вакытында кулланырга
Киём һәм аяк киеме тәртибендә тоту, караватка ягулык салу	Караватка ягулык салу осталыгын камилләштерү: таблицаны төзәтү, япма белән каплау
Декабрь – Гыйнвар – Февраль	
Туклану	Кирәк булганда сөртү осталыгын ныгыту
Киенү-тишенү	Киём шкафында чисталыкны һәм тәртипне саклау осталыгын ныгыту

Юыну	Тиз һәм дөрес юыну күнекмәләрен ныгыту, сөлге белән коры сөртү, аны шкафтан алып, кулларына жәеп
Киём һәм аяк киёмә тәртибдә тоту, караватка ягулык салу	Киёмнәрегезне киптерергә һәм чистартырга, юарга, сөртөргә, аяк киёмегезне чистартырга өйрәтәгез. Аерылган төймәләрне тегәргә өйрәтәгез. Караватны алыштыруда катнашу: чиста таблицаны ябу, чиста мендәр кию
Март – Апрель - Май	
Туклану	Ашханә приборларын дөрес куллану, авызы ябык ашау, ризыкны тавышсыз чайкау күнекмәләрен ныгыту
Киенү-тишенү	Ашханә приборларын дөрес куллану, авызы ябык ашау, ризыкны тавышсыз чайкау күнекмәләрен ныгыту
Юыну	Тиз һәм сак юыну, юыну бүлмәсендә тәртип саклау күнекмәләрен камилләштерү. Бәдрәфкә барганнан соң һәм кирәк булганда кулларны юу осталыгын ныгыту
Киём һәм аяк киёмә тәртибдә тоту, караватка ягулык салу	Үзләренң тышкы кыяфәтләрен күзәтү, иптәшләренә тышкы кыяфәтләрендәгә кимчеләкләрне искә төшерү, аларга ярдәм итәргә теләк күрсәтү гадәтен формалаштыру.

Ай	Үз-үзенә хезмәт күрсәтү	Ижтимагый-файдалы хезмәт	Табигатьтә хезмәт	Олыларның хезмәтенә хөрмәт
Сентябрь	Уен ситуациясе өстәлдә нәрсә югалды?» Максат: өстәл урнаштыру кагыйдәләрен ныгыту.	«Уенчылар һәм пособиеләр белән шкафта тәртип" Максат: балаларны уенчылар һәм кулланмаларны үзләре һәм эстетик рәвештә урнаштырырга, шкафларда тәртип сакларга, тузанны сөртөргә өйрәтү. Эш сөюнчәлекне үстерү, тәртипсезлекне күрү сәләте. Эстетик зәвык тәрбияләү, башкалар файдасына эшләргә теләк.	Бүлмә үсемлекләренң су сибүен күзәтү максаты: балаларны бүлмә үсемлекләрен су сибү, эш өчен предметларны карау ысулы белән таныштыру. Үсемлекләренә ничек дөрес сугарырга кирәклеген күрсәтергә (лейканың борынын югары күтәрмәскә, суны сак кына, үсемлек астына агызырга).	"Табиб (медсестра) хезмәте". Бурычлар: табибларның (педиатр, окулист) һәм шәфкать туташларының поликлиникадагы эше турында күзаллаулар бирү: авыруны тикшерәләр, диагноз куялар, дөвалау билгеләләр, рецепт язалар.
	"Чиста носки»уен ситуациясе Максат: балаларда яулык куллануны ныгыту	"Өстәлдән алып куй" Максат: Мөстәкыйль гамәлләр формалаштыру: савыт-сабаны өстәлдән жыештыру, ватыкларны сөртү. Балаларны ашханәдә дежур булырга өйрәтү.	"Өйдәгә үсемлекләренә сугару". Максат: балаларның үсемлекләренң яктылыкка һәм дымга ихтыяжлары турында белемнәрен киңәйтү, яфрактардан дым яратучан һәм корылыкка чыдам, яктылыкны яратучан һәм күлгәгә чыдам үсемлекләренә ничек танырга өйрәтү.	
	«Чиста тоткычлар " уен ситуациясе Максат: балаларга сабын һәм сөлге куллануны ныгыту	"Чиста тәрәзәләр» Максат: су белән эшлэгәндә хезмәт күнекмәләрен һәм күнекмәләрен үстерү. Коллективта эшләргә теләк тәрбияләү, дусларча	"Бүлмә үсемлекләренә пульверизатордан су сибү". Максат: яна хезмәт күнекмәләрен өйрәтү; балаларның яфрактарга да дым кирәк дигән фикерен ныгыту; үсемлекләргә сакчыл мөнәсәбәт тәрбияләү.	"Полицейский хезмәте". Бурычлар: полиция хезмәткәренң хезмәте, аның хезмәтенң ижтимагый әһәмияте, эшенң үзенчәлеге турында күзаллаулар бирү. Жәмәгать урыннарында үз-үзенә тоту культурасы күнекмәләрен формалаштыру.
	Уен ситуациясе "киёмне дөрес киём" Максат: балаларга киёмнәренң кайда икәнән табарга кушу.	"Балалар бакчасына ярдәм итәбез» Максат: караватны ябарга өйрәтү балаларны олыларга мөмкин кадәр ярдәм күрсәтергә өйрәтү. Эш сөюнчәлекне үстерү, өлкәннәргә ярдәм итү теләге. Олыларның хезмәтенә хөрмәт тәрбияләү.	Зур чәчәк орлыкларын жыю максаты: балаларны индивидуаль һәм коллектив йөкләмәләренә үтәргә өйрәтү, эшнә бүлү турында өлкәннәр ярдәмендә килешү төзү, биремне вакытында тәмамлау турында кайгырту.	

	"Курчаклар янында төшке аш" уены Максат: төшке аш өстәлен каплаганда мөстәкыйль эш итүгә кызыксыну уяту.	»Ашханә буенча дежурлык" Максат: хезмәт күнемләрен һәм күнемләрен үстерү, өстәлдә тәртипсезлек күрү. Башкалар файдасына эшләргә теләк тәрбияләү.	»Без үсемлекләренә карыйбыз." Максат: үсемлекләренә чисталыкта тоту ысуллары турында алдан алынган белемнәренә төгәлләү, балаларны үсемлектән тузанны алу ысулын сайларга өйрәтү, аның тышкы кыяфәте, төзелеше үзенчәлекләренә таянып.	»Ветеринария хезмәте" Максатлар: хайваннарны карарга теләк тәрбияләү. Олыларның хезмәтен хөрмәт итегез.
	Уен ситуациясе сабын перчаткалары. Бабыркалар» Максат: балаларны кулларын тышкы һәм эчке яктан яхшы юарга өйрәтү.	"Дәрәсләр буенча дежурлык» Максат: дежур вазифаларын мөстәкыйль һәм намуслы белән башкару: тәрбиячә дәрәс өчен эзәрләгән Материалларны һәм кулланмаларны өстәлләргә жәю; дәрәсләрдән соң аларны юып жыештыру.	Кул эшләре өчен матур көзгә яфрактар жыю. Максат: йөкләнгән эшкә жаваплы караш формалаштыруны давам итү, көзгә яфрактарның матурлыгын билгеләү һәм күрү, ин матурларын сайлап алу.	»Хәрби хезмәт" Бурычлар: Туган ил өчен горурылык тәрбияләү. Илнең Кораллы Көчләренә хөрмәт формалаштыру.
	"Тылсымлы бау»уен ситуациясе Максат: кулларның вак моторикасы хәрәкәтләрен үстерү, сюжет рәсеме буенча бауны тишекләргә кертергә һәм суыргырга өйрәтү.	»Уенчыктарда тәртип" Максат: эш башланганчы балаларны эш алыяпкычлары кияргә өйрәтү; уенчыктарны тәртиптә тоту: юарга, киптерергә, сөрттергә һәм урыннарга урнаштырырга.	"Үсемлекләренә ашату". Максат: балаларга үсемлекләренә тукландыру кирәклегенә турында сөйләү, балаларның үсемлекләргә өчен азык чыганагы туфрактан икән, үсемлекләргә туклык матдәләргә биргәндә туфрактан бетүен белүләренә таянып.	Чистартуыга коры яфрактарны д/с юлларында жыярга һәм аларны билгелә бер урынга алып китәргә ярдәм итәргә
	Уен ситуациясе "курчакны йөргә Киендерәбез". Максат: Балаларны йөргә жыенган эни, бала караучы һәм тәрбиячә гамәлләрен яңартырга өйрәтү.	»Киенү бүлмәсе шкафында тәртип (тәрбиячә ярдәмчәсе белән бергә)" Максат: балаларны шәхси киём шкафларында тәртип сакларга өйрәтү; шкафны киёмнән һәм аяк киёмнән азат итү, киштәләрен дымлы чүпрәк белән сөртү һәм киёмнәрен бер урынга жентекләп жыю.	"Паллетларны юу". Максат: балаларны эшне үзләре һәм жаваплы башкарырга, бурычларны бүлеп бирергә, гамәлләренә килештерергә өйрәтү.	Өлкәннәренә хезмәтен күзәтү. Максат: балаларга кешеләренә үсемлекләргә кышка эзәрләнергә ничек булышуларын аңлату.
Октябрь	"Туган көн" уен ситуациясе Максат: кунактарда мәдәни тәртип кагыйдәләрен, берберсен котлау осталыгын өйрәтү.	»Китапларны ремонтлау" Максат: балаларны китапларны ябыштырырга, клей һәм кайчы белән дәрәс кулланарга, салфеткалар кулланарга өйрәтү.	"Йорт үсемлекләрен күчереп утырту". Максат: балаларның төрле төрдәге үсемлекләренә карау буенча хезмәт эшчәнлегенә турында күзаллауларын киңәйтү; бүлмә үсемлекләрен күчереп утыртуны башкарырга өйрәтү.	»Космонавт һөнәре" Максатлар: балаларның космосны үзләштерү турында белемнәрен киңәйтү. Кеше космоска очуы күп кешеләренә хезмәт жимеше: галим-конструкторлар, механиктар, табиплар һ. б.
	Уен ситуациясе «аюны чиста юабыз» Максат: балаларга сабын куллануны ныгыту	"Чиста урындыктар» Максат: балаларны төркем бүлмәсендәге урындыктарны тәртиптә һәм чисталыкта тотарга өйрәтү; аларны дымлы тукыма белән сөртү; дәрәстән соң урыннарда урнаштыру.	"Табиғат почмагында дежурлык". Максат: балаларны үзләре һәм намуслы белән дежур вазифаларын үтәргә өйрәтү. Кулларны яхшылап юыгыз, дежур киёмнән киегез, өстәлне дәрәс итеп урнаштырыгыз.	»Эшне сайлыбыз" Бурычлар: балаларның һөнәрләргә турындагы күзаллауларын системалаштыру һәм ныгыту. Рәсем эшчәнлегендә өлкәннәренә хезмәте турында үз белемнәрен һәм тәэсирләрен чагылдырырга омтылуны үстерү.
Ноябрь	Уен ситуациясе»курчакка йоклар алдыннан айберләренә ничек жыярга кирәклеген	"Курчак киёмнән юу" Максат: балаларны курчак киёмнәрен һәм каравагларын юуда тәрбиячегә ярдәм итәргә	"Бүлмә үсемлекләренә 3 Яшел десант" (авыру яфрактарны жыештырабыз, азыкландырабыз). Максат: балаларны бүлмә	»Ателье хезмәткәрләре" Бурычлар: ателье хезмәткәрләренә эшен жиңеләйтә

	күрсәтик" Максат: балаларны үзләре чишенергә һәм киёмнәрен урындыкка асып куярга өйрәтү	өйрәтү: эш башланганчы балаларны эшче альяпкычлар кияргә өйрәтү; кер юу һәм киптерү өчен кирәкле кирәк-яраклар, шулай ук эш урыны эзерләү; сабын куллана белү. ""Минем чәчләрем» Максат: балаларны тәрбиячегә чәчләрен юарга ярдәм итәргә өйрәтү; сугарылган чәчләрен юарга, аларны щеткалар ярдәмендә чистартырга. Эш сөючәнлекне, тәртипсезлекне күрү сәләтен, су белән эшлэгәндә төгәллекне үстерү.	үсемлекләренең торышы буенча аларны карау буенча нинди гамәлләр кирәклеген билгеләргә (су сибү, чистарту, йомшарту, тукландыру), тиешле хезмәт операцияләрен дәрәс башкарырга, балаларга аларның һәрберсенең максаты турында сөйләргә тәкъдим итәргә өйрәтү.	торган жиһазлар һәм кораллар турында белемнәрен киңәйтү. Өлкәннәрен хезмәтенә кызыксыну һәм хөрмәт тәрбияләү, әйберләргә сакчыл караш тәрбияләү.
Декабрь	Үз-үзеңне киендерү һәм чишендерү, аяк киёмнәрен урынга кую, киёмнәрен жентекләп жыю күнекмәләрен формалаштыруны дөвам итү шкафларга	"Мәгариф эшчәнлегә зонасында дежурлык» Максат: дежур вазифаларын мөстәкыйль һәм намус белән башкару: тәрбияче тарафыннан дәрәс өчен эзерләнгән материалларны һәм кулланмаларны өстәлләргә жәю; юарга, кирәк булса, аларны дәрәсләрдән соң урыннарына жыярга.	"Бүлмә үсемлекләрендә туфракны йомшарту". Максат: балаларны йорт үсемлекләрен карарга өйрәтү; балаларга үсемлекләрен туфрагын ни дәрәс өчен йомшартырга кирәклеген турында белем бирү; моның өчен кирәкле әйберләрен куллану кагыйдәләрен һәм йомшарту алымнарын ныгыту.	"Ижади һөнәрләр» Бурычлары: балаларның ижади һөнәр ияләренең хезмәте турында белемнәрен киңәйтү (актер, композитор, язучы, рәссам). Матур сәнгать дөньясына мөхәббәт.
	Балаларны йөргәннән соң киёмнәрен тәртипкә китерергә өйрәтү	"Ашханәдә дежур тору". Максат: балаларны үзләре һәм намус белән дежур вазифаларын үтәргә өйрәтү. Кулларны яхшылап юыгыз, дежур киёмнә киегез, өстәлне дәрәс итеп урнаштырыгыз.	Өлкән балаларның агачлар һәм куаклар участогында кар жыю буенча хезмәтләрен күзәтү. Максат: күзәтүләр барышында балаларны ничек эшләргә, ничек оештырырга кирәклеген өйрәтү.	
	"Таныш булмаган кеше киенә алмый" уен ситуациясе максат: киём кию тәртибен күрсәтү	"Мәгариф эшчәнлеген өчен жиһазлар һәм материаллар эзерлибез." Максат: йөкләнгән эш өчен жаваплылык хисе үстерү, балаларны белем бирү эшчәнлеген өчен материалларны һәм жиһазларны жентекләп урнаштырырга өйрәтү.	Ашатучыларны һөнәрчелек, аларны участка элгәннәр. Максат: балаларны педагог белән бергә кышлаучы кошлар өчен иң гади азык ясарга өйрәтү.	Чистартучының хезмәтен күзәтү. Максат: олыларның хезмәтенә ихтирамлы караш тәрбияләү.
	»Чиста куллар " уен ситуациясе Максат: балаларга сабын куллануны ныгыту	Пластининан чистарту, ябыштыру өчен такталар. Максат: коллектив хезмәт күнекмәләрен формалаштыру	Кар корылмалары өчен карны өемнәргә жыю. Максат: бергәләп максатларга ирешү күнекмәләрен тәрбияләү, кызыктырак шөгылгә, уенга күчмичә.	Кар корылмаларын ясаганда өлкәннәрен эшен күзәтү. Максат: балаларның өлкәннәргә ярдәм итү, аерым йөкләмәләрен үтәү теләген ныгыту.
Январь	Сөйләшүләр: "нигә ашаганнан соң авызыгызны юарга кирәк»	"Без үз караватларыбызга ягулык салырга өйрәнәбез." Максат: балаларны анга китерү, караватны ничек дәрәс итеп ябыштырырга кирәк; мөстәкыйльлек, аккуратлык, өлкәннәргә ярдәм итү теләгә тәрбияләү.	Ашатучыларны чистарту, кошларны ашату. Максат: балаларны кошларны күзәтергә, нинди азыкны күрергә, кошлар турында кайгыртырга өйрәтү.	"Барлык эшләр дә яхшы» Бурычлар: үз һөнәрен сайларга теләк уяту, үз илене бакар һәм матуррак итәргә омтылу.
	Игровая ситуация "Приведи куклу в порядок" Цель: формировать у ребенка интерес к самостоятельным	«Помощь младшему воспитателю в раскладывании постельных принадлежностей на кроватях». Цель: учить сортировать	«Ухаживаем за растениями». Цель: уточнить полученные ранее знания о способах содержания растений в чистоте, учить детей выбору способа снятия с растения	Игра «Зачем (для чего, почему) нужно это делать?» Цель. Формировать у детей представление о необходимости труда,

	действиям при одевании.	постельное бельё по принадлежности, воспитывать желание помочь младшему воспитателю и уважение к чужому труду.	пыли, ориентируясь на особенности его внешнего вида, строения.	расширять знания о трудовых процессах.
	Уен ситуациясе"курчак авырып китте" Максат: баланы яулык кулланырга өйрәтү.	»Пычрак сөлгеләрне алыштыру." Максат: хезмәткә ныклы кызыксыну, йөкләмәне тырышып үтәргә омыту. Сөлгене махсус күзәнәккә асарга өйрәтегез. Эшләү һәм олыларга булышу теләген тәрбияләү.	Кошларны ашатуны давам итегез. Максат: балаларны кошлар турында кайгыртырга, яз житү белән кошларның тәртибен күзәтергә өйрәтүне давам итү.	Балалар белән Пешекче һөнәре турында сөйләшү. Максат: танып белү активлыгын, әйләнә-тирә дөньяга кызыксынуны үстерүне давам итү.
	Уен ситуациясе» Карлсонга ничек дөрес ашарга кирәклеген әйтк «	"Төзелеш материалын юу". Максат: төзелеш материалын юарга, киптерергә һәм урнаштырырга өйрәтү, балаларны уен почмагында даими һәм вакытында тәртип сакларга өйрәтү, төзелеш материалын тәрбияче эзерләгән сабын эремәсе белән юарга, аны юарга, киптерергә; шәхси гигиена кагыйдәләрен үтәргә өйрәтү.	"Ук утырту". Максат: балаларны максат куярга, эш урыны, кораллар эзерләргә һәм үзләре артынан жыештырырга өйрәтү. Балаларның лампочка төзелеше, суган үсеше өчен кирәкле шартлар турында белемнәрен ныгыту.	"Китапханәче эше". Максатлар: китапханәче хезмәте турында күзаллау формалаштыру. Олылар башкарган социаль рольләрен күптөрлелеген аңларга өйрәтү.
	»Чиста тешләр " уен ситуациясе Максат: балаларда теш щеткасын кулланыуны ныгыту	Дизайн өчен модульләргә дым белән чистарту. Максат: коллектив хезмәт күнекмәләрен формалаштыру.	"Борчак орлыгы утырту." Максат: балаларга үсемлекнең орлыктан ничек үсүе турында сөйләргә, балаларның җавапларын төгәлләргә һәм тулыландырырга тәкъдим итү.	"Сатучы эше". Бурычлар: төрле азык-төлек һәм сәнәгать товарлары сәүдә нокталарында сәүдә хезмәткәрләренә хезмәте турында белем бирү, сатучының хезмәт гамәлләре турында күзаллауны ныгыту.
	»Маша-растеряша " уен ситуациясе Максат: балаларны жентеклеккә өйрәтү, әйберләргә үз урынына жыештыру	"Уеннар һәм уенчылар өчен киштәләргә тузаннан сөртәбез." Максат: балаларны дымлы тукыма белән киштәләрдән тузан сөртәргә өйрәтүне давам итү. Хезмәт осталыгын һәм күнекмәләрен үстерү. Эстетик зәвык тәрбияләү, башкалар файдасына эшләргә теләк.	"Ябык үсемлекләргә юу". Максат: балаларга су сибү ысуллары (поддонга, яфрактар астына) һәм кагыйдәләр (су сипмәскә, тигез итеп сугарырга) турында күзаллау бирү; үсемлекләргә карарга теләк тәрбияләү.	Дидактик уен "һөнәргә өйрәтү". Максат: игътибарны, фикерләүне үстерү.
Февраль	өстәл артында үз-үзеңне тоту күнекмәләрен ныгыту, икмәк ватмау, үз максатың буенча салфетка куллану	"Рәсем эшчәнлегенә өчен кулланылган салфеткаларны юу". Максат: балаларны салфетканы юып, юып һәм сыгып алу күнекмәләрен өйрәтү, хезмәт культурасын формалаштыруны давам итү (эшчәнлек процессында чисталык).	Уен ситуациясе» табигать почмагы кайда икәннен Белмәүчегә күрсәтик " максат: балаларның төркем бүлмәсендә ориентлашу осталыгын ныгыту, уенчыларның, эшләнмәләр өчен әйберләргә, китапларның кайда урнашканын белү һ.б. табигать почмагы турында күзаллау формалаштыру: бу үсемлекләр һәм хайваннар булган урын.	Сюжетлы-рольле уен мин аш-су остасы!" максат: балаларның Пешекче һөнәре турында белемнәрен ныгытуны давам итү. Эзерләнгән ризыкка туры китереп ризык сайларга өйрәтегез.
Март	Уен ситуациясе»нигә шкафта тәртип урнаштырырга булышабыз" Максат: шкафыгызда тәртип саклау	»Уенчыларда тәртип" Максат: эш башланганчы балаларны эш алыпкычлары кияргә өйрәтү; уенчыларны тәртиптә тоту: юарга,	"Бүлмә үсемлекләргә 3 Яшел десант" (авыру яфрактарны жыештырабыз, азыкландырабыз). Максат: балаларны бүлмә үсемлекләргә торышы	»Өстәлдә сюжетлы-рольле уен" Максат: балаларның ашханә савытлары турында белемнәрен ныгыту. Аларның

	осталыгын ныгыту.	киптерергә, сөртөргә һәм урыннарға урнаштырырга. Эш сөючәнлекне, тәртипсезлекне күрү сәләтен үстерү; су белән эшлөгәндә төгәллек. Үз хезмәтенә һәм башка кешеләрнең хезмәтенә хөрмәт тәрбияләү.	буенча аларны карау буенча нинди гамәлләр кирәклеген билгеләргә (су сибү, чистарту, йомшарту, тукландыру), тиешле хезмәт операцияләрен дөрес башкарырга, балаларга аларның һәрберсенен максаты турында сөйләргә тәкъдим итәргә өйрәтү.	сөйләмен активлаштыру. Ашау вакытында үз-үзеңне тоту культурасын тәрбияләү. Дөрес өстәл куярга өйрәтегез. Күрү сәләтен үстерү.
	Уен ситуациясе «курчакны кашыкны дөрес кулланырга өйрәтик» Максат: балаларны кашыкны дөрес тотарга һәм аңа ризык жыярга өйрәтү	"Курчакларны юу". Максат: балаларны тәрбиячегә курчакларны юарга ярдәм итәргә өйрәтү; сугарылган курчакларны юарга, аларны щеткалар ярдәмендә чистартырга. Эш сөючәнлекне, тәртипсезлекне күрү сәләтен, су белән эшлөгәндә төгәллекне үстерү. Олыларга булышырга теләк, аларның хезмәтенә хөрмәт тәрбияләү.	Өңгәмә "бүлмә үсемлекләре «максат: төп билгеләренә аерып,» бүлмә үсемлекләре" төшенчәсен формалаштыру: өйдә, чүлмәкләрдә үсә, аларны кешеләр карый. Бу чәчәкләр тышта яши алмый. Өй үсемлекләренең бер максаты турында идея бирегез: алар матур, бүлмәне бизиләр	Дидактик уен чистартучыга нинди эйберләр кирәк?" Максат: чистартучының эш кораллары турында белемнәрен ныгыту. Игътибарны, зирәклекне үстерү. Өлкәннәрен хезмәтенә кызыксыну тәрбияләү, аларга ярдәм итү теләге.
	»Тарак куллану кагыйдәләре " уен ситуациясе Максат: балаларда тарак белән эш итү күнекмәләрен ныгыту	Уеннан соң төркемдә тәртип урнаштыру. Максат: балаларда тәртипкә аңлы омтылыш формалаштыру, уеннан соң уенчыларны жыештыру гадәте. Эш планын төзү, булчак эшчәнлек өчен кирәкле материалларны сайлап алу осталыгын камилләштерү.	Өй үсемлекләрен күзәтү Максат: үсемлекнең табигый объектлары арасында аерманы өйрәтүгә давам итү. Аларның төзелеше турында белемнәрен ныгыту. Бүлмә үсемлекләрен карага өйрәтү (лейканы дөрес тоту, су агымын юнәлтү, суны кечкенә агым белән агызу, үсемлекләрдән дымлы тукума белән тузанны бетерү). Өй үсемлекләре белән кызыксыну.	"Кемгә аларсыз булмый?" уены» Максат. Балаларның төрле һөнәр ияләренә кирәкле материаллар, кораллар һәм жиһазлар турында белемнәрен ныгыту.
	Уен ситуациясе «Яхшы-Начар» Максат: шкафыгызда тәртип саклау осталыгын ныгыту	"Курчак киёмнәрен юу". Максат: балаларны тәрбиячегә курчак киёмнәрен һәм караватларын юарга ярдәм итәргә өйрәтү. Эш башланганчы балаларны эш альяпкычлары кияргә өйрәтү; кер юу һәм киптерү өчен кирәкле кирәк-яраклар, шулай ук эш урыны эзерләү; сабын кулланылу белү.	Ашатучыларны саклау урынына жыештырыгыз. Максат: балаларны хезмәт эшчәнлегендә кулланыла торган инвентарьны (кормушкаларны) тәртипкә китерергә өйрәтү.	Уен "нигә (ни өчен, ни өчен) моны эшләргә кирәк?" Максат. Балаларда хезмәт кирәклегенә турында күзаллау формалаштыру, хезмәт процесслары турында белемнәрен кинәйтү.
Апрель	өстәл артында үтенеч, рәхмәт белән эш итү күнекмәләрен ныгыту.	"Рәсем эшчәнлеген өчен кулланылган салфеткаларны юу". Максат: балаларны салфетканы юып, юып һәм сыгып алу күнекмәләрен өйрәтү, хезмәт культурасын формалаштыруны давам итү (эшчәнлек процессында чисталык).	"Чәчәк орлыклары һәм яшелчәләр чәчү." Максат: балаларга һәр үсемлекнең орлыклары барлыгы турында белем бирү. Орлык чәчкәндә таләп ителгән гамәлләр эзлеклелеген өйрәтү: туфракта тирәнәйтү ясау (орлык чәчү өчен, һәр тапкыр таякча белән алар арасындагы араны һәм бороздкаларны билгеләп); эш вакытында мэдәни – гигиена күнекмәләрен үтәргә өйрәтү.	«Мин нәрсә эшлим?» уены Максат. Балаларның эш турында күзаллауларын кинәйтү. Игътибарны үстерү.
	акрын һәм тавышсыз ашау күнекмәләрен ныгыту, аш бүлмәсе приборларын куллану.	Курчакларның тышкы кыяфәтен сакларга: киём сайларга, чистартырга, бант бәйләргә. Максат: башкарылган эштән канәгатьлек хисе тәрбияләү.		Уен башта нәрсә, аннары нәрсә?» Максат. Балаларның йорт үсемлекләрен күчәрәп утырту кагыйдәләре турында белемнәрен төгәлләргә.
	Уен ситуациясе Незнайканың нинди	"Пособиеләр шкафында тәртип саклау".	"Үсентеләр утырту, аларны карау».	«Һөнәренне айт» уены. Максат. Балаларны үзләре

	гадәтләре бар?"Максат: балаларда тән чисталыгын күзәтү гадәтен формалаштыру	Максат: балаларны үзләре пособиеләр урнаштырырга, шкафларда тәртип сакларга, тузанны сөртөргә өйрәтү.	Максат: балаларның үсемлекләреннән төп үсеш һәм үсеш стадияләре (орлык, үсенте, яфраклы сабак) турында күзаллауларын формалаштыру; үсемлекләрен үстерүнең һәм аларны карауның төп ысуллары турында (йомшак жиргә утырту, туфракны сугару, су сибү, тукландыру).	идарә иткән машина төрләре буенча кешеләрнен һөнәрләрен дәрәс атарга өйрәтү.
	«Безгә кунакка курчак килде»сюжетлы – рольле уен	"Безнең шкафта тәртип бар.» Максат: тышкы киём шкафында әйберләрен катлаганда балаларны жентекләп өйрәтү.		«Һөнәрне чамалагыз»уены. Максат: Балаларның һөнәрләре турында күзаллауларын киңәйтү.
Май	Alwaysәрвакыт чиста, чиста булырга омтылу.	"Китап почмагында эшләр". (китапларны реставрацияләү). Максат: балаларны ремонтка мохтаж китапларны сайларга, аларны жентекләп ябыштырырга (клей һәм кайчы белән дәрәс кулланырга, салфеткалар кулланырга) өйрәтү.	Бакчада коры үлән жыю. Максат: индивидуаль һәм коллектив йөкләмәләрен үтәргә өйрәтү, тәрбияче ярдәмендә эш бүлү турында киешүләр төзү күнекмәләрен формалаштыру.	"Кемгә аларсыз булмый?" уены» Максат. Балаларның төрле һөнәр ияләренә кирәкле материаллар, кораллар һәм жиһазлар турында белемнәрен ныгыту.
	Уен ситуациясе "Торопыжка, ничек килеп чыкса, шулай юыла" максат: тиз һәм сак ююну, кирәк булганда кулларны юю күнекмәләрен үстерү.		"Бүлмә үсемлекләрендә туфракны йомшарту". Максат: балаларны йорт үсемлекләрен карарга өйрәтү; балаларга үсемлекләреннән туфрагын ни өчен йомшартырга кирәклеген турында белем бирү; монның өчен кирәкле әйберләрен куллану кагыйдәләрен һәм йомшарту алымнарын ныгыту.	"Маша нәрсә эшләргә тели?" уены» Максат. Балаларның кайбер эш гамәлләре турында; эш өчен кирәкле материаллар, кораллар һәм жиһазлар турында күзаллауларын төгәлләргә.
	Үз-үзенне киендерү һәм чишендерү, аяк киёмнен урынга кую, киёмнәрен жентекләп жыю күнекмәләрен формалаштыруны дөвам итү шкафларга	Төркем бүлмәсендә генераль чистарту." Максат: балаларга төркем бүлмәсен игътибар белән карарга һәм тәртип урнаштыру өчен нәрсә эшләргә кирәклеген билгеләргә тәкъдим итү; тәрбияче белән бергә эш планын билгеләү.	»Безнең төркемдә яшәүче үсемлекләр " сөйләшүе Максат: балаларның инде таныш булган ике бүлмә үсемлеген турында күзаллауларын төгәлләү (бальзамин, фикус, колеус, Аспидистра, аларның башка исемнәрен бирү (огонек, крапивка, дружная семейка). Яфрактарны, сабакларны, чәчәкләрен аера белергә, тамырларның жирдә булуын белергә өйрәтәргә.	"Тәрбияче ярдәмчесенән хезмәтен күзәтү" әңгәмәсе (кече төркем) Максат: балаларга тәрбияче ярдәмчесе эше турында белем бирү, өлкәннәреннән хезмәтенә хөрмәт уяту.
			"Минем яшел дусларым" сөйләшүе Максат: балаларга таныш булган исемнәрен, бүлмә үсемлекләрен, аларның өлешләрен (сабак, чәчәк, яфрак) кабатлау. Таныш бүлмә үсемлекләреннән үсешендә үзгәрешләрен күрергә өйрәтү.	Сюжетлы-рольле уен "барлык эшләр дә яхшы" максат: балаларның һөнәрләре турында белемнәрен ныгытуны дөвам итү. Балаларны рольләренә үзара бүлешергә өйрәтү.

Ата-аналар белән эшләүнең перспектив планы

Дата	Тематикасы	Үткөрү формасы
------	------------	----------------

Сентябрь	1. «4-5 яшьлек бала нәрсә белергә тиеш». 2. «Юлны ничек дәрәс чыгарга?» 3.Танышу анкетасы 4-5 яшьлек балаларның яшь үзәнчәлегенә характеристика	Ата-аналар жылышы.Папка- ширма Анкеталаштыру Консультация.
Октябрь	Балалар бакчасынан соң арыганлыкны ничек бегерергә” Нәрсә ул сенсорика һәм аны ни өчен жәелдерү әһәмиятле?” Таныш булмаган кешеләр белән аралашу куркынычсызлыгы алымнарын жәелдерү 4. Бала тормышында уенчыклар	Тамга Папка-ширма Консульт ация. Консульт ация.
Ноябрь	Балалар өчен дәрәс туклану балалар сәламәтлегенә нигезе 2. Сезнең балагызының характеры 3. Балаларның капризлары Культра-гигиена алымнарын формалаштыруның шартлары	Консультация. Анкеталаш тыру Белешмә Консульта ция.
Декабрь	Еш авыручы балалар.”Ягымлы докторкиңәшләр” 2.Балаларның сенсорик үсеше Баланың нерв эшчәнлегенә үзәнчәлекләре 4..Ата-аналар тормышында һәм гаиләдә баланың урыны	Ата-аналар жылышы Консультация Консультация. Консульт ация. Консульт ация
Январь	1. 5-6 яшьлек баланың капризлары һәм шашынуы Хәзерге балаларны тәрбияләүдә психологи күзәнчәлекләр 3. Юл әлифбасы	Әңгәмә Консультация. Папка - ширма.
Февраль	1. Уңайлы гаилә атмосферасы булдыру 2. Уенчыклар аша үстерү 3. Ял көннәре маршруты буйлап	Белешмә Консульт ация. Фотокүргәзмә
март	1. Без теләсә нинди һава торышында урамда Баланы ничек рәсем ясарга өйрәтергә 3..Бала үсешендә дидактик уеннарның,вак моторика һәм сенсориканың роле.	Ки нә шл эр Бел еш мә Ата-аналар жылышы Сенсорика буенча уеннаркүргәзмәсе/
Апрель	1. Бармак гимнастикасының баланың аң-белем үсешенә тәэсире Сөйләм телендә балалар фольклорынкуллану	Консультация. Папка-ширма.
Май	1. Безнең уңышларыбыз,нәтижәләр 2. Балаларның чыныгуы	Ата-аналар жылышы Консультация.

**Кушым
та 5.**

**«Ял итү
эшчәнле
ге
буенча
чаралар
оештыр
у планы
һәм
тәрбия
эше»**

Ай	Ай темасы	Атна	Уртак меропрития Тәрбияли торган мохит булдыру	Тәрбия юнәлешләрен гамәлгә ашыру
Сентябрь	«Өйдәгез танышык»	1	1 сентябрь - Белем көне	танып белү эш «1 сентябрь - Белем көне»
		2		
		3		

		4	27 сентябрь - тәрбиячеләр көне һәм барлык мәктәпкәчә хезмәткәрләр көне	«Тәрбияче һөнәре» дигән танып-белү дәресе
Октябрь	«Көзне кунакка кетеп алабыз»	1	1 октябрь Халыкара өлкәннәр көне	"Чын күңелдән" акциясе
			1 октябрь - музыка көне	Музыкаль күңел ачу «Музыка, музыка, музыка...»
			4 октябрь - Хайваннарны яклау көне	«Кызыл китап» экологик проекты
		2		
		3	16 октябрь - Икмәк көне	Квест-уен «Икмәк барысына да баш»
			Сембелә- уңыш бәйрәме	Күңел ачу «Сембелә- уңыш бәйрәме»
			Октябрьнең өченче якшәмбесе - Россиядә Әтиләр көне	Спортив уен «Супер-әти»
4				
Ноябрь	«Урман серләре»	1	4 ноябрь - Халыклар бердәмлеге көне	"Без бергә - без көч!" танып-белү дәресе
			10 ноябрь - Фән көне	«Фән көне» белем биру дәресе
		2	13 ноябрь - Игелек көне	«Игелеклекең алдан күрү көне» тематик көне
		3	Соңгысы якшәмбе - Россиядә Әниләр көне	Бәйрәм «Әниләр иң яхшы дуслар»
		4	30 - ноябрь - Россия Федерациянең дәүләт герб көне	Белем биру вакыйга «Россия Федерациянең дәүләт герб көне»
Декабрь	«Хайваннарга кунакка»	1	3 декабрь- Халыкара инвалидлар көне	"Йөрәктән йөрәккә" акциясе
			5 декабрь - Ирекчеләр көне	"Волонтерлар булдыра ала" уеннар һәм биремнәр
			8 декабрь Халыкара рәссам көне	Интеграцияле эш «Атаклы рәссам»
		2	12 Декабрь - Россия Федерациянең конституция көне	Танып белү эше «Россия Федерациянең конституция көне»
		3		
4	31 декабрь - Яңа бер ел	Тематик атна «Яңа ел бәйрәме»		
Гыйнвар	«Кышкы уеннар»	2	7 гыйнвар - Раштуа	Күңел ачу "Раштуа утырмалар"
		3	15 гыйнвар - Кышкы төрләр спорт көне	Викторина «Кышкы төрләр спорт осталары»
			17 гыйнвар - Балалар уйлап табулар көне	"Бөек уйлап табучылар" интеграция шөгылә
		4		
Февраль	«Транспорт-безнең дус»	1		
		2		
		3	21 февраль - Халыкара туган тел көне	Тематик атна, күңел ачу "Никадәр бай туган тел»
			23 февраль - Ватанны яклаучы көне	Тематик атна, күңел ачу «Ватанны яклаучы көне»
		4	Рус милли бәйрәме «Масленица»	Күңел ачу "Киң Масленица"
Март	«Язның жырлары»	1	3 март - Бөтендөнья язучылар көне	"Балалар язучылары эсәсләре буенча" Викторина
			8 март-Халыкара хатын-кызлар көне	Яраткан әниләр өчен бәйрәм
		2		
		3	21 март - «Нәүрүз» язның татар милли бәйрәме	Бәйрәм "Нәүрүз"
4	27 март - Театр көне	Тематик көн "Бөтендөнья театр көне"		
Апрель	«Безнең булушчылар»	1	1 апрель - Халыкара кошлар көне	«Безнең канатлы дусларыбыз» дигән дәрес
		2	12 апрель - Космонавтика көне	«Йолдызчык белән космик сәяхәткә» дәресе
		3		
		4	22 апрель - Жир көне	«Безнең Жирне саклыйбыз» дигән эксперимент элементлары белән танып белү дәресләре
Май	«Жир планетасы - безнең уртак йортыбыз»	1	1 май - Яз һәм хезмәт бәйрәме	"Беренче май" коллектив аппликациясе
			9 май көн Жинү	Тематик атна "Үлемсез полк» акциядә катнашу
		2		

		3		
		4	31 май - балалар бакчасы белән хушлашу	Акция «Чыгарылыш укучысын котлау»

